

Diputació de Barcelona
Diputació de Girona

Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc del Montseny

MEMÒRIA DEL PLA

abril 2008

equip redactor
Oficina Tècnica de Planificació i Anàlisi Territorial
Àrea d'Espais Naturals. Diputació de Barcelona

ACLARIMENT

La documentació gràfica i escrita que conforma aquest Pla especial va ser tancada i datada l'abril de 2008. Tanmateix, amb posterioritat s'han modificat alguns continguts per tal d'incorporar les esmenes derivades dels informes del Consell de Protecció de la Natura i de la Secretaria de Estado de Defensa del Ministerio de Defensa (recollides a l'*Informe tècnic–jurídic dels informes i al·legacions*, de juliol de 2008). Per tant, malgrat la data, la documentació del Pla està actualitzada a juliol de 2008.

MEMÒRIA DEL PLA

Índex

(Al costat de cada capítol s'indica en vermell el número de la pàgina)

Presentació de la Diputació de Barcelona 4

Presentació de la Diputació de Girona 5

Equip de redacció 7

Contingut del Pla 10

Memòria 11

1. Introducció

2. Antecedents

1. Antecedents històrics de la protecció del Montseny 12
2. El pla vigent: Pla especial del Parc natural del Montseny 15

3. La Revisió del Pla especial del Parc natural del Montseny

1. Justificació de la necessitat de revisió 18
2. Iniciativa i criteris de la revisió 21
3. Estudis de base per a la diagnosi 25
4. Diagnosi 41
 - L'àmbit del Pla especial i el seu encaix territorial 41
 - L'evolució dels sistemes naturals i l'ordenació del Pla especial 43
 - L'evolució del context socioeconòmic 48
 - El planejament urbanístic municipal dins l'àmbit del Parc 52
 - La Selva 52
 - Osona 54
 - Vallès Oriental 55

4. El nou pla: El Pla especial del Parc del Montseny

1. Marc legal 60
 - Formulació i tramitació del Pla 60
 - L'avaluació ambiental i l'informe ambiental 61
 - El pla especial de protecció del medi físic i del paisatge i el planejament urbanístic municipal 63
2. Justificació del projecte d'ordenació. Criteris generals 63
 - Definició d'un àmbit del Parc del Montseny coherent, formant part d'una estratègia territorial de més abast 64
 - Nova zonificació interna de l'àmbit del Pla 64
 - Formulació dels instruments de planificació específica 64
 - Incorporació de la legislació urbanística i sectorial vigent 65
 - Gestió activa del Parc del Montseny 65
 - Els òrgans de gestió i participació del Parc 65
3. Objectius del Pla especial 66
 - Objectiu general 66
 - Objectius específics 66
 - Objectius operacionals 67
4. Àmbit territorial del Pla 68
5. Zonificació del Pla 70
 - Zona d'interès natural 71
 - Zona d'alt interès natural, ecològic i paisatgístic 71
 - Zona de reserva natural 74

- Àrees de tractament específic 83
- Els enclavaments agrícoles 88
- 6. Encaix territorial 89
 - Connectivitat ecològica amb els espais naturals de l'entorn 90
 - Les àrees d'interès per a la connectivitat ecològica 92
 - Protecció de la connectivitat ecològica 94
- 7. Estructura del territori 94
 - Xarxa viària bàsica del Parc 94
 - Dotacions del Parc 97
 - Patrimoni construït del Parc 99
- 8. Normativa del Pla 101
 - El text normatiu 101
 - Els annexos normatius 105
- 5. Desplegament del Pla especial del Parc del Montseny**
 - 1. Els instruments de gestió del Pla 108
 - Els plans de gestió del Parc 108
 - El pla d'actuacions 108
 - Incidència i potencialitat dels programes de gestió 109
 - Les àrees de gestió i intervenció de l'òrgan gestor del Parc 113
 - Les àrees de gestió pròpia del Parc 113
 - Les àrees de gestió urbana 113
 - Les àrees de gestió mixta 113
 - 2. Els òrgans de gestió i participació 114
 - Els òrgans de gestió 114
 - Els òrgans de participació en la gestió 114
 - 3. El finançament del Pla 116
 - 4. Propostes d'adequació dels planejaments municipals al Pla especial 116
 - Arbúcies 117
 - Riells i Viabrea 117
 - Cànoves i Samalús 117
 - Figaró–Montmany 117
 - Fogars de Montclús 117
 - Montseny 118
 - Sant Esteve de Palautordera 118
 - Sant Pere de Vilamajor 118

Annexos de la Memòria 119

Annex 1: El Parc del Montseny fa 30 anys. Memòria de gestió 120

Annex 2: Llistat de legislació urbanística i sectorial aplicable dins l'àmbit del Pla 144

PRESENTACIÓ

DIPUTACIÓ DE BARCELONA

El Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc del Montseny neix com a resposta a la demanda dels municipis del parc d'actualitzar un planejament urbanístic en vigor des de fa trenta anys. Durant aquest període, l'antic Pla especial del Montseny ha estat no només un instrument cabdal en la protecció i millora dels sòls no urbanitzables dels divuit municipis del seu àmbit, sinó que ha operat, de fet, com un pla director que ha harmonitzat el projecte territorial del Montseny i ha permès mantenir un dels paisatges de més qualitat del nostre país.

Avui, trenta anys més tard, aquest Pla especial de l'any 1977 ha quedat lògicament obsolet, tant pels importants canvis en l'enfocament de la protecció del medi natural, com per la ràpida evolució socioeconòmica i l'aprovació de nombroses normes legals de caràcter ambiental, territorial i urbanístic. Per això, l'any 2002 el Consell coordinador del Parc del Montseny va acordar encomanar a les diputacions de Barcelona i de Girona l'inici dels treballs per a la revisió del Pla especial. Tant des del punt de vista social com institucional hi ha hagut un ampli consens per treballar en la confecció d'aquest nou Pla especial, imprescindible per tal que el Montseny segueixi essent un territori viu i dinàmic, on la protecció del medi natural sigui compatible amb la qualitat de vida dels seus ciutadans i el gaudi dels visitants.

Durant aquests anys, els equips tècnics de les dues diputacions han treballat per consensuar amb els divuit municipis i amb els col·lectius i institucions vinculats al parc el projecte que poc a poc anava agafant forma. Des del punt de vista tècnic s'han encarregat nombrosos estudis de base als equips professionals capdavaners en les diverses disciplines, que han configurat la base per a la diagnosi. Des d'aquest punt de partida s'ha anat elaborant un nou paradigma pel Montseny, adequat a la realitat present, i d'acord amb un nou marc normatiu tan rellevant com el de la recent Llei d'Urbanisme o l'aprovació de la Xarxa Natura 2000.

El resultat ha estat un document rigorós, fruit novament de l'impuls i el compromís del món local, i d'un ampli procés de participació en el marc del Consell coordinador i la Comissió consultiva, que permet garantir que el nou Pla especial respon en gran mesura a les necessitats actuals del Parc del Montseny. Per això, el Pla incorpora les visions més actuals de l'ordenació dels espais protegits, afavorint la impulsó econòmica i social de la població del Parc, assegurant l'aprofitament racional dels seus recursos, estimulants la conservació activa dels sistemes naturals i garantint un ús públic ordenat.

Finalment, el nou Pla especial considera el Montseny com una peça clau en el conjunt del territori, proposant un projecte racional en el marc de la planificació a una escala superior, com un pas més cap a la gestió territorial coherent del conjunt dels espais lliures.

Josep Mayoral i Antigàs
President Delegat de l'Àrea d'Espais Naturals
de la Diputació de Barcelona

PRESENTACIÓ DIPUTACIÓ DE GIRONA

El massís del Montseny ha estat una de les muntanyes que major interès ha despertat, ja des del segle XIX, entre les institucions catalanes i els seus representants. La part alta del massís fou proposada per ser protegida ja al 1928 mitjançant la signatura del decret-llei de creació del Patronat de la Muntanya del Montseny. Això no obstant, el primer Pla especial del Parc Natural del Montseny, va ser aprovat el 1977 per a les comarques de Barcelona i el 1978 per a les gironines.

Han passat 30 anys des d'aquelles dates i, per tant, resulta del tot ineludible la revisió d'aquesta norma, ja que ha quedat obsoleta per la legislació actual i la realitat natural i social del Montseny d'avui.

La revisió del Pla especial es materialitza amb el document que presentem el 2007, el Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc del Montseny, el qual ha de ser considerat com un nou Pla, ja que la revisió ha estat tan a fons que ha representat tota una nova manera d'organitzar la conservació i gestió d'aquest espai emblemàtic per al nostre país. El Pla recull la llarga experiència assolida amb l'anterior i dóna les eines per fer més eficaç la gestió del Montseny.

Els objectius generals del Pla són garantir la protecció, consolidació, foment i millora dels valors naturals, paisatgístics i culturals del Parc del Montseny, de forma compatible amb l'aprofitament sostenible dels recursos i l'ús social d'aquest espai. Cal destacar que s'ha posat la conservació davant la preservació, això significa que se substitueix el règim de no-intervenció de les zones de màxima protecció per un de gestió activa.

Un altre aspecte nou del present Pla és la introducció del concepte de connectivitat amb els espais naturals veïns. Ja no s'entenen els espais naturals com illes enmig d'un país molt modificat, sinó que el territori ha de tenir una estructura de matriu amb continuïtat de paisatges, zones rurals i espais naturals per a que aquest pugui funcionar correctament. La revisió del Pla ha permès, a més, actualitzar els coneixements sobre patrimoni natural i cultural i integrar els coneixements científics en el Pla especial. La nova zonificació i la normativa de protecció de la flora, fauna, gea i el patrimoni cultural s'han elaborat a partir dels coneixements més actuals, fruit dels programes de seguiment i recerca del Parc i d'estudis específics que s'han encarregat amb motiu de la redacció del Pla especial.

El Pla dóna un adequat tractament de les activitats econòmiques per acompanyar els canvis socioeconòmics que pateix la muntanya. El pla especial dóna cabuda a les activitats del sector terciari, amb major definició del que ho feia el Pla anterior, intentant, però, evitar l'abandonament de l'activitat agroforestal de les finques, ja que aquesta ha estat la principal responsable del manteniment del paisatge tal com el coneixem avui. En aquesta línia, es potencien de forma decidida les activitats agràries compatibles amb la conservació del paisatge i el manteniment dels usos tradicionals.

Per donar cobertura a un aspecte primordial de la gestió del Parc, com és la ordenació de l'ús públic, s'han elaborat unes ordenances que permetin regular la convivència entre usuaris i residents, entre col·lectius diferents d'usuaris i entre aquests i el medi natural i cultural que els acull.

Tot i que el Pla no pot abordar la revisió dels òrgans de govern del Parc, és voluntat de les diputacions i ajuntaments revisar la composició, competències i funcionament d'aquests òrgans, tot millorant la representació dels propietaris i dels agents socioeconòmics en l'òrgan de decisió.

Finalment, vull destacar que el Pla representa també un compromís de destinació de recursos, ja que incorpora un pla d'actuacions i un estudi de viabilitat econòmica i financera que garanteixen els recursos necessaris per a la correcta gestió del Parc Natural del Montseny.

Roger Zamorano i Rodrigo

President de l'Àrea de Medi Ambient
de la Diputació de Girona

EQUIP DE REDACCIÓ

El Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc del Montseny ha estat redactat a l'Oficina Tècnica de Planificació i Anàlisi Territorial de l'Àrea d'Espais Naturals de la Diputació de Barcelona en virtut d'un acord entre les diputacions de Barcelona i de Girona. La revisió del Pla especial del Parc Natural del Montseny, vigent des de 1977, fou encarregada a ambdues diputacions, en data novembre de 2001, pel conjunt d'ajuntaments que conformen l'àmbit territorial del Parc del Montseny. Aquest encàrrec va ser posteriorment formalitzat pel Consell Coordinador del Parc, al maig de 2002, i ratificat mitjançant acords de Ple de cadascun dels ajuntaments.

Diputació de Barcelona. Àrea d'Espais Naturals

Diputat-President

Josep Mayoral i Antigas

Coordinador

Martí Domènech i Montagut

Diputació de Girona. Àrea de Medi Ambient

Diputat

Roger Zamorano i Rodrigo

Josep Maria Rufí i Pagès

Coordinador

Jaume Hidalgo i Colomer

Cal deixar constància que durant el desenvolupament dels treballs de revisió del Pla el Diputat-President de l'Àrea d'Espais Naturals de la Diputació de Barcelona, era el Sr. Francesc Martos Aguilera (fins novembre 2004) i els Diputats de l'Àrea de Medi Ambient de la Diputació de Girona eren el Sr. Pere Bosch i Cuenca (fins desembre 2006) i el Sr. Roger Zamorano i Rodrigo (fins juliol 2007).

Equip redactor

Coordinació: Albert Beltran Masdéu, arquitecte. Oficina Tècnica de Planificació i Anàlisi Territorial, Diputació de Barcelona

Joana Barber Rosado, enginyera de munts. Directora del Parc del Montseny, Diputació de Barcelona

Carles Castell Puig, biòleg. Cap de l'Oficina Tècnica de Planificació i Anàlisi Territorial, Diputació de Barcelona

Lígia Espejo Arenas, arquitecta. Oficina Tècnica de Planificació i Anàlisi Territorial, Diputació de Barcelona

Àngels Gil-Vernet i Huguet, advocada. Advocats Associats

Marc Marí i Romeo, biòleg. Cap de Medi Ambient, Diputació de Girona

Jordi Soler Insa, geògraf. Oficina Tècnica de Parcs Naturals, Diputació de Barcelona

L'equip redactor fa constar i agraeix les aportacions d'en Jordi Ambròs Monsonis, arquitecte de l'Àrea d'Espais Naturals de la Diputació de Barcelona, que va elaborar els primes criteris i treballs de base per a la revisió del Pla especial del Parc Natural del Montseny fins al desembre de 2003, data en que per problemes de salut va haver d'apartar-se temporalment de l'exercici professional.

Han participat en l'elaboració del projecte:

Josep Argemí i Relat, enginyer tècnic forestal. OTPN¹, Diputació de Barcelona

Cristina Bofill i Armengou, auxiliar tècnic. OTPAT², Diputació de Barcelona

¹ OTPN acrònim de l'Oficina Tècnica de Parcs Naturals

² OTPAT acrònim de l'Oficina Tècnica de Planificació i Anàlisi Territorial

Cristina Bujan Cortizo, auxiliar administrativa. Àrea d'Espais Naturals, Diputació de Barcelona

Josep Canals i Palau, tècnic d'ús públic. OTPN, Diputació de Barcelona

Manel Canes i Jarque. Cap de la Unitat de suport a la informació, Àrea d'Espais Naturals, Diputació de Barcelona

David Carrera i Bonet, ambientòleg. OTPAT, Diputació de Barcelona

Roser Cisa i Bergós, auxiliar tècnic. OTPAT, Diputació de Barcelona

Carles Dalmases i Llordes, biòleg. OTPAT, Diputació de Barcelona

Assumpta Górriz Ferriz, webmaster de l'Àrea d'Espais Natural, Diputació de Barcelona

Daniel Guinart Sureda, biòleg. OTPN, Diputació de Barcelona

Txell Margall i Fàbregas, ambientòloga. OTPAT, Diputació de Barcelona

Ferran Morales Mengibar, Cap de la Unitat de suport i informació gràfica, OTPAT, Diputació de Barcelona

Salvador Oliva i Garasa, enginyer tècnic agrícola. Cap d'Agricultura, Diputació de Girona

Assumpta Panadés i Crusats, auxiliar tècnic. OTPAT, Diputació de Barcelona

Cinta Pérez Figueras, biòloga. OTPN, Diputació de Barcelona

Isabel Pi i Fabrega, auxiliar tècnic. OTPAT, Diputació de Barcelona

Laura Saurí i Pujol, secretària de direcció. OTPAT, Diputació de Barcelona

Han col·laborat en els treballs d'adquisició i validació de la informació de camp:

Guardes del Parc del Montseny

Sílvia Colomer i Bardés, aparelladora. Diputació de Girona

Jesús Gómez Perarnau, delineant. OTPN, Diputació de Barcelona

Anna Sanitjas i Olea, enginyera de forests. Diputació De Girona

Ha col·laborat també:

L'equip redactor fa constar i agraeix a l'**Oficina Tècnica de Cartografia i SIG Local** de la Diputació de Barcelona, pel seu suport en la distribució de la cartografia del Pla a través del Sistema d'Informació Territorial Municipal (SITMUN).

Han participat com equips externs:

Aprèn, Serveis Ambientals

Xavier Campillo, Francesc Romagosa, Jordi Duch i Andrés Torregrosa, de l'Escola Universitària de Turisme i Direcció Hotelera i del Departament de Geografia de la Universitat Autònoma de Barcelona

Ecafir, SL

Geodata Sistemes, SL

Laboratori d'Informació Geogràfica i Teledetecció (LIGIT) de la Universitat Autònoma de Barcelona

Minuàrtia, Estudis Ambientals

Museu Etnològic del Montseny, La Gabella d'Arbúcies

Josep Maria Panareda i Clopès, del Departament de Geografia Física i Anàlisi Geogràfica Regional de la Universitat de Barcelona

Joan Ribas Tur, del Departament d'Economia i Empresa de la Universitat Pompeu Fabra

Talp, Comunicació

Lluís Vilar Sais, amb la col·laboració de Joan Font, Josep Gesti i Gabriel Mercadal, del Grup de Recerca de Flora i Vegetació del Departament de Ciències Ambientals de la Universitat de Girona

Agraïments:

L'equip redactor fa constar i agraeix la col·laboració, a títol personal o en nom de l'entitat que representen, dels següents científics, estudiosos i tècnics: Toni Arrizabalaga (Museu de Granollers, Ciències Naturals); Alba Caballé (Oficina de Promoció Turística, Diputació de Barcelona); Jordi Bartolomé (Coordinadora per a la Salvaguarda del Montseny); Joan Estrada (Institut Català d'Ornitologia); Albert Ferré (Centre especial de recerca de biodiversitat vegetal, Universitat de Barcelona), Cèsar Gutiérrez (consultor ambiental); Josefina Plaixats (Facultat de Veterinària, Universitat Autònoma); Joan Rovira (Consorti Forestal de Catalunya); Xavier Santos (Universitat de Barcelona). Així com a tots els sectors representats a la Comissió Consultiva del Parc del Montseny i a totes aquelles persones que ens han fet arribar suggeriments, crítiques o propostes i a la gent del Montseny, que hi viu i hi treballa, que ens ha escoltat i ens ha transmès una part dels seus coneixements i de la seva experiència.

Barcelona, abril de 2008

CONTINGUT DEL PLA

Document 1: Memòria

Document 2: Documentació gràfica

Plànols d'informació

Marc territorial

I-1 Situació (escala 1:50.000)

I-2 Topogràfic i toponímic (escala 1:25.000)

Medi físic

I-3 Síntesi del medi físic (escala 1:25.000)

Medi natural

I-4 Síntesi del medi natural (escala 1:25.000)

Medi socioeconòmic

I-5 Usos del sòl (escala 1:25.000)

I-6 Síntesi del medi socioeconòmic (escala 1:25.000)

I-7 Patrimoni construït (escala 1:25.000)

I-8 Vialitat i transport col·lectiu (escala 1:25.000)

I-9 Síntesi d'impactes (escala 1:25.000)

I-10 Síntesi del paisatge (escala 1:25.000)

Planejament urbanístic i sectorial

I-11 Règim del sòl, sistemes en sol no urbanitzable i
planejament territorial sectorial (escala 1:25.000)

Protecció

I-12 Figures de protecció existents dins l'àmbit territorial del Pla
(escala 1:25.000)

Plànols d'ordenació

O-1 Àmbit territorial del Pla (escala 1:25.000)

O-2 Ordenació i estructura del territori (escala 1:25.000)

O-3 Àrees de gestió (escala 1:25.000)

O-4 Àmbit territorial del Pla, ordenació i estructura del territori i
àrees de gestió (22 fulls –del 4.1 al 4.20— escala 1:5.000)

O-5 Encaix territorial (escala 1:40.000)

Document 3: Text refós Normativa

Document 4: Annexos normatius

Annex 1 Descripció de l'àmbit territorial del Pla especial

Annex 2 Llistats d'hàbitats i d'espècies protegides

Annex 3 Mesures addicionals per a l'actuació sobre la vegetació situada
en la zona d'influència de les línies aèries de conducció
elèctrica situades dins l'àmbit del Parc del Montseny.

Document 5: Inventari del patrimoni construït del Parc del Montseny

Document 6: Text refós Ordenances de l'ús públic del Parc

Document 7: Pla d'actuacions

Document 8: Viabilitat econòmica i financera del Pla

Document 9: Informe ambiental

Document 10: Estudis justificatius i complementaris

Document 11: Programa de participació ciutadana

MEMÒRIA DEL PLA

1. Introducció

L'existència del Parc natural del Montseny ha assolit un ampli consens, tant des del punt de vista social com institucional. En paral·lel amb aquesta evidència, es constata així mateix un acord generalitzat sobre la conveniència, i fins i tot la necessitat, de disposar d'un Pla especial, com a instrument d'ordenació d'aquest espai natural protegit. En síntesi, sobre la vigència d'un projecte comú, compartit i consensuat.

Aquesta constatació no ha de ser un obstacle, ans al contrari, per admetre la oportunitat de revisió dels continguts del Pla especial actual, a fi d'adaptar-lo, en primer terme, a les noves circumstàncies socials i econòmiques, però també a les nombroses disposicions legals i normatives establertes des de la data d'aprovació del document inicial. En aquest sentit, la nova Llei d'Urbanisme de Catalunya i els reglaments, directives i recomanacions de rang europeu dibuixen un nou horitzó per al desenvolupament del Pla especial.

D'altra banda, existeix un acord prou ampli respecte la necessitat que la revisió que es pretén avanci, també, en la línia d'entendre el nou Pla especial com una proposta d'escenari territorial que ha d'afavorir la impulsó econòmica i social de la població dels municipis del Parc. El tractament racional del territori i l'aprofitament ordenat dels seus recursos han d'esdevenir així l'argument principal del desenvolupament futur dels municipis que participen en aquest projecte territorial.

Finalment, la revisió del Pla especial constitueix una excel·lent oportunitat per resoldre les disfuncions del Pla vigent, tant d'abast general com de caràcter puntual, que han aflorat al llarg d'aquests trenta anys de gestió i que sovint els ajuntaments ja han posat en evidència. En aquest sentit, l'anàlisi de l'experiència en la gestió del Pla especial, així com la diagnosi i seguiment dels canvis en el medi natural i socioeconòmic, seran un dels principals punts de partida de la revisió. ◆

2. Antecedents

2.1 Antecedents històrics de la protecció del Montseny

L'interès per la preservació del paisatge del Montseny es va fer palès ja a finals del segle XIX de la mà dels primers excursionistes que, havent begut de les fonts ideològiques de la “Renaixença”, impulsaven un veritable procés de descoberta dels valors naturals i culturals del país. Així ja a l'any 1879, Antoni Massó, un dels fundadors de l'Associació Catalanista d'Excursions Científiques ja proclamava la necessitat de protecció dels boscos del Montseny: *“s'ha d'evitar la destrucció d'aquests magnífics boscos de faigs colossals, gegants de la vegetació, tan poètics com útils”*. Poc després, un altre dels fundadors, Ramon Arabia defensava, a la seu del centre excursionista, la protecció de la muntanya del Montseny. També per aquestes dates, un altre dels precursors, Artur Osona, publicava la seva “Excursió a la Muntanya del Montseny” i esdevenia l'impulsor de la idea de bastir un observatori meteorològic al cim més alt de la muntanya, avalada per la existència d'un curiós document, datat el 2 de febrer de 1881, de compra per part de l'entitat excursionista del cim del turó de l'Home, per tal d'iniciar el mateix any les obres de construcció de l'observatori, que finalment no va veure la llum fins l'any 1932.

En aquestes primeres passes proteccionistes hauria de tenir una influència remarcable l'enginyer forestal tarragoní Rafael Puig i Valls, que havia importat dels Estats Units la “festa de l'arbre” i que l'any 1902 va presentar les bases per a la creació del primer espai natural protegit, el Parc Nacional de la Muntanya de Montserrat, afegint la necessitat d'aplicar la mateixa figura de protecció a les serres de Collserola i del Montseny. Dotze anys més tard, al III Congrés Excursionista català celebrat a Tarragona l'abril de 1914, la Societat Cívica La Ciutat Jardí va presentar una proposta, demanant a la Diputació un pla de reserves forestals i Parcs nacionals a Catalunya.

Convé recordar que l'any 1872, amb la declaració del Parc nacional de Yellowstone, als Estats Units, es considera convencionalment com a la data de naixement d'aquesta idea de protecció, i que l'any 1909 s'havia celebrat a París un Primer Congrés de Conservació de la Natura. L'any 1916 s'havia aprovat a Espanya una de les primeres lleis de Parcs nacionals d'Europa, desplegada per un decret de l'any següent, i que l'any 1918 s'havien creat els dos primers Parcs nacionals espanyols: Covadonga i Ordesa.

Amb tots aquests antecedents, es dona l'any 1922 la primera iniciativa rigorosa d'aplicació d'una figura jurídica de protecció al massís del Montseny. D'acord amb el que establia el Decret de 23 de febrer de 1917, la Mancomunitat de Catalunya va impulsar una sèrie d'estudis per tal de sustentar la declaració de Parcs o llocs d'interès nacional, entre els quals un seguit d'estudis que donaven suport a la proposta de creació del Parc Nacional del Montseny. L'encarregat de formalitzar la proposta va ser el diputat regionalista Jaume Bofill i Mates, a través d'una moció presentada el 8 de febrer de 1922 davant el Consell Permanent de la Mancomunitat de Catalunya, fent referència a la obligació de *“l'Estat que no vol negligir l'interès comunal..., de mantenir o refer certs nuclis forestals... indispensables per a l'existència equilibrada del país”* i utilitzant com a arguments cabdals: la seva excepcionalitat biogeogràfica, la seva representativitat *“amb una nitidesa gairebé didàctica”* de les diverses zones de vegetació de Catalunya i, finalment, el seu caràcter de *“veritable Parc muntanyenc de la capital de Catalunya”*. Curiosament, Bofill avançava així els criteris que, encara en l'actualitat, s'utilitzen per a justificar la creació d'espais naturals protegits: l'excepcionalitat, la representativitat i l'ús públic, amb un sentit pedagògic i de lleure.

La iniciativa de creació al Montseny del primer Parc nacional català va motivar una carta del President d'aquesta institució, Puig i Cadafalch al Comissari General de Parcs Nacionals d'Espanya, Pedro Pidal y Bernardo de Quirós, formalitzant la proposta. Les dificultats evidents d'aplicar la legislació de Parcs nacionals, força proteccionista, a una muntanya els terrenys, boscos i masies de la qual eren, en la seva totalitat, de propietat particular i

l'adveniment de la dictadura del general Miguel Primo de Rivera, que va posar fi l'any 1925 a la unió de les quatre diputacions catalanes, van posar fi a aquesta iniciativa. Tanmateix, poc després, el nou President de la Diputació de Barcelona, Josep M. Milà i Camps, que era membre de la Societat Cívica la Ciutat Jardí i coneixia per tant les campanyes d'aquesta entitat, va recuperar amb entusiasme aquesta iniciativa i va aconseguir que la corporació provincial trametés al President del Consell de Ministres la proposta de dotar la part alta del Montseny d'un règim especial de protecció amb finalitats de repoblació forestal, salut pública (lluita contra la tuberculosi) i turisme.

La proposta tingué èxit a Madrid i el govern de Primo de Rivera va sotmetre al Rei un Decret—Llei de creació del Patronat de la Muntanya del Montseny, decret que Alfons XIII va signar el 15 de setembre de 1928 a la legació espanyola d'Estocolm, i que establia unes indicacions genèriques pel que fa a l'àrea que havia de gestionar el Patronat, l'anomenat "Alt Montseny", més o menys per damunt la cota 800 als massissos del Turó de l'Home—Les Agudes i del Matagalls, i encomanava la gestió a la Diputació de Barcelona, oblidant, per cert, que una part d'aquest àmbit era dins de la província de Girona³. El Decret establia la declaració d'utilitat pública de les obres i instal·lacions sanitàries i, en conseqüència, el dret a expropiar del Patronat; l'obligació de tots els propietaris de sotmetre els seus plans de construcció i explotació a l'aprovació del Patronat i el seu dret a exigir l'expropiació si les decisions d'aquest òrgans suposessin un greu perjudici als seus drets.

Cinc dies més tard, el 20 de setembre, la Comissió permanent de la Diputació, en sessió extraordinària, va acordar constituir-se en Patronat i iniciar les actuacions pertinents per tal de fer realitat els seus tres grans objectius:

- a. La restauració integral de la muntanya en tots els seus aspectes de riquesa per aconseguir el major esplendor de les seves belleses naturals
- b. La construcció dels sanatoris antituberculosos i les seves obres accessòries
- c. La construcció dels camins, dels accessos i de les obres complementàries necessàries per a l'ús turístic.

Per tal d'abordar els projectes de repoblació forestal i controlar els aprofitaments forestals particulars, la Diputació va crear el 30 de març de 1929 la Secció d'Ordenació Forestal del Patronat, després Servei Forestal. En els seus primers anys d'existència, el Patronat va abordar quatre actuacions fonamentals: la delimitació del seu àmbit d'actuació, l'expropiació de la vall de Santa Fe, l'adquisició de finques a la zona d'instal·lacions sanitàries i el concurs per a la construcció d'un funicular d'accés a Santa Fe.

Algunes d'aquestes actuacions van ensopegar amb dificultats prou significatives dins la perspectiva històrica de les relacions entre les administracions i entre la intervenció pública i els interessos privats dels propietaris. L'operació de delimitació, que va abordar el Districte Forestal de Barcelona, va topar primer amb l'oposició de la Diputació de Girona, negligida pel Decret i pel propi Patronat, i després amb la protesta d'alguns propietaris, que desitjaven veure excloses la major part de les finques i que, en el cas d'un grup de Viladrau, van arribar a adreçar-se al President del Govern per a fer sentir la seva queixa. Finalment, un cop assolit l'acord amb la corporació gironina, es va tancar el perímetre de l'àmbit el 14 de juny de 1930 i, gairebé un any més tard, el maig de 1931 es va tramitar l'expedient de delimitació, que mai va arribar a ser aprovat. Pel que fa a l'expropiació de la vall de Santa Fe, justificada per l'interès d'aquest indret com a lloc idoni per a localitzar les principals infraestructures turístiques i de subministrament d'energia, es va enfrontar de seguida amb la batalla jurídica plantejada pels principals propietaris de la vall, els comtes de Canet. Finalment, el President del Patronat, Milà i Camps, que ostentava des de l'any 1926 el títol de comte del Montseny, va ser cessat i un dia després la Comissió Permanent de la Diputació va decidir suspendre

³ Curiosament, el Decret 105/1987 de creació del Parc natural del Montseny d'acord amb la Llei d'Espais Naturals de Catalunya, també oblida la Diputació de Girona, a l'hora de determinar la composició de l'òrgan de gestió, el decret posterior que va intentar esmenar aquest oblit va ser anul·lat pel Tribunal Superior de Justícia de Catalunya per un defecte de forma en la seva tramitació. Tanmateix les dues diputacions promotores del Pla especial tenen subscrit un conveni de col·laboració per a la gestió del Parc.

la tramitació de l'expedient d'expropiació. La Generalitat republicana, en funcions de Patronat, va reprendre i ampliar aquest expedient però la inestabilitat política i la guerra es van encarregar d'enterrar-lo per sempre⁴.

En compliment de les seves funcions, el Patronat va adquirir una sèrie de finques fins a un total de poc més de 300 ha, al vessant sud del massís (segregació de Riera de Ciuret, Can Planas de Fontmartina, la masia del Vilar i altres peces), allà on fonamentalment s'havia d'emplaçar la zona sanitària, i va convocar un concurs per a adjudicar les obres de construcció d'uns funiculars o ferrocarrils de muntanya per a accedir a Santa Fe o a prop del coll de Santa Helena.

Com és obvi, ni els sanatoris ni els funiculars tampoc no van veure mai la llum. El Patronat va desplegar però una activitat de gestió forestal que va motivar que, amb la instauració de la Generalitat republicana, el Servei Forestal del Patronat esdevingués, sota l'impuls del Secretari de la Conselleria d'Agricultura, Francesc Carreres i Duran, el Servei Forestal de Catalunya, amb competències en el foment, conservació i millora de la riquesa forestal del país, la creació i conservació de Parcs naturals i l'ordenació de la caça i pesca fluvial.

A més d'assumir les funcions del Patronat, la Generalitat va publicar l'any 1932 el "Regional Planning", "Pla de Distribució en Zones del Territori Català", elaborat i impulsat pels germans Rubió i Tudurí, seguint les experiències que en aquest sentit s'estaven produint, sobretot a Anglaterra, Alemanya i els Estats Units. El Regional Planning, malgrat no va passar mai de ser un avantprojecte, constituïa el primer intent de planejament i ordenació del territori català, i, en un dels seus capítols, preveia la creació d'un sistema d'espais naturals protegits i reserves naturals, entre els quals, hi figurava el Montseny.

Després de la guerra civil, el Patronat va tornar a les mans de la Diputació renovada d'acord amb els patrons totalitaris del bàndol guanyador. D'aquests anys, potser cal destacar, malgrat tot, que potser les tímides gestions de la corporació van limitar la presència de les milícies universitàries al campament militar de Santa Fe, que aviat fou abandonat. Les autoritzacions d'aprofitaments forestals van passar a ser competència dels districtes forestals de Barcelona i Girona, malgrat els intents de la Diputació de Barcelona de recuperar aquesta prerrogativa. Cap a mitjans de la dècada dels cinquanta, sota la presidència de Joaquín Buxó, marquès de Castellflorida, el Patronat va començar a reviure i va consolidar la seva presència a la muntanya. Hom pot destacar d'aquest període:

- La presència de guardes forestals i mossos d'esquadra.
- La implantació de senyalització d'itineraris, determinats indrets destacats i algun advertiment.
- Les actuacions a la xarxa viària: pista de Santa Fe a la Costa del Montseny i de la Costa a Fontmartina.
- Les restauració de l'edifici del Vilar, propietat del Patronat, amb l'objectiu, entre d'altres, d'instal·lar-hi un "Museu Monogràfic de la Muntanya" i un "conjunt d'animals vius propis de la muntanya", així com un viver forestal, a les feixes de la masia.
- La construcció del xalet forestal de Fontmartina, allà on havia estat la masia de les Planes de Fontmartina.
- La construcció de la zona d'acampada de Fontmartina.
- Algunes repoblacions amb espècies cinegètiques, amb poc èxit, i les repoblacions, més reeixides, amb coníferes.

Cal ressaltar que la posició del Patronat va contribuir a aturar el projecte d'urbanització "Los Hayedos" de la finca principal de la vall de Santa Fe i a evitar l'aprovació d'un pla urbanístic que preveia la declaració de sòl urbanitzable no programat de tot el terme d'Arbúcies i sòl urbà una finca, entre les cotes 800 i 900, sota les Agudes.

⁴ Finalment, l'any 1995, allò que no s'havia aconseguit per la via expropiadora es va aconseguir per la via de la transacció: la Diputació de Barcelona va adquirir la finca dels comtes de Canet, esdevenint així el propietari principal de la vall de Santa Fe.

Resulta significatiu que, amb aquest impuls, el Patronat fins i tot va recuperar l'antic projecte de declarar Parc el massís del Montseny, encarregant a tal efecte una sèrie d'estudis, entre els quals cal destacar el d'Antoni Jonch i Cuspinera, director del zoològic de Barcelona. El projecte es va abandonar després que l'Almirall Carrero Blanco, aleshores Ministre de la Presidència, adrecés una carta al President de la Diputació manifestant la seva preocupació per les conseqüències que aquest projecte podia tenir per als legítims interessos dels propietaris.

Tanmateix la promulgació d'una Llei del Sòl l'any 1956 que obria un camí a l'elaboració de Plans Provincials d'Ordenació i a la protecció d'espais naturals utilitzant el recurs urbanístic dels plans especials de protecció, va permetre recuperar definitivament la vella idea. Així la Diputació de Barcelona va aprovar el pla de la província de Barcelona, incloent un catàleg de Parcs naturals, i la Comissió Provincial d'Urbanisme l'any 1969 li va encomanar la realització dels estudis necessaris per a l'ordenació i delimitació dels Parcs provincials, que va fructificar amb l'aprovació el 17 de setembre de 1971 del "Pla de delimitació del Parc natural del Montseny" i, uns anys més tard, amb l'aprovació del Pla especial de protecció el 26 de juliol de 1977 per a la província de Barcelona i el 26 de gener de 1978 per a la de Girona.

Amb el Pla especial, que és objecte d'anàlisi en un altre apartat d'aquesta memòria, culminava tot un procés, iniciat a les darreries del segle XIX, que a més rebia el 28 d'abril de 1978 un important reconeixement internacional mitjançant la declaració del Parc natural del Montseny com a reserva de la biosfera, dins del programa "Home i Biosfera" de la UNESCO.

2.2 El pla vigent: Pla especial del Parc natural del Montseny

Objectius

La Memòria justificativa del Pla especial de 1977–1978 és un veritable document doctrinal que defineix uns objectius i finalitats del planejament, amb uns plantejaments i unes formulacions teòriques que sovint no troben reflex a la resta dels documents del Pla especial.

Malgrat aquestes consideracions, aquesta Memòria conté dubtes evidents entre els continguts estrictament urbanístics del planejament i una voluntat, difosa i inconcreta, d'una pretesa "declaració" de Parc natural. Així, la pàgina 1 no dubta en indicar que *"los trabajos de delimitación y ordenación del Parque Natural vienen a insertarse en la línea programática conducente a la preservación de los valores del citado núcleo orográfico, de acuerdo con las líneas maestras establecidas en el Plan de Ordenación Provincial de 1963."* Però, a la pàgina 3, aquesta memòria no dubta en assenyalar *"Los objetivos concretos perseguibles al declararlo parque natural (...)".*

El resum dels objectius del Pla especial contingut a la pàgina 3 de l'esmentada memòria, i desenvolupat amb detall a les pàgines següents, indica amb claredat els seus principis inspiradors bàsics.

- *Preservación de un área natural del máximo interés científico y estético*
- *Preservación de determinados valores artísticos e históricos*
- *Conservación de un medio rural notable*
- *Establecimiento de un área natural accesible al público interesado y de los equipamientos subsiguientes*
- *Desarrollo económico del área de preparque con el fomento de las actividades derivadas del turismo y residenciales*
- *Establecimiento de un programa de utilización pedagógico-cultural*
- *Establecimiento de áreas de reserva científica.*

Estructura general

A l'any 1977, el nivell del planejament municipal del país era encara molt baix i, en conseqüència, el Pla especial es desenvolupà sobre un territori amb un nivell molt baix d'implantació de la planificació urbanística d'iniciativa local, circumstància que explica la seva estructura dual, amb dos components territorials clarament diferenciats:

El primer d'ells és un sector central o nuclear, amb un nivell de protecció especialment elevat, en el qual el Pla especial opera com a instrument essencialment normatiu. Aquesta àmbit és anomenat de Parc Natural i, segons la pròpia Memòria justificativa del Pla especial (pàg. 47), rep la consideració de sòl no urbanitzable de protecció especial.

El segon d'aquests components és una zona perifèrica o tampó, que envolta el Parc estricte i permet establir una franja de transició entre aquest i el territori general, veritable aiguabarreig de sòls no urbanitzables, urbans i urbanitzables.

Aquest PreParc opera des de tres nivells substancialment diferents. El primer d'ells és el constituït per les determinacions de valor indicatiu a respectar i desplegar pel planejament municipal posterior, aleshores encara inexistent. El segon d'aquells nivells d'actuació és l'integrat per determinades prescripcions normatives de caràcter vinculant, com és el cas de les genèriques de protecció del paisatge, les franges de protecció de rieres, l'edificabilitat en absència de pla, les segregacions de finques o les condicions arquitectòniques de les noves construccions. En darrer terme, el PreParc pretén operar com a veritable pla director – malgrat que, afortunadament, la resolució dels diferents contenciosos no hagi reconegut aquest fet—, en assignar als diferents municipis determinades capacitats de desenvolupament o la implantació dels equipaments de l'espai natural protegit.

Aquesta estructura dual, de zona nuclear i corona exterior tampó, es veu alterada però per la presència en aquest PreParc d'alguns sectors amb un nivell de protecció, un tractament normatiu i una consideració equivalents als de la zona nuclear, com és el cas de la Zona de Protecció Històrico-artística (article 43) i la franja de protecció de rieres de l'article 23.

Aquest esquema ha mostrat una gran eficàcia, en la mesura de que la pràctica totalitat dels planejaments municipals han respectat de forma estricta les disposicions normatives de l'àmbit de Parc i, a grans trets, han partit de les disposicions indicatives de la zona perifèrica per a l'ordenació d'aquests sectors territorials, llevat d'alguns casos concrets de plans municipals que han introduït models relativament poc coherents amb el projecte de Parc Natural. Això suposa haver assolit un nivell de protecció total a l'àmbit del Parc Natural i prou elevat a l'àrea perifèrica, encara que en aquest darrer cas sense el nivell d'harmonització entre els diversos instruments de planificació municipal que hauria estat desitjable.

Cal fer esment, a més, de l'existència d'alguns municipis que, per raons diverses, encara no han adaptat el seu planejament al Pla especial (i òbviament a les successives revisions de la llei general), com és el cas excepcional de Riells-Viàbre. És precís indicar, d'altra banda, alguns planejaments poc coherents amb la pròpia realitat actual del municipi o que han exhaurit les expectatives concedides pels seus respectius models i que, per tant, és fa necessari procedir a la seva revisió. En aquest supòsit es trobarien, si més no, els municipis del Brull i Montseny.

En aquest balanç cal afegir, entre els aspectes positius, que cap municipi no ha esgotat ni de lluny les expectatives urbanitzadores i edificatòries consentides pel Pla especial en aquest PreParc, que sens dubte podrien ser qualificades de progressives en el moment de la seva redacció però que, a l'actualitat, cal considerar com a clarament excessives.

Entre els aspectes més poc satisfactoris de la gestió normativa d'aquest PreParc poden incloure's la seva baixa eficàcia en oferir respostes satisfactòries a qüestions urbanístiques de certa conflictivitat –casos com és de la Suïssa Catalana, Refugis del Montseny o Fogueres de Montsoriu— i la dificultat d'inserir de forma satisfactòria aquesta figura anòmla a l'estructura jeràrquica del planejament.

Estructura zonal

El Pla especial actual presenta una estructura de zones de certa complexitat. A l'àmbit de Parc Natural, la zona genèrica és la de Reserva Natural, complementada amb l'anomenada de Reserva Natural Qualificada, àmbit d'usos i aprofitaments absolutament restringits. La primera d'elles té la consideració de zona indicativa, en la mesura que correspon a la majoria del sòl inclòs a l'àmbit de Parc Natural, i es destina al *“mantenimiento del equilibrio ecológico y de la flora y de la fauna, al goce de la montaña y del paisaje por quienes, preferentemente a pie, transitan por el parque, y al aprovechamiento silvo-pastoral y agrícola”* (article 27). En tot cas, no existeix cap mena de regulació específica dels aspectes forestals o agrícoles d'aquesta zona.

La Zona de Reserva Natural Qualificada *“contiene ecosistemas relícticos cuya destrucción puede suponer la desaparición de comunidades irremplazables y una pérdida irreversible de sus recursos genéricos”* (article 36), declaració en base a la qual es veu sotmesa a una restricció força severa d'usos i aprofitaments i, en conseqüència a la seva adquisició preferent per part de l'Administració pública, obviant en tot cas l'ús de termes jurídics com expropiació. Com s'indicava amb anterioritat, les dues zones d'aquest àmbit reben la consideració de sòls no urbanitzables de protecció especial.

D'altra banda, la Memòria Justificativa del Pla especial indica que la totalitat dels equipaments, sigui en aquest àmbit o en el del PreParc, tingui la consideració de sòl urbanitzable programat (*“se señala que los centros previstos para equipamiento, tanto en el parque como en el PreParque, tengan la categoría de suelo urbanizable programado, a desarrollar según su normativa específica.”*, pàg. 46).

A l'àmbit de PreParc, la zona genèrica és l'anomenada d'Influència. El Text normatiu defineix el seu àmbit per exclusió en relació a la resta de zones (article 44); els seus sòls semblen gaudir de la condició de no urbanitzable, en no existir una declaració expressa en sentit contrari, malgrat que no hi ha obstacle per a la seva classificació com a urbanitzable, programat o no, de existir una figura de planejament que així els classifiqui (article 47).

La resta de zones d'aquest àmbit de PreParc és destinada a la consideració de qüestions específiques. D'una banda, la Zona Habitacional que es subdivideix en dues subzones –De nuclis antics i D'extensió urbana—, destinades al tractament dels sòls urbans i urbanitzables o amb possibilitats de ser-ho, respectivament (article 78). El tractament normatiu d'aquesta Zona Habitacional no deixa de resultar paradoxal en contrastar la seva extensió i detall amb el caràcter protector del Pla especial.

L'ordenació de l'àmbit de PreParc es completa amb la Zona de Protecció Històrico–Artística, amb el mateix règim normatiu que l'àmbit del Parc Natural (article 43), la finalitat de la qual és prou evident (article 39).

L'estructura operativa del Pla es completa amb la zona d'equipaments públics i la xarxa viària, la complexitat de les quals en justifica un tractament específic. ♦

3. La revisió del Pla especial del Parc natural del Montseny

3.1 Justificació de la necessitat de revisió

El 26 de juliol de 1977 és aprovat definitivament el Pla especial del Parc Natural del Montseny, en el sector corresponent a la província de Barcelona, i el 26 de gener de 1978 en allò que fa referència a la de Girona, promogut aleshores per les diputacions de Girona i de Barcelona.

El balanç d'aquests trenta anys d'història del Pla especial –i, de forma més concreta, de la gestió que el mateix ha fet possible— ha de considerar-se com a molt satisfactori, fet que cal atribuir en gran mesura a l'esforç conjunt desplegat durant aquest període per les dues institucions promotores i els ajuntaments interessats. Com a dades més destacades d'aquest balanç positiu poden destacar-se els aspectes següents:

- Permetre la consolidació del Parc natural com una veritable realitat social i administrativa.
- Disposar dels necessaris recursos humans i econòmics per al desenvolupament de manera continuada d'una gestió territorial.
- Consolidar programes de vigilància, conservació i prevenció i creació d'infraestructures; desenvolupament de programes de foment i de participació, d'ús públic i d'educació ambiental.
- Assolir un notable reconeixement a nivell estatal i internacional.
- Condicionar i orientar el planejament municipal, operant sovint com a pla estructural, tot i que en molts casos aquell ha anat més enllà de les previsions del propi Pla especial.

Amb tot, són diversos els factors que han fet veure la necessitat de proposar una revisió del Pla especial. Gran part de les raons que justifiquen promoure la revisió que es proposa radica lògicament en la data de redacció i aprovació del Pla especial, que provoca un allunyament molt important de les seves previsions en relació a la situació actual, circumstància que cal veure des de molts nivells substancialment diferents:

- El context polític i social general del país durant els anys setanta té molt poc a veure amb l'actual. A cavall entre el postfranquisme i la primera democràcia, probablement fou el caliu creat a redós del Congrés de Cultura Catalana el que permeté dur a terme una iniciativa aleshores tan agosarada com la impulsió d'un Pla especial de creació d'un Parc natural. En tot cas, no cal posar més èmfasi en les diferències abismals que separen la situació social i política del país de començament dels anys setanta –on es pot situar l'inici dels treballs de redacció del Pla especial— de l'actual.
- Una anàlisi similar podria fer-se en allò que fa referència a la situació social i econòmica concreta de la població del Parc natural i, en general, dels habitants dels municipis que l'integren. L'any 1972, les activitats agràries i forestals, i les formes de vida que se'n derivaven, assolien encara una importància fonamental al Montseny, i així ho reconeixia el Pla especial. Trenta anys després, són però les activitats terciàries –bàsicament les relacionades amb el turisme— l'eix fonamental de la dinàmica econòmica dels habitats del Montseny. A més, podria apuntar-se l'existència d'uns primers indicis, potser encara no prou confirmats, d'un nou fenomen al Parc natural com és la recuperació de la primera residència, sovint associada amb les noves fórmules de teletreball o del nomadisme laboral. En tot cas, sembla fora de dubte que el Pla especial actual ha esgotat de forma definitiva totes les seves possibilitats d'adaptació a transformacions socials i econòmiques tan profundes.
- Les idees al voltant de la conservació dels espais naturals han experimentat, també, en aquest dilatat període, una evolució significativa. La dècada dels setanta, i en especial l'any 1972, va ser força significativa en l'àmbit de la presa de consciència internacional en relació amb els problemes ambientals i de conservació del medi

natural. Coincidint amb el centenari de la creació del Parc nacional de Yellowstone, la UICN celebrava el segon congrés mundial de Parcs. Tanmateix aquest any apareix a les cronologies per dos esdeveniments de cabdal importància : l'informe del Club de Roma sobre els límits del creixement i la primera Conferència Mundial sobre el Medi Ambient celebrada a Estocolm. Malgrat que la conferència d'Estocolm introdueix ja la importància d'incorporar el compromís amb el desenvolupament a la *Teoria de la conservació*, les polítiques posen l'accent en la protecció d'espais singulars, amb una forta restricció de les activitats productives.

- En les darreres dècades s'ha produït una evolució en un doble sentit: d'una banda, en destacar la importància de la configuració de xarxes o sistemes i, conseqüentment, de la planificació del territori per damunt de les singularitats; d'altra banda, en subratllar la necessitat de fer compatible la conservació dels valors naturals amb el desenvolupament econòmic. Així doncs s'entén que, més enllà de la importància de preservar un paisatge determinat, allò que dona valor a les accions de protecció dels espais naturals és la seva inserció en polítiques més àmplies d'ordenació del territori. S'argumenta que la mateixa perdurabilitat dels espais protegits restaria compromesa si esdevinguessin isolats, com a veritables *illes ecològiques*; això reforça, d'altra banda, la importància de la connectivitat entre aquests espais. Pel que fa a la compatibilitat amb el desenvolupament, aquest concepte, que esdevé una exigència de la realitat en paisatges tan humanitzats com els europeus, s'estén, per la força de la necessitat, als països en vies de desenvolupament. El nou paradigma, sobretot després de la cimera de Rio, l'any 1992, és el desenvolupament sostenible i això obliga, també, a modular el discurs ecologista.
- Els avenços en la recerca naturalista han posat, també, en qüestió que la protecció passiva del medi natural, és a dir la simple exclusió de l'activitat humana, sigui sovint eficaç per a assolir l'objectiu que es proposa. Sense negligir la protecció d'espècies singulars, vulnerables o amenaçades, la diversitat biològica, com un concepte més general, esdevé el valor fonamental a preservar i aquesta diversitat inclou, sovint, paisatges resultants de l'acció antròpica. En el nostre cas, el mosaic agroforestal esdevé així un dels millors exemples d'aquesta diversitat. Finalment, es conclou, doncs, que sovint la preservació exigeix una intervenció humana determinada, més que no pas una paralització d'aquesta intervenció. Neix el concepte de *protecció activa* i s'accepta que, en definitiva, el paisatge futur dels espais naturals serà el resultat d'una convenció social.
- Com ja s'ha assenyalat, el Pla especial del Parc natural del Montseny va néixer en un context de recuperació de valors i espais d'afirmació democràtica i nacional. En aquest sentit, en protegir el Montseny, a més d'aturar l'amenaça de la progressió d'un creixement urbanístic desordenat impulsat per les segones residències (les sovint mal anomenades *urbanitzacions*), es protegia un símbol sens dubte singular dels espais naturals catalans. La utilització d'un instrument urbanístic en contraposició a la legislació d'espais naturals, que tant sols l'estat podia aplicar, va excloure l'aplicació de la figura *Parc nacional*, que s'havia demanat als anys vint i que comporta una restricció estricta dels usos productius. Per contra, el pla estableix un règim de compatibilitat amb un conjunt d'activitats econòmiques, bàsicament del sector primari i, amb més limitacions, del terciari. Certament, el pla pretenia fomentar les activitats agràries que, des del punt de vista normatiu, rebia un tractament més favorable. Tanmateix han estat les activitats del sector serveis i d'altres induïdes, com la construcció, les que han esdevingut el motor econòmic de la muntanya. Això obliga, òbviament, a revisar i adaptar la noció de compatibilitat i les seves derivades.
- Tot i que les activitats agràries, vinculades sobretot a la ramaderia i als aprofitaments forestals, segueixen tenint, al Montseny, una presència significativa, la principal transformació del paisatge de la muntanya té relació directa amb la crisi de les activitats econòmiques tradicionals que l'aplicació del Pla especial tant sols ha pogut,

en el millor dels casos, amorosir. Una anàlisi comparativa a partir de la fotografia aèria posa de relleu que, en els darrers cinquanta anys, la superfície de prats s'ha vist reduïda en un 40% i la superfície agrícola en un 41%. En termes doncs de diversitat biològica, això ha suposat una pèrdua d'espais oberts, especialment als espais culminals, produïda per l'absència d'una activitat econòmica, la continuïtat de la qual segueix essent difícil, i planteja nous escenaris per a la pràctica de la teoria i la pràctica de la conservació.

- Pel que fa al paper del Parc del Montseny dins de polítiques més àmplies d'ordenació del territori, val a dir, que en el moment de l'aprovació del Pla especial, el panorama dels espais naturals protegits a Catalunya, es limitava a l'existència del Parc Nacional d'Aigüestortes i Llac de Sant Maurici, declarat l'any 1956, i a l'aprovació l'any 1972 del primer Pla especial promogut per la Diputació de Barcelona, amb el que es protegia un reduït sector del massís de Sant Llorenç del Munt. En l'actualitat, el Parc del Montseny és una peça del sistema d'espais naturals de Catalunya i forma part del Pla d'espais d'interès natural i de la Xarxa de Parcs de la Diputació de Barcelona. Al voltant del Montseny han aparegut altres espais protegits i el Montseny exerceix com a nus bàsic en el sistema d'espais naturals de la regió metropolitana i en la connexió amb els sistemes naturals del sistema orogràfic transversal, que connecta els espais litorals amb els pirinencs.
- El Pla especial del Montseny neix en un context legal en matèria urbanística presidit per la Llei del Sòl aprovada l'abril de 1976, és a dir, poc més d'un any abans de l'aprovació definitiva de la figura de planejament especial. D'altra banda, cal recordar que els dos Reglaments fonamentals per al desplegament d'aquell instrument legal, el de Planejament i el de Disciplina urbanística, seran aprovats tot just un mes abans de ser-ho el Pla especial. Aquesta situació legal i normativa és radicalment diferent de l'actual. La legislació urbanística ha estat objecte de reformes successives, sense oblidar que l'urbanisme és ara una competència exclusiva del govern català, mentre llavors ho era del central. La promulgació primer del *Decret Legislatiu 1/1990 de refosa dels textos legals vigents a Catalunya en matèria urbanística*, i l'aprovació després de la *Llei 2/2002 d'Urbanisme de Catalunya* i la *10/2004* que la modificava, i finalment l'aprovació del Text Refós de la Llei d'Urbanisme l'any 2005, han definit nous horitzons, substancialment diferents de l'anterior. L'aprovació del Reglament de la Llei d'Urbanisme mitjançant el Decret 305/2006 del 18 de juliol, completa, pel moment, el desenvolupament d'aquesta norma legal.
- També des d'una consideració estrictament urbanística, l'existència d'un gran nombre de municipis amb planejament municipal aprovat, la seva pràctica totalitat perfectament coherents amb el Pla especial del Parc Natural, dibuixa un nou escenari substancialment diferent al dels anys 1978 i 1979.
 - La mateixa existència del Pla especial i el corpus jurídic constituït per la resolució judicial de les diverses demandes interposades contra la seva aprovació, completen un entorn diferent al que hagué d'enfrontar-se aquell primer Pla especial.
- En un altre ordre de consideracions, cal considerar que en aquell moment era pràcticament inexistent la legislació de caràcter sectorial. Aquesta legislació sobre el medi natural i l'aprofitament dels seus recursos –tant catalana com espanyola o europea— ha conegut al llarg d'aquests trenta anys un desenvolupament extraordinari, en un context presidit per dos instruments bàsics, com son la Llei 12/1985 d'Espais naturals i el Pla d'Espais d'Interès Natural de Catalunya aprovat el 1992. En aquest sentit, cal destacar sense cap ànim d'exhaustivitat les disposicions legals i normatives següents:
 - Llei 12/1981, d'establiment de normes addicionals de protecció dels espais d'especial interès natural afectats per activitats extractives
 - Decret 169/1983, de 12 d'abril, d'unitats mínimes agrícoles
 - Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals

- Ordre, de 5 de novembre de 1984, sobre protecció de plantes de la flora autòctona amenaçada a Catalunya
 - Llei 6/1988, de 30 de març, forestal de Catalunya
 - Decret 35/1990, de 23 de gener, de d'unitats mínimes forestals
 - Decret 148/1992, de 9 de juny, de regulació d'activitats fotogràfiques, científiques i esportives per a determinats àmbits geogràfics
 - Decret 328/1992, de 14 de setembre, d'aprovació del Pla d'espais d'interès natural de Catalunya
 - Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català
 - Llei 1/1995, de 16 de març, d'aprovació del Pla territorial de Catalunya
 - Decret 64/1995, de 7 de març, pel qual s'estableixen mesures de prevenció dels incendis forestals
 - Llei 9/1995, de 27 de juliol, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural
 - Decret 166/1998, de 8 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament d'accés motoritzat al medi natural
 - Llei 6/2001, de 31 de maig, d'ordenació ambiental de l'enllumenament per a la protecció del medi nocturn
 - Decret Legislatiu 3/2003, que aprova el text refós de la legislació en matèria d'aigües.
- Cada dia són més nombroses les disposicions legislatives d'abast europeu que cal considerar en un pla d'un espai natural protegit, entre les que destaca la creació de la Xarxa Natura 2000, a partir de la Directiva 92/43/CEE del Consell, de 21 de maig de 1992, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestres. En data recent, juliol de 2006, la Comissió de les Comunitats Europees ha adoptat la decisió, de conformitat amb l'esmentada Directiva, d'incloure el Massís del Montseny en la llista de llocs d'importància comunitària de la regió biogeogràfica mediterrània.
 - Noves disposicions en relació a l'ordenació territorial, com són els Plans territorials parcials i els Plans directors territorials, encara avui en fase de redacció, suposen una modificació substancial en la manera d'entendre les relacions de l'àmbit del Pla especial amb el seu entorn més immediat.
 - Com a fet de gran importància a la història del Pla especial cal destacar el Decret 105/1987, de 20 de febrer, de declaració de Parc Natural, que suposa la homologació del Montseny segons la Llei 12/1985, de 13 de juny, d'Espais naturals, de la que es conclou una modificació definitiva en el règim dels sòls.
 - A un nivell estrictament instrumental, encara que sense negar-li tota la seva transcendència jurídica, cal fer esment de la urgència més absoluta de procedir a la revisió dels documents econòmics, fonamentalment l'estudi econòmic-financer i el pla d'etapes, la vigència dels quals s'extingí fa més de quinze anys.

3.2 Iniciativa i criteris de la revisió

A la reunió del Consell Coordinador celebrada el 16 de novembre de 2001 a la Rectoria de Vallcàrquera, municipi del Figaró-Montmany, un significatiu grup d'ajuntaments del Parc van plantejar a les dues diputacions la necessitat de reprendre la iniciativa de revisió del Pla especial, atenent a les disfuncions provocades per la cada vegada més difícil adaptació del text urbanístic aprovat els anys 1977 i 1978 a la realitat actual. A criteri dels alcaldes d'aquests municipis, aquesta manca d'adaptació s'havia de suplir sovint amb la interpretació dels tècnics de l'òrgan gestor del Parc o dels propis ajuntaments davant el plantejament de noves casuístiques.

En aquesta sessió del Consell les diputacions van plantejar un procediment per tal d'iniciar el procés de revisió, consistent en lliurar un document a manera d'índex dels principals temes que calia abordar per tal de sotmetre'l a la consideració de tots els ajuntaments mitjançant reunions posteriors. Així es va fer durant els mesos de febrer i març de 2002 i aquesta ronda pels ajuntaments va permetre copsar les diverses inquietuds i expectatives per tal d'elaborar un esborrany de document d'objectius generals i criteris per a la revisió.

El 31 de maig de 2002 es va celebrar, novament a la Rectoria de Vallcàrquera, una sessió extraordinària del Consell Coordinador, en la qual es va aprovar el document d'objectius i

criteris generals que havia d'orientar la revisió del Pla i, al mateix temps, es va acordar el procediment per a fer efectiva aquesta revisió. El Consell Coordinador del Parc natural del Montseny va acordar instar a les diputacions de Barcelona i de Girona que realitzessin els treballs de revisió del Pla i a la Generalitat de Catalunya que tramités el pla. El Consell es constituïa, també, en l'òrgan col·lectiu de participació dels ajuntaments i les dues diputacions en la revisió, assumint la responsabilitat de l'acceptació del nou Pla, abans de trametre'l a la Generalitat. Finalment, atenent al nou marc legal determinat en aquell moment per la Llei 2/2002 d'Urbanisme, el consell va acordar demanar a tots els ajuntaments que ratifiquessin en un ple de cada consistori aquests acords relatius a la revisió del Pla especial.

El contingut d'aquest anomenat "**Document de Vallcàrquera**", aprovat pel Consell Coordinador i que ha servit de punt de partida per a l'elaboració del nou projecte d'ordenació, és el següent:

Model de preservació

- La preservació dels valors naturals, paisatgístics i culturals del territori, s'instrumentarà mitjançant la gestió del conjunt dels seus recursos.
- La intervenció humana ha estat i ha de ser un instrument de protecció activa del paisatge del Montseny. En aquest sentit, la defensa dels seus valors naturals i culturals s'articularà mitjançant el foment dels comportaments socials i activitats econòmiques que millor contribueixin a assolir l'objectiu general del Pla.
- S'inclourà igualment la definició d'un model d'ús públic, el qual resulta imprescindible per conjugar la protecció dels valors naturals i el desenvolupament econòmic amb l'ús social —entès com un dret col·lectiu— i l'exercici del dret de la propietat.

Límits

- Es procedirà a la revisió dels límits actuals del Pla especial a partir de criteris de caràcter ambiental, paisatgístic, socioeconòmic, cultural i de suport a la gestió territorial impulsada des dels propis ajuntaments, considerant, en tot cas, la classificació dels sòls determinada pel planejament municipal vigent.
- A partir dels criteris anteriors, els límits hauran de contribuir a incrementar la coherència geogràfica de l'espai natural protegit, resoldre situacions de conflicte i afavorir les estratègies de connexió amb altres espais naturals, en la mesura que el Montseny no ha de ser un espai isolat sinó una peça integrant de xarxes territorials de major abast.

Estructura de zones i règim normatiu

- El Pla especial inclourà les determinacions necessàries per tal d'assegurar la preservació dels sistemes naturals i de definir el paper que en aquesta protecció han de jugar les zones de màxim interès per a la flora, la fauna i la gea. Aquestes àrees hauran de ser objecte de protecció estricta, tenint en compte aquelles que s'han anat incorporant durant els darrers trenta anys al patrimoni públic de sòl.
- El Pla especial impulsarà un nou model d'ordenació territorial que, sense perdre en cap cas la seva coherència general i la identitat geogràfica, integri els models determinats a les respectives figures de planejament urbanístic municipal i a la planificació sectorial dels espais naturals.
- La nova estructura abastarà la totalitat de l'àmbit de la revisió del Pla, d'acord amb la valoració que es faci per a cada zona. L'antic model d'ordenació fonamentat en la divisió concèntrica de l'àmbit, distingint entre la zona de PreParc i la de Parc, ha resultat una estratègia molt útil però actualment obsoleta tenint en compte el coneixement del territori adquirit al llarg dels darrers 30 anys. En tot cas, caldrà resoldre de forma adequada l'ordenació dels sectors urbans i dels àmbits d'expansió dels nuclis situats a l'àmbit del PreParc actual.
- El Pla especial prendrà una opció decidida pel manteniment i la dinamització de les activitats agrícoles, ramaderes i forestals del sector primari tradicional, recollint, ordenant i afavorint a la vegada les noves activitats econòmiques i productives,

sempre i quan siguin coherents amb el model de preservació dels valors naturals i culturals que proposi el Pla.

- El tractament de les construccions existents en l'àmbit del Pla i els usos que s'hi puguin desplegar, així com, en general, l'autorització d'obres i usos en sòl no urbanitzable, es reformularan, ateses les implicacions paisatgístiques, ambientals i socioeconòmiques que se'n derivin i d'acord amb el règim que estableix la nova Llei d'Urbanisme.
- La revisió del Pla especial considerarà l'ordenació de l'aprofitament de determinats recursos, com és el cas de l'aigua o dels recursos miners, dins del marc normatiu que supedita aquests aprofitaments a la conservació de l'entorn natural en els espais protegits.
- El patrimoni històric i cultural rebrà un tractament específic dins les previsions del Pla especial, a partir de la seva consideració com un valor a preservar, a divulgar i a fomentar en totes les seves manifestacions.

Xarxes bàsiques d'equipaments i de comunicacions

- La revisió del Pla garantirà, mitjançant el model d'ús públic que proposi, la coherència tant de la xarxa viària com la d'equipaments amb els objectius generals del Pla.
- El Pla especial contribuirà a conformar una xarxa d'equipaments harmònica i estructurada que integri els de titularitat pública, entesa com una proposta de mínims que garanteixi la viabilitat del model determinat pel Pla, i que s'haurà de complementar amb l'oferta de serveis que la iniciativa privada pugui promoure a les edificacions existents.
- Caldrà considerar, si més no a títol indicatiu, els equipaments públics existents fora de l'àmbit territorial estricte del Pla especial, per tal de constatar la seva coherència amb el model general del qual formen part.
- En aquest mateix sentit, el Pla especial recollirà determinats elements de viabilitat que si bé se situen fora del seu àmbit territorial, són en tot cas necessaris per al desplegament satisfactori del model general.
- El pla definirà la xarxa viària bàsica, integrada per aquells camins, pistes forestals i carreteres que configuren l'estructura global de comunicacions d'aquest espai i s'associen a tipologies i usos determinats. Això ha de permetre, entre altres aspectes, regular l'accessibilitat general al territori, facilitar les tasques de vigilància, prevenció i extinció d'incendis forestals, garantir l'accés a habitatges i equipaments o fer possible l'ús públic i les activitats de lleure a la muntanya.
- En la definició i planificació tant de la xarxa viària bàsica com de la xarxa d'equipaments, es tindran en compte els aspectes relacionats amb la capacitat de càrrega o els límits màxims de creixement, ja sigui en el conjunt de l'àmbit del pla com en àrees concretes, de manera que, en cap cas, l'ús públic i social posi en perill els valors naturals, paisatgístics, culturals i socioeconòmics en que es fonamenta.

Mecanismes d'impulsió social i econòmica

- Més enllà de la seva condició de figura de planejament específic, el Pla especial haurà d'esdevenir una veritable eina que contribueixi al desenvolupament social i econòmic de la població del Parc, dotant-se, si s'escau, dels instruments complementaris que contribueixin a assolir aquest objectiu. També s'inclouran les determinacions necessàries per afavorir el foment i la dinamització del sector primari, a partir de la consideració de la seva contribució a la conservació de la qualitat del paisatge i la diversitat ambiental d'aquest espai natural.
- La revisió considerarà entre els seus objectius prioritaris l'ordenació i regulació de les noves activitats econòmiques i productives vinculades al sector terciari que tenen lloc sobre el territori, impulsant de forma decidida les que incorporin com a objectiu preferent la seva contribució als principis inspiradors i objectius generals del Pla.

Òrgans de gestió i participació

- La revisió del Pla especial proposarà la reconsideració dels òrgans actuals de gestió i participació, a fi i efecte de millorar la implicació i coordinació de totes les administracions públiques amb competències territorials o sectorials en el seu àmbit i, en especial, dels ajuntaments, en la gestió del Parc.
- De la mateixa manera, s'abordarà també la millora dels mecanismes i òrgans de participació de la població i els diferents agents socials en la gestió del Parc.

Més enllà de les directrius genèriques que estableix el document de Vallcàrquera, tenen una especial significació els acords que es van prendre en relació amb les nous límits del Pla especial del Parc del Montseny, ja que van condicionar l'àmbit dels estudis preliminars per a la redacció del Pla especial. En aquest sentit, es van considerar els següents criteris de partida:

- Com a àmbit d'estudi i anàlisi es considera, en primer, lloc l'àmbit actual del Pla especial.
- En relació amb l'àmbit actual, es considera necessària una revisió dels límits, d'una banda per a estudiar les possibles modificacions puntuals que han de permetre esmenar possibles errors o ajustar els límits amb les delimitacions de sòls urbans o amb altres actuacions urbanístiques posteriors al pla, i, d'altra banda, ampliar l'àmbit per tal d'ajustar els límits a referències geogràfiques fàcilment reconeixibles sobre el terreny i/o incorporar espais del massís del Montseny, l'interès ecològic o paisatgístic dels quals aconselli la seva protecció mitjançant el Pla.
- Finalment s'ha considerat afegir a l'anàlisi i, per tant, als estudis previs, uns àmbits, definits sobre el plànol amb aquest objectiu, que haurien de tenir la funció de garantir la connexió ecològica del Parc del Montseny amb els altres espais naturals protegits situats a la seva perifèria. En concret, s'han considerat tres àmbits de connectivitat:
 - L'àmbit de connexió amb l'Espai d'interès natural dels Cingles del Bertí, a les dues ribes del riu Congost.
 - L'àmbit de connexió amb el Parc del Montnegre i el Corredor, que cerca la màxima aproximació possible amb la Tordera i la connexió física amb la reserva natural de la riera d'Arbúcies.
 - L'àmbit de connexió amb l'espai natural de les Guàrdies-Savassona i amb l'espai d'interès natural de les Guàrdies-Collacabra.

Entre el mes d'agost de 2002 i el mes de gener de 2004 es van rebre les notificacions dels acords de ple de la pràctica totalitat dels ajuntaments del Parc, i en l'actualitat únicament resta pendent l'adopció d'aquest acord per part de l'Ajuntament de Sant Feliu de Buixalleu. Aquests acords van introduir alguns matisos en relació amb les resolucions de Vallcàrquera: alguns ajuntaments van incorporar a l'acord la possibilitat de sotmetre el text del nou pla a l'aprovació del ple del seu consistori, amb independència de la participació en el Consell Coordinador, com a requisit previ a la tramitació per part del Govern de la Generalitat.

El 13 de maig de 2003, es va celebrar, al Casal de Cultura de Riells i Viabrea, la reunió de la Comissió Consultiva del Parc on es va formular i aprovar la proposta de participació en la revisió del Pla, segons la qual, s'havien de convocar reunions sectorials per tal de facilitar informació i rebre aportacions, i la comissió es constituïa en òrgan plenari de participació cívica.

Com a resposta a l'encomana de revisió del Pla especial efectuada pel Consell coordinador a les diputacions de Barcelona i de Girona, es va constituir un equip redactor, format per tècnics de les dues diputacions vinculats al Parc del Montseny, i coordinat per l'Oficina Tècnica de Planificació i Anàlisi Territorial, de l'Àrea d'Espais Naturals de la Diputació de Barcelona. A partir dels anomenats *criteris de Vallcàrquera*, l'equip redactor va anar desenvolupant cadascuna de les línies de treball, d'acord amb els estudis de base per a la diagnosi que es descriuran a continuació (encarregats a diferents experts) i amb l'experiència de gairebé trenta anys de gestió del Montseny. Al llarg dels més de quatre anys de feina, s'ha anat elaborant una proposta d'ordenació del Montseny que incorporés el complex marc legal existent (urbanístic, territorial i sectorial), una aproximació dinàmica a la

conservació del medi natural i la visió dels ajuntaments i dels col·lectius vinculats a aquest espai tan emblemàtic.

En el transcurs dels treballs de redacció, assumits pels equips tècnics d'ambdues diputacions, s'han arbitrat els mecanismes necessaris per tal de garantir la participació dels ajuntaments, de les administracions implicades i d'altres sectors socials interessats. El procés de participació ha anat molt més enllà dels requeriments que especifica la nova legislació urbanística per a l'aprovació d'un planejament especial, ja que s'han posat en marxa diversos mecanismes i procediments que en el seu conjunt han permès un programa de participació molt obert, extens i fructífer. Aquest procés de participació es descriu en el *Programa de participació ciutadana* que forma part del cos de documents que integren el present Pla especial.

3.3 Estudis de base per a la diagnosi

Per tal de recolzar el procés d'anàlisi previ a la formulació de la proposta de revisió del Pla especial del Parc Natural del Montseny, les Diputacions de Barcelona i de Girona han encarregat una sèrie d'estudis a investigadors, estudiosos i equips especialitzats, amb l'objectiu de disposar d'informació actualitzada en relació amb l'estat actual, l'evolució i les tendències i, si s'escau, de recomanacions, en relació amb el medi natural i el paisatge, la realitat social i econòmica, el desplegament d'infraestructures sobre el territori i la pròpia gestió del Parc. D'altra banda, a través dels estudis derivats del pla de seguiment de paràmetres ecològics del Parc, d'altres estudis encarregats de manera específica i de tesis i línies de recerca que han tingut el Montseny com a objecte d'estudi, s'ha disposat d'un gran volum d'informació que també ha estat incorporada, en la mesura que s'ha considerat rellevant, al procés d'anàlisi.

En concret, els **estudis** encarregats i desenvolupats de manera específica dins del procés actual de revisió del Pla especial, són els següents:

1. *Cartografia de l'ús del sòl i de la vegetació. Universitat de Barcelona*
2. *Interpretació del medi físic i natural: Flora i vegetació*
3. *Avaluació de l'estat del pla de seguiment de paràmetres ecològics del Parc del Montseny. Proposta de paràmetres a prioritzar o incloure: fauna*
4. *L'evolució de les grans unitats del paisatge del Montseny: directrius per a la gestió*
5. *Tractament de la cartografia i desenvolupament d'un sistema d'anàlisi geogràfica de la informació per a la revisió del Pla especial*
6. *Estudi socioeconòmic del Parc del Montseny*
7. *Inventari de camins del Parc del Montseny*
8. *Inventari del patrimoni construït del Parc del Montseny*
9. *Informe sobre la situació actual de l'ús públic al Parc del Montseny*
10. *Anàlisi de la gestió del Parc del Montseny*

A continuació es recull una síntesi de cadascun d'aquest treballs:

Estudi 1: Cartografia de l'ús del sòl i de la vegetació del Parc del Montseny

L'encàrrec d'elaborar el mapa de vegetació i usos del sòl del Parc del Montseny es va formular mitjançant un conveni amb la **Universitat de Barcelona** signat el gener de 1998. La responsabilitat i direcció científica de l'elaboració del mapa ha estat assumida pel professor del **Departament de Geografia Física i Anàlisi Geogràfica Regional, Josep Maria Panareda**, amb la participació en l'autoria del mapa de Montserrat Salvà i Josep Nuet. L'escala del treball, 1:5.000, i l'extensió de l'àmbit, més de trenta mil hectàrees, han fet que aquest treball, que no té precedents en un àmbit similar, s'hagi perllongat durant anys fins a la seva finalització l'any 2003. Darrerament, al mapa se li ha incorporat la cartografia dels tres àmbits de connectivitat, amb una revisió de la llegenda i el treball de camp a càrrec de l'empresa APREN.

L'escala emprada és de detall, 1:5.000. Aquesta escala fa possible la representació i diferenciació d'aquelles unitats o conjunts d'usos del sòl i vegetació perceptibles a curta distància, en un primer terme. Permet tipificar i representar amb molt de detall i, alhora, en un primer nivell de síntesi. D'altra banda, s'ha disposat, a la mateixa escala de la base cartogràfica i dels ortofotomapes editats per l'Institut Cartogràfic de Catalunya.

La llegenda es basa en un sistema jerarquitzat de set dígit. El primer nivell és molt sintètic i es basa en la divisió dels usos i cobertura del sòl en set grans grups (superfície coberta de vegetació, superfície conreada, superfície construïda, superfície rocosa sense coberta vegetal, superfície aquosa, altres i desconegut). En el segon nivell s'estableixen els principals grups d'usos del sòl. El tercer dígit comprèn les grans formacions, comunitats vegetals o grups de conreu, en funció normalment d'una espècie dominant. El quart i cinquè dígit permeten un detall d'usos i cobertures important. Els dos darrers dígit són per diferenciar variants locals o per la presència o domini de certes espècies acompanyants, que no modifiquen, però, els grans grups.

En general, en la cartografia dels usos i de la vegetació del Parc natural del Montseny, s'ha donat primacia als aspectes fisiognòmics i els relacionats amb l'ús. El resultat és una cartografia que, amb el nivell que permeten els dos darrers dígit, reuneix una llegenda amb més de 400 elements, la qual cosa permet una acurada anàlisi de detall.

Així doncs, la cartografia de l'ús del sòl i de la vegetació del Parc natural del Montseny constitueix una de les capes bàsiques d'informació a l'hora d'abordar la revisió del Pla especial. Al mateix temps, és una important eina de gestió, que ha estat tractada per l'empresa Geodata Sistemes SL per tal de permetre diverses aplicacions com ara: canvis d'escala, recerques, visualització en pantalla, edició i impressió.

Estudi 2: Interpretació del medi físic i natural. Flora i vegetació

S'ha encarregat al professor **Lluís Vilar** del **Departament de Ciències Ambientals de la Universitat de Girona**, que ha col·laborat en diversos estudis i treballs de formació i recerca en relació amb el massís del Montseny, un estudi de síntesi i interpretació de dades del medi natural i, específicament, de la vegetació. Amb aquest objectiu, s'ha posat a la seva disposició el conjunt d'estudis del pla de seguiment relatius a aquest àmbit, així com altres dels quals disposa el Parc.

En aquest estudi s'avalua quin és l'estat i l'evolució de les espècies de flora d'especial interès així com de les principals comunitats vegetals, fent especial menció a les zones de màxima protecció, les zones de reserva natural qualificada les quals, bàsicament, es van definir inicialment amb criteris botànics.

També s'avalua la informació subministrada pel pla de seguiment en funció de la seva utilitat per a respondre als objectius anteriors i es formulen propostes d'actuacions precises per cadascuna de les comunitats vegetals analitzades. Finalment, es formulen conclusions i propostes tant per a la revisió del pla de seguiment, com per a la revisió del Pla especial.

Com a conseqüència d'aquesta revisió es conclou que la gestió realitzada al Parc natural del Montseny ha tingut efectes positius per a la preservació. Tanmateix s'afegeix que cal continuar la feina feta i incorporar noves tasques en la gestió del Parc. L'estudi estableix les següents conclusions:

- En la gestió de les espècies vegetals, la valoració sobre l'estat de la flora del Montseny és positiva. Però cal continuar el estudi per mantenir el coneixement florístic actual i obtenir un catàleg més complet; cal afegir al llistat de les plantes protegides del PEIN algunes espècies i cal seguir atentament les poblacions d'algunes espècies d'interès comunitari.
- Singularment, cal conservar la diversitat d'hàbitats i de boscos madurs, rocosos, matollars per taxons boreo-alpins, els prats de pastura mesòfils, els prats alpins i els herbassars de l'alt Montseny, els llocs humits i mulladius.

- També en relació a espècies vegetals cal controlar i impedir l'expansió de plantes al·lòctones.
- La gestió forestal s'ha de centrar en el manteniment i extensió dels boscos autòctons rars al Montseny (roureda de fulla gran i avetosa), l'explotació forestal sostenible (fageda i alzinar) i la prohibició de plantació d'arbres no propis del Montseny.
- Pel que fa a les comunitats vegetals, la gestió del Parc s'ha d'encaminar a que les més rares i interessants es puguin mantenir i estendre, amb especial atenció als prats i herbassars i també a les associacions hidròfiles.
- Pel que fa a les zones de reserva natural qualificada, cal controlar especialment les de molt alta freqüentació on s'hi detecta una pressió excessiva de visitants. Tanmateix, s'haurien de dur a terme treballs de sega, estassades, llaurades i pastura per mantenir la biodiversitat d'aquestes zones i evitar que esdevinguin masses contínues de bosc.
- A les zones que s'amplien i a les que han de fer de connexió amb espais veïns caldrà aplicar la mateixa gestió que ja s'ha comentat tant pels boscos com per a les comunitats vegetals. Pel que fa a les activitats socioeconòmiques, que incideixen plenament en la cobertura vegetal, cal continuar cercant la compatibilitat entre l'ús social del Parc i la seva preservació, tot tenint present el necessari equilibri entre ambdós aspectes.

Estudi 3: Avaluació de l'estat del pla de seguiment de paràmetres ecològics del Parc del Montseny. Proposta de paràmetres a prioritzar o incloure: Fauna

A l'empresa **Minuàrtia Estudis Ambientals**, se li ha encarregat un estudi de síntesi dels aspectes de medi natural relatius a la fauna, posant, també, a la seva disposició tot el volum d'informació, fonamentalment del Pla de seguiment, de la qual disposava el Parc.

Així doncs, l'objectiu que es va proposar amb aquest estudi era doble: d'una banda, avaluar les activitats desenvolupades en el marc del pla de seguiment pel que fa als paràmetres associats a la fauna; i, d'altra, identificar aquells aspectes relatius al seguiment de la fauna en el que caldria aprofundir l'execució del pla de seguiment i realitzar propostes, si s'escau, d'ampliació dels paràmetres inclosos.

Tant l'avaluació com la proposta d'aspectes a completar es van plantejar de forma que subministressin informació aplicable a la revisió del Pla especial.

La metodologia que es va implementar per portar a terme aquest objectius va consistir en la revisió dels plans i documents existents i l'anàlisi i conclusió, com a conseqüència de:

- Identificar els estudis, informes i bancs de dades relatius a la fauna generats en relació al Pla de seguiment. Caracterització dels mateixos, incloent una síntesi de continguts.
- Analitzar la informació i resultats continguts en aquests estudis, informes i bancs de dades.
- Identificar aquells aspectes relatius a la fauna continguts en el Pla de seguiment especialment útils per a la revisió del Pla especial i que caldria desenvolupar més enllà del seu estat actual, o bé que constitueixin buits d'informació molt remarcables.
- Identificar aspectes no continguts en el Pla de seguiment i que caldria que hi fossin incorporats, sempre en l'àmbit dels estudis sobre la fauna.

Com a resultat d'aquesta revisió es van extreure les següents conclusions:

- El Pla de seguiment va començar amb uns objectius poc concrets que s'han anat matisant; el pressupost, d'altra banda, s'ha anat reduint tant en termes relatius, respecte al total del Parc, com en termes absoluts, fins al 2003, que s'observa un canvi de tendència en ambdós casos (mantenint-se constants any rera any). Tanmateix, la fauna, com a estudis bàsics en un començament, i ja més pròpiament com a estudis de seguiment amb posterioritat, ocupa una fracció notable d'aquest pressupost.
- Es realitza una síntesi d'aspectes a completar i noves propostes relacionades tant amb aspectes temàtics com específics de grups animals, o aspectes relacionats amb fenòmens globals –canvi climàtic, per exemple— amb un seguit de mancances trobades en relació amb els següents aspectes:

- Els objectius i recursos, i les prioritats;
- Les xarxes de seguiment;
- Espècies d'interès per a la conservació, per a la gestió i indicadores;
- Hàbitats prioritaris, unitats ecològiques i aspectes territorials;
- Activitats humanes amb impactes sobre la fauna;
- Seguiment específic de peixos, amfibis i rèptils, ocells i mamífers.

Estudi 4: L'evolució de les grans unitats del paisatge del massís del Montseny. Directrius per a la gestió

L'estudi que aborda l'evolució de les grans unitats del paisatge del Montseny ha estat encarregat al professor **Josep Maria Panareda**, autor d'una Tesi de Llicenciatura i d'una Tesi Doctoral sobre l'estructura i la dinàmica del paisatge del Montseny els anys 1973 i 1978, els continguts de les quals van ser utilitzats pel Pla especial actual.

Els objectius d'aquest estudi són:

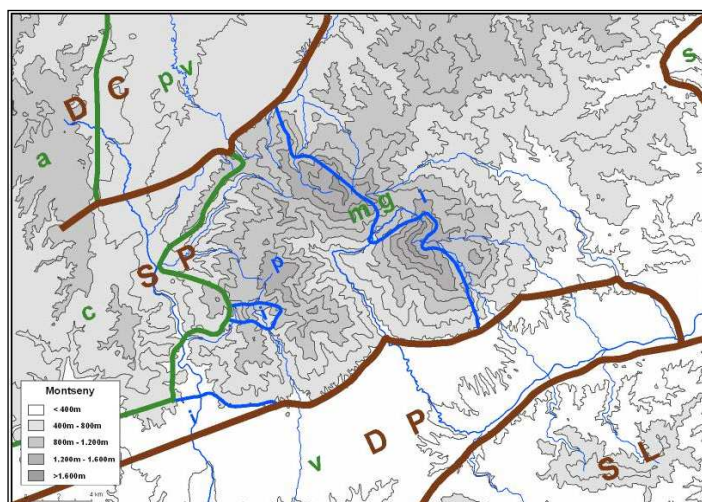
- Establir les tendències fonamentals en l'evolució de les grans unitats del paisatge del massís del Montseny.
- Analitzar la relació entre aquesta evolució i les formulacions del Pla especial en tres ordres: àmbit i límits del Pla, zonificació i ordenació i règim d'usos.
- Formular recomanacions per tal d'establir unes directrius generals per a la gestió del paisatge, fent un exercici de prospectiva que prengui en consideració la multiplicitat d'escenaris possibles.

L'estudi, després d'una introducció descriptiva que actualitza la informació referent a les grans unitats de vegetació del Montseny, analitza els canvis en el paisatge montsenyenc i, especialment, els factors i elements de canvi en les darreres dècades, agrupats en dos grans grups: factors naturals i factors antròpics. En aquest darrer conjunt, destaca la importància dels canvis produïts per l'abandó de les activitats tradicionals vinculades al sector primari.

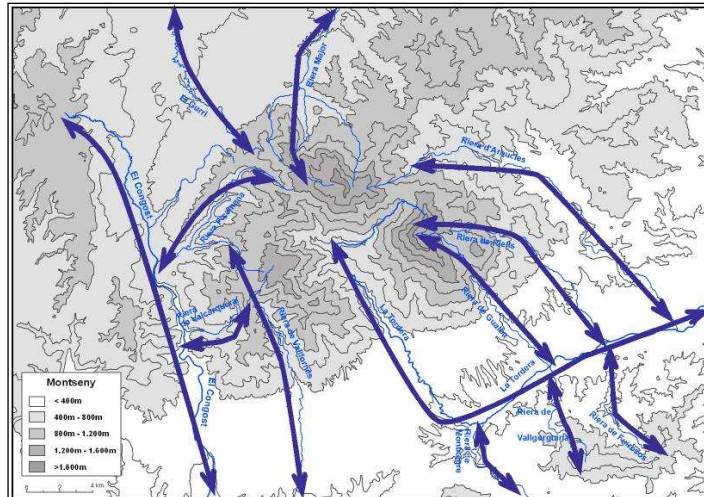
A continuació, després d'algunes consideracions prèvies en relació amb la definició, la valoració i la percepció de les unitats de paisatge, l'estudi estableix una classificació en grans unitats del paisatge del Montseny i la seva perifèria, a partir de la situació topogràfica, de les grans unitats estructurals i del substrat geològic tal com es pot veure recollit en el següent mapa:

Unitats estructurals del paisatge del Montseny

SP	Serralada Prelitoral
c	Congost-Bertí-Gallifa
mg	Montseny-Guillerics
p	sector paleozoic
i	sector intrusiu
DC	Depressió Central
pv	Conques d'erosió: plana de Vic
a	Altiplans
DP	Depressió Prelitoral
v	Vallès
s	Selva
SL	Serralada Litoral

Principals connexions fluviales

El Parc es troba dins de la gran unitat estructural de la Serralada Prelitoral i, fonamentalment en la subunitat Montseny–Guilleries es distingeixen, en substrat intrusiu i en substrat paleozoic:

- Els vessants inferiors mediterranis i submediterranis secs
- Els vessants mitjans submediterranis humits
- Els vessants mitjans i superiors de tendència atlàntica

I dins del la subunitat Congost Bertí–Gallifa:

- Els vessants inferiors mediterranis i submediterranis secs
- Els vessants mitjans submediterranis

En l'apartat de directrius per a la gestió, l'estudi desenvolupa una sèrie de consideracions en relació amb la revisió de l'àmbit del Pla i les zones de connectivitat, destacant la importància en aquest sentit de la xarxa d'aigües superficials.

L'estudi inclou propostes concretes pel que fa a la zonificació en relació amb les zones que, des del punt de vista de l'ordenació, haurien de tenir un tractament especial, bàsicament mitjançant un règim de protecció més estricte que el règim general establert pel Pla.

Segons l'estudi, els objectius bàsics d'aquestes zones de reserva són tres:

- Garantir el manteniment dels organismes, comunitats i paisatges únics en el Montseny.
- Mantenir en estat natural al màxim possible les comunitats i els paisatges d'especial interès en el Montseny.
- Mantenir en estat natural al màxim possible comunitats i paisatges comuns en el territori, que en situacions normals no assoleixen mai la maduresa a causa dels aprofitaments.

El primer objectiu fa referència als ambients que són únics i que exigeixen una protecció específica d'un indret concret, sense recanvi o alternativa. Són reserves integrals d'àrees i d'ambients exclusius.

El segon es refereix a d'altres ambients d'alt valor, localitzats en diferents indrets del Montseny. En aquest cas cal un estudi global dels llocs on es localitzen i definir un tractament diferencial. En l'elecció cal considerar la viabilitat en la seva gestió específica, com la propietat, la dificultat en l'accés i el risc d'una pertorbació. La propietat pública, les dificultats en accedir-li, la llunyania de camins i pistes i la baixa probabilitat d'una pertorbació són elements a considerar a favor de l'elecció d'un indret com reserva integral. En general, una reserva integral hauria de ser protegida sense gaire dificultats.

Amb el tercer objectiu es pretén disposar d'àrees de referència dels sistemes naturals característics del territori. En aquest sentit cal disposar indrets on es pugui fer el seguiment de fagedes, de vernedes, de rouredes i fins i tot d'alzinars. La condició fonamental és la no

intervenció directa i indirecta, és a dir, dificultar qualsevol tipus de pertorbació i fins i tot el seguiment i estudi han de realitzar-se sense produir cap alteració. Es tracta de reserves complementàries a les anteriors. La propietat pública ha de ser un criteri prioritari en la selecció d'aquestes reserves.

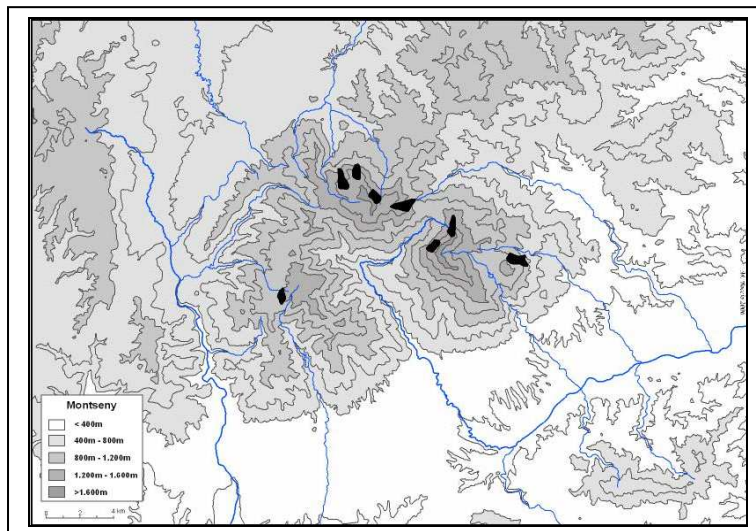
Àrees de reserva exclusiva:

Matagalls: baga del turó de Sant Marçal, baga de Coll Pregon, capçalera del sot de les Cordes i del torrent de l'Oratori.

Les Agudes–turó de l'Home: obaga de les Agudes des del cim fins als Castellets, el pedregar Rodó i la part alta del sot Mal des de la cota 1050 m.

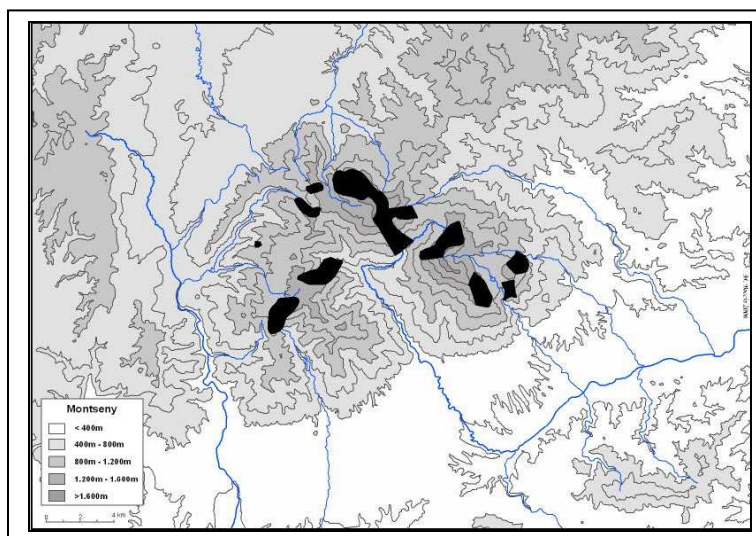
Turó de Morou: entre l'esquei de Morou, la Cornera, collada Alta, collada del Mig, pont de l'Àliga, sota el collet Xic, el portell del Bisbe i el coll de la Mosquera.

Capçalera de Vallforners: l'obaga del sot dels Avellaners

Àrees de reserva d'especial interès:

- Capçalera de Vallforners.
- Obaga de Puig Drau.
- Torrent del Clot
- Obaga de Collformic
- Capçalera del torrent de Riudeboix
- Conjunt de les obagues de Matagalls, capçaleres del torrent del Purgatori i de l'Erola, obaga del turó de Sant Marçal i vall de Riudeteix.
- Obaga de les Agudes–turó del Catiu d'Or
- Obaga del turó de Morou
- Collet Santa Helena
- El Sinaí

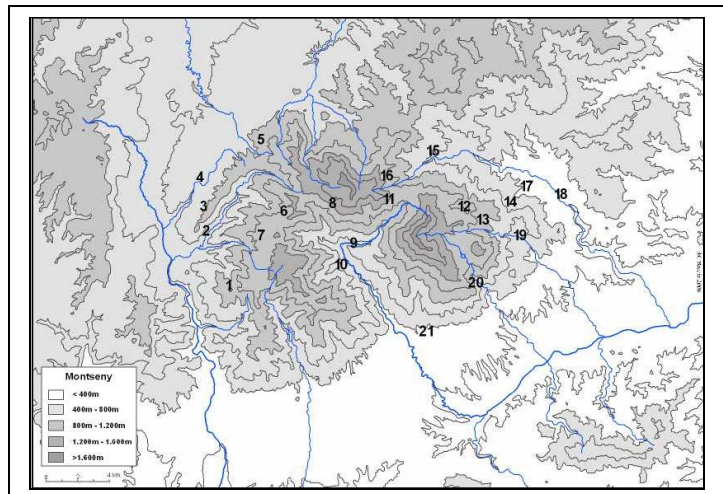

Àrees de reserves característiques

Com a complement de les reserves integrals anteriors es proposen d'altres reserves que inclouen paisatges i comunitats característiques i comuns en el Montseny. Amb aquestes reserves es pretén disposar d'indrets que puguin evolucionar de manera natural, sense cap interferència humana. Han de ser punts de referència. Els espais de totes aquestes reserves proposades són de propietat pública. Són quatre els sectors proposats: vessant de la capçalera entre els Afraus de Bellver i el turó de Monner; vessants de Sant Elies–Santa Susanna; vessants de Fontmartina; vessants de collet de Santa Helena, Ridaura i fons de la riera de Gualba.

L'estudi completa aquest apartat dedicat al tractament de determinades zones amb una relació d'indrets que, sense que hagin de tenir necessàriament un tractament normatiu específic, haurien de rebre una consideració particular en la gestió del Parc, atenent a determinats valors o elements.

1. Turó de Tagamanent
2. Bosc de ribera de l'Avencó i Picamena
3. Pinedes de pinassa i pi roig de la serra de les Pinedes
4. Bosc de ribera de la riera de Martinet
5. Pinedes de pi roig de les serres de Trillons i Sobrevia
6. Capçalera del torrent de la Ciureda
7. Obacs del Cafè i de Can Figuera
8. Sot de la Carena de la Besa
- 9-10. Bosc de ribera de la Llavina
11. Roureda i boscos humits de Sant Marçal
12. Turó de Grenys
13. Roureda de Maçaners
14. Roureda de can Torrent
- 15-16. Bosc de ribera del sot del Crous—el Regàs
17. Bosc de ribera de la riera del Pont Cremat
18. Bosc de ribera de la riera d'Arbúcies
19. Bosc de ribera de la riera de Riells
20. Bosc de ribera del Salt de Gualba
21. Penyes del castell de Montclús

Finalment l'estudi conclou amb unes recomanacions generals per a la gestió:

- En tot moment la gestió ha de dur-se a terme des d'una perspectiva global, considerant els diversos elements del paisatge com un sistema únic que funciona i evoluciona com un tot;
- Cal considerar sempre el territori com un sistema dinàmic, en canvi permanent. Un paisatge sense intervenció, també va canviant;
- Cal una superfície mínima per a les reserves integrals;
- Les úniques intervencions i actuacions en les reserves integrals han de ser les necessàries per a la seguretat de les persones, si s'escau;
- Les reserves integrals han de situar-se en indrets on sigui fàcil la seva protecció i impedir qualsevol pertorbació humana. Les pertorbacions d'origen natural han de ser considerades dins del context dinàmic del mateix paisatge;
- Els aprofitaments forestals i pastorals han de considerar-se normals en la resta del Parc natural, sempre i quan compleixen la normativa del Pla especial;
- Cal regular la captació de les aigües de les fonts, torrents i aqüífers, per tal d'evitar la dessecació dels sots. Cal avaluar el paper de les captacions i extraccions d'aigua, ja que és evident el seu impacte en el medi. Alguns paisatges estan evolucionant cap a unitats menys exigents en humitat edàfica, com és el cas les vernedes que evolucionen cap a freixenedes, o a boscos caducifolis mixtos;
- Cal assegurar la persistència d'àrees de conreu dins de l'àrea de Parc;
- Cal induir la constitució de paisatge en mosaic: boscos, matollars, herbeis i conreus;
- Cal protegir els punts d'aigua, en especial si al seu entorn s'ha establert una comunitat higròfila, com les jonqueres. Solen ser indrets refugi de plantes i animals;
- Cal controlar l'expansió de la massa forestal, ja que una massa contínua de bosc no permet el manteniment d'una flora i fauna pròpia de clarianes. La tendència actual natural és l'augment de la massa forestal. Amb la refeta del bosc, moltes espècies de clariana, de les landes i pastures, com també de les roques, veuran reduir considerablement la seva àrea de distribució;
- Cal regular l'extensió de les repoblacions de coníferes i, sempre que sigui possible, reconduir-les cap al bosc potencial, sigui fageda, roureda o alzinar, tot afavorint la regeneració natural de la vegetació espontània;
- Cal reintroduir sota control la tècnica per afavorir les pastures mitjançant cremes controlades i delimitades en l'espai;

- Cal regular les pertorbacions derivades dels nous usos, com la restauració amb la concentració de persones en espais molt concrets, l'excursionisme, cicloturisme, etc. En tot cas cal delimitar bé els camins i àrees on són permesos esports de lleure;
- En tot moment cal tenir present que el paisatge actual del Montseny i, per tant, la seva flora i fauna, són on són i com són a causa de la presència i activitat humanes al llarg dels segles. Si una activitat es deixa, el paisatge canvia i esdevé un de diferent, ni millor ni pitjor. En tot cas cal plantejar-se quin tipus de paisatge es vol en el Montseny.

Estudi 5: Tractament de la cartografia i desenvolupament d'un sistema d'anàlisi geogràfica de la informació per a la revisió del Pla

El **Laboratori d'Informació Geogràfica i de Teledetecció (LIGIT) de la Universitat Autònoma de Barcelona** ha estat encarregat de l'elaboració d'un sistema de tractament de tota la informació que es pot georeferenciar, és a dir que es pot situar, en punts, línies o polígons en la cartografia i que s'ha considerat que calia analitzar dins del procés de revisió del Pla especial.

En una primera fase, doncs, el LIGIT ha rebut un volum extens i divers de dades en diferents formats, procedents d'estudis del Pla de seguiment, d'altres estudis encarregats des del Parc o d'altres estudis encarregats dins del procés de revisió, així com dades de caràcter general procedents del Sistema d'Informació Territorial de la Xarxa d'Espais Lliures (SITxell) de la Diputació de Barcelona, de les fonts d'informació del propi LIGIT o d'altres fonts.

En aquest sentit, doncs, el Laboratori ha tractat i ha integrat dades de les característiques següents:

- Cartografia de caràcter general i la cartografia derivada d'operacions topogràfiques (pendents, orientacions i conques)
- Cartografia geològica
- Xarxa fluvial
- Ordenació del Pla especial i altres figures d'ordenació
- Cartografia de vegetació i usos del sòl
- Cartografia d'hàbitats
- Dades procedents d'estudis de fauna, flora, vegetació i distribució d'espècies d'especial interès
- Dades procedents d'estudis socioeconòmics
- Divisió administrativa
- Xarxa viària
- Implantació d'infraestructures
- Dades de l'inventari del patrimoni edificat i del patrimoni arquitectònic d'interès cultural.

Com ja s'ha assenyalat, en alguns casos, les dades es trobaven emmagatzemades en diferents formats, de manera que el LIGIT ha procedit a digitalitzar i/o a adaptar la digitalització de tota aquesta informació, i a generar i/o adaptar les bases de dades associades a tota aquesta cartografia, generant així múltiples capes d'informació, que han permès disposar d'una àmplia sèrie de mapes temàtics i mapes de síntesi. Entre altres:

- Situació i àmbit
- Encaix territorial
- Síntesi del medi físic
- Síntesi del medi natural
- Usos del sòl i activitats agràries
- Paisatge
- Síntesi de dades socials i d'activitats econòmiques
- Xarxa viària i mobilitat
- Síntesi de patrimoni edificat i d'interès cultural
- Síntesi d'impactes
- Planejament urbanístic
- Figures de protecció

Aquesta cartografia s'ha integrat com a documentació informativa del Parc i, d'altra banda, més enllà de la seva aplicació en la revisió del Pla, l'elaboració d'aquest sistema de tractament de la informació constitueix un poderós instrument per a la gestió del Parc.

Estudi 6: *Estudi socioeconòmic del Parc del Montseny*

El professor del **Departament d'Economia i Empresa de la Universitat Pompeu Fabra, Joan Ribas Tur** ha estat el responsable de l'elaboració d'un estudi socioeconòmic de l'àmbit actual del Pla especial.

L'estudi ofereix un recull de dades i un esforç d'anàlisi que abasta els aspectes següents:

- Evolució demogràfica
- Estructura de la població per grups d'edat
- Estructura de la població per nivells d'instrucció
- Habitatge i segones residències
- Mobilitat de la població per motius laborals
- Atur
- Distribució de la població ocupada per sectors
- Agricultura
- Ramaderia
- Silvicultura
- Indústria
- Construcció
- Comerç i serveis generals
- Turisme

Les dades es presenten per municipis, de manera global i adoptant com a referents les dades de les tres comarques i del conjunt de Catalunya i es recullen, finalment, en forma de fitxes de síntesi per a tots i cadascun dels municipis del Parc.

Pel que fa a l'anàlisi, l'estudi conclou amb una anàlisi estratègica DAFO (debilitats–amenaces, forteses–oportunitats) del qual es dedueixen les recomanacions finals:

Pel que fa als criteris socioeconòmics més importants que han d'orientar el planejament:

- Mantenir la població i l'activitat en el territori;
- Considerar un valor la diversitat sectorial de l'economia del Montseny;
- Ser especialment sensible a les necessitats del sector primari i a la potencialitat dels vells i nous usos turístics;
- Estudiar la definició d'un concepte dinàmic d'impacte, que combini nocions com “caràcter”, “ús”, “funció”, “escala”, per tal de creuar-ho amb els instruments de regulació i ordenació i donar lloc a un urbanisme evolutiu;
- En els casos de diversitat d'opcions d'ús, utilitzar l'anàlisi cost–benefici per ordenar-les i ajudar a la planificació.

Pel que fa al suport al sector primari, que ha de comportar un increment dels recursos, s'esposen diverses possibilitats:

- Cercar fórmules de patrocini del sector privat;
- Estudi de l'aplicació d'algunes modalitats de fiscalitat ambiental per tal d'aplicar els ingressos a la correcció dels efectes externs negatius de determinades activitats;
- Utilitzar fórmules alternatives de conservació mitjançant acords o contractes amb propietaris privats del tipus *custòdia del territori*.

Pel que fa a la recomanació de canvis en les polítiques clàssiques de suport al sector agrari:

- Confirmar el pas de polítiques de suport a la producció a polítiques desconnectades de la producció, que incentivin bones pràctiques agràries, el manteniment del territori o la producció de béns i serveis ambientals;
- Evitar la dependència exclusiva de les subvencions per part del sector primari, procurant afavorir unes condicions de mercat normalitzades;

- Afavorir sempre la implicació de tots els agents en totes les polítiques que sigui possible;
- Distribuir subvencions a la protecció de les finques mitjançant convocatòries públiques i la valoració ambiental de les finques candidates (sistema de “*subhastes*” del USDA, Departament d'Agricultura dels Estats Units).

Pel que fa a la recomanació de crear estructures de col·laboració entre el sector primari i el sector terciari:

- Promoure etiquetes o certificats d'origen i/o qualitat que ajudin a comercialitzar els productes agropecuaris;
- Crear una oficina, *física o virtual*, de compra-venda de productes i d'intercanvi d'opinions per a la millora contínua, entre el sector de la restauració i hostaleria i el sector agropecuari;
- Estudiar les inversions o subvencions en infraestructures bàsiques per a millorar la distribució dels productes agropecuaris;
- Procurar que els cuiners de la zona amb prestigi actuïn com a “*ambaixadors*” dels productes del Montseny.

Pel que fa al sector turístic en general:

- Promoure la difusió del sector primari com un valor del Parc, equiparable als altres valors naturals i culturals (museització, itineraris, etc.);
- Dotar de pressupost turístic propi els municipis petits;
- Dotar de contingut turístic els esdeveniments locals;
- Millorar el transport públic dins del Parc;
- Millorar la promoció i la comercialització turística del Montseny;
- Reforçar el teixit associatiu del sector privat i enfortir la seva vinculació amb el Parc.

Finalment, l'estudi proposa la creació d'un “*observatori socioeconòmic*”, físic o virtual, del Montseny, amb una triple funció:

- El seguiment dels factors socioeconòmics relacionats amb els espais protegits (*feed-back* entre protecció i desenvolupament);
- La definició, implementació i estimació de models de valoració i comptabilitat del Montseny, la qual cosa implica valorar els aspectes que passen pel mercat, però també els efectes externs de caràcter ambiental;
- El seguiment sistemàtic d'un conjunt d'indicadors disponibles a les estadístiques oficials.

En definitiva, l'estudi conclou que de l'anàlisi dels diferents factors es dedueix que la dinàmica socioeconòmica del Montseny ha estat bona, en línies generals, els darrers anys. L'economia del massís ha evolucionat, com al conjunt del país, cap a una terciarització, que conviu amb una crisi del sector primari, que té més rellevància pel model de protecció que, estrictament, per a l'economia del Parc.

Estudi 7: Inventari de camins del Parc del Montseny

Mitjançant un conveni amb l'**Escola Universitària de Turisme i Direcció Hotelera de la Universitat Autònoma de Barcelona**, l'equip dirigit pel professor **Xavier Campillo** ha dut a terme l'inventari de camins del Parc natural del Montseny, posteriorment ampliat a tot l'àmbit d'estudi.

L'inventari de camins consisteix a definir, seguint criteris funcionals, les xarxes de camins del Parc i a individualitzar els vials que integren cadascuna de les xarxes. Es presenta en format de sistema d'informació geogràfica, la qual cosa permet una revisió i actualització constants.

L'inventari integra quatre criteris addicionals:

- Exhaustivitat i fiabilitat: inclou tots els camins identificats en les fonts documentals disponibles
- Precisió: suports cartogràfics a escala 1:5.000
- Defensa jurídica

L'inventari, de fet, està format per trams, cadascun dels quals té una categoria funcional assignada i, si s'escau, una sèrie d'atributs. També s'ha definit, quan ha estat possible, la titularitat dels trams inventariats.

Les categories funcionals definides han estat:

- Xarxa veïnal
- Xarxa rural
- Xarxa forestal
- Camins de ferradura.

S'han incorporat, quan pertocava, els atributs següents:

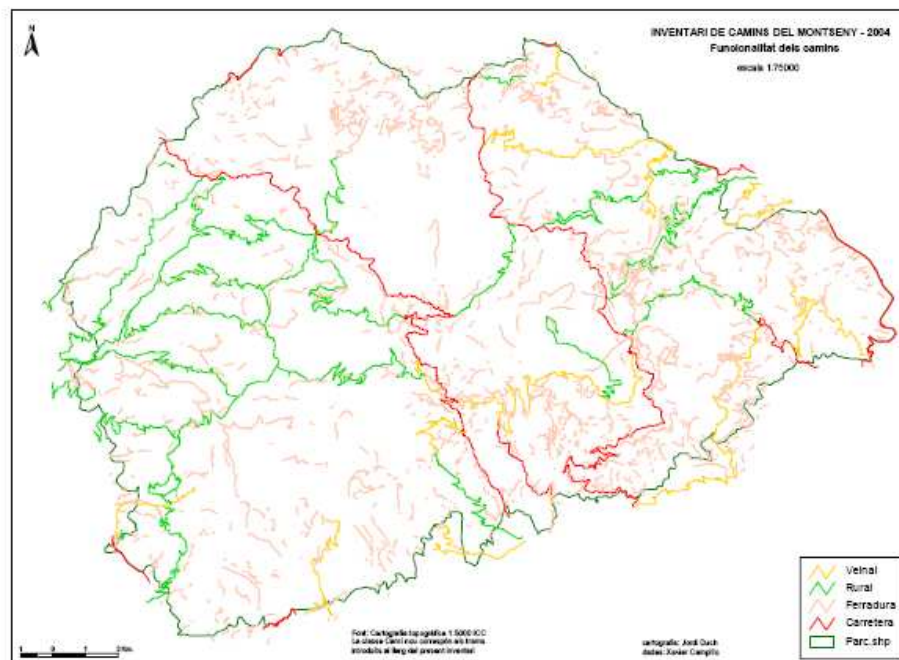
- Camí classificat al Pla especial 1977–78
- Camins del Pla de prevenció d'incendis del Parc
- Camins ramaders
- Camins de la xarxa històrica
- Senders senyalitzats.

Pel que fa a la titularitat:

- Pública
- Privada
- Sense determinar.

A banda d'aquests atributs, la base de dades de l'inventari també té en compte l'opció d'afegir altres com ara: l'amplada en metres, les restriccions a la circulació, itineraris o circuits establerts o altres observacions.

La xarxa inventariada suma 2.984,2 km de camins i 84,2 km de carreteres, la qual cosa suposa una densitat d'uns **100 metres de camí per hectàrea**. Al si de la xarxa s'han individualitzat un total de 94 vials, que corresponen a la xarxa veïnal i a la xarxa rural. Els camins ramaders formen vials independents i la resta de la xarxa també està formada per trams independents.

Inventari de camins del Parc natural del Montseny: funcionalitat dels camins

Pel que fa a la categoria funcional, la major part de la xarxa correspon als camins forestals (2.289 km, un 74% del total); pel que fa al ferm, predomina lògicament la terra (2.510,02 km, 82%), l'aglomerat asfàltic suposa un 4% (126,72 km); pel que fa als atributs, la categoria

inventariada més abundant és la de xarxa històrica (1.245,63 km), per sobre de la xarxa de prevenció d'incendis (734 km). Finalment, amb la documentació analitzada, s'ha pogut establir la titularitat pública per a 1.255,2 km de trams, un 41% de la xarxa, la privada, tant sols, per a 12,2 km; la resta, 1.804,7 km, un 59% de la xarxa, resta com de titularitat sense determinar en aquest inventari. Tanmateix, es presumeix la titularitat privada per a una part important d'aquests camins, atribut que, en tot cas, cal establir per altres mitjans.

Estudi 8: Inventari del patrimoni construït del Parc del Montseny

L'inventari del patrimoni construït del Parc del Montseny ha estat elaborat per l'Oficina Tècnica de Planificació i Anàlisi Territorial, amb el suport tècnic de l'òrgan gestor del Parc del Montseny.

És un cens de totes les construccions existents incloses dins l'àmbit del present Pla especial que mostra l'estat actual del patrimoni construït del Parc del Montseny. Se n'han exclòs els elements naturals, els objectes mobles o altres manifestacions del patrimoni cultural, així com els elements d'obra civil de vitalitat amb l'excepció dels ponts.

L'inventari té dues finalitats: d'una banda és un document d'informació i d'anàlisi del present Pla especial i per l'altra és una eina de gestió del Parc. Aquesta doble condició queda reflectida en el disseny de la fitxa tipus i en les dades que s'hi recullen.

Com a document del Pla especial l'inventari classifica les construccions en grups basats amb les determinacions de la Text refós de la Llei d'urbanisme pel sòl no urbanitzable, tant pel que fa a usos com a les edificacions. L'inventari defineix aquests grups de classificació segons les similituds de les construccions entre si, amb la finalitat de donar-los-hi un tractament específic a la Normativa del Pla o en la gestió, així com per endegar altres tramitacions posteriors (inclusió en catàlegs, declaracions de protecció del patrimoni, etc.).

S'han establert els següents grups:

- a) *Masies i cases rurals*
- b) *Altres habitatges*
- c) *Explotacions agràries o edificacions pròpies d'explotacions agràries*
- d) *Explotació de recursos naturals o edificacions pròpies d'activitats d'explotació de recursos naturals*
- e) *Edificacions d'interès patrimonial*
- g) *Dotacions i serveis propis del Parc*
- f) *Equipaments*
- h) *Altres establiments hotelers*
- i) *Càmpings*
- j) *Altres restaurants*
- k) *Edificacions residencials*
- l) *Serveis tècnics i estacions de servei*
- m) *Elements d'interès patrimonial*
- n) *Ruïnes*
- o) *Altres construccions*
- p) *Instal·lacions d'interès per a Defensa*

Aquests grups han estat pensats, també, per a fer de l'inventari una referència en l'elaboració dels "Catàlegs de masies i cases rurals" o dels "Catàlegs de béns protegits", previstos en l'esmentada Llei, així com d'altres catàlegs del patrimoni com els de béns d'interès cultural o urbanístic, previstos en la Llei 9/1993, *del patrimoni cultural català*, tots ells d'àmbit municipal.

Com a eina de gestió l'inventari mostra, de la manera més completa possible, les característiques de les construccions en el moment present. Per a poder fer una gestió eficaç caldrà anar actualitzant i completant periòdicament l'inventari, tant per corregir

possibles errades o mancances com per revisar aquelles dades que puguin anar variant en el temps.

L'elaboració de l'inventari s'ha realitzat a partir de la informació obtinguda sobre el terreny i completada mitjançant treball de recerca i valoració en diversos arxius i altres estudis realitzats en l'àmbit del Pla. S'ha creat una base de dades que recull les dades obtingudes d'aquesta recerca i que es sintetitzen en una fitxa per a cada construcció inventariada. El volum d'informació i les diferents fonts de consulta han fet que, malgrat l'esforç d'unificació i sistematització de criteris, en alguns casos la informació reflectida en les fitxes sigui heterogènia especialment pel que fa als aspectes més descriptius i de criteri.

L'inventari és un dels documents integrants del Pla especial. Està constituït per **1.964 fitxes** corresponents a tots els elements construïts en el seu àmbit. La localització del conjunt de fitxes de l'inventari es mostra en el plànol d'informació **Patrimoni construït** (I-7); el número de referència de cada fitxa es fa constar en la sèrie de plànols d'ordenació O-4 *Àmbit territorial del Pla, ordenació i estructura del territori i àrees de gestió* (22 fulls –del 4.1 al 4.20— a escala 1:5.000). Cada fitxa consta d'un sol full a doble cara.

En la primera cara hi figuren dades molt sintètiques: d'identificació, localització i característiques físiques (tipologia, estat de conservació, ús, serveis i accessibilitat), obtingudes fonamentalment a partir del treball de camp realitzat per l'equip tècnic del Parc, i dades administratives, jurídiques, cadastrals, urbanístiques, de protecció del medi natural i del patrimoni construït obtingudes a partir de la consulta, als municipis corresponents o a la Generalitat, de documents administratius i dels planejament aprovats. Completen la informació una fotografia i un petit mapa de localització a escala 1:5.000.

En la segona cara hi consten dades descriptives, més extenses i variables, segons les característiques de l'element inventariat. Aquestes dades s'han obtingut a partir de diferents fonts documentals procedents d'estudis sobre el massís del Montseny o en municipis concrets; específicament arquitectònics o del patrimoni cultural en general. La diferent procedència de les dades fa que aquestes descripcions no siguin homogènies. Aquesta part de la fitxa és la que hauria d'aportar més informació per a valorar la construcció que descriu, així com el tipus i grau de protecció que mereix o la seva potencial inclusió en catàlegs.

Un cop analitzades les dades, l'inventari considera que en el seu conjunt el Parc del Montseny té un patrimoni força ben conservat. El 52% té un estat de conservació bo, que augmenta fins gairebé un 59% si es descompten les ruïnes, que per definició estan en mal estat de conservació. Si s'hi afegeixen les construccions en un estat de conservació acceptable el percentatge augmenta fins el 69% que s'acosta al 80% si es descompten les ruïnes. Pel que fa a l'ocupació hi ha un 35% d'ocupació permanent que passa a ser el 40% si es descompten les ruïnes. Si es consideren totes les construccions que tenen alguna mena d'ocupació hi ha gairebé un 63% d'ocupació que passa a ser el 72% si es descompten les ruïnes.

Gairebé una quarta part de tot el patrimoni inventariat són masies, la qual cosa mostra com encara es manté present el passat agrari del Montseny; les activitats agràries, sense haver desaparegut del tot, estan en clara disminució. Aproximadament el 11% del total de construccions tenen alguna mena d'activitat agrària activa, i poc més del 30% és habitatge sigui independent o associat a alguna activitat agrària. Si totes les masies s'ocupessin com habitatge i els altres habitatges s'ocupessin al 100% hi hauria 704 habitatges resultants això vol dir que hi ha un potencial de nous habitatges en edificis existents del 13% respecte el total actual d'habitatges.

Una gran majoria, el 71%, de les masies estan en bon estat de conservació que passa a ser el 88% si s'afegeix les que tenen un estat de conservació acceptable. El 84% tenen algun nivell d'ocupació disminuint fins al 40% les que el tenen permanent.

Les 255 ruïnes comptabilitzades constitueixen el 13% del total de construccions inventariades i distorsionen força el còmput de percentatges i proporcions globals. No representen expectatives de cap mena en aplicació directa de la Llei d'urbanisme i el seu Reglament, i

tampoc no són especialment significatives quant a béns d'interès cultural. Només són vestigis de certa ocupació del territori però, en no poder esbrinar quins tipus de construccions havien estat, aporten poca informació.

En canvi les edificacions i elements d'interès patrimonial permeten aportar major informació sobre la història i l'evolució del Montseny en mostrar físicament o documental dades rellevants al respecte.

Pel que fa a l'ús i estat de conservació de les edificacions, una gran majoria, el 86%, tenen un cert nivell d'utilització, però només el 35% té una ocupació permanent. Un 52% està en bon estat de conservació i, si s'hi afegeix les que tenen un estat acceptable, s'arriba a un 69%. Pel que fa als elements d'interès patrimonial, un 41% estan en bon estat de conservació i s'arriba al 62% si s'hi afegeixen els acceptables. El 48% de les edificacions estan agrupades.

La conclusió final de l'estudi de l'inventari seria el reconeixement d'un patrimoni a mig camí entre la conservació i la degradació, decantat cap el bon estat, però amb una tendència a la baixa i més tenint en compte el nivell d'ocupació i d'utilització. Es constata l'habitatge com ús predominant i extensiu i la disminució clara de l'activitat agrària. Finalment es remarca l'existència d'una gran quantitat de ruïnes irrecuperables i de força edificacions recuperables.

Estudi 9: Informe sobre la situació actual de l'ús públic al Parc del Montseny

L'empresa **Talp, comunicació**, ha estat encarregada de l'elaboració d'un estudi sobre l'estat actual de l'ús públic al Parc natural del Montseny. Val a dir que aquesta mateixa empresa ja havia elaborat una primera aproximació a aquesta qüestió en el marc d'un estudi global sobre l'ús públic als espais naturals protegits espanyols, encarregat per la Secció Espanyola de la Federació Europea de Parcs Naturals i Nacionals.

Aquest estudi, doncs, que s'emmarca dins de la informació a incorporar en el procés de revisió del Pla especial, s'ha plantejat els objectius següents:

- Analitzar, contrastar i valorar les diagnosi i aportacions realitzades pels estudis sobre l'ús públic al Parc natural del Montseny, realitzats per DEPANA–CSM (Coordinadora per a la Salvaguarda del Montseny), l'any 1998, i pel Departament de Geografia de la Universitat Autònoma de Barcelona, l'any 1999;
- Recollir dades rellevants a partir de les memòries del Parc i d'altres documents, que permetin contrastar les valoracions dels anteriors informes;
- Obtenir una imatge actual de l'ús públic al Parc natural del Montseny, a partir de totes les dades disponibles;
- Obtenir conclusions objectives que permetin proposar recomanacions.

Així, doncs, l'estudi es fonamenta bàsicament en els estudis de DEPANA–CSM i del Departament de Geografia de la UAB. Dos estudis força amplis i complets, que van abordar l'anàlisi de l'ús públic al Montseny, des de dues perspectives: la visió d'unes entitats naturalistes i la visió d'un equip universitari. Talp utilitza, també, la informació elaborada pel propi Parc per tal de presentar un capítol descriptiu de l'estat actual de l'ús públic al Montseny. Finalment, fa un recull de les propostes, abundants, als dos estudis esmentats, per a elaborar unes conclusions i recomanacions pròpies. A continuació es resumeixen les recomanacions d'aquest estudi:

Pel que fa a la zonificació:

- Ampliar els estudis de seguiment ecològic, especialment en zones fràgils i que pateixen una major freqüentació de visitants i promoure la realització d'estudis de capacitat de càrrega.

Pel que fa a la xarxa viària:

- Regular i ordenar l'accés a les zones més freqüentades i intensificar el control de l'estacionament de vehicles fora dels aparcaments habilitats;
- Reordenar o ampliar la xarxa de camins i senders senyalitzats per a vianants adaptant-la a altres usos.

Pel que fa a als equipaments:

- Revisar, en el seu conjunt, l'actual oferta d'equipaments i serveis d'ús públic per valorar la seva idoneïtat i la seva eficàcia;
- Garantir la viabilitat econòmica dels equipaments estratègics del Parc natural;
- Revisar els continguts, l'oferta i la ubicació dels centres de visitants;
- Ampliar l'actual oferta d'itineraris autoguiats;
- Valorar la demanda d'equipaments actualment minoritaris, com àrees de pícnic i de jocs infantils;
- Crear miradors interpretatius;
- Revisar els elements estàtics d'informació als visitants, els seus continguts i la seva ubicació.

Pel que fa al pla i programes d'ús públic:

- Executar la redacció i aprovació del *Pla d'ús públic* i dels programes que se'n derivin;
- Revisar l'estratègia d'educació ambiental del Parc;
- Incrementar els programes dirigits a la població local;
- Ampliar els programes de suport a la població local;
- Revisar els programes de formació del personal.

Pel que fa a la freqüentació:

- Mantenir o ampliar les actuacions d'observació permanent de la freqüentació del Parc;
- Crear o potenciar canals de comunicació estables amb tot el personal d'informació i d'atenció al públic, així com amb els responsables dels equipaments.

Pel que fa a la neteja i gestió ambiental:

- Ampliar la recollida selectiva de residus a tot l'àmbit del Parc;
- Aplicar criteris ambientals en la construcció i en la gestió dels equipaments, així com en totes les àrees de gestió del Parc.

Pel que fa a la informació, comunicació i senyalització:

- Difondre i explicar amb major intensitat els conceptes de Parc natural i de reserva de la biosfera, així com el seu significat;
- Millorar la informació sobre la zonificació del Parc natural i les possibilitats o restriccions d'ús en cada cas;
- Impulsar la creació de la identitat visual del Parc;
- Millorar la difusió d'aquelles experiències exemplars afavoridores del desenvolupament sostenible del territori;
- Promoure campanyes de sensibilització i educació que abastin més enllà dels aspectes tradicionals, culturals i naturalístics del Parc;
- Crear eines de comunicació directa amb la població local.

Estudi 10: Anàlisi de la gestió del Parc del Montseny

L'empresa **Ecafir, S.L.** ha realitzat un ampli estudi d'anàlisi de la gestió del Parc del Montseny. Aquest estudi es planteja per a donar suport a la revisió del Pla especial en aquells aspectes relacionats amb la gestió, abordant els aspectes bàsics següents:

- Adequació dels òrgans de gestió del Parc als objectius del Pla especial;
- Adequació dels mecanismes legals i administratius per dur a terme la gestió;
- Adequació dels recursos materials, personals i econòmics per a l'acompliment dels objectius de la gestió;
- La percepció dels habitants al Parc i dels seus visitants en relació a la gestió realitzada.

D'altra banda, els objectius específics d'aquest estudi són:

- Fer una diagnosi de la gestió realitzada els darrers deu anys;
- Avaluar el grau de compliment dels objectius establerts al Pla especial;
- Detectar els punts febles de la gestió actual;
- Proposar un model o sistema d'indicadors per a l'anàlisi de la gestió en el futur;

- Realitzar propostes concretes de millora de la gestió que puguin ser introduïdes a la propera revisió del Pla especial.

L'estudi aborda una anàlisi amb un nivell de detall considerable de la gestió del Parc, principalment a partir de la informació de les memòries i arxius del Parc i amb un abast dels deu darrers anys, concretament entre 1994 i 2003, doncs s'entén que amb la realització de les jornades del *Montseny i el futur* i la publicació que se'n va derivar, ja hi ha una anàlisi força completa del període anterior. En aquest sentit s'analitzen, doncs, els programes d'activitats, el pressupost i el personal, afegint un apartat dedicat a la percepció dels veïns i dels visitants de la gestió realitzada, i una referència a l'avaluació del Parc natural del Montseny dins l'avaluació dels sistemes d'espais naturals protegits de Catalunya duta a terme per la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN).

L'estudi conclou amb una proposta d'indicadors per a fer un seguiment sistemàtic de la gestió, que es classifiquen en els sis grups utilitzats per a l'avaluació dels espais naturals de la ICHN:

- Indicadors de l'estat del Parc: estat de reconstitució dels hàbitats; estat de freqüentació; grau de risc i amenaces; evolució de la població; evolució de la superfície productiva;
- Indicadors de la legislació i planificació: grau de planificació dels usos i activitats; grau de compliment dels objectius establerts en la planificació;
- Indicadors dels mitjans disponibles: proporció de personal fent tasques de gestió directa; grau d'eficiència dels equipaments; evolució de la inversió;
- Indicadors de funcionament: grau de formalització dels processos; grau d'execució del programa;
- Indicadors d'activitats i serveis: freqüentació i visites ateses; grau de mitjans d'informació; evolució de les denúncies i informes preceptius, evolució dels ajuts a la població local; índex de participació en la recerca; activitats educatives;
- Indicadors de resultats: canvis en l'estat del medi físic; evolució dels incendis forestals; evolució de l'activitat econòmica induïda; evolució de les rendes familiars i l'ocupació de la població local.

En un annex, s'inclouen els indicadors en format fitxa, on s'explica el càlcul dels índexs per a cada indicador i la tendència desitjada.

Finalment, l'estudi incorpora un capítol de conclusions i propostes de millora, que s'agrupen i sintetitzen en els apartats següents:

Pel que fa a l'organització i el funcionament:

- Redefinició en el Pla especial d'uns objectius estratègics i operatius clarament definits;
- Consolidació del nou model d'organització de l'Àrea d'Espais Naturals de la Diputació de Barcelona i encaix amb el Pla especial;
- Definició concreta de les atribucions del Consell Coordinador i la Comissió Consultiva, millorant la seva coordinació;
- Fer més àgil i operatiu el Consell Coordinador mitjançant la creació d'una comissió permanent, de composició més reduïda;
- Definició exacta de les atribucions de l'oficina de gestió i de la pròpia direcció del Parc.

Pel que fa al programa de conservació i tractament físic del territori:

- Adquisició de finques només en casos molts concrets i justificats;
- Desenvolupament i increment dels programes d'intervenció en el medi físic i de restauració del patrimoni arquitectònic;
- Aplicació pràctica a la gestió, del Pla de seguiment de paràmetres ecològics;
- Concreció de fórmules per a la protecció activa: via inversió o via subvenció;
- Definició d'objectius clars quant a la freqüentació;
- Concreció del Pla d'ús públic;
- Revisió i redimensionament del Pla de prevenció d'incendis forestals.

Pel que fa al programa de foment i participació:

- Reformular les línies de subvencions d'acord amb els objectius d'una gestió o protecció més activa;
- Foment imaginatiu mitjançant programes pilot de gestió dels recursos naturals en finques públiques.

Pel que fa a l'educació ambiental i l'ús públic:

- Consolidació de la xarxa d'equipaments;
- Avançar en la millora de la qualitat dels serveis;
- Millora dels equipaments quant a accessibilitat, seguretat i salubritat i eficiència energètica;
- Tendir a involucrar empreses i altres entitats en la gestió per incrementar els recursos.

Pel que fa al pressupost:

- Menys pes de l'adquisició de finques i més del pressupost destinat a programes d'intervenció en el medi físic i de restauració;
- Augmentar les rendes directes de la gestió de les finques pròpies i de l'explotació dels equipaments.

Pel que fa a l'estructura de personal i mitjans tècnics:

- Ampliació del personal tècnic i, possiblement, administratiu, per tirar endavant nous programes o l'increment de línies d'actuació que han de créixer;
- Externalitzar aquells projectes que ho permetin, i centrar els esforços en la gestió directa, la direcció d'obra, la supervisió i la coordinació;
- Incorporació a la gestió d'un sistema d'informació geogràfica.

3.4 Diagnosi

3.4.1 L'àmbit del Pla especial i el seu encaix territorial

El Pla especial de 1977 neix en unes circumstàncies històriques molt difícils, que imposen la delimitació d'uns límits físics relativament restringits i mancats de la necessària coherència geogràfica, de ben segur els únics possibles però al moment de la redacció del Pla.

És evident que el context general del país ha sofert canvis substancials, que el nivell d'implicació del col·lectiu social i de les diferents administracions ha crescut de manera extraordinària i que prenen una importància creixent els aspectes d'estratègia territorial i de connexió amb altres peces geogràfiques, integrades en xarxes d'abast general.

La revisió del Pla ha de considerar la possibilitat de revisar i incrementar, si s'escau, el seu àmbit per tal d'atendre raons de coherència geogràfica, d'estratègia de l'ordenació o de major facilitat de connexió amb altres espais naturals protegits propers, proposta que en tot cas hauria d'afectar preferentment sòls no urbanitzables de protecció especial.

De les entrevistes mantingudes amb els ajuntaments, amb altres interlocutors i de la informació que es deriva dels estudis, es conclou la conveniència de revisar els límits de l'àmbit del Pla especial en els supòsits següents:

- Exclusió d'alguns sòls urbans o urbanitzables, situats a la perifèria del Parc, i que en l'actualitat estan inclosos, sovint Parcialment, dins l'àmbit del Pla especial;
- Incorporació de sòls no urbanitzables perifèrics que han rebut una valoració especial derivada dels estudis sectorials sobre el medi natural, o bé inclouen elements del patrimoni arquitectònic d'interès cultural;
- Incorporació de sòls no urbanitzables perifèrics que permeten incorporar elements d'interès local o bé incrementar la superfície protegida mantenint la coherència geogràfica;
- Incorporació de sòls no urbanitzables perifèrics que afavoreixen la connectivitat amb els espais naturals veïns;

- Ajustos de l'àmbit que permeten clarificar els límits actuals, tot recolzant sobre elements reconeixibles del territori. És convenient que el límit no es basi en fronteres administratives o corbes topogràfiques de nivell, per exemple, que fan difícil de percebre sobre el territori l'àmbit del Pla especial.

En tot cas, l'aplicació d'aquests criteris ha de suposar un increment global de l'àmbit protegit pel Pla especial.

Un altre dels aspectes que també crida l'atenció quant a l'àmbit del Pla especial és l'existència de diverses figures de protecció que s'han aprovat durant els darrers trenta anys, i que ja s'han esmentat en l'apartat 3.1. de la present memòria i que es troben recollides al plànol de **Figures de protecció existents dins l'àmbit territorial del Pla** (I-12). Així, el Decret 105/1987, de 20 de febrer, de declaració de Parc Natural, va suposar la homologació d'una part del Montseny segons la Llei 12/1985, de 13 de juny, d'Espais naturals, i que abasta 17.126,34 hectàrees a la zona central del Pla especial. Posteriorment, el Decret 328/1992 de 14 de setembre, d'aprovació del Pla d'Espais d'Interès Natural de Catalunya (PEIN), va incloure el Massís del Montseny com a espai d'interès natural, protegint 28.959,73 hectàrees. L'àmbit de protecció del PEIN va ser molt similar al del Pla especial aprovat, excloent, per la pròpia naturalesa del pla, les zones urbanes del seu interior, així com algunes àrees de la perifèria. Finalment, el Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya va aprovar⁵ el mes de setembre de 2006 la proposta catalana de Xarxa Natura 2000, que incorporava l'àmbit del PEIN del Massís del Montseny, amb una superfície de 29.059,63 hectàrees (la disparitat de les superfícies és degut a les diferents bases cartogràfiques utilitzades).

Per tant, en l'actualitat existeixen quatre figures de protecció diferents aprovades i vigents en l'àmbit del Montseny (Pla especial, Parc Natural, Espais d'Interès Natural i Lloc d'Interès Comunitari, per ordre d'aprovació), tres de les quals tenen un perímetre d'aplicació diferent. Per tal d'incrementar la coherència de la planificació seria convenient unificar els àmbits de tots els planejaments de protecció, sigui sectorials, urbanístics o territorials. Per això, l'àmbit del nou Pla especial del Montseny, en tant que constituirà la proposta més actualitzada i consensuada, i amb uns límits clars i identificables sobre el territori, hauria de ser l'àmbit de referència al qual es podrien ajustar la resta de figures (mantenint lògicament les especificitats de cadascuna d'elles, com ara la no inclusió de sòls urbans o urbanitzables dins dels perímetres del Parc Natural o del PEIN). A tal efecte, caldria posar en marxa, amb posterioritat a l'aprovació del present Pla especial, els procediments administratius, jurídics i legals necessaris per tal d'unificar els diversos àmbits esmentats.

Es conclou, també, que el Parc del Montseny té un paper molt important com a nòdul de connexió ecològica i paisatgística en dos sentits fonamentals: l'eix SO–NE, de la Serralada Prelitoral i el seu vicle amb el Sistema Transversal i el sistema orogràfic pirinenc; l'eix NO–SE, que ha de permetre l'enllaç entre la Serralada Prelitoral i la Serralada Litoral, a través de la Depressió Prelitoral. Els plànols d'informació del Pla especial –**Situació** (I-1) i **Topogràfic i toponímic** (I-2)— mostren gràficament la relació ecològica i territorial del Montseny amb la resta de peces que l'envolten.

Aquestes connexions tenen una gran rellevància pels sistemes naturals del massís del Montseny, però també, i encara més, per a alguns dels espais naturals amb els que s'estableix aquest vicle, especialment pels espais protegits de la Serralada Litoral (Montnegre i Corredor) que es troben en una situació de major aïllament ecològic. D'altra banda l'argument de la connexió entre aquests espais ha de permetre reforçar la preservació d'espais que mantenen un alt interès natural i paisatgístic en entorns força modificats, com ara la pròpia depressió prelitoral, el riu Congost o l'entorn de l'Eix Transversal (C-25).

⁵ Acord de Govern GOV/112/2006, de 5 de setembre, pel qual es designen zones d'especial protecció per a les aus (ZEPA) i s'aprova la proposta de llocs d'importància comunitària (LIC).

Així mateix, l'aprovació el mes de setembre de 2006 de la proposta catalana de Xarxa Natura 2000 per part del Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya, incorpora nous espais protegits o bé n'amplia d'altres ja existents a la perifèria del Parc del Montseny, com ara Gallifa–Cingles de Bertí, Riu Congost o les serres del Montnegre–el Corredor. La configuració d'espais naturals protegits que completa aquesta darrera proposta representa un escenari ideal per tal que el present Pla especial estableixi connexions territorials potents amb la resta d'espais, i contribueixi a l'establiment d'una veritable xarxa d'espais protegits en aquesta àrea. Al mateix temps, l'aprovació del present Pla especial i el seu desenvolupament futur ha d'avançar en la coincidència dels límits de les diverses figures de protecció superposades, tant per claredat com per facilitació de la necessària coordinació d'actuacions.

Pel que fa específicament a l'existència d'espais d'interès a la perifèria immediata de l'actual Pla especial, existeixen diverses zones de gran valor, com es mostren en els plànols d'informació de **Síntesi del medi físic** (I-3) i **Síntesi del medi natural** (I-4). Des del punt de vista geològic, el Serrat de Can Vilator (al sud del castell de Montclús) constitueix un relleu molt singular i fràgil sobre margues fàcilment erosionables, al municipi de Sant Esteve de Palautordera. Així, els relleus dels Cingles de Bertí i els afloraments estratigràfics de Sobrevia–Coll de Romagats (al nord-oest del Montseny) han estat declarats espais d'interès geològic pel Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya. Quant al medi natural, són remarcables diverses àrees d'interès per a la fauna, especialment mosaics agroforestals que acullen poblacions d'ocells de gran diversitat i valor per a la conservació, com ara el sector de la Perxada de Can Tries (a cavall de Riells i Gualba), l'alzinar del Domènec i la Perxada de Can Gordó (a Sant Feliu de Buixalleu), la zona del Puig Grifó (entre Seva i Taradell) i l'àrea de Montmany (al Figaró).

Seria interessant trobar fórmules per afavorir la gestió equilibrada d'aquestes zones, per tal de fer compatible la preservació dels valors naturals amb els usos i aprofitaments que s'hi produeixen, i que han donat lloc a aquests paisatges de gran qualitat. Algunes d'aquestes àrees es podrien incorporar sense massa problema a l'àmbit del Pla especial, d'altres es podrien vincular al tractament que s'acabés donant a les **àrees d'interès per a la connectivitat ecològica** que es desenvoluparan més endavant (al capítol 4.6, Encaix territorial), i la resta, menys afins estructuralment al massís del Montseny, es podrien planificar i gestionar per a la conservació des d'una òptica estrictament municipal.

Finalment, els treballs de planejament territorial desenvolupats pel Departament de Política Territorial i Obres Públiques acaben de configurar un marc territorial on l'encaix del present Pla especial ha de cercar la màxima coherència i les sinèrgies amb la resta d'administracions actives. Tot i que dels tres Plans territorials parcials que afecten l'àmbit del Pla especial, tan sols el de les Comarques centrals se n'ha aprovat l'avantprojecte (els de la Regió metropolitana de Barcelona i de les Comarques gironines estan en elaboració), els treballs presentats fins ara ja indiquen en molts casos els trets essencials de tractament dels espais lliures. En aquest sentit, el Pla especial ha d'incorporar en la mesura possible el model d'encaix territorial del Montseny que apunten els esmentats plans, en el marc del tractament global dels sòls no urbanitzables d'aquestes comarques.

3.4.2 L'evolució dels sistemes naturals i l'ordenació del Pla especial

L'anàlisi de la informació generada i processada durant el procés de revisió del Pla especial ha permès determinar una sèrie de mancances del document vigent, així com la necessitat d'incorporar noves descripcions normatives i d'ordenació, per tal de millorar l'adaptació del Pla als següents fets:

- L'evolució dels sistemes naturals i les noves tendències per a la seva planificació i gestió que s'apunten en aquest sentit;
- El notable increment del coneixement que es té dels elements i els processos vinculats als ecosistemes del Montseny, que en alguns casos ha significat fins i tot el

descobriments o classificació de noves espècies i hàbitats, que ha de comportar la seva valoració en termes de protecció estricta;

- Les noves idees i experiències que, en l'àmbit de la protecció dels sistemes naturals, es deriven dels avenços en la gestió i en la recerca;
- L'aprovació des dels anys 70 de diverses figures de protecció específiques de la legislació d'espais naturals protegits (Decret de Parc natural, PEIN, Xarxa Natura 2000), amb l'establiment de criteris, directrius i regulacions específiques, que s'han d'incorporar al Pla especial;
- L'aprovació de nombroses lleis sectorials de caràcter ambiental (però també, per exemple, cultural i paisatgístic) que representen un nou marc normatiu al qual s'ha d'adequar el tractament de la planificació i la gestió dels sistemes naturals i dels paisatges del Montseny.

El redactat actual del Pla especial no inclou cap mesura de protecció específica del medi geològic que, tal vegada, no esdevingui tan important com en altres espais naturals protegits, com és el cas del Garraf (amb proteccions específiques d'àmbits territorials) o Sant Llorenç del Munt, que incorpora un catàleg d'elements geològics de protecció especial. Tanmateix cal prendre en consideració els espais d'interès geològic de Catalunya, inventariats per la Universitat Autònoma de Barcelona i el Departament de Medi Ambient i Habitatge, com a criteri complementari per a la definició de l'àmbit i de l'ordenació, per a establir la zonificació interna del Parc, o per determinar regulacions normatives específiques. Aquests espais d'interès estan recollits al plànol de **Síntesi del medi físic** (I-3).

Les zones de major interès des del punt de vista geològic dins l'àmbit actual del Pla especial es concentren principalment al sector oest del Parc. És tracta dels espais inclosos el *Inventari d'Espais d'interès geològic de Catalunya*, que inclou la "*Discordança del Brull i paleozoic de l'Avencó*", la "*Discordança pretriàsica de Can Agustí*", que conjuntament amb La Calma (d'interès reconegut pels experts, encara que no inclòs a l'inventari) conformen un continu que mereixeria un tractament específic d'ordenació en el marc del nou Pla especial. Els altres dos espais d'interès geològic són les Mines de Sant Marçal i els Marbres de Gualba, prou coneguts i sobre els quals s'han desenvolupat diversos projectes de planificació i gestió per a la seva preservació.

És també molt remarcable des del punt de vista geomorfològic l'elevada inestabilitat del conjunt del massís del Montseny (plànol I-3). Això és degut als elevats pendents predominants (superiors en molts sectors al 30%), que comporten un risc geològic, bé degut a l'elevada erosionabilitat (principalment sobre materials superficials tous) o a la inestabilitat associada a petits esllavissaments o caiguda de roques (sobretot en formacions superficials dures). Això implica que en el conjunt del Montseny (a excepció de les zones més planeres de la vall del Congost, La Calma o els plans de Santa Fe i Riells), cal tenir en compte el risc que pot suposar la pèrdua de la coberta vegetal que fixa i protegeix el sòl enfront de processos erosius i/o d'esllavissaments.

Per això, el Pla especial no haurà d'admetre la intensificació dels usos quan pugui superar la capacitat de càrrega dels ecosistemes, i degradar, en conseqüència la vegetació. Així mateix, haurà de vetllar per tal que els serveis i infraestructures que comporten la desaparició de la vegetació, incorporin la restauració adequada de la coberta vegetal, i que les zones afectades per pertorbacions —com ara incendis forestals— gaudeixin de la planificació i gestió necessària per a la seva ràpida regeneració.

Pel que fa al sistema hidrològic, sens dubte han de ser objecte de revisió aprofundida dos aspectes continguts al Pla especial actual. En primer terme, les rigoroses restriccions a les que es veuen sotmesos els cursos d'aigua, tant a l'àmbit de Parc com al PreParc, a causa del seu aprofitament, font habitual de conflictes d'especial gravetat. En aquest sentit, cal tenir en compte que els aqüífers del Tordera Mitjà i del Baix Tordera són aqüífers protegits pel Departament de Política Territorial i Obres Públiques —plànol de **Síntesi del medi físic** (I-3)—. En segon lloc, la protecció genèrica de 50 metres de protecció de rieres i torrents a

l'àmbit del PreParc actual que, molt sovint, no té en consideració la realitat geogràfica preexistent. Es ben cert que existeix un sistema de delimitació d'aquesta franja, l'anomenat Projecte Especial de Delimitació, però es tracta d'una figura de confosa tramitació i que tan sols ha estat emprada una vegada al llarg de trenta anys de gestió.

En la consideració d'aquests aspectes concrets, cal fer una reflexió sobre els punts següents:

- Avaluar la importància real del manteniment dels cabals ecològics de la xarxa d'aigües superficials del Parc, per tal de considerar si la mateixa justifica un règim protector que vagi més enllà de la legislació vigent en matèria d'aigües;
- Considerar la importància d'aquests sistemes hidrològics dins dels sistemes naturals dels Parc i com a elements de connexió amb els espais naturals de la perifèria per tal de considerar si justifica un règim protector que prevalgui de forma absoluta sobre altres qüestions concurrents. Com es justificarà més endavant en aquesta mateixa memòria, la xarxa de torrents i rieres del Montseny conté un nombre elevat d'espècies i hàbitats d'interès, que mereixen un planificació i gestió específica per a la seva preservació.

En tot cas, es absolutament evident la necessitat de substituir les proteccions genèriques actuals per altres més concretes i detallades, més ajustades a la realitat concreta dels valors que cal protegir. Cal indicar que en el moment de redactar el Pla especial, l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) només té aprovat el document de *Planificació de l'Espai Fluvial (PEF) de la Tordera*, que, a més, gairebé no afecta l'àmbit del Montseny, ja que els torrents i rieres característics de les zones muntanyoses no s'incorporen a aquesta planificació. Per tant, el Pla especial, a falta d'una zonificació específica de l'espai fluvial, haurà de definir l'àmbit del sistema hidrològic d'acord amb la seva morfologia, els sistemes naturals associats i les regulacions urbanístiques aplicables, i establir així les determinacions necessàries per tal d'assegurar la qualitat dels cursos fluvials i minimitzar els riscos associats a la inundabilitat.

Pel que fa a la protecció del medi biològic, el conjunt del desplegament normatiu del Pla especial ha de garantir la seva preservació, en la mesura que aquesta preocupació protectora n'era i n'és precisament un dels objectius bàsics. En aquest sentit, les disposicions del planejament municipal, la definició de l'espai d'interès natural d'acord amb el Decret 328/1992 i la informació que es deriva dels estudis que s'han analitzat en el procés de revisió, permeten argumentar amb prou solidesa la conveniència de fer desaparèixer la figura de PreParc i definir amb la mateixa qualificació general un únic àmbit d'ordenació.

En relació amb aquest aspecte, cal incloure però, la consideració de la zonificació i, d'una manera específica, l'existència de zones de major grau de protecció que l'establert pel règim general: les anomenades, en el pla actual, zones de reserva natural qualificada o conegudes, també, com a zones de reserva integral.

Cal entendre que la intangibilitat al llarg de trenta anys de les zones de reserva integral les ha convertit en un immillorable testimoni de l'evolució dels ecosistemes. En tot cas, aquest tema és susceptible de debats de gran interès, on s'apunten línies molt diverses de consideració del problema:

- Manteniment del mateix règim d'intangibilitat determinat al Pla especial actual a les actuals zones de reserva integral o a d'altres que es puguin definir, en la mesura que la seva modificació podria entendre's com un retrocés dels continguts protectors del Pla especial i un pas enrera en l'afavoriment de l'evolució natural;
- Substitució de la protecció passiva actual per instruments de protecció activa, fonamentats en programes de gestió, com a conseqüència de la constatació que l'evolució dels sistemes naturals, sovint derivada de l'abandó de les activitats del sector primari, pot comportar, en algunes zones de reserva, la desaparició o substitució d'espècies que havien motivat la seva creació, si no s'exerceix una

actuació positiva que les afavoreixi. L'exemple més evident es troba en les zones de prat subalpí o en les landes de La Calma;

- Revisió dels límits i emplaçament de les zones actuals de reserva integral i anàlisi de noves incorporacions, en base als resultats dels estudis que permeten identificar noves espècies i hàbitats d'interès prioritari o bé posen en qüestió l'excepcionalitat o representativitat d'algunes reserves actuals. El recent descobriment d'un amfibi, el *tritó del Montseny*, exclusiva del massís i, per tant, greument amenaçada, o el desenvolupament i extensió de rouredes que tenien localitzacions reduïdes fa trenta anys, en constitueixen bons exemples;
- Finalment, cal reiterar l'interès científic de mantenir determinades zones, que s'han mantingut exemptes de qualsevol intervenció o aprofitament durant una sèrie mínima de trenta anys, que possiblement no convindria interrompre.

En tot cas, al procés de reconsideració d'aquestes reserves cal tenir present en la seva identificació i localització les previsions derivades de normes protectores d'àmbit més general, com la Xarxa Natura 2000, les normes d'abast català de protecció de determinades espècies de flora i fauna o altres similars contingudes al PEIN, o les dades que es deriven dels estudis del Pla de seguiment de paràmetres ecològics del Parc o d'altres. En aquest sentit, el coneixement de què es disposa sobre els sistemes naturals del Montseny mostra com les reserves naturals existents atresoren bona part de les zones de major interès per a la flora i la fauna, vinculades sovint a les capçaleres de torrents i rieres, de gran importància per als amfibis i per a diverses espècies de flora ripària, tal i com mostra el plànol de informació de **Síntesi del medi natural** (I-4). La revisió del Pla especial hauria de contemplar, com ja s'ha esmentat, la possibilitat d'incorporar alguna d'aquestes àrees d'interès que actualment resten fora de les reserves, i dotar-les així de la protecció necessària per assegurar el manteniment i la millora dels seus valors.

Cabria, d'altra banda, considerar, com a criteri complementari, la possibilitat d'incorporar terrenys propietat de la Diputació de Barcelona a noves zones de reserva integral, en la mesura que aquesta previsió no afectaria drets de tercers. En tot cas, el que resulta inexcusable, d'acord amb l'actual legislació ambiental, es que la modificació del pla hauria de contemplar les condicions d'adquisició prioritària dels sòls de propietat particular, sotmesos a règims protectors d'especial intensitat o, en el seu cas, el règim d'indemnitzacions que correspondria per la restricció excepcional dels aprofitaments ordinaris dels recursos d'aquests terrenys.

Més enllà de la revisió dels límits de les reserves, el plànol de **Síntesi del medi natural** mostra com l'estratègia de conservació dels sistemes naturals hauria d'incloure també altres línies complementàries a la protecció estricta de les reserves, que permetés avançar en l'ordenació i gestió d'altres àrees. Així, el conjunt dels torrents i rieres del massís del Montseny allotgen formacions de ribera —en la seva major part boscos— de gran interès. De fet, bona part de la xarxa hidrogràfica principal conté hàbitats d'interès comunitari prioritari (vernedes i altres boscos afins, —*Alno-Padion*—), per la qual cosa és necessari assegurar un estat de conservació favorable d'aquestes comunitats vegetals. A més, i més enllà del seu propi valor intrínsec com a hàbitat, aquests ecosistemes constitueixen una veritable xarxa d'espais connectors del Montseny, com es mostra en l'esmentat plànol, que canalitza els fluxos a l'interior del Parc i presenta una clara continuïtat als espais de la perifèria. Per això, el nou Pla especial hauria de garantir la protecció del conjunt de les formacions de ribera del Parc del Montseny, des de l'ordenació dels recursos hídrics, la conservació del patrimoni natural i la protecció de la connectivitat ecològica associada a aquests boscos en galeria, així com abordar el paper cabdal que juguen en els espais de la perifèria de l'àmbit del Pla especial.

D'altra banda, hi ha diversos hàbitats i espècies d'interès vinculats al manteniment d'uns usos i activitats de caràcter tradicional, agrícoles i ramaders, i que, com ja s'ha indicat en el marc socioeconòmic del Montseny, estan en franca regressió. En alguns casos, com pot ser La Calma, aquestes àrees d'interès estan ubicades en zones molt concretes, que han de

merèixer, en conseqüència, un tractament específic per tal de potenciar les activitats i els seus valors associats. Tanmateix, els usos agrícoles –i en menor mesura ramaders– es donen de forma extensiva per tot el Montseny, donant lloc a un conjunt d'espais oberts, alguns de tant interès com els prats de dall o els prats secs, que s'han d'afavorir en el seu conjunt des de l'ordenació general d'aquests usos.

Es podria dir el mateix del continu forestal format per diversos tipus de bosc de gran valor natural i paisatgístic, que cobreix pràcticament tot el Montseny. Molts d'aquests boscos –i matollars– tan representatius del Montseny són hàbitats d'interès comunitari, com ara els alzinars, les suredes, les pinedes mediterrànies, les fagedes, les castanyedes i les landes. Per això, el nou Pla especial hauria d'establir les bases que asseguressin la conservació d'aquests hàbitats de forma compatible amb els usos i aprofitaments forestals existents al Parc.

Així mateix, durant aquests gairebé trenta anys de vigència de l'actual Pla especial, nombroses espècies i hàbitats presents al Montseny han rebut algun estatus legal de protecció, bé sigui a escala catalana, espanyola o europea. El nou Pla especial hauria de recollir aquesta protecció sectorial específica, incorporar-la al projecte d'ordenació i proposar les línies de gestió necessàries per tal d'assegurar l'assoliment dels objectius de conservació. Al mateix temps, caldria analitzar l'existència d'altres espècies de gran interès i que no gaudeixen de cap protecció legal, i dotar-les mitjançant el Pla especial dels instruments de preservació adients. Això és especialment important en el cas de les espècies de flora, ja que en l'actualitat el llistat d'espècies protegides és molt reduït i s'està a l'espera de l'aprovació a curt termini de nova legislació catalana a tal efecte.

Pel que fa al paisatge del Parc del Montseny, els estudis de base ens mostren un conjunt d'unitats força ben diferenciades producte bàsicament de les diferències geològiques i climàtiques en el massís, que han donat lloc a tipologies de vegetació i paisatges característics dels diversos sectors –plànol de **Síntesi del paisatge** (I-10)–. Més enllà de l'existència d'un mosaic ric i variat, d'una diversitat i qualitat paisatgístiques excepcionals que mereix una ordenació adequada en el seu conjunt, la síntesi del paisatge posa de manifest l'existència d'unes unitats de paisatge de gran singularitat i atractiu, mereixedores d'un tractament específic.

Es tracta principalment de les tipologies sota dominis bioclimàtics de tendència atlàntica o subalpina, que constitueixen veritables illes de paisatges de tipus centroeuropeu enmig de l'ambient mediterrani dominant a la regió. Aquests paisatges es concentren evidentment a les cotes més altes del massís, que en gran part coincideixen a més amb materials silicis, que acaben de conferir-li aquest caràcter ben diferenciats. Fagedes, rouredes, castanyedes, avetoses, landes i prats subalpins serien els tipus de vegetació dominants en aquests paisatges.

El fet de trobar-se a les altituds més elevades i de tractar-se en gran part de boscos caducifolis i espais oberts fa que la seva fragilitat sigui màxima, tant per les característiques intrínseques del paisatge –elevats pendents, sòls prims, paisatges oberts–, com per les grans visuals que ofereixen des de tot el Parc i el seu entorn. Per això, el Pla especial hauria de contemplar alguna ordenació específica d'aquest sector culminant del Parc, per tal d'assegurar la preservació dels seus valors paisatgístics. A més, aquesta zona d'interès paisatgístic podria relligar bona part de les zones de reserva integral, actualment disperses, i donar una coherència afegida a la zonificació proposada.

Finalment, la modificació hauria d'incorporar entre les seves determinacions, com ho fa el model de pla aplicat a l'actualitat en altres espais naturals protegits, l'obligatorietat de la redacció d'un **Pla de Gestió**, que desenvolupi el programa d'actuacions del Pla, i defineixi clarament les propostes de gestió a mig termini. Aquest Pla de Gestió hauria d'incloure les actuacions específiques de conservació sobre els elements i sistemes de major interès que s'han indicat –i en concret les que es deriven de la inclusió del Montseny en la Xarxa Natura 2000–, així com les de caràcter més extensiu sobre el conjunt de l'espai protegit. Per la

seva importància, les propostes de protecció i millora activa dels sistemes naturals haurien de prendre forma de **Pla de conservació**, que prioritzés i coordinés totes les actuacions de gestió en matèria de conservació dels elements i processos dels ecosistemes del Montseny. D'aquests documents de planificació es podrien derivar plans específics o plans directors per a zones, espècies o hàbitats determinats.

Així mateix, el Pla especial hauria d'introduir específicament la redacció i desenvolupament del **Pla de Seguiment de Paràmetres Ecològics**, que ja s'ha anat duent a terme des de l'any 1992. El Pla de seguiment hauria d'acomplir la doble funció d'analitzar els canvis i tendències en els sistemes naturals, i d'aportar indicadors per a l'avaluació de la gestió que s'efectuï per a la conservació i millora d'aquests sistemes.

3.4.3 L'evolució del context socioeconòmic

Tal com ja s'ha assenyalat i com evidencia l'estudi específic que aborda aquest àmbit de l'anàlisi, la realitat social i econòmica del Montseny ha experimentat una profunda transformació en les darreres dècades, que, d'altra banda, en gran mesura, respon a la confirmació i accentuació de tendències que ja existien als anys setanta però que el pla aprovat aleshores no recollia encara amb la rellevància que tenen en l'actualitat. La situació actual del medi socioeconòmic es mostra gràficament en els plànols d'informació **Usos del sòl** (I-5) i **Síntesi del medi socioeconòmic** (I-6).

L'esmentada transformació social i econòmica es resumeix en els aspectes següents:

- Crisi de les activitats agràries, que es manifesta en la disminució de l'extensió del sòl dedicada a aquestes activitats productives, la disminució de la producció, la disminució de la població ocupada i de les empreses i explotacions, la inseguretat del recanvi generacional i la feble implantació d'iniciatives productives innovadores i comercialment rendibles. Dins d'aquest àmbit, mereix, en tot cas, una consideració específica el sector forestal, sotmès a una elevada vulnerabilitat, però amb un nivell significatiu de gestió i producció;
- Creixement demogràfic, tant en els municipis del Parc en el seu conjunt com de la població resident en el seu interior. La qual cosa ha incrementat la importància dels usos residencials en les edificacions del Parc;
- El creixement del sector serveis, vinculat al turisme, com a sector substitutori del sector primari, en la posició de sector econòmic més important, en termes de producció, generació d'ingressos i creació d'ocupació, amb uns certs desequilibris pel que fa a la implantació territorial d'aquestes activitats i a la seva distribució entre restauració i diverses modalitats d'allotjament;
- Com a conseqüència de la dinàmica generada pel creixement dels usos residencials i del sector serveis, es produeix, també, un creixement significatiu i un augment del pes econòmic relatiu del sector dedicat a la construcció.

Tanmateix, malgrat la crisi, el sector agrícola i ramader segueix tenint una implantació significativa en alguns sectors del Montseny, com ara la vall de la Tordera, l'entorn del Brull i La Calma, tot i que de forma dispersa es pot trobar per tot el massís. Aquesta mateixa dispersió de les activitats agrícoles —principalment al fons de vall, però també sovint en clarianes forestals vinculades a masies— i ramaderes extensives —en prats i matollars com a La Calma, però també en àrees forestades—, i la pròpia diversitat del tipus de conreu i de tipologia de les activitats agràries, fan difícil una zonificació que incorpori aquests aspectes. Davant d'això, el Pla especial ha de ser capaç de recolzar les activitats agrícoles i ramaderes extensives en el conjunt del Parc —en aquells indrets on no siguin clarament incompatibles—, incorporant les consideracions normatives i les línies d'actuació que assegurin la continuïtat, i fins i tot expansió, d'aquests usos i dels seus valors associats.

Pel que fa al sector forestal, aquest està present, en forma d'instruments de planificació de les finques i d'aprofitaments, en tot el massís, però, d'una manera més intensa, al sector de la comarca de La Selva. Ultra l'interès que aquest sector té com a sector econòmic, existeix un consens general en l'interès excepcional que té, des del punt de vista de la preservació

del paisatge, el manteniment d'aquestes activitats econòmiques i, en conseqüència, dels valors relacionats que comporten.

Cal tenir en compte que la major part d'explotacions forestals corresponen a boscos declarats hàbitats d'interès comunitari en el marc de la Xarxa Natura 2000, com ara alzinars, suredes, pinedes mediterrànies, fagedes i castanyedes. Això significa que existeix la obligació, més enllà dels propis criteris del Pla especial, de mantenir en un estat de conservació favorable aquests hàbitats tant des del punt de vista de la superfície que ocupen —i evitant per tant la seva substitució per altres espècies— com de la qualitat de les masses forestals, a través d'una planificació i gestió forestal que incorpori —com ja es fa en els plans de gestió— els aspectes de conservació. A tal efecte, caldrà assegurar des del Pla especial que els conreus forestals se situïn en zones agrícoles, i que les plantacions d'espècies forestals exòtiques no vagin mai en detriment de les masses autòctones.

El Pla especial, doncs, s'ha de proposar el foment de les activitats agràries compatibles amb les seves determinacions i això es pot abordar d'acord amb els criteris següents:

- Incorporació de determinacions normatives que permetin la recuperació de terrenys agrícoles i de pastures;
- Incorporació de determinacions normatives que afavoreixin determinades operacions constructives vinculades amb les activitats agràries. En aquest sentit, cal considerar si s'admeten les disposicions del Text refós de la Llei d'Urbanisme (Decret 1/2005) que fan possible les edificacions de nova planta, en determinades condicions;
- Definició dels enclavaments o zones agrícoles i ramaderes com a elements territorials amb un tractament específic.

D'altra banda, el Pla també està obligat a reconèixer la rellevància de les activitats vinculades al sector de serveis turístics. Així doncs, avui per avui, les diverses modalitats de l'activitat turística —restauració, turisme rural, càmping, hostalera i activitats de lleure en general— configuren el percentatge més significatiu de l'economia del Montseny. A més, la seva distribució geogràfica pràcticament per tot l'àmbit del Pla especial —plànol de **Síntesi del medi socioeconòmic** (I-6)— fa que constitueixi un factor fonamental de reequilibri territorial i un recurs de primers ordre per a la continuïtat de la població del Parc.

Raons d'ordre metodològic, el fet de recórrer a un tipus similar de recurs i que el seu aprofitament no sigui fungible, permeten agrupar els usos turístics amb l'ús públic, entès en el sentit clàssic del terme, i l'educació ambiental, per configurar així un conjunt d'activitats de caire similar. Des del Pla especial, el tractament conjunt dels recursos turístics i de l'ús públic permet aprofitar de forma global les seves potencialitats, planificar-los i gestionar-los de manera coordinada, traient el màxim dels seus beneficis socials i econòmics, i minimitzant els possibles inconvenients sobre el territori.

El nou Pla especial ha de revisar l'ordenació d'un conjunt d'activitats, a cavall de la socioeconomia i l'ús públic, com són els aprofitaments cinegètics i piscícoles. La situació actual de la planificació d'aquestes activitats —plànol de **Síntesi del medi socioeconòmic** (I-6)— és el resultat de l'evolució durant aquests darrers decennis de les diverses figures de gestió de la caça i la pesca, que han permès una ordenació prou coherent i eficaç. Tanmateix, caldria resoldre tant aspectes generals de model cinegètic i piscícola, que s'haurien de basar en la potenciació de les poblacions naturals enfront de l'estratègia de repoblació indiscriminada i en la pressió de captures adequada per tal de mantenir les poblacions en un estat de conservació favorable, com de revisió i actualització de les figures existent, com l'existència d'algunes àrees sense una planificació prou clara en l'actualitat.

El patrimoni construït del Parc del Montseny sintetitza les tesis anteriors. Les edificacions, íntimament lligades a l'ús del territori i les seves activitats, estan condicionades per les característiques físiques d'aquest àmbit i contribueixen a conformar un paisatge característic.

L'evolució de l'activitat socioeconòmica també es reflexa en l'evolució del patrimoni. A part d'aquells pocs elements del patrimoni que il·lustren l'ocupació dels primers pobladors o d'altres

períodes de la història, el substrat bàsic del patrimoni actual del Parc del Montseny mostra una forma d'ocupació del territori dispersa i fonamentada en l'activitat agrària, amb la masia com l'edificació principal d'aquesta activitat. La masia s'adapta al terreny i a l'activitat específica que, en funció de l'altimetria i les variants climàtiques, es desenvolupa de manera diversa. Les esglésies, cementiris i altres elements de caràcter religiós, es distribueixen per tot el territori al servei d'aquesta població dispersa. Sobre aquesta base general i extensa es superposa una ocupació molt més recent, no gens menyspreable en quant a nombre, d'edificacions relacionades amb el lleure, en la seva gran majoria habitatges de segona residència, sense oblidar un gran nombre d'elements d'interès patrimonial com és el cas de les fonts. Els darrers trenta anys de gestió del Parc Natural han aportat al patrimoni una sèrie de dotacions i serveis, en alguns casos recuperació d'edificis existents, suport d'aquesta gestió i adreçats principalment al gaudi públic d'aquest espai.

Actualment el patrimoni construït del Parc del Montseny és força dens si tenim en compte que ens trobem en un parc natural protegit pels seus valors naturals. Es distribueix disseminat per tot l'àmbit, com es pot veure en el mapa de **Patrimoni construït** (I-7), però no ho fa de forma homogènia, sinó que s'observa una major concentració a les parts més baixes i planes, mentre que el nombre de construccions disminueix i canvia la classe a mida que augmenta l'altitud. A primer cop d'ull destaca una major concentració al voltant d'alguns cursos fluvials i d'algunes carreteres o camins, és el cas de les construccions repartides al llarg de la Tordera i als voltants de la carretera de Santa Maria de Palautordera a Seva —als municipis del Montseny i de Fogars de Montclús—, al llarg de la riera d'Arbúcies i la carretera d'Arbúcies a Viladrau —al municipi d'Arbúcies—, a la riera de Vallcàrquera —al municipi del Figaró— Montmany— o la carretera d'Arbúcies a Breda o el camí antic de Gualba —al municipi de Riells i Viabrea—. Les masies i altres habitatges tendeixen a agrupar-se a les parts més baixes, mentre que a les parts més altes trobem les ruïnes i les edificacions i els elements d'interès patrimonial amb un ús més testimonial que real.

Un dels principals vessants del turisme i l'ús públic que també ha d'acarar el Pla especial és de l'ordenació dels fluxos de visitants del Parc, a partir de l'anàlisi de l'oferta de serveis i de la vialitat existent —mapa de **Vialitat i transport col·lectiu** (I-8)—. A tal efecte, l'establiment de la xarxa viària bàsica i de la xarxa de dotacions del Parc són dos puntals a l'hora de definir el model d'ús públic, de distribuir i ordenar els visitants del Parc, i de gestionar adequadament l'oferta privada de serveis.

No s'amaga a ningú la importància d'aquestes qüestions, tant per la seva rellevància econòmica com per la necessitat imperativa de reduir en la mesura que sigui possible l'impacte ambiental que el seu desenvolupament pugui provocar. L'exigència d'ordenar aquestes activitats, amb els instruments adequats es fa doncs palesa.

Per tal d'assegurar els aspectes indicats en el present apartat, i més enllà de les regulacions específiques del Pla especial en referència als usos i activitats econòmiques i a l'ordenació de l'ús públic, el document hauria d'introduir la necessitat de disposar d'instruments de gestió per desenvolupar en el futur les línies d'actuació que s'apunten en el Pla. En concret, seria necessari redactar i aprovar de forma participada i consensuada el *Pla d'ús públic* del Parc del Montseny, que definís a mig termini aspectes com la zonificació específica, els serveis i equipaments —públics i privats—, l'educació ambiental o els impactes associats, entre d'altres, a partir d'una anàlisi de l'oferta i la demanda actuals, tal i com proposen els estudis elaborats pels experts.

Així mateix, el Pla de desenvolupament socioeconòmic hauria de ser l'instrument de planificació de la gestió a mig termini per definir, coordinar i impulsar les actuacions destinades a que el Parc del Montseny constitueixi el marc de desenvolupament econòmic i social del territori i de les persones que hi viuen, de forma compatible amb la resta d'objectius del Pla especial.

Fora de l'àmbit competencial estricte del Pla especial, necessàriament limitat en el seu abast per la seva condició de figura de planejament urbanístic especial, cal iniciar un estudi acurat

de quins haurien de ser els instruments de desenvolupament social i econòmic que permetessin superar aquelles limitacions i concedir a la gestió de l'espai natural protegit la seva necessària dimensió d'instrument de desenvolupament social i econòmic del territori i dels seus habitants.

Idees com les possibles fórmules de reversió a les microeconomies locals dels fons públics invertits a la gestió del Parc natural, instruments concrets com la creació d'empreses de serveis del Parc o de suport a la comercialització dels productes del sector primari, fórmules de foment de la gestió forestal o instruments de sistematització de l'oferta turística, són algunes qüestions que podrien incloure's en aquest apartat, d'importància fonamental per a reforçar el paper del Pla especial com a mecanisme de desenvolupament social i econòmic, entès com a eina d'importància bàsica per a la preservació adequada del medi natural i l'aprofitament ordenat del seus recursos.

Com a darrer aspecte a analitzar dins de l'apartat del medi socioeconòmic, cal fer esment dels principals impactes que les activitats humanes més intensives generen sobre el medi. Aquests usos i activitats són de naturalesa molt diversa —línies elèctriques, abocadors, pedreres, infraestructures hidràuliques, infraestructures de transport, serveis tècnics, elevada freqüentació, etc.— i es troben recollides al plànol d'informació de **Síntesi d'impactes** (I-9). També s'inclouen les àrees afectades per altres tipus de pertorbació, com ara els diversos incendis forestals que han afectat el massís, sobretot en la dècada dels noranta.

L'actual Pla especial ha estat un instrument molt útil a l'hora d'ordenar moltes d'aquestes activitats d'elevat impacte sobre el medi natural, ja que ha evitat la proliferació de noves línies elèctriques de transport, abocadors o pedreres, i s'ha avançat notablement des de la gestió en l'adequació de les existents (i en alguns casos fins i tot s'ha pogut arribar al cessament de l'activitat i la restauració de l'entorn). Seguint aquesta línia d'actuació, s'han actualitzat els perímetres i la denominació de les activitats extractives existents dins l'àmbit territorial del Pla —especificant si es tracta d'explotacions actives, sense explotació o pedreres restaurades— a partir de les dades subministrades per la Direcció General d'Energia i Mines (febrer de 2008) a l'òrgan gestor del Parc.

Pel que fa a les infraestructures hidràuliques i amb l'objectiu de regularitzar la seva situació urbanística dins del Parc del Montseny, cal posar de manifest que dins l'àmbit del Pla especial reconeix l'existència dels següents embassaments, els quals es destinen a les finalitats que s'expressen per a cadascun d'ells:

- L'embassament del Crous —terme municipal d'Arbúcies— per al reg agrícola,
- L'embassament de Campins —terme municipal de Campins— per al consum domèstic del municipi de Campins,
- L'embassament de les Illes —terme municipal del Brull— per al regatge del camp de golf,
- L'embassament de les Illes de Sant Marçal —terme municipal del Montseny— per a la producció d'energia hidroelèctrica,
- L'embassament de Picamena —terme municipal de Tagamanent— per al consum domèstic del municipi d'Aiguafreda,
- L'embassament de Santa Fe —terme municipal de Fogars de Montclús— per a la producció d'energia hidroelèctrica i per abastament d'aigua per al consum domèstic i per al reg agrícola del municipi de Gualba,
- L'embassament de Valldoriola —terme municipal de Seva— per abastament d'aigua per al consum domèstic del municipi de Seva, i
- L'embassament de Vallforners —terme municipal de Cànoves i Samalús— destinat al reg agrícola de les explotacions situades en els municipis de Cànoves i Samalús i de Cardedeu, la gestió del qual correspon a l'administració de la Generalitat, a través del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural.

Bona part d'aquests embassaments estan recollits per les respectives figures de planejament general del municipi al que pertanyen; per a la resta, el present Pla especial

constitueix l'instrument legitimador de la seva existència, i en conseqüència queden a l'abast de les seves determinacions. En tots els casos, i d'acord amb la normativa general i sectorial vigent, l'ús assignat als embassaments haurà de fer-se efectiu respectant sempre el cabal ecològic fixat en el corresponent Pla hidrològic de conca.

Quant a les infraestructures de transport i serveis tècnics, el Pla especial ha servit per racionalitzar les xarxes, optimitzant-ne el funcionament i minimitzant-ne l'impacte, amb un exercici d'ordenació del territori i de concertació dels diversos interessos. Pel que fa als impactes generats per l'elevada freqüentació o pels incendis forestals, resulta evident que no es poden evitar en la seva totalitat, però la gestió del Pla especial ha permès reduir-los en gran mesura tant en base a la seva prevenció com a la restauració de les zones afectades.

El nou Pla especial pot avançar en el marc normatiu que permeti disminuir encara més els impactes al Montseny. Més enllà de justificar la incompatibilitat de les grans infraestructures al massís, i admetre només aquells projectes d'acord amb la proposta de territori de qualitat que impulsa el Pla especial, es poden incorporar nombroses consideracions de gestió i d'integració dels usos i activitats de major impacte. Així mateix, a més de les determinacions directament derivades del Pla, és ben segur que les propostes i projectes dels instruments de planificació específics, com ara els plans de conservació, de prevenció d'incendis o ús públic, poden ser claus a l'hora de reduir els impactes territorials.

3.4.4 El planejament urbanístic municipal dins l'àmbit del Parc

En el present capítol es dóna compte de l'estat del planejament urbanístic vigent en cadascun dels municipis –agrupats per comarques— situats dins l'àmbit territorial del Parc del Montseny i de la forma en que les seves determinacions es recullen en el present Pla.

Al llarg d'aquest capítol s'esmenta de forma reiterada que els terrenys situats dins del perímetre del Parc del Montseny en la majoria del municipis que conformen el seu àmbit territorial estan qualificats com a *sòl no urbanitzable protegit*, segons els respectius planejaments municipals en vigor. Aquesta protecció addicional els hi atorga el vigent Pla especial del Parc Natural del Montseny. En molts d'aquests municipis, a més, el planejament general urbanístic remet, per als terrenys situats dins l'àmbit del Parc, a les determinacions normatives de l'esmentat pla especial.

La Selva:

ARBÚCIES

En concordança amb el Pla general d'ordenació municipal vigent (revisió aprovada definitivament el novembre de 1994) quasi la totalitat del sòl del municipi d'Arbúcies que es troba dins l'àmbit del present Pla especial està classificat com a *sòl no urbanitzable*. A més, els terrenys del municipi que en l'actualitat ja formen part de l'àmbit vigent del Parc de Montseny tenen la consideració de *sòl no urbanitzable protegit*.

Tanmateix hi ha uns petits nuclis urbanitzats que es corresponen amb El Regàs i Els Colls en règim de *sòl urbà* (SU) i un sector de *sòl urbanitzable programat* (SUP) corresponent a Fogueres de Montsoriu. Aquests nuclis queden recollits al Pla especial com a *Zones subjectes a ordenació preexistent*, amb la finalitat de respectar el règim i la qualificació específiques que els atorga el planejament municipal.

L'òrgan gestor del Parc instarà l'Ajuntament d'Arbúcies perquè reculli com a sistema urbanístic (*sistema de serveis tècnics*) en el seu planejament general, la instal·lació de telecomunicació que hi ha al Coll de Ravell.

BREDA

D'acord amb les Normes subsidiàries de planejament (NSb) vigents al municipi de Breda (aprovades definitivament el setembre de 1990), la totalitat del sòl del municipi inclòs dins

l'àmbit del present Pla especial està classificat com a *sòl no urbanitzable*. Els sistemes urbanístics previstos en el planejament vigent, situats dins del Parc del Montseny, són els que es recullen en el plànol d'informació I-11.

RIELLS I VIABREA

El Pla general d'ordenació municipal de Riells i Viabrea (aprobat definitivament el juny de 1976) és anterior al Pla especial del Parc Natural del Montseny avui en vigor (aprobat l'any 1978, la part corresponent a la demarcació de Girona). Es per aquesta raó que el planejament vigent de Riells i Viabrea no recull cap de les determinacions de l'esmentat pla especial.

D'acord amb el pla general, tot el territori de Riells i Viabrea situat dins l'àmbit del present Pla especial està classificat com a *Sòl urbanitzable no programat (SUNP)*, llevat d'una petita peça que es correspon amb el nucli de Riells, en règim de sòl urbà, qualificada de *Ciutat jardí semi-intensiva*. Segons la Normativa urbanística vigent a Riells i Viabrea, en el sòl urbanitzable no programat s'admeten les urbanitzacions si s'atenen una sèrie de condicions: *el particular que pretengui promoure una urbanització en SUNP, haurà de disposar d'una superfície mínima de 100 ha, les quals podran estar separades o agrupades. D'aquesta superfície només es podrà urbanitzar el 20% sempre de forma agrupada i situada en zones que no pertorbin el paisatge (sic). El 80% de la superfície restant quedarà totalment inedificable, destinada a l'ús i lleure públics, sens perjudici de la seva explotació agropecuària o forestal. Aquestes càrregues hauran de ser inscrites en el Registre de la Propietat un cop aprovat el Pla Parcial que les desenvolupi.*

Val a dir però, que fins a la data de finalització del present Pla especial (març de 2007), durant els 31 anys de vigència del pla general d'ordenació de Riells i Viabrea, no s'ha dut a terme cap iniciativa per urbanitzar aquests terrenys. En conseqüència, atès que quasi la totalitat dels terrenys de naturalesa rústica de Riells i Viabrea inclosos dins l'àmbit territorial del Pla especial del Parc del Montseny estan classificats com a sòl urbanitzable no delimitat —equivalent al sòl urbanitzable no programat en la nova conceptualització definida pel Text refós de la Llei d'urbanisme—, els és d'aplicació el règim d'utilització, gaudi i disposició establert per al sòl no urbanitzable en l'esmentat text legal, mentre no es produeixi la seva transformació.

Això no obstant, hem de posar de manifest que en l'actualitat i malgrat aquesta situació urbanística, la porció del terme municipal inclosa dins de la delimitació vigent del Parc Natural del Montseny, atès el notable interès dels paisatges i dels sistemes naturals que conté, forma part de la delimitació de l'*Espai d'interès natural Massís del Montseny* que estableix el Decret 328/1992, de 14 de desembre, pel qual s'aprova el Pla d'espais interès natural de Catalunya (PEIN). És en virtut de la protecció que li atorga l'esmentat Decret que mantenim aquest territori dins del nou àmbit territorial del Parc del Montseny —amb uns petits ajustos de delimitació, que tenen la finalitat de recolzar el límit sobre elements del territori fàcilment identificables in situ— a l'espera de la seva reclassificació com a sòl no urbanitzable protegit una vegada prosperi la tramitació del nou Pla d'ordenació urbanística municipal (POUM) de Riells i Viabrea.

La qualificació urbanística del nucli urbà de Riells, dins l'àmbit del Parc del Montseny, queda recollida en el present Pla especial com a *Zona subjecta a ordenació preexistent* amb l'objectiu de respectar el règim i la qualificació específiques que els atorga el planejament municipal vigent.

D'altra banda, cal afegir que l'Ajuntament de Riells i Viabrea té en marxa, des de fa temps, la revisió del seu planejament general i que l'esmentat procés, hores d'ara, no ha assolit encara cap aprovació del nou POUM. Ens consta que el Consistori es proposa modificar el model de desenvolupament urbanístic del municipi, desclassificant gran part del sòl urbanitzable. Si aquesta iniciativa tira endavant i el nou POUM de Riells i Viabrea acaba aprovant-se definitivament en aquest sentit —és a dir amb la desclassificació com a "sòl urbanitzable no programat" dels terrenys situats dins del Parc del Montseny i la seva

adscripció a sòl no urbanitzable protegit—, el sòl no urbanitzable que en resultés passaria automàticament a ser *Zona d'interès natural* (clau ZIN) en concordança amb l'ordenació del present Pla especial.

Dins de l'àmbit territorial del Parc del Montseny, Riells i Viabrea comparteix amb Arbúcies el nucli urbanitzat de **Fogueres de Montsoriu**. Aquesta urbanització es troba a cavall del límit de terme que els separa. El sector de Fogueres de Montsoriu que pertany a Arbúcies està classificat com a sòl urbà i en conseqüència queda recollit dins del Pla especial del Parc del Montseny com a *Zona subjecta a ordenació preexistent*. Això no obstant, la part d'aquest nucli urbanitzat que pertany a Riells i Viabrea no hi queda recollida de cap manera, atès que la seva situació —tant geogràfica com urbanística— no queda prou definida. La raó d'aquesta indefinició rau en que la delimitació del *Pla Parcial d'ordenació del sector de Fogueres de Montsoriu* que pertany a Riells i Viabrea, no encaixa, ni concorda, amb la delimitació del sector urbà de Fogueres que pertany a Arbúcies, la qual cosa reclama la necessitat d'atermenar els límits municipals dins d'aquesta urbanització.

Quan l'Ajuntament de Riells i Viabrea precisi la situació i l'àmbit de la part de la urbanització de Fogueres de Montsoriu que pertany al seu municipi, el sector que en resulti de la nova delimitació —adscribit al règim de sòl que estableixi el nou POUM, un cop s'aprovi aquest definitivament—, quedarà recollit automàticament en el present Pla especial com a *Zona subjecta a ordenació preexistent*, en consonància amb la part de la mateixa urbanització que pertany al municipi d'Arbúcies.

SANT FELIU DE BUIXALLEU

En concordança amb les Normes subsidiàries de planejament (NSb) vigents al municipi de Sant Feliu de Buixalleu (aprovades definitivament el gener de 2001), la totalitat dels terrenys que es troben dins l'àmbit del Pla especial estan classificats com a *sòl no urbanitzable protegit*. El Pla especial també recull —plànol d'informació I-11— els sistemes urbanístics previstos en el planejament vigent que es troben dins del Parc del Montseny.

Osona:

EL BRULL

D'acord amb les Normes subsidiàries de planejament (NSb) vigents al municipi del Brull (aprovades definitivament el març de 1991) la totalitat dels terrenys del municipi que es troben dins l'àmbit del present Pla especial estan classificats com a *sòl no urbanitzable protegit*, llevat dels terrenys que constitueixen el nucli urbà del Brull en règim de sòl urbà. El nucli urbà del poble del Brull queda recollit en el present Pla especial com a *Zona subjecta a ordenació preexistent*, amb la finalitat de respectar el règim i la qualificació específiques que els atorga el planejament municipal. De igual manera queden recollits —plànol I-11— els sistemes urbanístics previstos en el planejament vigent que hi ha dins del Parc del Montseny.

SEVA

Mentre es redactava el present Pla especial, el Consistori de Seva endegà la revisió del seu planejament municipal. El nou Pla d'ordenació urbanística municipal (POUM) de Seva s'aprovà definitivament per la Comissió Territorial de Urbanisme de Barcelona en data 2 de març de 2006. Cal posar de manifest que el grau d'acord de l'esmentat POUM amb el present Pla especial és tal que fins i tot incorpora ja la nova delimitació de l'àmbit Parc del Montseny en aquest municipi.

En concordança amb aquest POUM, la totalitat dels terrenys del municipi de Seva inclosos dins l'àmbit del present Pla especial estan classificats com a *sòl no urbanitzable*. Els sistemes urbanístics previstos en el planejament vigent, situats dins del Parc del Montseny, són els que es recullen en el plànol d'informació I-11.

VILADRAU

D'acord amb les Normes subsidiàries de planejament (NSb) vigents al municipi de Viladrau (aprovades definitivament l'any 1987), la totalitat dels terrenys que es troben dins l'àmbit del present Pla especial estan classificats com a *sòl no urbanitzable protegit*. Per tal de clarificar la interfície de contacte del Parc amb el nucli de Viladrau, l'àmbit territorial del Pla especial ha deixat fora del seu si (respecte de la delimitació vigent, la del Pla especial de 1978) sengles peces de sòls urbanitzats –sector del Pla de Montfalcó i el veïnat de Les Paitides— amb l'objectiu d'adequar-se a la realitat urbanística consolidada, deixant fora del Parc del Montseny sòls urbans o amb aprofitament urbanístic.

El Pla especial també recull –plànol d'informació I-11— els sistemes urbanístics previstos en el planejament vigent situats dins l'àmbit del Parc, així com l'àmbit del *Pla especial d'equipaments per a la instal·lació d'activitats hípiques a la finca Mas Vidal* (aprovat definitivament el 28 de setembre de 1994) situat al costat de la riera de Sant Segimon.

Vallès Oriental:

AIGUAFREDA

D'acord amb el Pla general d'ordenació municipal vigent a Aiguafreda (aprovat definitivament el novembre de 1980), la totalitat dels terrenys que es troben dins l'àmbit del present Pla especial estan classificats com a *sòl no urbanitzable protegit*. El Pla especial també recull –plànol d'informació I-11— els sistemes urbanístics previstos en el planejament vigent situats dins l'àmbit del Parc.

CAMPINS

D'acord amb les Normes subsidiàries de planejament (NSb) vigents al municipi de Campins (aprovades definitivament l'abril de 1994), la totalitat dels terrenys que es troben dins l'àmbit del present Pla especial estan classificats com a *sòl no urbanitzable protegit*. El plànol d'informació I-11 del present Pla especial recull els sistemes urbanístics previstos en el planejament vigent situats dins l'àmbit del Parc.

CÀNOVES I SAMALÚS

D'acord amb les Normes subsidiàries de planejament (NSb) vigents al municipi de Cànoves i Samalús (revisió aprovada definitivament l'octubre de 2001), la totalitat dels terrenys que es troben dins l'àmbit del present Pla especial estan classificats com a *sòl no urbanitzable protegit*. El plànol d'informació I-11 del present Pla especial recull els sistemes urbanístics previstos en el planejament vigent situats dins l'àmbit del Parc.

En la data de finalització de la redacció del present Pla especial, l'Ajuntament de Cànoves i Samalús ha endegat la tramitació d'un nou Pla d'ordenació urbanística municipal (POUM) el qual es troba en fase d'aprovació inicial (novembre 2006). En aquest nou planejament general es transcriu l'àmbit del Pla especial del Parc Natural del Montseny vigent (el de 1977). Tanmateix com que la classificació del sòl que proposa aquest nou planejament per a la major part del terme municipal és la de sòl no urbanitzable, no planteja cap contradicció ni compromet la nova delimitació del Parc del Montseny que s'estableix en el present Pla especial.

L'ordenació que proposa el nou POUM de Cànoves i Samalús, s'adiu amb les propostes de connectivitat territorial que planteja el present Pla especial en el Baix Montseny, les quals es grafien en el mapa d'Encaix territorial (O-5) del present Pla.

Atenent als aspectes normatius del POUM, pel que fa al sòl no urbanitzable dins de l'àmbit del Parc del Montseny, cal posar de manifest que el contingut del text normatiu que s'ha aprovat inicialment torna a remetre – igual que les actuals normes subsidiàries— a la normativa del Pla especial del Parc Natural del Montseny vigent. En aquest sentit fora bo cercar una fórmula perquè l'esmentada remissió a la normativa del Parc s'actualitzi un cop s'aprovi definitivament el nou Pla especial del Parc del Montseny, ja que aleshores el Pla especial vigent (el de 1977) quedarà derogat.

Cal posar de manifest que el document que s'ha aprovat inicialment no empara la instal·lació de telecomunicació, que utilitza l'ADF Montseny–Congost, que hi ha dins del seu terme municipal. L'òrgan gestor del Parc instarà l'Ajuntament de Cànoves i Samalús perquè reculli com a sistema urbanístic (*sistema de serveis tècnics*) en el nou Pla d'ordenació urbanística municipal.

FIGARÓ–MONTMANY

D'acord amb les Normes subsidiàries de planejament (NSb) vigents al municipi de Figaró–Montmany (aprovades definitivament el juliol de 1981), quasi la totalitat dels terrenys que es troben dins l'àmbit del present Pla especial estan classificats com a *sòl no urbanitzable protegit*, llevat d'una petita peça de *sòl urbanitzable* situada al curs inferior de la riera de Vallcàrquera, a tocar del nucli urbà del Figaró abans de la confluència amb el riu El Congost.

L'ajuntament de Figaró Montmany ha promogut una modificació de les Normes subsidiàries de planejament del municipi per tal de que el marge dret del tram baix de la riera de Vallcàrquera (actualment *sòl urbanitzable*) passi a ser *sòl no urbanitzable protegit*, així com l'establiment d'una franja de protecció de 20 metres d'amplada a banda i banda del tram baix de la riera a fi i efecte d'assegurar la conservació del bosc de ribera. Tot això amb l'objectiu de preservar el curs baix de la riera de Vallcàrquera, fins a l'aiguabarreig amb El Congost, conscient de l'elevada qualitat de l'espai natural de la riera, pel que fa a l'interès ecològic que li atorguen el seu excel·lent estat de conservació, el seu règim hidrològic permanent i la qualitat de les seves aigües –tal com ho testimonien els mostreigs realitzats en el tram baix de la riera, durant el període 1997–2001, els quals han donat el valor màxim (10) de l'índex *EcoBill*, la qual cosa correspon només a les aigües molt netes.

L'equip redactor del present Pla especial comparteix la necessitat de protecció de la riera de Vallcàrquera en tot el seu curs –des de la capçalera fins l'aiguabarreig— i per aquest raó, l'ha incorporat dins del seu àmbit territorial, amb la finalitat de mantenir la seva funcionalitat ecològica i assegurar una de les baules de connexió natural entre el massís del Montseny i els cingles de Bertí, a l'altra banda del Congost.

D'aprovar-se definitivament la modificació de les Normes subsidiàries de planejament de Figaró–Montmany en el sentit expressat en els paràgrafs anteriors, l'àmbit fluvial de Vallcàrquera comprès entre el camí de can Bosc (al nord) i el camí de Vallcàrquera (al sud), des del límit actual del Parc del Montseny (aproximadament des del torrent del Verí, a llevant) fins la confluència amb El Congost (a ponent) passaria automàticament a ser *Zona d'alt interès natural, ecològic i paisatgístic* (clau ZAINEP) en concordança amb l'ordenació del present Pla especial.

Finalment, cal deixar constància que la figura de planejament derivat que en un futur desenvolupi el sector urbanitzable residencial que subsistirà al marge esquerra de la riera de Vallcàrquera –fora de l'abast de la modificació abans esmentada—, i en contacte amb el nucli urbà de Figaró haurà d'incorporar una solució adient de vora urbana, és a dir d'acord suau entre la franja de protecció de la riera i la trama urbana, per tal que la possible pressió i els impactes associats al desenvolupament urbà no afectin negativament el sistema fluvial de Vallcàrquera.

FOGARS DE MONTCLÚS

En concordança amb les Normes subsidiàries de planejament (NSa) vigents al municipi de Fogars de Montclús (aprovades definitivament el març de 1992), quasi la totalitat del *sòl* del municipi que es troba dins l'àmbit del present Pla especial està classificat com a *sòl no urbanitzable protegit*, excepció feta del petit nucli de La Costa del Montseny en règim de *sòl urbà*. Aquest nucli queda recollit al Pla especial com a *Zona subjecta a ordenació preexistent*, amb la finalitat de respectar el règim i la qualificació específiques que els atorga el planejament municipal.

També s'inclou dins l'àmbit del Parc del Montseny atenent criteris de claredat de la delimitació del seu àmbit, una peça en règim de *sòl urbà* del nucli de Mosqueroles

qualificada de *Sistema de jardins i verd urbà (clau 2c)*. El Pla especial també recull en plànol d'informació I-11, els sistemes urbanístics previstos en el planejament vigent situats dins l'àmbit del Parc. En l'esmentat plànol s'observa que les instal·lacions de telecomunicació situades al Puig Sesolles –integrades en el Sistema de comunicacions militars (STM) adscrites al Ministeri de Defensa— estan recollides pel planejament municipal com a *Sistema de serveis tècnics*. Tanmateix les altres instal·lacions de telecomunicació del coll de Santa Helena no queden recollides de cap manera.

L'òrgan gestor del Parc instarà l'Ajuntament de Fogars de Montclús perquè modifiqui el planejament urbanístic municipal amb una triple finalitat: d'una banda que el *Sistema de serveis tècnics* del Puig Sesolles faci esment a que les instal·lacions que engloba estan “*exclusivament vinculades al Ministeri de Defensa i d'ús especial militar*”, d'acord amb l'informe d'al·legacions emès per la Secretaria d'Estat de Defensa del Ministeri de Defensa, d'altra banda corregir la situació urbanística de les instal·lacions del coll de Santa Helena aixoplugant-les sota la qualificació de *Sistema de serveis tècnics* i en tercer lloc recollir com a *Sistema propi del Parc* els terrenys adscrits a la finca Masia Mariona (o també can Patxot) –actualment sòl no urbanitzable— cedida pels seus propietaris (mitjançant conveni) al l'òrgan gestor del Parc del Montseny amb l'objectiu de que aquest desenvolupi la masia com a *Dotació del Parc*, adscrita als usos cultural (museu dedicat a l'obra de mecenatge i recerca del meteoròleg català Rafel Patxot) i dotacional vinculat al Parc (nova seu de l'òrgan gestor del Parc).

GUALBA

En concordança amb les Normes subsidiàries de planejament (NSb) vigents al municipi de Gualba (aprovades definitivament el juny de 2001), la totalitat del sòl del municipi que es troba dins l'àmbit del present Pla especial està classificat com a *sòl no urbanitzable protegit*. El Pla especial recull també (plànol d'informació I-11) els sistemes urbanístics previstos en el planejament vigent situats dins l'àmbit del Parc.

LA GARRIGA

En concordança amb el Pla general d'ordenació municipal vigent a La Garriga (revisió aprovada definitivament el setembre de 2001), la totalitat dels terrenys que es troben dins l'àmbit del present Pla especial estan classificats com a *sòl no urbanitzable protegit*. El sector urbà de Gallicant ha quedat exclòs de l'àmbit del present Pla especial. En el plànol d'informació I-11, es recullen els sistemes urbanístics previstos en el planejament vigent situats dins l'àmbit del Parc.

MONTSENY

El municipi del Montseny es troba íntegrament dins l'àmbit del present Pla especial. D'acord amb les Normes subsidiàries de planejament (NSa) vigents al Montseny (aprovades definitivament el juliol de 1983), la totalitat del municipi està classificat de *sòl no urbanitzable protegit*, llevat d'unes petites peces disseminades de sòl urbà que constitueixen el nucli urbà del poble del Montseny. El plànol d'informació I-11 del present Pla especial recull els sistemes urbanístics previstos en el seu planejament vigent.

Simultàniament a la revisió del Pla especial del Parc Natural del Montseny el Consistori del poble del Montseny endegà la revisió de les seves Normes subsidiàries. La revisió planteja l'increment de la superfície de sòl urbà, amb la finalitat d'agrupar el disseminat d'edificacions que constitueix el nucli urbà del poble. La modificació del perímetre de sòl urbà comportarà indefectiblement l'ocupació d'espai natural protegit i la consegüent modificació l'àmbit de l'*Espai d'interès natural Massís del Montseny* que estableix el Decret 328/1992, de 14 de desembre, pel qual s'aprova el Pla d'espais d'interès natural de Catalunya.

Cal fer constar que, d'acord amb les determinacions específiques per a l'EIN Massís del Montseny que estableix l'esmentat Decret, es factible tirar endavant la tramitació del nou POUM del poble del Montseny –al tractar-se d'un nucli urbà de caràcter tradicional—, sense modificar prèviament els límits interns del Pla d'espais d'interès natural.

“— Per possibilitar l'expansió dels nuclis urbans de caràcter tradicional que es troben a l'interior de l'espai, s'exclouran en aquests casos aquelles àrees necessàries per al seu desenvolupament que el planejament urbanístic municipal classifiqui com a sòls urbans o urbanitzables.” Transcripció de les Normes particulars (C.4) de l'Espai d'interès natural Massís del Montseny.

En les dates de finalitzar el present Pla especial, l'Ajuntament del Montseny ha tret a informació pública (15 de desembre de 2006) un avanç del seu nou Pla d'ordenació urbanística municipal.

D'acord amb el contingut de l'esmentat avanç, l'equip redactor del present Pla especial vol deixar constància que la delimitació del perímetre de sòl urbà i urbanitzable que es proposa al POUM del Montseny ha estat discutida i consensuada amb l'Ajuntament, i que la proposta d'ordenació que allí es planteja es compatible i s'adiu amb el model d'ordenació territorial que proposa el present Pla especial, per tot plegat, des de l'òptica del Parc del Montseny es valora molt positivament la proposta que s'ha fet pública.

L'ordenació que en resulti del nou Pla d'ordenació urbanística municipal del Montseny, un cop s'aprovi aquest definitivament, quedarà recollida automàticament en el present Pla especial com a *Zona subjecta a ordenació preexistent*.

D'altra banda, l'òrgan gestor del Parc instarà l'Ajuntament del Montseny perquè reculli com a sistema urbanístic (*sistema de serveis tècnics*) en el seu nou Pla d'ordenació urbanística, la instal·lació de telecomunicació que hi ha al Puig Drau, dins del seu terme municipal.

SANT ESTEVE DE PALAUTORDERA

D'acord amb les Normes subsidiàries de planejament (NSb) vigents al municipi de Sant Esteve de Palautordera (aprovades definitivament el febrer de 1983), la totalitat dels terrenys que es troben dins l'àmbit del present Pla especial estan classificats com a *sòl no urbanitzable*. A més, els terrenys del municipi que en l'actualitat ja formen part de l'àmbit vigent del Parc de Montseny tenen la consideració de *sòl no urbanitzable protegit*.

El sector urbà de Les Margarides, que segons la delimitació vigent del Pla especial (la del 1977) tenia una part dins del Parc, ha quedat exclòs íntegrament del seu àmbit territorial.

Dins del municipi de Sant Esteve de Palautordera hi ha una part de la urbanització Refugis del Montseny —tanmateix la major part d'aquesta urbanització està situada al municipi de Sant Pere de Vilamajor—, la qual sembla que no ha tingut cap desenvolupament edificatori dins del seu perímetre. Aquesta urbanització queda recollida en el present Pla especial com a *Zona subjecta a ordenació preexistent*, amb la finalitat de respectar el règim i la qualificació específica que els hi atorga el planejament que l'empara.

L'òrgan gestor del Parc instarà l'Ajuntament de Sant Esteve de Palautordera perquè, en coherència amb la iniciativa del municipi de Sant Pere de Vilamajor, desclassifiqui aquesta peça de sòl urbanitzable.

Si prosperés aquesta proposta, un cop aprovada definitivament la corresponent modificació del planejament general del municipi, el sòl no urbanitzable que en resultés passaria automàticament a ser *Zona d'interès natural* (clau ZIN) en concordança amb l'ordenació del present Pla especial.

SANT PERE DE VILAMAJOR

En concordança amb les Normes subsidiàries de planejament (NSb) vigents al municipi de Sant Pere de Vilamajor (aprovades definitivament el febrer de 1988), quasi la totalitat del sòl del municipi que es troba dins l'àmbit del present Pla especial està classificat com a *sòl no urbanitzable*. A més, els terrenys del municipi que en l'actualitat ja formen part de l'àmbit vigent del Parc de Montseny tenen la consideració de *sòl no urbanitzable protegit*. Tanmateix hi ha una gran peça de sòl urbanitzable que es correspon amb la urbanització Refugis del Montseny. Aquesta urbanització queda recollida en el present Pla especial com a *Zona subjecta a ordenació preexistent*, amb la finalitat de respectar el règim i la qualificació específica que els hi atorga el planejament que l'empara.

Simultàniament a la revisió del Pla especial del Parc Natural del Montseny, el Consistori de Sant Pere de Vilamajor endegà la revisió de les seves Normes subsidiàries. Aprofitant la revisió l'ajuntament promou, des de l'òptica del Parc del Montseny, dos iniciatives destacables: l'ampliació notable del Parc del Montseny dins el seu terme municipal (a la vora de 400 ha) i la desclassificació com a sòl urbanitzable de la urbanització Refugis del Montseny i la seva adscripció a sòl no urbanitzable protegit.

L'equip redactor del present Pla especial valora molt positivament les iniciatives plantejades vers el Parc del Montseny en la revisió del planejament general de Sant Pere de Vilamajor.

Si aquesta iniciativa tira endavant i el nou POUM de Sant Pere de Vilamajor acaba aprovant-se definitivament en aquest sentit –es a dir amb la desclassificació com a sòl urbanitzable de la urbanització Refugis del Montseny i la seva adscripció a sòl no urbanitzable protegit—, el sòl no urbanitzable que en resultés passaria automàticament a ser *Zona d'interès natural* (clau ZIN) en concordança amb l'ordenació del present Pla especial.

TAGAMANENT

D'acord amb les Normes subsidiàries de planejament (NSb) vigents al municipi de Tagamanent (aprovades definitivament el desembre de 2001), la totalitat dels terrenys que es troben dins l'àmbit del present Pla especial estan classificats com a *sòl no urbanitzable protegit*. En el plànol d'informació I-11, es recullen els sistemes urbanístics previstos en el planejament vigent situats dins l'àmbit del Parc. ◆

4. El nou pla: Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc del Montseny

4.1 Marc legal

4.1.1 Formulació i tramitació del Pla

El marc legal del Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc del Montseny⁶ és de naturalesa urbanística, en tant que es formula a l'empara del que disposa l'article 67 del Decret Legislatiu 1/2005, de 26 de juliol, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'urbanisme, i demés legislació urbanística que li és d'aplicació. Així mateix, i atesa la naturalesa del territori que es regula, el Pla especial es formula també d'acord amb els articles 3, 4, 5 de la Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals.

El present Pla especial es redacta també d'acord amb la legislació territorial i sectorial vigent per raó de la matèria que es tracta, especialment amb el Decret 328/1992, de 14 de desembre, pel qual s'aprova el Pla d'espais d'interès natural i amb la *Directiva 92/43/CEE del Consejo, de 21 de mayo de 1992, relativa a la conservación de los hábitats naturales y de la fauna y flora silvestres*. En conseqüència, li són també d'aplicació les normes i criteris de conservació i gestió específics que es deriven d'aquesta legislació. Cal tenir present, a més, la decisió de la Comissió de la Unió Europea de 19 de juliol de 2006 d'incloure el massís del Montseny a la llista de llocs d'importància comunitària de la regió biogeogràfica mediterrània.

Des de l'entrada en vigor de la Llei 2/2002 d'urbanisme, les diputacions han perdut la competència per a la tramitació del planejament urbanístic de caire plurimunicipal. La competència per a l'aprovació definitiva dels plans urbanístics correspon a la Generalitat de Catalunya a través el seu Departament de Política Territorial i Obres Públiques, sens perjudici d'aquells casos en que li és atribuïda als municipis. El nou Decret Legislatiu 1/2005 recull també aquesta norma i a l'article 14.1 deixa clar a quines administracions els correspon l'exercici de les competències urbanístiques: *a l'Administració de la Generalitat i als municipis i les comarques, sens perjudici de les competències que es puguin atribuir en aquesta matèria a altres ens locals*.

Així doncs, el nou ordenament urbanístic no fa possible, com succeïa amb la legislació urbanística anterior, que les diputacions de Barcelona i de Girona, en el cas del Parc del Montseny, puguin aprovar inicialment i provisionalment figures de planejament urbanístic plurimunicipal, tal com van fer a finals de la dècada dels setanta. No obstant això, l'article 75.1.b) del Decret Legislatiu 1/2005, admet la formulació de figures de planejament urbanístic plurimunicipal sempre que concorri l'acord unànim dels ajuntaments interessats.

D'altra banda les diputacions –d'acord amb la Llei 8/1987 municipal i de règim local de Catalunya (art. 88.2) i el propi Decret Legislatiu 1/2005 (art.14.4)— estan obligades a *prestar assistència tècnica i jurídica suficient als municipis que, per llur dimensió o per manca de recursos, no puguin exercir plenament les competències urbanístiques que els corresponen*.

El present Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge, es una figura de planejament urbanístic que abasta un territori de **31.063,90** hectàrees, el seu àmbit territorial es situa a cavall de les províncies de Barcelona i Girona i compren part del territori de les comarques del Vallès Oriental, d'Osona i La Selva. El seu perímetre engloba sòls que pertanyen als municipis d'Aiguafreda, Arbúcies, Breda, Campins, Cànoves i Samalús, El Brull, Figaró-Montmany, Fogars de Montclús, Gualba, La Garriga, Montseny, Riells i Viabrea, Sant Feliu de Buixalleu, Sant Esteve de Palautordera, Sant Pere de Vilamajor, Seva,

⁶ En el text de la present Memòria, s'utilitza a vegades la forma abreujada de *Pla especial del Parc del Montseny*.

Tagamanent i Viladrau. Així doncs aquest Pla juga el paper d'un "petit pla director" que afecta el sòl no urbanitzable de 18 municipis.

En el supòsit de que manqués l'acord unànim dels ajuntaments implicats, la formulació del present Pla especial s'hauria de fer per acord del Govern de la Generalitat, amb l'informe previ de la Comissió d'Urbanisme de Catalunya i el posterior pronunciament favorable de dues terceres parts dels municipis que integren el seu àmbit territorial, si aquests representen la majoria de la població, o per la majoria de municipis, si representen dues terceres parts de la població. El mateix article 75 del Decret Legislatiu 1/2005 abans esmentat, en el seu paràgraf segon, estableix que l'acord de formulació ha de determinar l'organisme encarregat de la redacció del pla i la proporció en què els municipis inclosos han de contribuir a les despeses. En la data de tancament del present document urbanístic, disset dels divuit ajuntaments que integren l'àmbit territorial del Pla han ratificat l'acord del Consell Coordinador del Parc, de data 31 de maig de 2002, que conté les següents resolucions:

- Primera: Acord per a la revisió del Pla especial del Parc Natural del Montseny per part de tots els ajuntaments.
- Segona: Acord, per part de tots els ajuntaments, per comanar la formulació d'un nou Pla especial, en aplicació de l'article 75.8 del Decret Legislatiu 1/2005, i l'assumpció de les despeses que se'n derivin a les diputacions de Barcelona i de Girona.
- Tercera: Acord de les diputacions de Barcelona i de Girona d'assumir la redacció d'aquest nou Pla especial i les despeses que se'n derivin, en concordança amb l'article 14.4 del Decret Legislatiu 1/2005 i amb l'article 88.2 de la Llei 8/1987.
- Quarta: Remissió per part dels ajuntaments implicats a la Direcció General d'Urbanisme del Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya del nou Pla especial del Parc del Montseny per tal que procedeixi a la seva tramitació, d'acord amb l'article 83.2c) del Text refós de la Llei d'Urbanisme.

Tenint en consideració la singularitat de l'àmbit territorial del present Pla especial –dues províncies, i per tant dues comissions territorials d'urbanisme, tres comarques i divuit ajuntaments— el marc legislatiu urbanístic vigent preveu que, la seva aprovació inicial i provisional correspongui al director general d'Urbanisme (un cop vist l'informe de les comissions territorials) i la seva aprovació definitiva pertogui al Conseller de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya.

4.1.2 L'avaluació ambiental i l'informe ambiental

Ha estat objecte d'anàlisi la necessitat d'incloure un document d'*Avaluació ambiental*, en el sentit que determinen el Text Refós de la Llei d'Urbanisme i la Llei estatal 9/2006, de 28 d'abril, que introdueix a la legislació espanyola l'*Avaluació ambiental de plans i programes*, incorporant així les prescripcions de la Directiva 2001/42/CE del Parlament Europeu i del Consell.

Pel que fa al Text Refós de la Llei d'Urbanisme, en la seva Disposició Transitòria Sisena estableix que són objecte d'avaluació ambiental:

- a) Els plans d'ordenació urbanística municipal i llurs revisions.
- b) Les modificacions del planejament urbanístic general que alterin la classificació o qualificació urbanística del sol no urbanitzable si la classificació o qualificació urbanística resultant comporta un canvi en els usos d'aquest sol.
- c) El planejament urbanístic derivat per a la implantació en sol no urbanitzable de construccions destinades a les activitats de càmping, així com el planejament urbanístic derivat que es formuli per a la implantació en sol no urbanitzable d'equipaments i serveis comunitaris no compatibles amb els usos urbans, d'instal·lacions i obres necessàries per

a la prestació de serveis tècnics, d'estacions de subministrament de carburants i de prestació d'altres serveis de la xarxa viària.

- d) Els plans parcials de delimitació.
- e) Els instruments de planejament o llurs modificacions que estableixin el marc per a autoritzar projectes sotmesos a avaluació d'impacte ambiental d'acord amb el que estableix la legislació sectorial.

Donat que el present Pla especial no es troba inclòs en cap dels supòsits anteriors, no està subjecte a l'avaluació ambiental de plans urbanístics prevista per aquesta Llei.

Quant a la *Ley 9/2006, de 28 de abril, sobre evaluación de los efectos de determinados planes y programas en el medio ambiente*, estableix en el seu article 3.2, referent a l'àmbit d'aplicació, que s'entendrà que tenen efectes significatius sobre el medi ambient aquells plans i programes que tinguin cabuda en alguna de les següents categories:

- a) Els que estableixin el marc per a la futura autorització de projectes legalment sotmesos a avaluació d'impacte ambiental en les següents matèries: agricultura, ramaderia, silvicultura, aquicultura, pesca, energia, mineria, indústria, transport, gestió de residus, gestió de recursos hídrics, ocupació del domini públic marítimo-terrestre, telecomunicacions, turisme, ordenació del territori urbà i rural, o de l'ús del sòl.
- b) Els que requereixin una avaluació conforme a la normativa reguladora de la Xarxa Ecològica Europea Natura 2000, regulada en la Llei 4/1989, de 27 de març, de conservació dels espais naturals i de la flora i fauna silvestres.

El present Pla especial del Parc del Montseny, en la seva naturalesa de *Pla especial de protecció i millora del medi físic i el paisatge*, no s'inclou en el primer dels supòsits, d'acord amb els annexos de la Llei 3/1988, de la intervenció integral de l'Administració ambiental, ja que en cap cas reclassifica sòl no urbanitzable ni intensifica els usos admissibles sobre aquests sòls.

Pel que fa a les regulacions que estableixen les normatives europea, estatal i catalana en matèria de planificació d'espais naturals protegits, cal fer les següents consideracions.

La Directiva del Consell 92/43/CEE, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestres, estableix en el seu article 6.3. que *qualsevol pla o projecte que, sense tenir relació directa amb la gestió de l'espai o sense ser necessari per a la mateixa, pugui afectar de forma apreciable als citats espais, ja sigui individualment o en combinació amb altres plans i projectes, se sotmetrà a una adequada avaluació de les seves repercussions en l'espai, tenint en compte els seus objectius de conservació*.

En aquest sentit, el present Pla especial del Montseny constitueix un pla imprescindible per a la gestió d'aquest espai, que adequa el Pla vigent al marc legislatiu actual, i que introdueix els instruments necessaris per a la seva gestió eficaç incorporant els objectius de conservació que es deriven de les directives europees.

L'*alternativa zero* a la present revisió significaria la pervivència d'un instrument de gestió aprovat els anys 1977–1978, i per tant anterior a les legislacions relatives a protecció d'espais naturals, amb múltiples disfuncions conceptuals i legals, que fa que actualment sigui una eina insuficient per a l'adequada gestió del Parc del Montseny.

D'acord amb aquests arguments, l'equip redactor del present *Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc del Montseny* interpreta que el Pla no està subjecte a l'Avaluació de plans i programes d'acord amb la Llei estatal 9/2006, de 28 d'abril.

En qualsevol cas, el present Pla especial incorpora un *Informe ambiental*, d'acord amb les determinacions del Reglament de la Llei d'urbanisme, aprovat pel Decret 305/2006 de 18 de juliol (article 100), en el que s'analitzen els aspectes ambientals més rellevants de la proposta d'ordenació del Pla especial.

4.1.3 El pla especial de protecció del medi físic i del paisatge i el planejament urbanístic municipal

L'objectiu del Pla especial que es formula s'emmarca en la tasca de protecció d'un espai natural de singular i d'especial valor paisatgístic i ambiental segons preveu tant la legislació urbanística com la legislació ambiental. Tanmateix, aquest Pla especial esdevé certament singular donat que inclou sòls de diversa i complexa naturalesa.

En primer lloc, atenent la seva extensió, hi ha els terrenys classificats com a **sòl no urbanitzable** que abasten quasi la totalitat de l'àmbit del present Pla. Tanmateix, els terrenys situats dins del perímetre del Parc del Montseny en la majoria del municipis que conformen el seu àmbit territorial estan qualificats com a **sòl no urbanitzable protegit**, segons els respectius planejaments municipals en vigor. Aquesta protecció addicional del sòl no urbanitzable els hi atorga el vigent Pla especial del Parc Natural del Montseny. En molts d'aquests municipis, a més, el planejament general urbanístic remet, per als terrenys situats dins l'àmbit del Parc, a les determinacions normatives del pla especial vigent. Per aquest tipus de sòl, el present Pla especial estableix les limitacions que han de respectar-se i les determinacions necessàries per a la protecció ambiental, la conservació i el desenvolupament de les àrees classificades com a sòl no urbanitzable dins de l'àmbit del Parc del Montseny, en concordança amb les determinacions contingudes en els plans territorials parcials i sectorials i en el planejament urbanístic municipal.

En segon lloc hi ha els terrenys classificats com a **sòl urbà i sòl urbanitzable**, segons els instruments vigents de planejament urbanístic municipal, que es corresponen amb els nuclis urbans existents al seu interior i amb les reserves de sòl que alguns d'ells tenen per a futurs desenvolupaments. Per aquestes classes de sòl el Pla estableix determinacions de caràcter paisatgístic, d'obligatori compliment, amb la doble finalitat de millorar la seguretat en cas d'incendi forestal i de reduir el seu impacte afavorint una major integració dels nuclis urbans en el Parc. El Pla especial qualifica les àrees de sòl urbà i de sòl urbanitzable –delimitat i no delimitat– com a **Zona subjecta a ordenació preexistent** i en elles prevalen les determinacions relatives a la qualificació urbanística que els atorga el planejament urbanístic del municipi a que pertanyen. Això no obstant, el règim urbanístic del **sòl urbanitzable no delimitat** segons els planejaments urbanístics municipals, mentre no es produeixi la seva transformació, s'haurà d'ajustar al del sòl no urbanitzable.

Per últim, hi ha els **sistemes urbanístics** –siguin generals o locals– que es troben en sòl no urbanitzable, definits per cadascun dels planejaments urbanístics municipals en matèria de comunicacions, protecció, serveis tècnics i equipaments comunitaris. Aquest Pla especial respecta els sistemes previstos en els plans urbanístics municipals –siguin generals, parcials o especials– aprovats definitivament amb anterioritat a la data d'aprovació inicial del present Pla, executats, en procés d'execució o pendents d'execució. Serà el planejament urbanístic municipal el que defineixi les modificacions que, si fa al cas, calgui introduir respecte a aquests sistemes urbanístics.

Altrament, el planejament urbanístic general d'alguns dels municipis del Parc del Montseny defineixen també un *Sistema hidrològic*, amb l'objectiu d'establir un àmbit de protecció dels principals cursos fluvials del municipi. Pel que fa als sistemes hidrològics (definits pel planejament urbanístic), existents dins l'àmbit del Pla especial els hi serà d'aplicació amb caràcter general, per tal d'unificar criteris de protecció i gestió dins de l'àmbit del Parc del Montseny— les determinacions de protecció ambiental que estableix el present Pla especial en el seu text normatiu.

4.2 Justificació del projecte d'ordenació. Criteris generals

En el marc de les polítiques de planificació i gestió dels espais naturals protegits de les diputacions de Barcelona i de Girona, el projecte d'ordenació del Parc del Montseny es basa en l'equilibri entre la conservació dels sistemes naturals i el patrimoni cultural, el desenvolupament socioeconòmic compatible i l'ús públic ordenat. Aquest plantejament de

partida és el que s'ha vingut mantenint al Parc del Montseny al llarg de trenta anys; tanmateix, en un Pla especial aprovat l'any 2007 això té moltes i molt importants implicacions en relació tant a l'estat i la dinàmica dels medis natural i socioeconòmic, com en la visió actual de la conservació (i les diverses normes legals que se'n deriven), i del paper dels municipis i de la societat en general.

Per això, i d'acord amb la diagnosi territorial i les conclusions que s'han indicat en el capítol anterior d'aquesta memòria, la present proposta d'ordenació es basa, en síntesi, en els següents criteris essencials:

a) Definició d'un àmbit del Parc del Montseny coherent, formant part d'una estratègia territorial de més abast

L'àmbit del Pla especial que es proposa en el present projecte incorpora aquelles peces de la perifèria del Parc que pels seus valors naturals o paisatgístics mereixen gaudir d'una especial protecció, d'acord amb els municipis implicats. Així mateix, s'ha fet un important esforç per tal d'ajustar el límit del Pla a elements del territori fàcilment reconeixibles *in situ*, sempre que ha estat possible. En conjunt, això ha significat una ampliació de l'àmbit del Pla en 1.725,06 hectàrees, per arribar a les 31.063,90 hectàrees de la present proposta.

Més enllà del propi àmbit del Parc del Montseny, el Pla especial defineix unes **àrees d'interès per a la connectivitat ecològica** amb els espais naturals de la perifèria, això és el Parc del Montnegre i el Corredor, el riu Congost, els Cingles del Bertí i l'Espai natural de les Guilleries–Savassona. Aquestes àrees de connexió són vitals per al manteniment dels fluxos naturals i per a la pròpia pervivència dels ecosistemes del Montseny. A tal efecte, el Pla especial defineix sobre aquestes zones –protegides o en procés de protecció pel planejament territorial– algunes recomanacions, principalment de gestió per tal de preservar i millorar aquest paper clau en la connectivitat de la regió. En aquest sentit, el Pla especial recull el mandat de la *Ley de Patrimonio Natural y de la Biodiversidad (Ley Orgánica 16/2007)*, en el sentit que els plans que ordenin els recursos naturals hauran d'identificar mesures que garanteixin la connectivitat territorial de l'àmbit objecte d'ordenació.

b) Nova zonificació interna de l'àmbit del Pla

Com ja s'ha vingut justificant, la figura del preparc no té cap sentit en el marc de la planificació actual, i s'unifica amb el parc en una **Zona d'interès natural**, que atorga la protecció bàsica en l'àmbit del Pla especial. Les àrees de major interès pels seus valors naturals s'incorporen a la **Zona de reserva natural**, que s'amplia fins arribar a les 2.606 hectàrees. Aquestes àrees més valuoses per a la conservació inclouen aquells elements clau del patrimoni natural del Montseny, i només s'hi admet la gestió directament relacionada amb la preservació i millora dels valors que es volen protegir.

Al voltant de les zones de reserva natural, es defineix una **Zona d'alt interès natural, ecològic i paisatgístic**, que inclou les parts altes del massís, de major interès i fragilitat des del punt de vista del patrimoni natural i del paisatge, i on cal assegurar la preservació d'aquests valors d'acord amb els usos i activitats que s'hi desenvolupen. Aquesta zona també inclou els principals torrents i rieres del Parc. El criteri d'intervenció és bàsicament l'elaboració d'un "Pla director" per a cadascuna de les àrees que conformen aquesta zona d'alt interès, que estableixi els criteris de gestió, i defineixi i coordini les principals propostes d'actuació.

Finalment els nuclis urbans i les urbanitzacions dins de l'àmbit del Pla especial queden recollits com a **Zona subjecta ordenació preexistent** on, evidentment, s'aplica el règim i l'ordenació pròpia d'aquests tipus de sòls.

c) Formulació dels instruments de planificació específica

Per tal de desenvolupar de forma coherent i progressiva les prescripcions i actuacions que s'inclouen en el nou Pla especial, s'incorpora la necessitat de formular diversos instruments de planificació intermèdia entre el Pla especial i els Programes anuals d'actuació. El

document bàsic de planificació de la gestió serà el ***Pla de gestió integral***, on es definiran i coordinaran les propostes de gestió del Parc. D'aquest pla transversal emanaran en cascada quatre plans específics que desenvoluparan les actuacions pròpies proposades.

Aquests instruments seran: el Pla de conservació, el Pla de prevenció d'incendis, el Pla d'ús públic i el Pla de desenvolupament socioeconòmic. Finalment, i donada la importància que el present Pla especial atorga al seguiment i l'avaluació de la planificació i la gestió, caldrà organitzar i desenvolupar les activitats que es duguin a terme en aquest sentit mitjançant la formulació del Pla de seguiment del Parc del Montseny.

d) Incorporació de la legislació urbanística i sectorial vigent

Durant els trenta anys des de l'aprovació del Pla especial vigent s'han aprovat nombroses normes de caràcter ambiental i territorial, a escala catalana espanyola i europea, que afecten molt directament el Parc del Montseny. Lleis, reglaments i directrius sobre espais naturals protegits, aigua, flora, hàbitats, fauna, contaminació lumínica i acústica, urbanisme, planificació territorial, i un llarg etcètera, configuren un marc legal variat i complex. Per això, s'ha hagut de fer un esforç molt important per adequar el Pla especial del Montseny a la normativa vigent, ajustant-la, matisant-la i desenvolupant-la en aquells aspectes on calia, i es podia, anar més enllà de la norma general. Al mateix temps, la feina realitzada de refosa de legislació en el marc del Pla especial ha de facilitar i coordinar al mateix temps la seva aplicació en l'àmbit del Montseny.

e) Gestió activa del Parc del Montseny

Després de gairebé trenta anys de gestió, la consolidació de l'espai natural protegit del Montseny és una realitat, pel que fa a la legislació que l'empara (degudament actualitzada i reforçada amb el nou Pla especial), als circuits i protocols de gestió, als recursos humans i materials necessaris i a la percepció social del Parc.

Per això, amb l'aprovació del nou Pla especial es vol anar un pas més enllà i basar la gestió del Parc en el concepte de gestió activa. Això significa l'establiment d'uns objectius concrets i avaluables de gestió, i el seu acompliment mitjançant el desenvolupament actiu d'un conjunt d'actuacions degudament programades.

A tal efecte, el ***Pla d'actuacions*** del Pla especial estableix objectius generals, específics i operacionals, dels quals es desprenen les actuacions proposades per a l'assoliment d'aquests objectius. El futur Pla de gestió integral, i la resta de documents de planificació específica han d'acabar de definir el marc de la gestió activa, establint també els resultats esperats i els indicadors de seguiment que permetin l'avaluació dels graus de consecució dels objectius.

Així mateix, les actuacions proposades no es basaran només en un control passiu de l'acompliment de les regulacions normatives, sinó en una gestió dinàmica del conjunt dels sistemes i processos del Parc relacionats amb la conservació, el desenvolupament socioeconòmic i l'ús públic. Això s'ha d'aconseguir no només a través de les activitats directes de l'òrgan gestor del Parc, sinó que la potenciació de les activitats privades compatibles, i beneficioses per a l'assoliment dels objectius plantejats, ha de ser un dels eixos de la gestió.

f) Els òrgans de gestió i participació del Parc

Com ja s'ha indicat al llarg de la memòria, la gestió del Parc del Montseny ha comptat des dels anys setanta amb la implicació activa del conjunt dels municipis que el formen, i amb la participació activa de nombroses institucions i persones interessades en el projecte del Montseny. En l'actualitat, el context social i legal ha canviat notablement, i existeix una demanda creixent per part de les administracions i la societat en general d'incrementar la seva implicació en la gestió del territori.

Això fa necessària la revisió dels òrgans de gestió i participació del Parc del Montseny, que doni resposta a les demandes existents. Tanmateix, un document de caràcter estrictament

urbanístic com el present Pla especial, no pot ni ha de resoldre aquestes qüestions, encara que fa una reflexió al respecte i apunta les possibles línies de treball. En aquest sentit, els nous òrgans de gestió i participació que puguin sorgir del debat encetat podrien ser recollits en el marc de la legislació sectorial d'espais naturals protegits (mitjançant Decret del Departament de Medi Ambient i Habitatge), a la vegada que s'ajusten altres aspectes, com ara la superposició de figures i àmbits de protecció.

4.3 Objectius del Pla especial

Els documents del Pla especial incorporen tres nivells d'objectius –generals, específics i operacionals–, amb un desenvolupament en cascada a cada nivell de forma que no es perd la seqüència lògica del projecte, i es van concretant els objectius.

4.3.1 Objectiu general

El planejament especial del Parc del Montseny té un únic objectiu general, que representa una declaració de principis d'aquest projecte territorial. Aquest objectiu, recollit en la normativa del Pla és *“l'establiment de totes aquelles determinacions i directrius necessàries per a garantir la protecció, consolidació, foment i millora dels valors naturals, paisatgístics i culturals del Parc del Montseny que conforma l'àmbit territorial d'aquest Pla, compatible amb l'aprofitament sostenible dels recursos i l'ús social d'aquest espai, d'acord amb el que determina l'article 3 del Decret Legislatiu 1/2005”*.

Més enllà de les referències legals que conté, l'objectiu general estableix que el Pla especial del Montseny vetllarà per l'equilibri entre la preservació dels valors naturals, paisatgístics i culturals, el desenvolupament socioeconòmic compatible i l'ordenació de l'ús públic. Aquestes tres línies bàsiques de planificació i gestió –conservació, desenvolupament socioeconòmic i ús públic– constitueixen els eixos centrals del projecte territorial i marcaran tant el conjunt de regulacions normatives com les propostes de gestió.

En el marc de l'equilibri general entre les tres línies d'ordenació al conjunt del Parc del Montseny, el Pla especial definirà mitjançant la zonificació de l'àmbit i l'establiment de l'estructura del territori –xarxa viària bàsica i dotacions del Parc– les regulacions concretes de cada zona, en funció del pes específic que tingui en cada cas la conservació, el desenvolupament i l'ús públic. Així mateix, els instruments de planificació derivada –els Plans de conservació, desenvolupament socioeconòmic i ús públic– hauran d'establir les línies d'actuació específiques, degudament coordinades en el marc del Pla de gestió integral.

4.3.2 Objectius específics

Els objectius específics representen un major grau de concreció a partir de l'objectiu general de partida, definint finalitats més concretes en els tres àmbits abans indicats. La Normativa del Pla recull els objectius específics conceptuals, que han de regir el conjunt de regulacions.

Els objectius específics del Pla especial del Montseny són els següents:

1. Conservar i millorar la diversitat biològica i els processos ecològics, des de l'aproximació de la gestió activa i integral del conjunt dels seus recursos i d'acord amb les obligacions que deriven de la inclusió del Parc del Montseny a la Xarxa Natura 2000.
2. Potenciar les activitats econòmiques que contribueixin a impulsar el model territorial proposat, entenent l'activitat humana com un instrument de protecció activa dels valors del Parc del Montseny.
3. Donar suport als usos i les activitats agràries –agrícoles, ramaderes i forestals– per tal d'assegurar el seu manteniment i consolidació, en el marc dels objectius de conservació i de gestió activa del Pla especial.

4. Conservar i divulgar el patrimoni arquitectònic, arqueològic, històric i etnogràfic.
5. Ordenar l'ús social al Montseny, garantint el seu gaudi per part de la societat i fomentant el coneixement i el respecte al medi, amb una atenció preferent a l'educació ambiental.
6. Planificar i gestionar el Parc del Montseny com a peça integrant d'estratègies territorials de major escala, en especial de la *xarxa d'espais naturals protegits*, assegurant la connexió amb els espais de l'entorn per tal de garantir l'estructura i funcionalitat del conjunt dels espais lliures.
7. Impulsar la participació plena de la societat en la gestió del Parc, així com la cooperació amb altres administracions i col·lectius vinculats amb els espais naturals protegits.
8. Disposar del recursos humans, administratius, legals, tècnics i econòmics necessaris per a l'adequat i eficaç desenvolupament del Pla.
9. Formular i desenvolupar els instruments i mecanismes de seguiment i avaluació indispensables per a la valoració del grau d'assoliment dels objectius i els resultats previstos del Pla especial, així com, si s'escau, la seva reorientació.

Els sis primers objectius específics desenvolupen les principals finalitats en els camps de la conservació, el desenvolupament socioeconòmic i l'ús públic, i estan recollits en la Normativa del Pla, ja que són la base del projecte d'ordenació. Els tres restants incorporen objectius en el marc de la participació, els recursos humans, tècnics i econòmics necessaris per al desplegament del Pla, així com el seguiment i l'avaluació del grau d'acompliment d'aquests objectius.

4.3.3 Objectius operacionals

A partir dels objectius específics el Pla especial defineix disset objectius operacionals, que corresponen directament als disset subprogrames d'actuació en els quals es divideix el Pla d'actuacions. Tot i que aquests objectius no expliciten en si mateixos fites i paràmetres a curt termini, de cadascun dels objectius operacionals es desprenen objectius derivats i línies específiques d'actuació concrets i mesurables del Pla d'actuacions, de manera que es pot dur a terme l'avaluació del grau d'assoliment dels resultats esperats i d'acompliment dels objectius. Amb aquest seqüència del marc lògic –objectius generals, objectius específics i operacionals, línies d'actuació, resultats previstos, indicadors de seguiment i avaluació–, s'assegura la coherència interna del desenvolupament del Pla especial i s'avança cap a la gestió activa i eficaç que s'ha indicat amb anterioritat com a criteri general del Pla.

Els objectius operacionals del Pla especial del Montseny són els següents:

1. Actuar de forma planificada en la preservació i millora dels elements claus del patrimoni natural i paisatgístic del Parc del Montseny, desenvolupant programes de gestió activa.
2. Vetllar per la conservació i revaloració del patrimoni cultural i paisatgístic tot promovent la seva restauració.
3. Garantir la seguretat de les persones i la protecció dels elements patrimonials i davant dels incendis forestals i dels riscos naturals.
4. Adquirir finques per la seva integració en el patrimoni públic en base als criteris i necessitats del Pla especial en matèria de conservació, ús públic i desenvolupament socioeconòmic, i dotar-les d'una ordenació planificada.
5. Promoure l'aprofitament sostenible dels recursos de l'espai natural tot impulsant la dinamització del teixit socioeconòmic mitjançant programes de foment del desenvolupament, i oferir suport econòmic directe i orientació en l'obtenció d'ajuts

d'altres administracions, a aquelles activitats d'iniciativa privada que compleixin els criteris dels objectius del Pla especial.

6. Realitzar inversions directes o col·laborar amb altres administracions per mantenir i millorar les infraestructures i els serveis, especialment en aquells sectors de major importància estratègica.
7. Desenvolupar i aplicar el sistema de qualitat en la gestió dels equipaments i serveis d'ús públic.
8. Avançar en l'ordenació de l'ús públic mitjançant els instruments de planificació necessaris.
9. Redactar i desenvolupar el programa de comunicació i educació ambiental del Parc del Montseny.
10. Proveir l'espai natural d'una xarxa de dotacions i de serveis de suport als visitants del Parc que garanteixi l'assoliment dels objectius del Pla especial.
11. Fomentar la participació en la gestió de tots els sectors implicats i interessats, consolidant una estructura de gestió en cooperació estreta amb els ajuntaments.
12. Desenvolupar la cultura i els mecanismes de cooperació amb altres organismes i agents en benefici de l'espai, així com el treball en xarxa amb altres espais naturals protegits i la participació en les institucions internacionals de gestió d'espais protegits.
13. Vetllar pel compliment de les prescripcions del Pla especial i la planificació derivada, dotant el personal dels recursos tècnics necessaris.
14. Desenvolupar una estructura organitzativa i un pla formatiu del personal adequada als objectius de gestió, amb els mitjans tècnics i humans necessaris.
15. Disposar d'un finançament adequat per al desenvolupament de les actuacions necessàries per a la consecució dels objectius del Pla especial.
16. Garantir la provisió d'informació fiable i comparable per al seguiment dels canvis i tendències en el Parc, i de la gestió pròpia del Pla, incorporant l'ús d'indicadors.
17. Realitzar una avaluació objectiva i continuada de l'estat global del Parc i del desenvolupament del Pla de gestió integral, que permeti identificar desviacions dels objectius operacionals per tal de reorientar o corregir-ne la gestió.

Els deu primers objectius operacionals desenvolupen les principals finalitats en els camps de la conservació, el desenvolupament socioeconòmic i l'ús públic, i estan recollits de forma sintètica en la Normativa, ja que són la base del projecte d'ordenació. Els set restants incorporen objectius en el marc de la participació, la cooperació, els recursos humans, tècnics i econòmics necessaris per al desplegament del Pla, així com el seguiment i l'avaluació del grau d'acompliment d'aquests objectius.

4.4 Àmbit territorial del Pla

El nou Pla especial del Parc del Montseny ha comportat la delimitació d'un nou àmbit, d'acord amb els criteris indicats en l'apartat 4.2. de la memòria, que ha comportat l'ampliació del Parc fins a les 31.063,90 hectàrees. Cal indicar que per a l'elaboració del nou Pla especial s'ha treballat sobre la darrera versió de la cartografia digital a escala 1:5.000 de l'Institut Cartogràfic de Catalunya. Donat que l'anterior Pla especial s'havia realitzat sobre la cartografia analògica de la pròpia Diputació de Barcelona de l'any 1977, s'ha traslladat l'àmbit d'aquest antic Pla sobre l'actual cartografia digital, la qual cosa ha comportat un nou càlcul de la superfície de l'espai protegit pel Pla de 1977–1978.

La conseqüència ha estat que, amb l'aplicació d'aquestes noves tecnologies, s'ha rectificat l'extensió de l'àmbit del Pla antic, que s'ha determinat en 29.338,84 hectàrees; és a dir, una disminució de 781,26 hectàrees en relació amb les 30.120,10 hectàrees que s'havien calculat els anys setanta. Per tot això, el nou àmbit de 31.063,90 hectàrees significa un increment de 1.725,06 hectàrees, en relació amb el Pla antic delimitat sobre la mateixa base cartogràfica.

El nou Pla especial abasta els mateixos municipis que el Pla el vigent. Es tracta, doncs dels divuit municipis que es recullen en la taula següent:

Municipi	Superfície total municipi (hectàrees)	Superfície dins del Pla especial (hectàrees)	Increment de superfície al nou Pla especial (hectàrees)	percentatge municipi dins del Pla especial
Aiguafreda	789,75	544,24	0,94	68,91
Arbúcies	8.622,34	4.821,25	682,01	55,92
Breda	501,99	107,56	100,47	21,43
Campins	729,13	249,04	41,63	34,16
Cànoves i Samalús	2.919,10	1.822,45	34,29	62,43
El Brull	4.103,04	3.487,87	- 0,42	85,01
El Figaró-Montmany	1.498,90	599,37	24,13	39,99
Fogars de Montclús	3.971,59	3.530,44	9,10	88,89
Gualba	2.328,96	1.038,25	191,93	44,58
La Garriga	1.879,72	394,99	56,03	21,01
Montseny	2.676,84	2.676,84	0,00	100,00
Riells i Viabrea	2.697,51	1.483,67	51,07	55,00
Sant Esteve de Palautordera	1.063,94	447,32	126,16	42,04
Sant Feliu de Buixalleu	6.193,70	403,07	8,65	6,51
Sant Pere de Vilamajor	3.472,24	2.137,21	370,51	61,55
Seva	3.040,22	618,97	2,93	20,36
Tagamanent	4.330,86	3.900,63	16,42	90,07
Viladrau	5.072,73	2.800,73	10,03	55,21
Total	55.892,86	31.063,90	1.725,06	55,58

Aquests divuit municipis es reparteixen en tres comarques (Vallès Oriental: 17.340,80 ha, 55,82% de la superfície del Pla; Osona: 6.907,56 ha, 22,24%; La Selva: 6.815,54 ha, 21,94%), pertanyents a dues províncies (Barcelona: 21.447,65 ha, 69,04% de la superfície del Pla; Girona: 9.616,28 ha, 30,96%).

D'altra banda, el nou Estatut d'Autonomia de Catalunya, aprovat l'any 2006, estableix una divisió territorial que substitueix les diputacions: les vegueries, governades pel Consell de Vegueria. Si bé, el text estatutari no les defineix, d'acord amb les divisions que semblen consolidar-se mitjançant la planificació territorial, un cop es faci efectiva aquesta nova estructura, presumiblement, el Parc del Montseny estarà situat en l'àmbit de tres vegueries, en comptes de les dues províncies actuals: a la vegueria de Barcelona, els municipis del Vallès Oriental, a la vegueria de les Comarques Centrals, els municipis d'Osona, i a la vegueria de Girona, els municipis de La Selva. La incorporació de les vegueries comportaria doncs una nova divisió de l'administració en aquell nivell, el supralocal provincial, en el qual ara es duu a terme precisament la gestió directa del Parc del Montseny. Caldrà, sens dubte, traduir aquests possibles canvis en l'estructura de gestió del Parc.

Com ja s'ha indicat anteriorment, un dels criteris per a la definició de l'àmbit del nou Pla ha estat el recolzament del límit en elements reconeixibles del territori, que en conjunt ha significat algun increment de superfície. Tanmateix, la major part de l'ampliació de l'àmbit ha

correspost a la incorporació de peces termeneres d'interès estratègic pels seus valors naturals, paisatgístics o de connectivitat territorial –com s'han indicat en l'apartat de diagnosi i valoració del medi natural i el paisatge—, i d'acord amb els municipis implicats. Entre aquests sectors de gran interès que s'han inclòs en el nou Pla especial es poden remarcar els següents:

- Sector del Baix Montseny, al vessant sud de la muntanya, amb sòls agrícoles i forestals en un entorn en el que es localitzen extensions significatives de sòl urbanitzat. S'han inclòs per a la seva preservació àrees amb hàbitats i espècies d'interès, corresponents principalment a un mosaic agroforestal de gran valor natural i paisatgístic, que afavoreix, a més la connexió amb la plana vallesana i les valls de la Tordera i el Congost. L'ampliació, d'unes vuit-centes hectàrees, engloba zones pertanyents als municipis de Cànoves i Samalús, Sant Pere de Vilamajor, Sant Esteve de Palautordera, Campins, Gualba, Breda i Riells i Viabrea. Es pot assenyalar per la seva singularitat i el seu interès biogeogràfic i geomorfològic, el serrat de Can Vilatort, al terme municipal de Sant Esteve de Palautordera.
- Vessant nord de la conca de la Riera d'Arbúcies, amb masses boscoses de notable interès i una zona clau per a la connectivitat del Montseny amb el massís de les Guilleries; i sector fins a la riera de la Pineda, per tal de millorar el contacte amb la Reserva Natural i Espai d'Interès Natural de la riera d'Arbúcies, afavorint així la connexió amb les Guilleries i amb el curs d'aigua de la Tordera, corredor natural fins al mar. Aquesta ampliació, de gairebé set-centes hectàrees, es realitza en la seva integritat dins del terme municipal d'Arbúcies.
- Vessant de Ponent del massís, per tal d'afavorir la connexió amb el riu Congost i amb l'Espai d'Interès Natural dels Cingles del Bertí. L'ampliació, d'un centenar d'hectàrees en els municipis de Tagamanent, La Garriga i El Figaró–Montmany, permet apropar l'àmbit del Parc al riu Congost –arribant a la pròpia llera en alguns sectors, com a la riera de Vallcàrquera—, i preservar una de les àrees de major interès per a la connectivitat de la serralada Pre-litoral en aquesta regió.

Un cop aprovat aquest nou àmbit del Pla especial, es donarà al Parc del Montseny la coexistència de tres àmbits diferents: el del Parc natural d'acord amb el Decret 105/1987, el de l'Espai d'Interès Natural, d'acord amb el Decret 328/1992, fonamentat en el Pla especial anterior (i coincident amb l'espai declarat com a LIC a la Xarxa Natura 2000), i el del nou Pla especial. Per tal de corregir aquesta situació, que no facilita una gestió integrada, l'òrgan gestor del Parc del Montseny promourà l'aprovació, per part del govern de la Generalitat de Catalunya, d'un nou Decret que reconegui l'àmbit que defineix aquest Pla especial com a àmbit del Parc natural i de l'Espai d'interès natural.

4.5 Zonificació del Pla

Com s'ha justificat abastament al capítol de diagnosi de la present Memòria, la zona de PreParc desapareix en el nou Pla especial, en tant que es tracta d'una zona ambigua i mancada de sentit en l'actualitat, tant en la planificació com en la gestió del Parc, que de fet no ha tingut cap utilització per la planificació ni la gestió des de la consolidació del Montseny com a espai natural protegit. El nou Pla també comporta la desaparició de totes aquelles zones de l'antic Pla que contempen edificabilitats, i en el seu conjunt ha significat una revisió global dels límits, les denominacions i els continguts normatius de totes les zones.

Així doncs, l'estructura de zones que proposa el nou Pla especial respon a un exercici de delimitació i definició normativa que es fonamenta en el bagatge de coneixements sobre l'estat i l'evolució dels sistemes naturals i el paisatge, acumulat durant tres dècades de gestió, i en la incorporació de nous criteris pel que fa a la conservació i gestió del medi natural. D'una manera específica, s'ha incorporat als treballs d'aquest Pla, un estudi dedicat a valorar els indrets i sectors més rellevants de l'àmbit del Parc.

No existeix, doncs, una correspondència exacta i per tant una simple transferència de les zones de l'antic Pla a les noves zones amb noves denominacions. Per contra, s'ha dut a terme una nova ordenació zonal que es configura amb tres zones: la **Zona d'interès natural**, a la que correspon el règim genèric que determina el Pla; la **Zona d'alt interès natural, ecològic i paisatgístic**, que suposa un grau major de protecció, derivat més que d'unes majors restriccions d'una gestió més intensa; i la **Zona de reserva natural**, que és la que comporta un nivell més estricte de protecció, i que es nodreix de les antigues reserves naturals qualificades notablement ampliades.

La integració de l'àmbit en un règim genèric de regulació, la Zona d'interès natural, comporta la desaparició de l'antiga *Zona habitacional* i la integració de la major part de l'antiga *Zona d'influència* en la Zona d'interès natural, amb l'excepció d'alguns enclavaments que, mercès als resultats dels estudis realitzats, tenen la consideració de Zona d'alt interès. La desaparició de l'àmbit de PreParc fa innecessari el manteniment de la *Zona de protecció històrico-artística*, que exportava a aquest àmbit un règim normatiu equivalent al del Parc. D'altra banda, molts dels indrets i rieres que rebien aquest tractament en el Pla actual, han estat integrats dins la Zona d'alt interès.

Finalment, cal indicar que s'introdueix una **Zona subjecta a ordenació preexistent**, per tal d'englobar els sòls urbans i urbanitzables situats dins l'àmbit del Pla. Aquesta zona ocupa una extensió de 254,40 hectàrees (0,82% de la superfície del Pla) i li són d'aplicació, òbviament, les determinacions relatives a la qualificació urbanística que els atorga el planejament urbanístic del municipi a que pertanyen. Així mateix, les zones d'*Equipaments* de l'antic Pla, tant de *tipus A i B*, desapareixen com a tals zones per convertir-se bé en *Dotacions del Parc*, o bé en usos admesos als edificis de determinades zones.

A continuació s'assenyalen els aspectes més rellevants de cadascuna de les zones del nou Pla especial del Parc del Montseny.

4.5.1 Zona d'interès natural (clau ZIN)

La Zona d'interès natural del nou Pla inclou el conjunt de paisatges i sistemes naturals característics del massís del Montseny que, pels seus valors naturals i culturals, han de ser protegits amb caràcter general. L'objectiu d'aquesta zona és la conservació d'aquests valors naturals i paisatgístics, de manera compatible amb l'aprofitament dels seus recursos i el desenvolupament de l'ús públic.

La *Zona d'interès natural* ocupa una extensió de 21.739,16 hectàrees (69,98% de la superfície del Pla), i li són d'aplicació totes les determinacions del règim general del sòl no urbanitzable dins l'àmbit del Pla especial, així com els instruments generals de planificació derivada i de desplegament del Pla corresponents.

Dins d'aquesta zona s'admeten els usos agrícoles en els anomenats *enclavaments agrícoles*, reconeguts i cartografiats pel nou Pla, on, ultra les determinacions generals que regulen el desenvolupament de les activitats agràries, es constata l'existència de sòls amb vocació i activitat agrícola, d'acord amb els criteris de planificació i gestió que s'indiquen en l'apartat de la Memòria sobre aquests enclavaments agrícoles.

4.5.2 Zona d'alt interès natural, ecològic i paisatgístic (clau ZAINEP)

La Zona d'alt interès natural, ecològic i paisatgístic comprèn un conjunt de peces territorials de valor natural notable que justifiquen un elevat grau de protecció i la intervenció activa per assolir els objectius de conservació. S'hi inclouen ecosistemes, hàbitats, comunitats o espècies de gran interès i terrenys especialment vulnerables a l'erosió del sòl o a la degradació dels seus valors botànics, faunístics, ecològics, hidrològics o paisatgístics, d'acord amb els criteris que s'han indicat a la diagnosi de la present Memòria. Així mateix, la Zona d'alt interès natural, ecològic i paisatgístic envolta i relliga el conjunt de reserves naturals, confegint un nucli central del Parc de màxima protecció per a les àrees de major valor i fragilitat.

Atès que aquesta zona conté elements singulars el deteriorament dels quals pot considerar-se difícilment recuperable, l'objectiu d'aquesta zona és la conservació i millora dels ecosistemes, la biodiversitat i la singularitat del paisatge mitjançant la gestió activa del medi natural.

La Zona d'alt interès natural, ecològic i paisatgístic ocupa una extensió de 6.466,44 hectàrees (20,82% de la superfície del Pla), i per a la seva delimitació s'han aplicat els criteris següents:

- La Zona d'alt interès natural, ecològic i paisatgístic inclou la connexió, amb continuïtat territorial, de totes les zones de reserva natural, amb la única excepció del turó de Marmolers.
- S'han inclòs dins d'aquesta zona, aquelles àrees de l'àmbit del Pla que tenen una major significació paisatgística, és a dir la línia de carenes i cims més elevats que configuren el perfil visual del massís del Montseny, així com tots aquells turons que, de manera singular, destaquen per la seva visibilitat i/o morfologia.
- Tenen, també, la consideració d'alt interès, els vessants alts i de major pendent (a títol indicatiu, per damunt del 60%) associats amb els cims i carenes considerats en l'apartat anterior, on la coberta forestal compleix una funció protectora dels sòls i de preservació de les capçaleres de les conques hidrogràfiques.
- Amb caràcter general, tenen la qualificació d'alt interès natural, ecològic i paisatgístic, aquelles comunitats i associacions vegetals supraforestals, derivades de les condicions biogeogràfiques dels sectors més alts del Parc o de les pràctiques tradicionals de ramaderia extensiva.
- S'ha determinat el límit d'aquestes zones, prenent en consideració la presència d'espècies de fauna d'interès comunitari, amenaçades o endèmiques (Directiva 92/43/CEE, Directiva 79/409 i Llei 12/2006), d'acord amb els plànols d'informació del present Pla especial. De manera específica s'ha tingut en compte la distribució dels quiròpters, el cranc de riu autòcton (*Austropotamobius pallipes*), la granota roja (*Rana temporaria*) i el tritó del Montseny (*Calotriton arnoldi*).
- Tenen la consideració, com a mínim, d'alt interès natural i ecològic, tots aquells indrets que han estat qualificats com a hàbitats d'interès comunitari prioritari, d'acord amb la Directiva d'hàbitats de la Unió Europea, i amb els mapes de distribució al Montseny d'aquests hàbitats. En aquest sentit s'han inclòs tots els enclavaments que tenen aquesta classificació per la presència d'avellanedes (*Corylus avellana* i *Polystichum setiferum*), freixenedes (*Fraxinus angustifolia*) de terra baixa, freixenedes dels Pirineus, llistonars (prats secs de *Brachypodium retusum*), vernedes i pollancredes amb ortiga morta (*Lamium flexuosum*) i vernedes i pollancredes amb *Circaea lutetiana* de l'estatge montà.
- Els principals cursos fluvials, per la presència d'aigües superficials de cabal permanent, o bé tots aquells que compten amb espècies, hàbitats o boscos de ribera especialment protegits o valorats, s'inclouen, també, dins la zona d'alt interès. Es tracta, en aquest cas, d'enclavaments lineals formats per la llera i una franja a banda i banda, delimitada als plànols d'ordenació, que ha d'incorporar els elements objecte de protecció especial i, amb caràcter, general l'àrea inundable amb un període de retorn de 100 anys, en aquells trams de la conca de la Tordera i del Ter que tinguin aprovat el corresponent Pla especial fluvial.
- Entre els cursos fluvials considerats com a ZAINEP cal destacar el tram de 4.205 metres de l'Espai d'interès natural Riera d'Arbúcies que discorre per dins de l'àmbit territorial del Pla (municipis d'Arbúcies i Sant Feliu de Buixalleu). La definició del seu àmbit s'ha fet d'acord amb la proposta de delimitació definitiva d'aquest espai del PEIN subministrada per la Direcció General de Medi Natural del Departament de MAiH.

- Tots aquells enclavaments que no estiguin inclosos en els conceptes anteriors però reuneixin valors geològics o botànics singulars que mereixen un tractament específic. Tenen aquesta consideració els “*Espais d'interès geològic de Catalunya*”, inventariats pel Departament de Medi Ambient i Habitatge, als quals s'han incorporat altres elements d'especial interès geomorfològic i/o litològic identificats dins del Pla, així com alguns indrets on es localitzen espècies o comunitats vegetals especialment significatives dins l'àmbit del Montseny, com ara les pinedes de pi roig i les rouredes humides.
- Finalment, s'ha pres en consideració l'orografia i la xarxa viària per tal d'ajustar els límits, sempre que ha estat possible, a elements reconeixibles sobre el terreny.

Com a conseqüència de l'aplicació d'aquests criteris, s'han delimitat quatre grans àrees com a Zona d'alt interès ecològic i paisatgístic, que tenen continuïtat física i constitueixen un nucli central de protecció del Parc:

- **La Calma**, des del turó de Tagamanent fins a Collformic, incloent els vessants alts i les capçaleres de les principals conques hidrogràfiques i dels sots i rieres més rellevants des del punt de vista ecològic.
- El **massís del Matagalls**, des de Collformic al coll de Sant Marçal, incloent els vessants alts i les capçaleres de les principals conques hidrogràfiques i dels sots i rieres més rellevants ecològicament.
- El **massís del turó de l'Home i les Agudes**, des del coll de Sant Marçal al coll de Santa Helena, incloent els vessants alts i les capçaleres de les principals conques hidrogràfiques i dels sots i rieres més rellevants ecològicament.
- La **vall de Santa Fe**, des del coll de Sesferreres al turó de Morou i la capçalera de les rieres de Riells i de Gualba.

Així mateix, s'han incorporat a aquesta zona els següents rius, rieres i cursos d'aigua de la xarxa hidrogràfica principal:

riu Tordera	riera de l'Avencó–Picamena
riera de Collformic	riera Major
riera de La Castanya	riera d'Arbúcies–Sot de Can Dorca
riera de Vallforners	riera de Riells–Breda
riera de Vallcàrquera	riera de Santa Fe–Gualba.

I també altres rieres, torrents i sots, amb presència d'espècies protegides, boscos de ribera ben conservats o hàbitats d'interès comunitari prioritari:

torrent de Campins	torrent de Riumogent–Vallfiguera
sot de la Sureda	riera de la Llobina
sot de l'Infern–Riera de Ciuret	riera del Burgués
sot de Ritronyes	riera de Martinet
sot d'Arenys–Riera Xica	torrent del Rieral
sot del Raurell	torrent de Font Pomereta
sot de Can Rafel	sot de Sant Segimon
riera de la Bascona	torrent de l'Erola
sot de la Font Fresca	torrent de Coll Pregon
riera de Vallmanya	sot de Vilarmau
riera de Canyes–Vilamajor	sot de La Nou
sot de la Baga d'en Cuc	riera de les Truites.

Finalment, s'han tingut en compte per a la delimitació final de la zona els principals indrets d'interès paisatgístic, geològic o geomorfològic (la discordança del Brull, el turó de Montsoriu, el turó de Grenys, els cingles del Folló, les penyes del castell de Montclús i els afloraments de marbres de Gualba), així com altres indrets amb presència d'hàbitats d'interès comunitari prioritari o comunitats vegetals especialment valorades dins l'àmbit del Pla, com ara els llistonars de Can Coll, la roureda de Can Torrent, o les pinedes de pi roig dels Trillons.

El tractament normatiu de la Zona d'alt interès natural, ecològic i paisatgístic no ha de suposar majors restriccions que les que venen determinades pel règim general d'aplicació a la Zona d'interès natural. En tot els casos, es prendrà en consideració que les activitats i usos siguin compatibles amb la conservació en cada cas dels valors naturals, ecològics i paisatgístics que han determinat la inclusió d'una àrea o indret determinats en aquesta zona. En aquest sentit, la zona d'alt interès inclou enclavaments agrícoles i finques amb aprofitaments forestals i ramaders, usos que s'hauran d'adequar als objectius de protecció d'aquesta zona.

Altrament, el Pla especial reconeix la importància que té, en alguns casos, el manteniment d'aquests usos per a la conservació dels valors naturals i paisatgístics de la ZAINEP i, en aquest sentit, contempla les mesures de gestió i foment que poden afavorir la seva continuïtat. D'una manera singular, aquest precepte és aplicable al manteniment de la ramaderia extensiva en les àrees de vegetació supraforestal o al manteniment de les pràctiques agrícoles que afavoreixen la discontinuïtat forestal i la conservació d'espais oberts de gran valor, com ara els prats de dall.

Finalment, allò que ha de singularitzar el tractament de les àrees incloses en la Zona d'alt interès natural, ecològic i paisatgístic és la necessitat de desenvolupar la gestió dels grans àmbits que inclou, ja que és en aquestes àrees on la gestió activa i efectiva per part de l'administració del Parc ha d'assolir la màxima intensitat. A tal efecte, són necessaris instruments específics de planificació que assegurin la coordinació del conjunt d'actuacions de gestió que es desenvolupin en aquesta zona. Aquest documents acurats i detallats de planificació són els **Plans directors**.

Els plans directors són, doncs, documents que aborden la gestió integral de les grans àrees incloses dins de la zona d'alt interès, que es poden individualitzar. Aquests plans concreten, en tots els àmbits de la gestió, les determinacions de caràcter general i específic que s'inclouen en el Pla especial i comporten un compromís per part de l'òrgan gestor del Parc en el sentit d'intensificar la seva intervenció en aquestes àrees, mitjançant plans de conservació i restauració, plans de prevenció, mesures de gestió i foment dels aprofitaments i regulació de l'ús social.

En concret, els plans directors de gestió previstos són els següents:

- pla director de gestió de La Calma.
- pla director de gestió del massís de Matagalls.
- pla director de gestió del turó de l'Home i les Agudes i.
- pla director de gestió de la vall de Santa Fe.

De la mateixa manera, l'òrgan gestor del Parc pot redactar plans de gestió de les conques i cursos fluvials i ha d'incloure dins dels plans de conservació les prescripcions necessàries per a abordar la gestió dels enclavaments d'alt interès natural, ecològic i paisatgístic.

4.5.3 Zona de reserva natural (clau ZRN)

La zona de reserva natural és la de màxima protecció del Parc. Correspon a un conjunt d'espais naturals poc transformats, d'excepcional interès ecològic, paisatgístic i científic. La definició i les determinacions sobre aquestes àrees tenen per objecte la preservació dels hàbitats, ecosistemes, comunitats, espècies i altres elements naturals que contenen i que per la seva raresa, fragilitat, importància o singularitat mereixen una protecció específica i estricta.

El conjunt de les àrees qualificades com a Zona de reserva natural constitueixen una bona representació dels sistemes naturals i dels paisatges més característics i que presenten un millor estat de conservació del Parc. Per això, l'ordenació d'aquestes zones es basa en l'exclusió de les activitats que poden alterar la seva evolució natural i només es permeten les actuacions vinculades directament amb la recerca, l'educació i el manteniment estrictament necessari per assegurar la conservació dels valors pels quals han estat designades.

En aquest sentit, en moltes de les reserves caldrà dur a terme una gestió activa per a la conservació, més que deixar simplement que els sistemes naturals evolucionin lliurement. Així, per exemple, en les àrees de reserva on la freqüentació de visitants és elevada – principalment a les zones culminals del massís– són necessàries actuacions d'ordenació i de restauració d'alguns sectors. Així mateix, i donada la sobrepoblació de senglar existent en el conjunt del Montseny, es proposa mantenir el control d'aquesta espècie dins de les *zones de reserva natural* tal i com es fa actualment, incorporant aquesta activitat als plans d'aprofitament cinegètic, mentre les poblacions de senglar segueixin estant per sobre de la capacitat de càrrega del medi.

Es defineixen **vuit zones de reserva natural**, que ocupen una extensió de 2.603,90 hectàrees, un 8,38 % de la superfície total de l'espai natural protegit, la qual cosa representa un creixement de 1.565,01 hectàrees en relació amb el Pla especial anterior (i un increment relatiu de més del 150 %), com posa de manifest la taula de superfícies que segueix.

ZONES DE RESERVA NATURAL			
Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc del Montseny: Reserves naturals	hectàrees	Pla especial del Parc Natural del Montseny (pla 1977–1978): Reserves naturals qualificades	hectàrees
Torrent del Clot	18,73	Torrent del Clot	18,43
Baga de Collformic	106,95	Coll Pregon	108,77
Matagalls–Sant Marçal	1.116,51	Riudeteix - Esqueis de Bovilar	188,32
		San Marçal - El Puig	37,91
Turó de l'Home–les Agudes	324,54	Les Agudes	47,24
		Passavets	83,43
Turó de Morou–Santa Helena	295,72	Sot de Gualba	55,58
Turó de Marmolers	9,18	Turó de Marmolers	11,19
Puig Drau	334,52	Puig Drau	369,53
Vallforners	397,75	Vallforners	96,52
		Pla de l'Estany	21,97
TOTAL GENERAL	2.603,90		1.038,89

Per a la seva delimitació s'ha partit dels resultats i els suggeriments que es desprenen dels estudis de base per a la diagnosi i s'han aplicat els criteris següents:

- El conjunt de zones de reserva natural incorpora gairebé totes les *Zones de reserva natural qualificada* definides al Pla especial de 1977–1978, atès, d'una banda, que mantenen l'interès excepcional dels valors naturals que van motivar la seva definició i, d'altra banda, que han estat objecte d'un règim de protecció estricta durant trenta anys, la qual cosa ha permès la seva exclusió de qualsevol intervenció que pogués comportar una transformació directa d'origen antròpic i això les converteix en àrees d'un molt alt interès científic. La única excepció és l'antiga reserva del **Pla de l'Estany**, a la capçalera de la riera del Brugués, al vessant nord-oest del pla de La Calma. Es tracta, en aquest cas, d'una reserva creada per tal de protegir una mostra del paisatge d'esqueis i sots ombrívols que voregen La Calma, que ha evolucionat cap a un alzinar en les zones de solell i cap a una fageda en les zones humides i que ha estat inclosa en la Zona d'alt interès natural, ecològic i paisatgístic. En tot, cas els sots i esqueis dels vessants de La Calma es troben millor representats en d'altres zones de reserva natural, com són la nova reserva de la *Baga de Collformic*, o les ampliacions de les reserves del *Matagalls–Sant Marçal*, *Turó de l'Home–les Agudes* i *Turó de Morou–Santa Helena*.
- S'han inclòs dins les zones de reserva aquelles àrees de l'àmbit del Pla que es justifiquen per la seva exclusivitat en el massís del Montseny, bé a nivell d'espècies de plantes o animals, bé de comunitats o paisatges. En aquest grup s'inclou el conjunt d'indrets que per les seves condicions extremes i especials acullen organismes

excepcionals en el massís. És el cas dels ambients extremadament humits i frescals que constitueixen un refugi d'espècies pròpies dels sectors humits dels Pirineus: el Montseny constitueix per a aquestes espècies una àrea disjunta extrema, de gran interès biogeogràfic i ecològic. Diverses plantes atlàntiques, boreoalpines i de torberes només poden subsistir en aquests ambients, que sovint tenen una dimensió mètrica. La difícil accessibilitat d'aquests refugis ha permès en molts casos la seva subsistència fins el moment present i cal garantir la seva permanència.

- S'ha afavorit la declaració de reserves de mida mitjana o gran, que assegurin una major protecció dels valors en tant que es redueix l'efecte vora i permeten preservar zones nucli allunyades de possibles perturbacions. Per això s'han ajuntat algunes reserves de mida petita del pla especial anterior en una reserva més gran i se n'han ampliat d'altres.
- S'ha determinat el límit d'aquestes zones, prenent en consideració la presència d'hàbitats i d'espècies de fauna d'interès comunitari, amenaçades i endèmiques (Directiva 92/43/CEE, Directiva 79/409 i Llei 12/2006).
- S'ha pres en consideració l'orografia i la xarxa viària per tal d'ajustar els límits, sempre que ha estat possible, a elements reconeixibles sobre el terreny.
- Finalment, atenent el fet que es tracta d'àrees sotmeses a un règim molt estricte de protecció, s'ha considerat la coincidència amb finques de titularitat pública com a condició discriminatòria, limitant la inclusió de finques de titularitat privada a aquells indrets que inclouen valors excepcionals, d'acord amb els criteris precedents, no representats amb prou significació en finques públiques.

Com a conseqüència de l'aplicació d'aquests criteris, s'han delimitat les següents zones de reserva natural:

1. ZRN Torrent del Clot (18,73 ha):

És una petita reserva situada a l'oest de la masia del Clot, que inclou un paisatge forestal representatiu dels sots ombrívols del vessant nord-oest de la Calma, al fons del qual discorre aigua amb certa freqüència. Es tracta d'un bosc mixt de caducifolis amb roures, freixes de fulla gran, til·lers, oms, salzes, blades i trèmols. El paisatge és constituït per altres comunitats condicionades pels vessants abruptes, amb herbeis, sovint megafòrbics, específics d'aquests indrets, i inclou diverses espècies d'ocells nidificants d'interès comunitari, amenaçades i endèmiques.

Es tracta d'una reserva ja existent i la totalitat de la seva extensió és propietat pública.

2. ZRN Baga de Collformic (106,95 ha):

Inclou el vessant obac allargassat, oriental al nord-est, de la Baga de Collformic fins la part baixa de l'obaga, prop de la font dels Pollancre, a l'altre cantó de la Castanyera, i una part del vessant solell fins a la font del Faig, sota de la carretera BV-5301. Inclou la fageda amb boix més extensa i característica del Montseny, que és condicionada per la presència de calcosquist en el substrat i constitueix una mostra excepcional d'aquest hàbitat d'interès comunitari. A la part més enlairada hi domina la fageda i a mesura que es perd altitud, es passa a un bosc mixt de faig amb trèmols i alzines, per esdevenir un alzinar més o menys pur. El fort pendent de tota l'àrea de la reserva condiciona l'existència d'un paisatge en mosaic, on alternen les masses de bosc amb matollars dominats pel boix, el ginebre o el bruc, a més d'aflorament rocosos ben evidents.

En el fons hi ha un bosc de ribera que té la qualificació d'indret d'interès comunitari prioritari, amb verns, gatells, freixes i altres caducifolis, amb nombroses taques de bardissa. La bardissa i el falguerar ocupen una bona extensió en la capçalera de la vall, que també ha estat inclosa en la reserva integral, fins a la carretera. Aquests falguerars i bardisses evolucionaran cap a bosc en un període de temps curt, la qual cosa aconsella fer-ne un seguiment per tal de conèixer detalladament el seu funcionament i la composició i estructura en cada fase.

Es tracta d'una reserva no prevista en l'anterior Pla especial que és de propietat pública en la seva totalitat, tot i que sotmesa a un règim d'emprius.

3. ZRN Matagalls – Sant Marçal (1.116,51 ha):

La Reserva natural del massís del Matagalls és un espai extens, en consonància amb la seva importància ecològica, biogeogràfica i paisatgística, que incorpora i amplia les cinc zones de reserva natural qualificada ja existents en el Pla anterior: la reserva de Coll Pregon, la reserva de Riudeteix, la reserva dels Cingles del Bovilar, la reserva de Sant Marçal i la reserva del Puig. D'una banda, la connexió d'aquestes reserves és necessària per tal de garantir la funcionalitat d'uns sistemes naturals excepcionals, emparant la dinàmica hídrica natural i el manteniment dels matollars i prats dels vessants superiors del Matagalls. D'altra banda, la configuració d'una reserva extensa que inclou una gran part d'aquest singular massís permet protegir la totalitat dels seus valors naturals, ecològics i paisatgístics i les capçaleres dels seus sots i torrents d'una manera integrada i global. Finalment, la protecció d'aquesta àrea inclou el manteniment d'un patrimoni cultural notable, doncs dins de la reserva hi ha pous de neu, fonts, coves, les antigues mines i el cim del Matagalls amb una forta càrrega simbòlica i etnogràfica.

Aquesta gran reserva protegeix, doncs, d'una manera estricta un conjunt de paisatges excepcionals i particularment fràgils de gran valor, que inclou hàbitats d'interès comunitari, espècies amenaçades i endèmiques i d'especial interès dins l'àmbit del Parc:

- Vessants obacs amb fageda densa i avets
- Vessants solells amb fageda densa amb clarianes en indrets més abruptes
- Pedruscalls
- Esqueis obacs, al peu d'alguns dels quals es refugien espècies d'ambients humits i frescals
- Esqueis solells
- Matollars de ginebró; on, en la franja de contacte amb la fageda, es refugien diverses espècies d'herbes i arbusts d'alta muntanya
- Prats mesòfils i xeròfils
- Prats humits i jonqueres
- Megafòrbies en els sots i peus d'esqueis i cingles
- Associacions vegetals i espècies: *Saxifraga vayredana*, *Saxifraga genesiana*, *Airo-Scleranthetum*, *Prunus lusitanica subsp. Lusitanica*, *Dianthus seguieri subsp. requienii*.
- Refugis d'hivernada per a quiròpters
- Espècies d'ocells nidificants protegides i d'especial interès comunitari: àguila marcenca, enganyapastors, falcó pelegrí o aligot vesper

Aquests paisatges es poden agrupar en quatre sectors: els sots i torrents, l'obaga de Coll Pregon, Riudeteix i El Parany–Sant Marçal.

Les capçaleres dels **sots i torrents del Matagalls** contenen una flora i fauna de gran valor. Les raons principals són derivades del seu relleu. El Matagalls és un conjunt muntanyós compacte i enlairat, que té uns vessants abruptes des del cim cap a l'est, però en d'altres direccions és força planer, en especial cap a l'oest i al nord. Les capçaleres dels sots són planeres, amb sòls profunds i sectors d'aigua estancada, fins els 1.500 m, el que condiciona l'establiment de jonqueres i altres comunitats higròfiles.

Els fondals planers de les capçaleres cauen bruscament formant salts d'aigua, cingles espectaculars i pedregars allargassats i, quan això succeeix en plena orientació nord, la forta inclinació del vessant fa que hi hagi indrets on mai hi toca el sol directament. A més hi ha alguns salts d'aigua que esquitxen permanentment l'entorn, creant un microclima que permet la permanència de plantes i animals totalment absents a la resta del massís.

Aquest és el cas de la capçalera del torrent de l'Oratori i també del sot de les Cordes, que són autèntics refugis, únics i exclusius, on la reserva ha d'incloure també la part alta per tal de garantir la continuïtat del filet d'aigua que hi descendeix. El sot de l'Oratori i la seva capçalera amb el torrent de Matagalls constitueixen un dels indrets de refugi biològic més

destacat del Montseny per les condicions abans indicades. El sector de més valor paisatgístic i biològic és condicionat pels relleus abruptes de l'obaga del turó de Collsapruna fins a l'Oratori i pels vessants septentrionals del turó del Mig amb el coll d'Ordials. En aquests indrets es localitzen diverses comunitats herbàcies i arbustives de caràcter muntà i altimuntà, que es refugien en aquests sots frescals i obacs del Matagalls. Tenen especial interès les clarianes de la fageda condicionades pel relleu amb l'alternança de pedregars, esqueis i cingles amb orientacions diverses i amb disponibilitat d'aigua per a mantenir-s'hi. El sot de les Cordes és l'indret on en un espai reduït es localitzen més espècies úniques en el Montseny. Hi ha l'única localitat coneguda de *Streptopus amplexifolius*, liliàcia pròpia dels herbassars megafòrbics subalpins, una de les tres de *Polygonatum verticillatum*, de característiques semblants a l'anterior, encara que una mica més muntana, una de les dues de *Lycopodium selago*, un dels pteridòfits més primitius, propi de les landes i boscos subalpins, entre altres espècies que troben en el Montseny un extrem llunyà de la seva àrea de distribució.

El **vessant obac del cim del Matagalls i de coll Pregon** fins el cim del turó de Sesportadores conté també alguns indrets d'especial interès com a refugi d'espècies d'afinitat subalpina, però el més significatiu és la presència d'un bosc mixt de faigs i avets, que biològicament es pot considerar el més valuós del Montseny. L'aveteda de coll Pregon no constitueix una massa tan densa d'avets com la de Passavets, a l'obaga del turó de l'Home, però té una estructura i sobretot una composició florística que l'acosta més a les avetedes atlàntiques altimuntanes. Destaca, per exemple, la presència notable de l'espunyidella d'olor (*Galium odoratum*), una de les rares espècies del Montseny característiques de les fagedes atlàntiques més humides i riques, i la d'altres espècies només conegudes als Pirineus i lligades a comunitats d'afinitats subalpinas, com ara el *Ranunculus aconitifolius* i l'*Actaea spicata*, la qual cosa confirma l'evolució natural de la vegetació d'aquest sector que ja rebia protecció com a reserva estricta al Pla anterior.

La conca de **Riudeteix** fins el llit de la Tordera constitueix el sistema hídric de major interès biogeogràfic del vessant sud del massís del Matagalls. D'altra banda la seva protecció, ja al Pla de 1977, està motivada principalment per la presència de *Prunus lusitanica*, llorer bord, espècie d'interès comunitari i especialment protegida en l'àmbit del Montseny, on es troben algunes localitzacions de poblacions importants, a més d'altres comunitats específicament protegides com ara les vernedes o les teixedes. Cal afegir, el bon estat de conservació d'alzinars montans representatius d'aquest estatge de vegetació mediterrània i, a l'altra banda, de la Tordera, l'existència dels Cingles del Bovilar, on la cloenda de l'activitat extractiva permet l'aflorament i conservació d'elements d'especial interès geològic.

El sector **del Parany i Sant Marçal** inclou un conjunt de boscos caducifolis humits de gran valor: freixenedes i avellanedes en els vessants inferiors, rouredes en els vessants més assolellats i fagedes en els vessants més ombrívols. El sector dels esqueis del Parany, al peu d'aquests i sota el coll Sesportadores, comprén un vessant molt inclinat totalment oriental al nord, que ha condicionat l'establiment de comunitats refugi a causa de les condicions ambientals, sempre ombrejades, fresques i humides. En els sots al peu dels esqueis hi ha megafòrbies força esteses, amb un predomini destacat de la genciana groga (*Gentiana lutea*). S'hi localitza l'únic indret on s'ha trobat el xuclamel negre (*Lonicera nigra*), arbust alt dels boscos altimuntans i subalpins. També es troba una de les poques poblacions de *Saxifraga panicula*, planta rupícola muntana i subalpina. En les clarianes de la fageda hi ha diversos arbres rars en el Montseny i que troben refugi en aquests sots, esqueis i pedregueres, com el bedoll i l'erable.

Com ja s'ha assenyalat, aquesta reserva està formada, en part per diverses zones de reserva natural qualificada de l'anterior Pla i, en gran part, per nous sectors que s'han incorporat en l'actual proposta. Una part important de la reserva és de titularitat privada.

4. ZRN Turó de l'Home – Les Agudes (324,54 ha):

Els vessants superiors de les Agudes i del turó de l'Home inclouen un conjunt de paisatges d'excepcional valor ecològic i paisatgístic, en especial als vessants més ombrívols, al peu de parets rocoses i en el fons de les canals i sots. En aquests indrets, la reserva conté diverses espècies de flora i fauna de característiques subalpines, que troben un refugi en aquests indrets. La part superior, pel damunt dels 1.200 m, és la més rica i es considera com una reserva de nombrosos elements subalpins.

El fort pendent d'aquesta àrea culminant fa que la fageda s'hi desenvolupi amb dificultat i molt rarament arribi a constituir un bosc dens i alt; només uns petits bosquets. Per aquesta raó domina un mosaic d'ambients i comunitats amb un predomini de rocam, amb esqueis, cingles o pedregueres. El sectors obacs són més rics en espècies de tendència subalpina, amb nombroses franges de megafòrbia al peu del rocam inclinat. A l'extrem nord de la reserva hi ha les agulles rocoses dels Castellets, indret caracteritzat per la presència de la boixerola, l'única localitat d'aquest arbust reptant en el Montseny. Al vessant nord-oest de la carena de Les Agudes, el sot Mal configura un indret feréstec i obac, amb llargs vessants entre la carena culminant, a 1.670 m, i el llit de la Tordera o riera de Sant Marçal, a 850 m. En aquest sector hi ha diversos pous de neu, que han de ser objecte també d'especial protecció. Es tracta d'uns elements que testimonien aprofitaments que ara no són ni possibles ni necessaris. Les restes dels pous es van degradant per causes purament naturals i cal evitar que altres factors externs puguin accentuar aquesta degradació.

Als vessants de Les Agudes, aquesta reserva comprèn, doncs, un paisatge mixt d'esqueis, pedregars i fageda esclarissada. El bosc és obert i esclarissat a causa del fort pendent i la manca de sòl, amb un predomini de sòls esquelètics. És una pobresa real per a la constitució d'un bosc dens i continu, però és el condicionant de la constitució d'un mosaic amb nombrosos indrets refugi per a plantes atlàntiques i subalpines. D'altra banda aquest bosc esclarissat no és sempre constituït només o principalment per faig. Hi ha nombrosos exemplars de freixe, trèmol, grèvol, blada i roure de fulla gran. Però el més significatiu, des del punt de vista biogeogràfic, és la presència de teixos i de moixeres de guilla. Es tracta de dues espècies raríssimes en el Montseny i de gran valor biogeogràfic. El teix (*Taxus baccata*) és un arbre propi dels vessants rocosos calcaris muntans i ombrívols. En el Montseny es troba aïllat en les clarianes rocoses de les fagedes; en el sot Mal es manté en una situació molt propera a la natural. Aquesta situació ha estat afavorida pel relleu esquerp dels cingles i esqueis. La moixera de guilla (*Sorbus aucuparia*), en canvi, és un arbre d'alta muntanya, freqüent en l'estatge subalpí. A part de l'avet, és l'únic representant d'arbre subalpí al Montseny. Actualment hi resten pocs exemplars en el massís i cal una protecció dels ambients on es fa de manera espontània.

A més d'aquests dos arbres, hi ha altres espècies rares i especialment protegides en el conjunt del Montseny, com ara la *Saxifraga vayredana*, la *Saxifraga genesiana* o l'*Antirrhinum asarina*. El paisatge trencat i abrupte determina la formació de refugis amb uns microclimes que han permès fins l'actualitat la subsistència d'organismes exigents en la humitat. La seva protecció ha estat assegurada pel mateix relleu i l'exposició d'obaga, i ara cal que cap pertorbació els malmeti. Les característiques del relleu fan que el bosc es mantingui permanentment obert, fet que no es produeix en d'altres indrets on potencialment es desenvoluparien fagedes denses. Aquest fet determina que aquesta reserva sigui un dels indrets del Montseny que inclou de manera natural la funció de refugi i acull diverses espècies d'ocells nidificants, com ara l'àguila marcenca o l'aligot vesper.

A l'obaga del turó de l'Home, la reserva inclou el conjunt de l'aveteda (*Abies alba*) de Passavets, la més extensa d'aquestes formacions boscoses subalpines que constitueixen una de les excepcionalitats biogeogràfiques més notables del massís del Montseny, la qual cosa aconsella, ja des del Pla especial de 1977, la seva protecció estricta. A la part alta d'aquesta petita conca del torrent de Passavets, la reserva s'enlaira fins al turó Gros (1651 m), el cim del Montseny que conserva l'indret millor conservat de l'estatge subalpí.

supraforestal del massís. D'altra banda, s'inclou el sector del serrat de les Saleres, que presenta un bosc mixt de faigs i avets de gran valor biològic.

Aquesta reserva suposa una ampliació de les dues zones de reserva natural qualificada ja existents —**Les Agudes i Passavets**— i està formada bàsicament per finques de titularitat pública, tot i que incorpora terrenys de titularitat privada.

5. ZRN Turó de Morou – Santa Helena (295,72 ha):

Aquesta reserva comprèn un territori relativament extens que inclou els vessants abruptes de la capçalera del sot de Gualba i el vessant obac del turó de Morou.

A la capçalera del sot de Gualba, delimitada pel Gorg Negre, Ridaura, el collet de Santa Helena i el sot de l'Infern, predomina el paisatge de la fageda, amb intrusions d'alzinars en els vessants assolats, més abundants en cotes més baixes. A l'altre costat de la riera de Gualba, la reserva ascendeix fins al Sinaí, en direcció al turó de Morou, amb presència de boscos caducifolis mixtes de rouredes de roure de fulla gran i fagedes, que deixen pas a un alzinar muntanyenc dens i ben constituït.

El turó de Morou es presenta com una muntanya baixa si es contempla des de Santa Fe, vist, però, des de la vall de la riera de Riells és una muntanya abrupta i esquerpa de gran valor paisatgístic, amb nombrosos esqueis i pedregars, que tenen una orientació dominant entre est i nord, el que el converteix en un autèntic refugi biològic. Allò que singularitza aquest indret és el fet de ser un refugi biològic clarament muntà, a diferència dels del turó de l'Home – Les Agudes i del Matagalls, més altimuntans i de tendència subalpina. El turó de Morou assoleix els 1.307 metres d'altitud i és situat en un indret molt humit, tant per les boires de convecció de la marinada, com per les pluges dels vents de llevant. El resultat és un ambient propici per a espècies muntanes de caràcter atlàntic, que han trobat refugi en aquests vessants i en les planes amb aiguamolls de Santa Fe. A causa de què la plana de Santa Fe ha estat transformada històricament en conreus i pastures, els vessants del Morou s'han convertit en un refugi exclusiu per algunes plantes i animals. L'escassa accessibilitat ha ajudat que es mantinguin espècies molt exigents en humitat. Els sots que baixen pels esqueis del Morou i el conjunt de la ribera de la riera de Riells amb els seus afluents, com el torrent dels Vimeners, han ajudat a aquesta funció de refugi.

El domini global, a la part alta d'aquesta àrea, és la fageda. Es tracta d'un paisatge forestal on alternen formacions denses de faigs, amb d'altres més esclarissades o amb esqueis. En els sectors més planers i amb sòls profunds domina una fageda densa. És una fageda amb buixol on són presents, a més d'*Anemone nemorosa*, plantes com *Oxalis acetosella*, *Potentilla montana*, *Luzula sylvatica*, *Prenanthes purpurea*, *Helleborus viridis* i *Daphne mezereum*, de caràcter atlàntic. El bosc és dens i alt on pràcticament només hi ha faig, amb algun peu aïllat de grèvol. En els fondals i parts baixes dels sots és on aquesta fageda pren dimensions més notables. Sota els faigs sol haver-hi l'avellaner, amb la rara *Lathraea squamaria*, espècie paràsita a les seves arrels. Hi ha nombrosos poblacions de falguera femella (*Athyrium filix-femina*) i de falguera mascle (*Dryopteris filix-mas*). Entre els peus de faig hi ha plantes de les landes, sobretot amb bruguerola i cap els fondals, aquesta fageda esclarissada conté poblacions de plantes més exigents en humitat, com el *Vaccinium myrtillus*, espècie subalpina localitzada fins la cota 900 m.

En la franja de contacte entre els alzinars i la fageda sol establir-se un espai amb una formació mixta, sovint molt esclarissada, amb alzines, moixeres, roures de fulla gran, freixes, grèvols, blades, trèmols i faigs. L'estrat arbustiu hi és força important, amb la bruguerola, el bruc boal, el ginebre i el ginestell. Les herbes també hi són nombroses, com *Solidago virgaurea*, *Veronica officinalis*, *Viola sylvestris*, *Centaurea pectinata*, *Avenula pratensis*, *Vincetoxicum hirundinaria*, *Teucrium scorodonia* i *Festuca ovina*, entre moltes altres. Es tracta d'un dels ambients amb més biodiversitat vegetal del massís. A les roques es constitueixen plenament, i en cotes relativament baixes, les comunitats rupícoles, amb *Saxifraga vayredana*, *Allium senescens*, *Asplenium septentrionale* i *Antirrhinum asarina*. També hi són presents *Rubus idaeus* i *Amelanchier ovalis*.

Malgrat aquesta riquesa i diversitat de vegetació, el més interessant d'aquest sector és el conjunt del seu paisatge, condicionat pel fort pendent en gairebé la totalitat de la seva extensió. En aquest sentit cal destacar la importància de les formes de relleu, amb nombrosos monòlits, cingles i pedregars amb grans blocs, a causa de la duresa del rocam intrusiu de gra fi, molt resistent a l'erosió, que configuren un escenari natural únic al Montseny.

A la part baixa, l'àrea de reserva arriba fins a la riera de Riells, incloent-hi el sot Llobater. La fageda assoleix el fons de la riera pels vessants més obacs. És un bosc on alternen els sectors amb fagedes denses amb d'altres d'esclarissades. És un mosaic de fageda amb buixol i amb fageda amb descàmpsia, aquesta darrera dominant. Per sota de la cota dels mil metres l'alzinar es fa clarament dominant en els solells. Es tracta d'un alzinar dens on abunda l'arboç, el que expressa el caràcter termòfil d'aquest bosc. Hi ha indrets amb exemplars d'arboç de mida gran. Al costat del faig i de l'alzina, hi ha blades, roures, trèmols, moixeres, grèvols i freixes i el paisatge s'enriqueix amb el bosc de sot i de ribera, ric i divers. En els sots hi ha freixenedes i avellanedes. Allà on hi ha aigua corrent domina la verneda, comunitat ben constituïda en la part baixa dels torrents i sots i al llarg de tota la riera de Riells i dels Vimeners, que constitueix un hàbitat d'interès comunitari prioritari. Tanmateix l'element més significatiu d'aquests indrets humits és la presència de *Prunus lusitanica*, en especial al llarg del sot de Pla de Saba, del sot de la Bassa del Tombo i del sot Llobater. Les poblacions més importants es troben entre els 750 i 850 metres, pujant fins els 920 metres en el sot Llobater. És en aquest sot on es localitzen les poblacions més extenses i al llarg d'un tram més llarg. El llorer bord (*Prunus lusitanica*) és un arbre especialment protegit que es fa en aquestes fondalades, en les vernedes i avellanedes i en general en la franja de contacte entre les comunitats de caducifolis de fondal i l'alzinar. La seva presència en el Montseny és considerada com una relíquia i el sot Llobater és l'indret on aquesta espècie assoleix la població més extensa del massís.

La major part d'aquesta reserva, amb l'excepció d'un sector de la capçalera del sot de Gualba, és de propietat privada, i no fou contemplada com a reserva natural qualificada en l'anterior Pla especial.

6. ZRN Turó de Marmolers (9,18 ha):

Està situada al sud-oest del turó de Marmolers i és la zona de reserva natural de menor superfície del Parc, situada íntegrament dins del municipi de Riells i Viabrea. Al nord-oest limita amb els camps de la Feixa Llarga i al sud-oest amb un torrent que davalla per ajuntar-se, a l'alçada de can Bernat, amb el torrent d'en Bernat. A l'est el límit es el coll del Turó de Marmolers i l'alzinar del seu vessant més meridional.

El seu interès resideix en la presència d'una roureda acidòfila de roure de fulla gran (*Quercus petrae*). Aquesta comunitat havia ocupat majors extensions entre l'alzinar muntanyenc i la fageda en els vessants més orientals del massís del Montseny però, a causa del seu creixement lent, en molts casos es va anar transformant en camps de conreu o en castanyedes quan es prioritzava una major productivitat. L'actual zona de reserva empara uns terrenys on la roureda s'ha mantingut en bon estat de conservació.

7. ZRN Puig Drau (334,52 ha):

És una extensa reserva que coincideix en gran part amb la reserva natural qualificada del mateix nom ja existent en l'anterior pla especial (el de 1977) i inclou l'obaga del Puig Drau fins a la riera de la Castanya i, també, l'interfluví entre el sot de les Mines i el sot del Cafè.

Es tracta d'un espai que inclou una àrea que, per la seva varietat i extensió, té un valor excepcional en l'àmbit del Montseny. És el punt més enlairat de la Calma, amb una mostra de la superfície culminant que fa poques dècades fou artigada i on ara hi ha una bona representació de diversos tipus de landa. La seva preservació, doncs, permet protegir estrictament una mostra de les landes que configuren el paisatge característic d'aquest sector del Parc.

En l'obaga hi ha una extensa fageda, que passa a alzinar en cotes inferiors, En els sots més penjats i ombrívols hi ha boscos mixtos humits, on predomina el freixe a fulla gran, amb moixeres, trèmols i blades, i també les vernedes amb ortiga morta, hàbitat d'interès comunitari prioritari. On els fondals són suaus, es fan extensos falguerars, al fons del quals hi ha fragments de jonqueres, un paisatge ben característic de la Calma. A l'extrem occidental de la reserva integral hi ha plans on encara resten fragments de gresos, en els quals s'hi han modelat de manera natural –i posteriorment amb alguna intervenció de l'home— les característiques *cadolles* (clots sobre la superfície de la roca formades per l'acció dissolvent de l'aigua meteòrica).

D'altra banda, aquesta reserva inclou zones de refugi per a quiròpters, punts d'aigua de gran interès pels amfibis i torrents on potencialment es poden localitzar poblacions de tritó del Montseny, espècie exclusiva del massís, altament amenaçada i estrictament protegida.

Com ja s'ha assenyalat, en gran mesura la reserva integral coincideix amb la que s'establia en el pla especial de 1977, amb l'excepció de dues modificacions. Per un cantó, s'ha extret de la zona de reserva natural la major part de l'àrea culminant de landes i pastures, que resta qualificada com a ZAINEP, per tal de fer possible que aquestes àrees siguin objecte d'un pla de gestió de les pastures que garanteixi la seva preservació com a espais oberts, deixant només alguns sectors d'aquesta àrea culminant sota el règim de *restriccions excepcionals* propis de la zona. Per l'altre, s'ha ampliat la Zona de reserva, dins d'una finca pública, incrementant així la protecció de la vegetació de ribera de la riera de la Castanya. El resultat és una lleugera reducció d'unes 32 hectàrees en relació amb la superfície de 1977, però, per contra, es produeix un increment de la superfície de titularitat pública en relació amb la de propietat privada.

8. ZRN Vallforners (397,75 ha):

Es tracta d'una reserva, que amplia considerablement, la reserva existent en el Pla anterior i que protegeix un dels indrets refugi més singulars del Montseny, en especial per la seva llunyania dels dos sectors més enlairats, Matagalls i el turó de l'Home–Les Agudes. S'hi localitza un dels paisatges més heterogenis i espectaculars tant per la seva composició florística com pel paisatge que se'n deriva. La presència de l'avet, juntament amb diversos peus de teix enmig de la fageda, en una localització meridional excepcional dins del Parc, comporta la dificultat de la regeneració de d'aquestes espècies i aconsella una protecció específica, per tal que cap pertorbació degradi aquest medi que es troba en una situació límit. La persistència de les boires convectives de la marinada és el factor determinant principal de l'existència d'aquest paisatge vegetal excepcional. La reserva integral inclou, també, un espai no forestal, a l'àrea de La Calma. El seu interès de protecció rau en constituir un espai planer i amb sòls profunds.

En aquesta reserva, doncs, d'excepcional interès paisatgístic i ecològic es poden descriure tres ambients i paisatges ben diferenciats:

Els **vessants abruptes** de la conca, on cal diferenciar els vessants solells dels obacs. En els solells hi ha extensos alzinars amb pedregars i esqueis nombrosos. En les cotes més elevades l'alzinar s'enriqueix amb plantes de la roureda de roure de fulla gran i finalment de la fageda, essent més abundants en el indrets més enclotats i arcerats. A mesura que el vessant s'orienta cap a l'obac, els alzinars passen ben aviat a formacions mixtes de caducifolis, amb blades, trèmols, roures de fulla gran, freixes de fulla, faigs i moixeres. En els vessants superiors s'enriqueix amb plantes més exigents amb la humitat i frescor, com ara el teix i l'avet, juntament amb d'altres plantes herbàcies de característiques atlàntiques.

Dels **sots més pregons i molt ombrejats** pels vessants abruptes que els envolten cal destacar el sot dels Avellaners, d'orientació nord–sud. Com indica el seu nom, una de les comunitats més característiques d'aquest sot són els avellaners, una comunitat de gran interès paisatgístic, botànic i zoològic. Les avellanedes colonitzen bé aquests sots, on l'alzinar no pot sobreviure per la gran humitat. Hi ha d'altres arbres caducifolis, en especial freixes de fulla gran, que de manera natural és l'arbre característic i més abundant d'aquests

ambients. L'aigua que baixa per aquest sot és força important, de manera que en algun indret s'estableixen vernedes muntanes, en especial cap a la part inferior de la reserva.

Hi ha altres sots de menor entitat, però de tant o més interès biològic, sobretot els orientats d'oest a est, ja que el fons del sot es troba ombrejat de manera permanent, i això fa que esdevinguin refugi per a diverses espècies de flora i fauna.

L'estructura natural de les formacions caducifòlies de tots aquests sots és un estrat alt dominat per freixes de fulla gran, un estrat arbori mitjà amb l'avellaner i un estrat herbaci dens. A mesura que augmenta l'altitud l'avellaneda i la freixeneda esdevenen un bosc mixt amb d'altres caducifolis, com el tell, l'oma i fins i tot el faig, que progressivament es va fent més abundant, fins a constituir-se una fageda. En alguns replans s'estableixen grups de trèmols, que progressivament deixen pas als freixes o als faigs, segons l'altitud. Tot plegat configura un paisatge de boscos o arbredes de caducifolis humits d'un excepcional interès i diversitat.

All capdamunt de la reserva hi ha una franja planera, ja a **la Calma**. El pendent més suau i els sòls argilosos més profunds han condicionat els aprofitaments agrícoles i ramaders. Aquests mateixos usos han provocat una erosió notable dels sòls, però el més important és que la potencialitat ecològica d'aquests replans és elevada i, en l'actualitat, destaquen pel predomini de formacions herbàcies i arbustives característiques de les landes i pastures d'aquest sector del Parc. Es tracta d'ambients de referència de la Calma i del conjunt del Montseny.

En el seu conjunt, la reserva de Vallforners, acull un nombre significatiu d'espècies d'ocells nidificants d'interès comunitari, amenaçades o endèmiques: enganyapastors (*Caprimulgus europaeus*), àguila marcenca, falcó pelegrí, cotoliu (*Lullula arborea*), aligot vesper i tallareta cuallarga (*Sylvia undata*).

La totalitat de la reserva integral exclusiva és propietat pública i, en una petita part, ja fou declarada com a reserva en el Pla especial anterior.

4.5.4 Àrees de tractament específic

Amb independència de la zonificació que el Pla estableix dins l'àmbit territorial del Parc del Montseny, també defineix unes àrees '*singulares*' en les quals es preveu una superior utilització, ja sigui des del punt de vista quantitatiu (es a dir s'hi pot concentrar un elevat nombre d'usuaris) o qualitatiu (s'hi desenvolupen activitats singulars, diferents de la resta del Parc, de caràcter molt divers en funció de la localització) que anomena **àrees de tractament específic**.

Per tal de fer compatibles una elevada freqüentació i/o artificialització amb la preservació dels valors naturals, ecològics i paisatgístics d'aquests paratges singulars, serà necessària una intervenció "d'acomodació" més elevada que a la resta del Parc. D'això se'n deriva que aquestes àrees singulars requereixin un *tractament específic* amb la finalitat d'organitzar i configurar l'espai en funció del tipus d'activitat que s'hi desenvolupi, de la intensitat d'utilització o del grau d'artificialització que les afecti i del valor natural de les zones on es localitzin. En aquest sentit s'estableixen diferents nivells d'intervenció.

Hi ha dos categories d'àrea de tractament específic les quals es distingeixen bàsicament pel nivell d'intervenció que cadascuna comporta. Aquestes categories són:

Àrea de tractament paisatgístic [clau ATP]

Es defineix sobre peces de territori que, per ser fàcilment accessibles amb cotxe des de la xarxa viària bàsica i per la seva localització dins del Parc —a prop de punts culminants, inici d'itineraris excursionistes, indrets tradicionals o destinacions en si mateixes per les activitats que acullen—, constitueixen paratges amb ús de lleure intensiu i que requereixen un tractament funcional i paisatgístic integrat amb la finalitat d'acomodar i mitigar els efectes de la freqüentació que suporten.

També es consideren com àrees de tractament paisatgístic alguns mosaics d'edificació aïllada i restes d'antigues urbanitzacions i pedreres on ha cessat l'activitat. Per acollir-los correctament dins del Parc cal adequar-los des del punt de vista funcional i paisatgístic, empenent programes de restauració per fer-los congruents amb l'entorn.

Les actuacions admissibles en aquestes àrees depenen de la finalitat i la morfologia de cada una i de la zonificació del Pla. Es permet la restauració paisatgística i l'arranjament del paratge amb l'objectiu d'adequar-lo a l'ús públic com a àrea d'esbarjo o de picnic a l'aire lliure, com a mirador o com àrea d'aparcament. Per a l'arranjament del paratge d'acord amb la funció concreta que li assigna el Pla especial, s'admet la construcció de fonts i de petites edificacions auxiliars —com punts d'informació, aixoplucs o elements d'observació de fauna—, el condicionament i equipament d'itineraris i la instal·lació de mobiliari i de senyalització⁷.

El tractament paisatgístic dels mosaics d'edificació aïllada i de les restes d'antigues urbanitzacions admet actuacions relacionades amb la restauració paisatgística del paratge i la minoració de l'impacte de les edificacions i dels seus accessos així com la provisió d'un sistema de sanejament que eviti la contaminació dels aquífers del Parc.

Àrea fortament organitzada [clau AFO]

Es defineix sobre peces de territori fàcilment accessibles amb cotxe des de la xarxa viària bàsica i amb un ús públic complex, on es concentren una considerable varietat d'activitats recreatives i la freqüentació més intensa del Parc, i que requereixen un grau d'intervenció més elevat per tal d'acollir i contenir els usos i la pressió que suporten.

Igual que les anteriors, les actuacions admissibles en aquestes àrees depenen de la finalitat i la morfologia de cada una i de la zonificació del Pla. S'hauran de desenvolupar de forma unitària i global a fi i efecte d'ordenar els usos i activitats que s'hi admeten i de definir les intervencions necessàries per acomodar-les i mitigar els efectes que comporta la seva utilització més intensa. Es permeten, a més de les actuacions descrites per a les ATP, la implantació de serveis propis del Parc —quioscs d'informació, serveis sanitaris—, de dotacions del Parc i/o petites edificacions per a la prestació de serveis als visitants del Parc.

El Pla incorpora la proposta de tractament de tretze àrees singulars, que mereixen un projecte específic i detallat. A continuació s'enumeren les principals característiques i criteris per a cadascuna d'aquestes àrees, els quals han de servir com a guió del seu futur desenvolupament.

Les àrees de tractament paisatgístic del Parc

1. ATP de Collformic:

Collformic és l'accident geogràfic que tanca pel nord la conca de la Tordera i que uneix el massís del Matagalls amb La Calma; constitueix, també, uns dels indrets més freqüentats del Parc atès que és travessat per la carretera BV-5301. La freqüentació d'aquest indret té un caràcter fonamentalment excursionista, ja que és el punt de sortida més utilitzat per a accedir al Matagalls o a l'altiplà de La Calma. Les actuacions en aquesta àrea han de permetre l'aparcament ordenat de vehicles, amb previsió d'espai per a autocars i l'arranjament d'una parada de transport col·lectiu en una zona adjacent a la carretera, amb les obres i instal·lacions mínimes que garanteixin la protecció i l'aixopluc d'una àrea d'espera. Així mateix es preveu l'arranjament d'un nus d'itineraris, degudament equipat amb senyalització interpretativa. Les funcions d'aquest nus són facilitar el trànsit d'excursionistes d'un costat a l'altre de la carretera sense comprometre la seguretat, assegurar la connexió entre els aparcaments i permetre la realització de passejades mitjançant el condicionament i equipament d'itineraris. Els primers trams d'algun d'ells, el que puja fins al pla de l'Ase Mort i fins a la Creu de Sant Andreu, requerirà una intervenció més forta atesa la brusquedat del perfil de la muntanya.

⁷ D'acord amb la definició de l'article 139.2 de la Normativa del Pla.

2. ATP de la Plana del Coll:

Plana del Coll és un indret, situat a la pista asfaltada que uneix La Costa del Montseny amb el turó de l'Home i Santa Fe, força freqüentat per públic de tipus familiar amb la intenció de fer passejades de durada curta o trobar un indret per a fer picnic. També suporta la freqüentació de grups escolars, amb transport col·lectiu, generalment en activitats organitzades. Les actuacions en aquesta àrea comporten l'arranjament d'un aparcament per a un nombre limitat de vehicles, amb previsió d'espai per a autocars, la implantació d'un punt d'informació i un aixopluc –porxada— per a grups, el condicionament i equipament d'itineraris i la instal·lació de mobiliari i de senyalització informativa i interpretativa. A més, es planteja l'organització d'una àrea de picnic, amb font i un petit edifici de serveis sanitaris.

3. ATP de les Feixes del Vilar:

Situada a curta distància de la Plana del Coll, complementa la mateixa oferta, en l'eix La Costa – turó de l'Home – Santa Fe, amb la singularitat que configura una oferta més adreçada a col·lectius i, per tant, amb una major capacitat d'acollida. Les actuacions han de permetre l'arranjament d'un espai per a l'aparcament de vehicles amb previsió d'un cert nombre d'autocars, així com la implantació d'un quiosc d'informació, un aixopluc i una àrea de picnic equipada i organitzada per a un ús intens, amb font i un petit edifici de serveis sanitaris. També es planteja la instal·lació de mobiliari i de senyalització informativa i interpretativa.

4. ATP de Passavets:

Indret situat a l'entorn de Santa Fe, punt d'arrencada dels itineraris al turó de l'Home i a les Agudes i alhora un paratge de gran atractiu per l'existència d'un torrent amb cabal permanent i una font. Ateses les característiques d'aquest paratge, que limita amb la *ZRN del Turó de l'Home–Les Agudes*, requerirà una actuació molt lleugera d'habilitació d'una àrea d'aparcament, l'arranjament de la font i del seu entorn com a àrea de estada i la instal·lació de senyalització informativa i interpretativa.

5. ATP de Sesferreres:

Indret situat al costat de la carretera BV-5114, entre Santa Fe i Sant Marçal, que opera com a àrea d'aparcament de gran capacitat per a descongestionar l'àrea de Santa Fe en situacions d'elevada freqüentació. Les actuacions a desenvolupar hauran d'anar dirigides essencialment a assolir aquesta finalitat amb el mínim impacte possible. Pot requerir també la instal·lació de mobiliari i de senyalització informativa.

6. ATP de Sant Marçal:

L'indret de Sant Marçal, amb una església d'origen romànic i un establiment hotel·ler, és també un dels paratges tradicionalment més visitats del Parc del Montseny i alhora punt de sortida per a les excursions a Les Agudes i al massís del Matagalls. L'àmbit inclou la font Bona, considerada convencionalment com a naixent de la Tordera i la taula dels Tres Bisbes, on conflueixen les diòcesis de Barcelona, Vic i Girona. Les actuacions han de permetre l'habilitació d'àrees per a l'aparcament de vehicles, el condicionament i equipament d'itineraris de passejada, l'ordenació de l'àrea de la font Bona i la Taula del Bisbes i del seu entorn com a àrea de estada amb la instal·lació de mobiliari i de senyalització informativa i interpretativa.

7. ATP de l'embassament de Vallforners:

El sector de la riera de Vallforners, als encontorns de l'embassament, ha estat un dels paratges de freqüentació emergent els darrers anys. Atès que es tracta d'un fenomen relativament recent, no hi ha encara cap infraestructura d'acollida d'usuaris. Les actuacions en aquesta àrea han de permetre l'arranjament d'un aparcament per a un cert nombre de vehicles, la implantació d'un quiosc d'informació i l'organització d'una àrea de picnic, amb font i un petit edifici de serveis sanitaris. Igualment caldrà condicionar i equipar itineraris, amb la corresponent instal·lació de mobiliari i de senyalització informativa i interpretativa.

8. ATP del coll de Bordoriol:

El coll de Bordoriol és un indret situat a la carretera GIV-5201, que constitueix un punt d'arrencada d'itineraris cap al cim del Matagalls. La naturalesa física del terreny, substrat de granit meteoritzat, i una freqüentació desordenada han comportat processos d'erosió i degradació del paratge. Les actuacions en aquesta àrea han de permetre l'habilitació d'un aparcament per a un cert nombre de vehicles, així com la implantació d'un punt d'informació i el condicionament i l'equipament d'itineraris i la instal·lació de senyalització informativa i interpretativa.

9. ATP del coll Castellar:

El castell de Montsoriu és un dels elements més destacables del patrimoni històric i arquitectònic del Montseny, motiu pel qual, a més de la protecció que rep com a Bé Cultural d'Interès Nacional, el Pla el qualifica com a dotació del Parc. L'accés al castell, situat al cim del turó del mateix nom, arrenca del camí asfaltat que dona accés a la urbanització de Fogueres de Montsoriu. Tenint en consideració l'elevada freqüentació que pot tenir el castell de Montsoriu quan —un cop restaurat— es posi en funcionament com a dotació del Parc, les actuacions en el coll han de permetre l'aparcament ordenat d'un cert nombre de vehicles, amb previsió d'espai per a autocars, i facilitar l'accés al castell de Montsoriu de manera compatible amb la seva protecció com a bé del patrimoni cultural català i la preservació dels valors naturals i paisatgístics del turó de Montsoriu qualificat pel Pla com a Zona d'alt interès natural, ecològic i paisatgístic. L'àrea requerirà també la implantació d'un quiosc d'informació, condicionament —amb control d'accés— i equipament de l'itinerari de pujada al castell, així com instal·lació de mobiliari i de senyalització informativa i interpretativa.

10. ATP de Riells de Montseny:

El nucli urbà de caràcter tradicional de Riells, situat dins l'àmbit del Parc, està constituït per un petit conjunt de masies amb una església d'origen romànic. El present Pla especial preveu la implantació en aquest nucli d'un *centre d'informació de visitants* adscrit a les dotacions del Parc. Com es tracta d'una dotació del Parc en sòl urbà no ha quedat dibuixada en els plànols d'ordenació del Pla, tanmateix si que hauria de quedar recollida com equipament amb aquest ús —centre d'informació del Parc del Montseny— en el POUM del municipi de Riells i Viabrea (vegeu pàg. 116). Riells és un indret força visitat i punt de sortida d'itineraris de passejada i d'excursions a Arbúcies i a la Vall de Santa Fe. Les actuacions necessàries per ordenar l'ús públic i donar acollida al usuari d'aquest paratge del Parc ultrapassen l'àmbit urbà i requereixen l'habilitació d'una àrea d'aparcament, per a un cert nombre de vehicles amb la previsió d'un nombre reduït de places per a autocars. A més caldrà preveure l'ordenació general del paratge com a àrea de estada amb la instal·lació de mobiliari i de senyalització informativa i interpretativa i el condicionament i equipament d'itineraris de passejada de curta durada.

11. ATP del Turó de l'Home i Puig Sesolles:

El turó de l'Home és el cim més alt del Montseny, amb 1.712 metres, i per aquest motiu és un dels llocs més freqüentats del Parc, no tant sols per excursionistes sinó també per un públic més ampli, que hi arriba en vehicle, aprofitant l'existència d'un camí asfaltat construït als anys setanta que arriba ben bé fins al cim. Al mateix temps, aquest cim i el veí, el Puig Sesolles, han estat ocupats d'antuvi per un conjunt d'edificis i infraestructures tècniques de telecomunicació d'interès general, instal·lades abans de la creació del Parc: unes havien estat observatori meteorològic, altres acollien equips tècnics de comunicació i altres una base militar.

L'òrgan gestor del Parc ha dut a terme els darrers anys una restauració d'aquests cims, que ha comportat l'enderroc i eliminació d'algunes de les instal·lacions que hi havia i la restauració del sòl i de la coberta vegetal. També s'ha regulat l'accés al turó de l'Home en vehicle motoritzat amb l'objectiu de limitar el nombre de vehicles que accedeixen a la base del cim.

L'ATP del Turó de l'Home i Puig Sesolles es troba en procés de recuperació paisatgística, tanmateix encara subsisteixen edificacions i instal·lacions tècniques que comporten un impacte sever. En conseqüència l'objectiu principal de les actuacions haurà de ser la restauració, l'eliminació de tots els elements discordants que estiguin en desús i alhora ordenació de l'ús públic al cim.

Pel que fa a aquest últim punt s'haurà d'organitzar l'acollida i el trànsit d'un nombre considerable de visitants. Això pot comportar les actuacions següents:

- Restauració i naturalització màxima de tot aquest àmbit, que comporta l'enderroc i supressió de totes aquelles estructures i instal·lacions que no compleixin una funció d'utilitat pública.
- Tractament paisatgístic específic del cim del turó de l'Home, que pot comportar la instal·lació d'algun element commemoratiu del primer observatori meteorològic de muntanya, emplaçat en aquest indret als anys trenta, així com la instal·lació d'un mirador o taula d'orientació.
- Habilitació d'una petita àrea d'aparcament, per a un nombre reduït de vehicles (no autocars), i d'una àrea d'aparcament més gran a Plana Amagada, per tal que pugui operar com a punt de regulació de l'accés motoritzat.
- La implantació d'un aixopluc per a grups i d'un quiosc d'informació per als serveis del Parc a Plana Amagada.
- Tractament paisatgístic de la pista asfaltada d'accés al cim.
- Definició i senyalització d'itineraris i elements paisatgístics d'interès.
- Implementació de mesures de protecció dels hàbitats, comunitats vegetals i espècies de flora i fauna d'especial interès.

12. ATP Urbanització Refugis de Montseny:

Situada al terme municipal de Sant Pere de Vilamajor, amb una petita part al terme de Sant Esteve de Palautordera, es correspon amb una zona que havia estat declarada "d'interès turístic" per un Decret dels anys 60, la qual cosa aleshores permetia el desenvolupament d'una urbanització. Aquesta urbanització ha estat en una situació de contradicció amb les prescripcions del Pla especial vigent (el de 1977) i no ha acabat mai de desenvolupar-se.

Més enllà dels aspectes jurídics i administratius, –un cop s'aprovi definitivament el POUM de Sant Pere de Vilamajor la major part de la urbanització passarà a ser sòl no urbanitzable–, els terrenys de la urbanització constitueixen un espai molt artificialitzat dins del Parc, en el qual coexisteixen parcel·les urbanitzades amb edificacions (algunes de les quals en mal estat) i parcel·les sense urbanitzar en mig d'una zona boscosa. La conciliació d'aquesta situació amb les determinacions del present Pla especial requerirà actuacions de restauració funcional i paisatgística de la urbanització per fer-la congruent amb l'entorn natural de gran valor. Qualsevol d'aquestes intervencions de mitigació d'impactes passarà indefectiblement per la reclassificació de l'àmbit de la urbanització com a *sòl no urbanitzable protegit* pel planejament urbanístic municipal (en les dates de tancament d'aquest document es trobava en els primes estadis de tramitació). Amb l'objectiu de col·laborar tècnica i econòmicament amb els ajuntaments implicats –Sant Pere de Vilamajor i Sant Esteve de Palautordera– en la resolució d'aquesta situació urbanística i la seva restauració, el present Pla especial defineix coincidint amb l'àmbit de la urbanització de Refugis del Montseny una **àrea de gestió mixta**.

Les àrees fortament organitzades del Parc

13. AFO de la Vall de Santa Fe:

La vall de Santa Fe és l'indret més freqüentat del Parc del Montseny. La morfologia de l'indret, que ofereix esplanades acollidores, la presència de boscos de faig i de l'embassament, la possibilitat de realitzar passejades molt assequibles i excursions diverses i les nevades que sovintegen a l'hivern configuren el conjunt d'elements que fan especialment atractiu aquest indret. Per aquest motiu, ja des dels inicis del segle XX, s'ha anat estructurant una oferta privada de serveis, dos hotels i restaurants, a la qual, amb

posterioritat, s'ha anat afegint una oferta pública del Parc, amb dues dotacions. D'altra banda, la vall de Santa Fe és un petit nucli de població, amb diverses cases destinades a habitatge, i constitueix una zona d'equipaments segons el planejament urbanístic de Fogars de Montclús i segons el Pla especial vigent (el de 1977).

Es tracta doncs d'una àrea complexa, altament freqüentada i on existeix una oferta privada i pública d'equipaments i serveis. De manera que les intervencions han de permetre una intervenció integral que garanteixi la capacitat d'acollida i els serveis adequats salvaguardant la qualitat del paisatge d'aquest indret. Això comporta les actuacions següents:

- Habilitació d'àrees d'aparcament públic amb alta capacitat per a vehicles i autocars.
- Dinamització i renovació de les dotacions del Parc per configurar un centre d'informació i interpretació del Montseny potent, que garanteixi un procés d'acollida de visitants complet, des de la recepció i informació fins a l'organització d'un programa permanent d'activitats.
- Emplaçament de dues àrees de picnic equipades (amb mobiliari i senyalització informativa i interpretativa) amb font i un petit edifici de serveis sanitaris.
- Arranjament d'una xarxa local d'itineraris, incloent un itinerari adaptat a persones amb mobilitat reduïda, per a passejades, excursions i connexió dels equipaments.
- Intervenció directa en la integració paisatgística de les dotacions i les instal·lacions complementàries i col·laboració amb el sector privat amb el mateix objectiu.
- Restauració i millora paisatgística de l'estanyol i el seu entorn.
- Implementació de mesures de protecció de les poblacions d'amfibis i dels hàbitats, comunitats vegetals i espècies de flora i fauna d'especial interès.

4.5.5 Els enclavaments agrícoles

Escampades dins l'àmbit del Parc del Montseny el Pla identifica –i delimita– una sèrie de peces de terreny que en l'actualitat estan destinades de forma predominant a l'ús agrícola, que ho han estat fins a data recent o que presenten les característiques necessàries per a la recuperació d'aquest ús. Aquestes peces de terreny el Pla les anomena **enclavaments agrícoles**.

Els enclavaments agrícoles inclouen tant els **espais agrícoles** –conreus arboris (fruiters, arbres de Nadal), arbustius (vinyes), herbacis (cereals, farratges, horta) i els deixius (conreus abandonats)— com els **conreus forestals** (terrenys forestals temporals), entenent com a tals els terrenys agrícoles que circumstancialment són objecte d'explotació forestal amb espècies de creixement ràpid.

Els enclavaments agrícoles que el Pla reconeix dins l'àmbit del Parc, s'assenyalen en els seus plànols d'ordenació.

Els enclavaments agrícoles poden estar situats només en Zona d'interès natural i en Zona d'alt interès natural, ecològic i paisatgístic. En aquests enclavaments l'ús agrícola es pot desenvolupar, sense prèvia autorització, d'acord amb les prescripcions específiques que el Pla estableix per a cadascuna d'aquestes zones. En les zones de reserva natural no hi ha cap enclavament agrícola.

Dins del Parc del Montseny es consideren com a més adequats els sistemes de **producció integrada** i els de **producció agroalimentària ecològica** amb el doble objectiu de, per un costat, reduir els efectes contaminants d'aigües i sols i, per l'altre, fomentar l'adopció de metodologies de producció vegetal que utilitzin al màxim els recursos i els mecanismes de producció naturals i assegurin a llarg termini una agricultura sostenible i la protecció dels recursos naturals. Es consideren com a més adients, atenent la conservació del patrimoni genètic del Parc del Montseny, els conreus de varietats locals així com els adaptats a les característiques bioclimàtiques de la zona.

Per tal d'evitar els possibles efectes perniciosos sobre els ecosistemes del Parc del Montseny, dins l'àmbit territorial del Pla no s'admeten les varietats modificades genèticament (OMG).

El Pla es proposa conservar i mantenir els prats de dall existents dins del Parc del Montseny malgrat la seva superfície reduïda. L'objectiu és triple: donar suport a l'activitat ramadera al massís del Montseny, conservar una part del paisatge tradicional modelat per aquesta activitat i afavorir la fauna i la flora que hi estan lligades. No hem d'oblidar que, a més de la seva importància per a la ramaderia, han contribuït a diversificar la biodiversitat afavorint moltes espècies de flora i fauna. Els prats de dall s'hauran de mantenir seguint pràctiques tan semblants com es pugui a les tradicionals, sense perjudici de la mecanització a petita escala. És fonamental que l'aprofitament principal de l'herba sigui per dall, que es podrà complementar o no amb pastura de dent. Interessa sobre tot que el prat de dall es mantingui com a explotació funcional i útil per a la ramaderia. Per això serà imprescindible que l'herba sigui recollida i aprofitada pel bestiar.

En les àrees agrícoles es potencia la presència de vegetació arbustiva i arbòria als marges de les parcel·les, així com els enclavaments de vegetació natural al seu interior, en raó dels molts avantatges que comporten: contribueixen al manteniment del paisatge agrari i a delimitar camps i propietats, protegeixen els sòls en front l'erosió, milloren el balanç hídric dels conreus per la funció de drenar i emmagatzemar l'aigua d'escorrentia i de disminuir l'evaporació, fomenten el manteniment de la biodiversitat, ja que els marges acullen diverses espècies de fauna i flora i beneficien les tècniques de l'agricultura integrada.

Els marges i murs de pedra seca són un element important del nostre paisatge conreat pel seu elevat valor cultural i paisatgístic, per la seva utilitat agrícola i la seva funció ecològica. El Pla es proposa revaloritzar aquestes estructures pels beneficis agrícoles que comporten.

L'abandonament de les terres agrícoles junt amb la intensificació dels conreus està sent una de les causes de pèrdua de biodiversitat en els sistemes agraris. Per contrariar aquesta tendència i mirar de contribuir al manteniment de la diversitat biològica en els sistemes agraris i a la conservació de l'estructura del paisatge agrícola en mosaic, l'ens gestor del Parc promourà la sembra de barreges de cereals i lleguminoses en les terres agrícoles abandonades.

En els conreus herbacis es tendirà a utilitzar sistemes que protegeixin el sòl enfront l'erosió i que millorin la fertilització, com la incorporació de la palla de cereal al terreny o la sembra directa.

Els conreus forestals s'admeten amb caràcter general a la *Zona d'interès natural* (ZIN). A la *Zona d'alt interès natural, ecològic i paisatgístic* (ZAINEP) només s'admeten els conreus forestals existents i no és permès implantar-ne de nous. En els conreus forestals, cal ressaltar que només s'admeten aquelles espècies forestals de creixement ràpid que no comprometin la qualitat edàfica, i que no presentin risc elevat d'escapar del conreu i competir amb la regeneració natural de les espècies pròpies de la zona, esdevenint espècies invasores.

L'òrgan gestor del Parc definirà projectes de restauració i millora agrícola i programes d'ajuts, com també contractes de conreu per tal que les mesures d'ambientalització no gravin significativament l'activitat agrària.

4.6 Encaix territorial

La millora en el coneixement del funcionament dels sistemes naturals i els progressos de la planificació territorial han fet evolucionar la teoria i la pràctica de la conservació en el sentit que, en un territori dinàmic i sotmès a contínues transformacions, és d'una importància cabdal la connexió entre els espais naturals per tal de garantir la conservació de cada un dels espais i del seu conjunt. Amb espais protegits d'unes dimensions limitades, com és el cas a Catalunya, l'isolament d'un espai natural, per molt estricte que sigui el règim de protecció que s'hi apliqui, posa en perill la preservació dels valors que hom vol protegir, i l'única viabilitat de la conservació passa pel manteniment dels processos naturals en el conjunt del territori.

Per això, i com ja s'ha anat indicant al llarg de la Memòria, al Pla especial del Parc del Montseny s'incorpora el concepte d'encaix territorial en un doble sentit. D'una banda, en assumir que cal assegurar al màxim la connectivitat del Montseny amb la resta d'espais naturals de la perifèria, per tal d'evitar el seu aïllament i garantir la continuïtat dels fluxos i processos naturals imprescindibles per a la conservació dels ecosistemes del Montseny. De l'altra, en considerar el Montseny com una peça en un marc territorial de major abast, i que, com a tal, la seva ordenació ha de contribuir a la protecció i millora dels sistemes naturals i del paisatge del conjunt de la regió. En aquest sentit, cal remarcar el paper del massís del Montseny com a nus de la connexió del sistema orogràfic prelitoral amb el sistema transversal i el pirinenc i de la connexió d'aquesta Serralada Prelitoral amb la depressió prelitoral, les serres litorals i la costa, clau per evitar l'aïllament d'altres espais naturals com ara el Parc del Montnegre i el Corredor.

Amb aquesta finalitat –assegurar la connectivitat i integrar territorialment el Parc del Montseny— s'ha ampliat l'àmbit del Parc en aquells sectors adjacents a l'antic Pla i de major interès, però aquesta ampliació no garanteix l'assoliment dels objectius de major escala. Per això, en l'encaix territorial, i d'acord amb els resultats de la diagnosi, es defineixen uns àmbits d'importància per a la connectivitat del Montseny, sense que entrin a formar part del Pla especial, per motius de caire geogràfic, urbanístic o simplement de coherència del propi projecte. A continuació es presenten els criteris per a l'encaix territorial del Parc del Montseny, es defineixen i caracteritzen els àmbits d'interès per a la connectivitat, i es proposen els mecanismes necessaris per a l'adequada gestió d'aquestes àrees no incloses en el present Pla especial.

4.6.1 Connectivitat ecològica amb els espais naturals de l'entorn

La nova planificació del Parc del Montseny parteix de la consideració de que el Parc és una peça de la xarxa d'espais naturals protegits del territori català. Atenent aquest plantejament i amb la finalitat d'assegurar l'estructura i funcionalitat del conjunt d'aquesta xarxa com a sistema –objectiu específic del Pla especial— cal tenir especial cura de la permeabilitat territorial, des dels punts de vista de la connectivitat ecològica i de la continuïtat paisatgística, entre el Parc del Montseny i el seu entorn, en particular amb els altres espais naturals protegits.

Es tracta, doncs, de protegir els processos ecològics necessaris per garantir la viabilitat de les espècies i de mantenir els hàbitats dels quals depenen per a la realització de les seves funcions biològiques (migració, dispersió, intercanvi genètic) i per poder respondre als canvis ambientals (canvi climàtic, contaminació) o catastròfics (incendis, sequeres, esllavissaments, etc.).

Amb la voluntat d'abordar aquesta premissa del present projecte territorial, el Pla especial del Parc del Montseny planteja una sèrie d'àmbits de connexió entre el Parc i els espais naturals més rellevants del seu entorn. Aquests àmbits s'anomenen *àrees d'interès per a la connectivitat ecològica*. Per definició, aquestes àrees es situen a l'exterior del Parc atès que constitueixen prolongacions del Parc cap el territori circumdant. N'hi ha de dos tipus, en funció de l'amplada de la franja de contacte: els àmbits que connecten amb els espais naturals protegits d'uns quants quilòmetres d'amplada, i les digitacions que davallen del massís del Montseny, seguint els cursos fluvials més significatius, d'un centenar de metres d'amplada (cinquanta a banda i banda del curs fluvial).

L'establiment d'aquestes àrees d'interès per a la connectivitat ecològica posa de manifest la voluntat de les diputacions de Barcelona i de Girona, constituïdes en òrgan gestor del Parc, d'estendre els criteris de gestió sostenible al territori circumdant del Parc del Montseny a fi i efecte d'assegurar la pervivència dels processos ecològics vinculats al sistema d'espais lliures.

Tanmateix, perquè aquest projecte sigui viable caldrà superar l'absència de competències de l'òrgan gestor del Parc més enllà de l'àmbit territorial del Pla especial mitjançant l'exercici de

les incumbències manifestades en la protecció dels sistemes naturals, mitjançant els mecanismes legals, administratius i de gestió possibles.

En aquest sentit, el marc legislatiu vigent ens ofereix un recolzament legal per poder abordar aquest objectiu, requerint l'informe preceptiu de l'òrgan gestor del Parc prèviament a l'atorgament de les autoritzacions necessàries per a l'execució de qualsevol pla, obra, actuació o explotacions dels recursos naturals que puguin afectar el Parc, encara que es produeixin a l'exterior del Parc. Aquest suport legal és destacable, atès que permet tutelar i intervenir en actuacions promogudes a l'entorn immediat del Parc del Montseny, fora de l'àmbit del Pla especial i que, en principi, quedarien fora de l'abast de les seves determinacions. L'obligatorietat d'emetre informe permetrà a l'òrgan gestor del Parc estendre els objectius del Pla més enllà del seu àmbit territorial.

Com a criteri general, per tal d'assegurar la permeabilitat territorial caldrà vetllar pel manteniment de les pautes de continuïtat de l'ús del sòl, dels hàbitats i dels fluxos naturals que s'hi produeixen, evitant la formació de barreres artificials i conservar o bé recuperar els trams fluvials i altres elements d'interès connector implementant les mesures i recursos adients. En aquest sentit, les infraestructures de transport així com els nous assentaments que es puguin plantejar a la perifèria del Parc del Montseny hauran de garantir el manteniment de la permeabilitat ecològica i de la integritat dels hàbitats naturals per on recorren o ocupen i evitar efectes negatius sobre aquestes.

En el cas de les infraestructures de transport de caràcter lineal, es tractarà d'evitar la compartimentació i la fragmentació del territori i de garantir el manteniment de la connectivitat ecològica del territori travessat per l'estructura, pel que es refereix a les possibilitats de dispersió i moviment de totes les espècies silvestres que en puguin resultar afectades i, molt particularment, d'aquelles declarades protegides per la legislació en matèria de conservació de la natura i per aquest Pla especial. Així mateix, a les franges de protecció administrativa contigües a les infraestructures lineals i de domini públic, es potenciarà la naturalitat de l'hàbitat mitjançant un tractament adequat de les comunitats vegetals.

Dins les àrees d'interès per a la connectivitat ecològica i enfront a modificacions substancials de les característiques de les infraestructures de transport que condueixin a un augment de l'efecte de barrera ecològica, caldrà garantir la permeabilitat ecològica a través de les infraestructures lineals mitjançant la habilitació de superestructures elevades o passos inferiors al pla de rodada de la infraestructura realitzades amb aquesta finalitat. Així mateix, si l'infraestructura comporta en algun dels seus trams un efecte important d'embornal per a les espècies de fauna (degut als atropellaments), caldrà posar en marxa les mesures correctores adients per tal d'eliminar, o reduir, aquest impacte negatiu.

Pel que fa als desenvolupaments urbanístics que es puguin produir d'acord amb el planejament vigent en les àrees d'interès per a la connectivitat, hauran d'assegurar que no constitueixen una barrera als fluxos naturals mitjançant el manteniment d'espais naturals que garanteixin la permeabilitat del conjunt del sector. A més, de forma genèrica, el tractament dels elements naturals de les àrees urbanes —espais lliures, enjardinaments, vegetació del viari, etc— haurà de cercar la màxima integració en els ecosistemes de l'entorn.

Quan les àrees d'interès per a la connectivitat es corresponguin amb la xarxa de torrents i rieres, caldrà vetllar per la protecció i millora del conjunt d'elements que formen el sistema hídic (llera i vegetació de ribera) com a garantia de la funcionalitat ecològica de l'espai fluvial. Com a conseqüència, s'haurà d'assegurar que la morfologia de la llera i les vores, la qualitat de l'aigua i l'estat de conservació de les poblacions ripàries i de la vegetació de ribera siguin favorables per desenvolupar les funcions d'hàbitat i connector associades.

En les àrees d'interès per a la connectivitat ecològica, l'òrgan gestor del Parc posarà en marxa, en coordinació amb la propietat i amb les administracions competents per raó de la matèria de que es tracti, programes de gestió del medi que permetin avançar en els objectius de protecció i millora de la connectivitat.

4.6.2 Les àrees d'interès per a la connectivitat ecològica

El Pla especial del Montseny planteja cinc *àrees d'interès per a la connectivitat ecològica* amb els grans espais naturals protegits de la perifèria que són: el riu Congost, els cingles de Bertí, l'Espai natural de les Guillerries–Savassona, la riera d'Arbúcies i el Parc del Montnegre i el Corredor.

La definició d'aquestes àrees d'interès per a la connectivitat recolza sobre espais naturals protegits mitjançant instruments urbanístics (plans especials de protecció) i/o per la legislació sectorial (PEIN, Xarxa Natura 2000) i sobre la “*proposta*” de sòl de protecció especial de valor natural i de connexió definit pel Pla Territorial Parcial de les Comarques centrals. En absència d'instruments de planificació territorial, com és el cas dels municipis del Baix Montseny, s'ha acudit a la definició de la *zona de sistema hídric* dels cursos fluvials que davallen del Parc del Montseny i forneixen les conques dels rius Congost, Mogent i Tordera i també sobre sòl no urbanitzable definit pels planejaments generals vigents, d'acord amb els municipis implicats.

La connexió del Montseny amb l'**espai natural protegit del riu Congost** (inclòs en la darrera proposta de Xarxa Natura 2000 aprovada per la Generalitat de Catalunya el setembre de 2006) es planteja a través del conjunt de rieres que conformen la xarxa hidrogràfica principal en els municipis de Cànoves i Samalús i Sant Pere de Vilamajor. El manteniment de la funcionalitat d'aquest sistema fluvial asseguraria el seu paper com a corredor biològic i mantindria la connexió entre les capçaleres que davallen del Montseny els trams baixos de les rieres fins el riu Congost. Aquesta proposta bàsica es veuria notablement reforçada si en un futur es pogués protegir i gestionar activament a escala municipal el conjunt del mosaic agroforestal que ocupa tot aquest sector, de notable interès natural i paisatgístic.

La connexió amb l'**espai d'interès natural Cingles de Bertí** afecta el sòl no urbanitzable dels municipis de La Garriga i de Figaró–Montmany que ha quedat inclòs dins la Xarxa Natura 2000, des de el torrent dels Tremolecs (La Garriga) fins el Sot del Bac–torrent del Bosc Negre (Figaró–Montmany).

Tenint en consideració la proposta d'espais oberts de protecció especial que planteja el Pla territorial parcial de les Comarques centrals s'ha incorporat dins d'aquest àmbit de connexió la Serra de Castellar (Sant Martí de Centelles) la qual cosa permet abraçar, des del turó de Montcau–riera de l'Avencó (Tagamanent) fins el torrent de l'Enrabiada (La Garriga), un front d'uns 10 quilòmetres del Parc del Montseny a l'altra banda del Congost. Aquest model deixa unes *bosses*, excloses dels àmbits de connexió, per permetre el desenvolupament urbanístic dels municipis de Tagamanent i Figaró–Montmany.

En l'actualitat aquesta àrea està ocupada bàsicament per boscos mediterranis –alzinars i pinedes en la seva major part—, en regeneració després de l'incendi que va produir-se l'estiu de 1994. La gestió activa amb l'objectiu d'aconseguir la més ràpida evolució cap a boscos madurs, i com a conseqüència més diversos i estables, milloraria el seu paper connector i la resistència en front de possibles noves pertorbacions. Pel que fa estrictament al riu Congost, cal assegurar la seva màxima funcionalitat protegint i millorant els seus elements hidrològics i naturals, i reduint l'efecte barrera que produeixen les infraestructures i els desenvolupaments urbans en aquest sector de màxima fragilitat.

La connexió amb l'**espai d'interès natural Guillerries–Savassona**, és la més important pel Parc del Montseny atenent aspectes de diversitat, maduresa, estat de conservació i continuïtat dels hàbitats, i es materialitza mitjançant dos connectors: un que utilitza com a eix vertebrador la riera Major i l'altre que s'estén pel pla de les Arenes.

La connexió Parc del Montseny–Les Guillerries que recolza sobre la riera Major, d'uns 3 km d'amplada de mitjana, va des de la carretera comarcal B-520 i el turó de l'Enclusa (Taradell) fins a Mas Vidal i sot de l'Estrany (Viladrau) i afecta part del sòl no urbanitzable dels municipis de Taradell, Viladrau i Sant Sadurní d'Osona. En concordança amb

la proposta del Pla territorial, l'àrea corresponent amb el sector urbanitzable de Les Guilleries (Viladrau) queda exclosa d'aquest àmbit de connexió.

L'altre connector d'aquest sector discorre pel pla de les Arenes, arrenca de l'Eix transversal (C-25) entre els punts quilomètrics 201,000 i 206,000 aproximadament (coll de Revell) i afecta part del sòl no urbanitzable dels municipis d'Espinelves (Osona) i Arbúcies i Sant Hilari de Sacalm (La Selva). Aquest connector, d'uns 3,5 km d'amplada de mitjana, es fonamenta en l'estudi d'Avaluació de l'efectivitat dels passos de fauna executats en l'Eix transversal (Minuartia, 1997), en el qual s'assenyala que l'esmentat tram de l'Eix s'ha registrat el nombre més elevat d'espècies animals que han utilitzat les estructures transversals de pas (passos superior/inferior, pas de fauna o obra de drenatge).

Tot i que des del Pla especial es posa de manifest la importància dels connectors indicats – riera Major i Pla de les Arenes—, per la presència d'un valuós espai fluvial i per la importància pels moviments dels vertebrats, respectivament, la continuïtat entre el Montseny i les Guilleries és absoluta, i en ella recolzen gran part dels processos ecològics entre aquests dos espais. Els ecosistemes forestals cobreixen la pràctica totalitat d'aquesta àrea, amb una gran diversitat i qualitat de boscos que es perllonguen entre els espais naturals protegits del Montseny i les Guilleries. L'Eix Transversal constitueix l'únic element que dificulta la connexió, tot i que per la seva estructura i disposició, amb nombrosos túnels i viaductes, la seva permeabilitat és molt elevada. Tot i això, i davant possibles ampliacions d'aquesta estructura, cal assegurar que no incrementi el seu efecte barrera al pas per aquesta zona de gran valor. Les mesures de gestió en el conjunt del connector han d'afavorir una gestió forestal que inclogui la conservació i millora dels hàbitats boscosos entre els seus objectius, i de forma específica la funcionalitat del sistema fluvial de la riera Major, com a corredor de primera magnitud en aquest sector.

La connexió amb l'**espai d'interès natural Riera d'Arbúcies** és clara al llarg d'un tram de 4.205 metres, ja que el Parc entra en contacte amb l'àmbit fluvial de la riera. Aquest àmbit de connexió comprèn els municipis d'Arbúcies i de Sant Feliu de Buixalleu. Donat que l'àmbit de connexió en aquest sector queda incorporat dins l'àmbit del Pla especial, amb la qualificació de Zona d'alt interès natural ecològic i paisatgístic (vegeu pàg. 72), la gestió per a la protecció i millora de la connectivitat s'integrarà dins de les actuacions de l'òrgan gestor del Parc. El que resulta imprescindible és que a curt termini l'espai protegit de la riera d'Arbúcies disposi també d'un programa de gestió, coordinat amb el del Parc del Montseny, que asseguri la millora d'aquest corredor de primera magnitud.

La connexió amb el **Parc del Montnegre-Corredor**, en direcció nord-sud, arriba fins l'aresta exterior de l'explanació de la infraestructura ferroviària del TGV, que discorre paral·lela al riu Tordera. Representa un àmbit de connexió important d'uns 8 km d'amplada. Afecta part del sòl no urbanitzable dels municipis de Campins, Sant Celoni, Gualba, Riells i Viabrea i Breda. També afecta una llenca de sòl urbanitzable –atenent el planejament vigent— del municipi de Riells i Viabrea, susceptible de ser desclassificat si prospera la nova proposta de POUM d'aquest municipi.

Aquest sector està dominat per un mosaic de boscos i conreus que dona lloc a un paisatge agroforestal de gran valor natural i paisatgístic. La zona oest, pertanyent als municipis de Riells i Viabrea i Breda, atresora nombrosos hàbitats i espècies de gran interès, moltes de les quals gaudeixen d'un estatus de protecció. La combinació dels usos forestal, agrícola i ramader dona lloc a un medi favorable per a aquests hàbitats i espècies, i caldria assegurar que la gestió incorporés mesures per afavorir encara més els elements d'interès en el marc del manteniment d'aquest paisatge de gran qualitat.

La zona est és clau per a la connectivitat entre el Montseny i el Montnegre, per la qual cosa, a més de la protecció i millora del mosaic agroforestal cal garantir la continuïtat del fluxos ecològics, evitant l'efecte barrera associat a infraestructures i desenvolupaments urbans, i potenciant la funcionalitat de les rieres que travessen aquest sector.

Així mateix, caldrà fomentar entre els municipis que constitueixen el Baix Montseny, l'establiment de corredors fluvials que partint d'aquesta àrea d'interès per a la connectivitat ecològica, travessin el sector industrial i el corredor d'infraestructures de la Tordera a fi i efecte de permetre la continuïtat dels fluxos naturals entre els massissos del Montseny i del Montnegre.

4.6.3 Protecció de la connectivitat ecològica

El Pla especial aborda la protecció de la connectivitat ecològica tant a l'interior del seu àmbit com —ja fora dels seus límits— amb els espais naturals de l'entorn, emprant els instruments que el present Pla especial i el marc legislatiu vigent posen al seu abast.

A l'interior de l'espai, a més de les prescripcions de caràcter general i les específiques de cada zona, l'ordenació pretén evitar l'aïllament de les zones de reserva natural (clau ZRN) i les transicions brusques en la continuïtat del paisatge i dels usos del sòl. En aquest sentit, la zona d'alt interès natural, ecològic i paisatgístic (clau ZAINEP), a més de protegir els valors que motiven la seva delimitació, compleix una funció de connexió entre les zones de reserva natural i de transició entre aquestes i la zona d'interès natural (clau ZIN), mitjançant sobretot la xarxa de torrents i rieres, que es perllonga, a més, més enllà del Parc.

Més enllà de la protecció atorgada pel planejament territorial, urbanístic o sectorial a les àrees d'interès per a la connectivitat, i de la possibilitat que té l'òrgan gestor del Parc del Montseny d'emetre informes previs, l'ànim del Pla especial en definir aquests àmbits de connexió és el de buscar fórmules de gestió que redundin en la millora de la connectivitat del Montseny amb la resta d'espais naturals.

Amb caràcter general, la potenciació de la connectivitat passa per assegurar la continuïtat dels fluxos ecològics, afavorint la funcionalitat de rieres i torrents, reduint l'efecte barrera vinculat a les infraestructures lineals, desenvolupaments urbans o activitats perjudicials, i millorant l'estat de conservació general del territori amb una gestió agrícola, ramadera i forestal adequada. L'enfocament i els criteris més específics d'aquestes actuacions de gestió s'han indicat a bastament en el capítol de la Memòria on s'han caracteritzat cadascuna d'aquestes àrees. Des de l'òrgan gestor del Parc s'impulsaran actuacions de gestió que vagin en aquesta línia, de forma coordinada amb la resta d'administracions i d'acord amb la propietat i els col·lectius amb interessos sobre el territori.

4.7. Estructura del territori

4.7.1 Xarxa viària bàsica del Parc

L'inventari de camins, document de diagnòstic del present Pla especial, evidencia una alta densitat de vials amb més de tres mil quilòmetres de carreteres i pistes en el si del Parc del Montseny.

El Pla especial selecciona una part d'aquests camins per a conformar la xarxa viària bàsica del Parc. Aquesta xarxa ha d'estructurar el territori per l'acompliment dels objectius proposats pel mateix Pla especial i molt especialment pel que fa a potenciar les activitats econòmiques que contribueixin a impulsar el model territorial proposat i a ordenar l'ús social al Montseny, sense deixar de banda aquells camins necessaris per a la gestió del propi Parc i per a la prevenció d'incendis.

Tal com s'especifica a la Normativa del Pla especial la xarxa viària bàsica es subdivideix, a efectes normatius i d'ordenació, en tres subxarxes:

- **Xarxa rodada principal**
- **Xarxa rodada secundària**
- **Xarxa de senders senyalitzats**

La **Xarxa rodada principal** està formada per les carreteres de lliure trànsit general que travessen l'àmbit del Pla especial. Aquestes carreteres estableixen l'estructura viària general al permetre l'accés al Parc i organitzar el trànsit a través d'ell, comunicant nuclis de població de fora de l'àmbit entre sí i amb d'altres de l'interior. Són carreteres existents regides per regulacions sectorials i amb una limitada intervenció de l'òrgan gestor del Parc. Tanmateix, per afavorir l'accessibilitat i fomentar la mobilitat sostenible, el Parc impulsarà el transport col·lectiu i, en les zones adjacents a la *xarxa rodada principal*, promourà la creació de les parades necessàries, amb les obres i instal·lacions mínimes que garanteixin la protecció i l'aixopluc d'una àrea d'espera.

La titularitat i l'ús de les vies qualificades com a xarxa rodada principal són públics.

La **Xarxa rodada secundària** està integrada pels camins d'ús públic i els camins estratègics, els quals compleixen una funció primordial en la gestió del Parc. Aquesta xarxa organitza i distribueix el trànsit dins del Parc, i separa els camins de trànsit lliure per a l'ús públic dels de circulació restringida a veïns i/o propietaris, i als serveis tècnics, de vigilància, i de prevenció i extinció d'incendis.

Els **camins d'ús públic** de la xarxa rodada secundària configuren l'estructura bàsica global del Parc i han de permetre l'accessibilitat general al territori de manera compatible amb la seva protecció, així com l'accés a les dotacions, equipaments i nuclis urbans. En conseqüència, la seva definició dins d'aquest Pla comporta necessàriament el seu caràcter de camí públic obert al lliure trànsit, amb l'excepció d'aquells que pel seu traçat tinguin limitacions de pas per a determinat tipus de vehicles (per exemple camions, autocars, caravanes o similars); en aquest sentit el Parc podrà establir regulacions específiques. El lliure trànsit d'aquests camins també pot ser ocasionalment restringit per raons de gestió del Parc. Qualsevol de les restriccions i/o regulacions que el Parc estimi convenientes –tant de manera permanent com transitòria— haurà de ser adoptada d'acord amb les administracions competents i adequadament senyalitzada. L'objectiu bàsic de la gestió del Parc en relació amb aquests camins és garantir que el seu estat permeti la circulació de vehicles amb les condicions de seguretat, realitzant les actuacions necessàries pel seu manteniment i millora en col·laboració amb els Ajuntaments i altres administracions i entitats. En tot cas, el seu tractament físic dependrà de la intensitat d'ús i de les característiques del traçat.

La xarxa de camins d'ús públic definida pel Pla especial comprèn els camins següents:

- Camí d'Arbúcies a Sant Marçal, per la vall del Vidal, la Cortina i el turó dels Ginebrons
- Camí del Coll de n'Orri al turó de Montsoriu i Fogueres de Montsoriu
- Camí de Riells a Gualba
- Camí de Gualba a Campins
- Camí de Mosqueroles a la BV-5114, Can Riera de Ciuret i la Costa del Montseny
- Camí de la Costa del Montseny (fi de la BV-5119) al turó de l'Home i a Santa Fe
- Camí de la Costa del Montseny (BV-5119) a la BV-5301 i Montseny
- Camí de Mosqueroles a Sant Esteve de Palautordera pel serrat de Can Vilatorç
- Camí de Sant Esteve (Santa Margarida, BV-5301) a Montseny (BV-5301), per Vallmanya, el Polell, Santa Susanna i el Samont
- Camí de Montseny d'Amunt (BV-5301) a Sant Marçal, per les Illes
- Camí de Sant Pere de Vilamajor al Polell i Santa Susanna
- Camí de Cànoves a Vallforners, per l'embassament
- Camí del Figaró al veïnat de Vallcàrquera
- Camí de Tagamanent (C-17) a Collformic (BV-5301), per la Calma
- Camí d'Aiguafreda al Brull, per la riera de l'Avencó
- Camí d'Aiguafreda a Aiguafreda de Dalt
- Camí del Brull a la muralla ibèrica del turó del Montgrós
- Accés a la Morera des de la BV-5301

Els **camins estratègics** de la xarxa rodada secundària complementen els camins d'ús públic i tenen com a objectiu garantir el pas dels vehicles de servei –en tasques de gestió,

vigilància i control i prevenció d'incendis— així com de vehicles de veïns i/o propietaris per accedir a les seves finques. Per aquest motiu els camins estratègics tenen el seu trànsit restringit, i hauran d'estar senyalitzats a tal efecte. L'òrgan gestor del Parc, d'acord amb els ajuntaments, podrà aplicar mesures adients per impedir el trànsit d'altres vehicles no autoritzats.

En el cas de camins que no siguin d'ús públic, l'òrgan gestor del Parc establirà els acords oportuns amb els seus propietaris, per tal de garantir la circulació de vehicles motoritzats pels serveis de vigilància ordinària i en els supòsits d'emergència.

La **Xarxa de senders senyalitzats** està constituïda pels senders de Gran Recorregut (GR) i Petit Recorregut (PR), definits pels organismes competents, i els itineraris excursionistes o de passejada senyalitzats per l'òrgan gestor del Parc. Té com a objectiu oferir un conjunt bàsic d'itineraris excursionistes per ser recorreguts a peu, senyalitzats i en bones condicions de manteniment. Entesa com un recurs per a l'ús públic, aquesta xarxa ha de permetre una freqüentació respectuosa amb el medi natural.

Atenent la llarga tradició excursionista —des de finals del segle XIX— al massís del Montseny, que ha estat una de les primeres muntanyes conegudes i recorregudes per l'excursionisme català, el Pla especial defineix la xarxa de senders a partir de la xarxa de camins i senders existent i aplica els criteris següents:

- Integració dels itineraris de gran recorregut que travessen el Parc: GR-2, GR-5, GR-83 i Meridià Verd
- Incorporació dels itineraris que condueixen als indrets més freqüentats tradicionalment pels excursionistes: la Calma, turó de l'Home, Matagalls, les Agudes, turó de Tagamanent, Sant Marçal
- Incorporació d'itineraris que permetin donar a conèixer elements del patrimoni cultural i elements característics o singulars del paisatge i generar una oferta vinculada a les dotacions i als municipis
- Generació d'itineraris circulars de passejada i baixa dificultat
- Generació d'itineraris alternatius per tal d'ordenar la freqüentació
- Generació d'itineraris adaptats per a persones amb mobilitat reduïda

Com a resultat dels anteriors criteris, la xarxa de senders del Parc, està formada pels senders i itineraris següents:

Sender de Gran Recorregut GR-5
 Variant del GR-5 (GR-5-2), que recorre els cims i carenes del massís
 Sender de Gran Recorregut GR-2
 Sender de Gran Recorregut GR-83
 Sender de Gran Recorregut: "Meridià Verd"
 Itinerari de Passavets i Briançó al turó de l'Home
 Itinerari dels "Corrals", de Fontmartina al turó de l'Home
 Itinerari del turó de l'Home a les Agudes
 Itinerari de Sant Marçal a les Agudes
 Itinerari de coll de Borderiol al Matagalls
 Itinerari de Collformic al Matagalls
 Itinerari de l'Erola a Sant Segimon, Sant Miquel dels Barretons i Matagalls
 Camí Marçalenc: de Montseny a Sant Marçal i a Arbúcies
 Camí de Sant Pere de Vilamajor a Sant Elies i la Calma
 Camí del Figaró a Vallcàrquera i el turó de Tagamanent
 Camí de Tagamanent al turó de Tagamanent
 Camí de Pertegàs a Sant Cristòfol de Fogars
 Camí de Cànoves al Castanyer Gros de Can Cuc
 Camí de La Garriga a Sant Cristòfol de Monteugues
 Camí del Figaró a Sant Cristòfol de Monteugues
 Itinerari a Aiguafreda de Dalt

Itinerari de l'Empedrat de Morou
Itinerari de Riells de Montseny a Santa Fe
Itinerari d'Arbúcies a Montsoriu
Itinerari adaptat i conjunt d'itineraris circulars de la vall de Santa Fe
Itinerari del Sot de l'Infern
Itinerari dels ponts de la Riera Major, des de Viladrau
Itinerari de la Plana Amagada al turó de l'Home

L'òrgan gestor del Parc habilitarà específicament itineraris adients per a passejada a cavall i/o amb bicicleta; mentre no es defineixin aquests itineraris, només es podrà circular amb bicicleta i/o a cavall per les carreteres i camins amb una amplada de més de tres metres, d'acord amb les Ordenances del Parc

La titularitat del sòl destinat a xarxa rodada secundària i a xarxa de senders senyalitzats podrà ser pública o privada, mantenint la seva condició abans de l'aprovació del present Pla especial. Això no obstant, l'òrgan gestor del Parc podrà establir mecanismes adients —d'acord amb la legislació vigent— per aconseguir la seva titularitat pública en cas que sigui necessari per al bon funcionament de la xarxa viària bàsica del Parc. Amb benentès que l'aprovació d'aquest Pla especial implica la declaració d'utilitat pública i la necessitat d'ocupació dels béns immobles i els drets afectats compresos en aquestes xarxes, als efectes de la seva expropiació d'acord amb el marc legislatiu vigent. Tanmateix, els camins de la xarxa rodada secundària i la xarxa de senders senyalitzats podran mantenir la titularitat privada quan es garanteixi el seu ús i pas públics.

La xarxa bàsica es complementa amb un conjunt d'**àrees d'aparcament** situades en localitzacions estratègiques, a les vores de la xarxa rodada principal o dels camins d'ús públic, amb la finalitat d'ordenar l'accés de vehicles.

La **senyalització** vinculada a la xarxa viària bàsica del Parc s'ha d'ajustar a les normes de disseny, continguts i localització establertes per l'òrgan gestor a través del corresponent manual d'identitat gràfica, amb l'excepció d'aquells senyals, urbans i de carreteres, que compten amb una normativa general aplicable. Per tal de garantir la major homogeneïtat de la senyalització i protegir els valors naturals, el Pla prohibeix de manera expressa pintar o gravar rètols o indicacions sobre elements del patrimoni natural o edificat, així com la instal·lació de rètols publicitaris, excepte en els trams urbans. Amb caràcter excepcional, es pot admetre la col·locació de rètols de caràcter eventual per tal de facilitar informació sobre actuacions de durada limitada, prèvia autorització de l'òrgan gestor, que comportarà l'obligació de retirar el rètol un cop acabada l'actuació.

4.7.2 Dotacions del Parc

La gestió ordinària del Parc del Montseny ha consolidat una sèrie d'equipaments d'iniciativa pública, sovint gestionats mitjançant concessions administratives amb particulars o bé amb convenis amb altres institucions, principalment ajuntaments. Això ha comportat el desplegament d'un conjunt d'equipaments vinculats al Parc força desenvolupat, tant pel que fa al seu nombre com pel que fa a les seves tipologies. Tanmateix, aquest conjunt d'equipaments ha ultrapassat l'àmbit estricte del Parc, i s'han desenvolupat també equipaments del Parc en sòl urbà, bàsicament en els nuclis urbans de l'interior del Parc⁸ o de la perifèria⁹.

El present Pla especial, a partir del conjunt d'equipaments vinculats al Parc existents —situats en sòl no urbanitzable—, i de les noves necessitats que s'han plantejat durant el

⁸ Els equipaments vinculats al Parc del poble del Montseny, del Brull i el previst al nucli urbà de Riells.

⁹ Dins del conjunt d'infraestructures dedicades a l'ús públic n'hi ha de situades fora de l'àmbit del Parc, i que, per tant, resten excloses de les determinacions del present Pla especial, tot i que tenen un paper important en el model d'ús públic del Parc. Són les següents: Centres de documentació del Museu de Ciències Naturals de Granollers i del Museu Etnològic del Montseny, La Gabella d'Arbúcies; Centre Cultural Europeu de la Natura de Viladrau; Centres d'informació de Fogars de Montclús i de l'estació del Figaró i els punts d'informació d'Aiguafreda, de Gualba (a Can Figueras i a l'estació), de Sant Pere de Vilamajor (a la Rectoria), de Seva i de Tagamanent.

procés de revisió endegat, defineix el conjunt d'equipaments necessaris per assolir els seus objectius de conservació, gestió i ús públic del Parc del Montseny, els quals anomena **dotacions del Parc**.

Dins l'àmbit territorial del Parc del Montseny, el Pla defineix les següents dotacions del Parc:

- **Masia Mariona** (Fogars de Montclús), destinada a l'ús dotacional vinculat al Parc (nova seu de l'òrgan gestor del Parc) i a l'ús cultural (museu dedicat a l'obra de mecenatge i recerca del meteoròleg català Rafel Patxot)
- **Can Planes de Fontmartina** (Fogars de Montclús), destinada a l'ús científic (centre per a la recerca i formació científiques)
- **Càmping de Fontmartina** (Fogars de Montclús), destinat a l'ús recreatiu
- **Can Casades** (Fogars de Montclús), destinada a l'ús dotacional vinculat al Parc (centre d'informació de visitants)
- **Can Lleonart** (Fogars de Montclús), destinada a l'ús educatiu (centre d'educació ambiental)
- **La Traïna** (Fogars de Montclús), destinada a l'ús educatiu (centre d'educació ambiental i casa de colònies)
- **Rectoria de Vallcàrquera** (Figaró–Montmany), destinada a l'ús educatiu (centre d'educació ambiental i casa de colònies)
- **Alberg del Puig** (Montseny), destinada a l'ús dotacional vinculat al Parc (alberg excursionista)
- **L'Agustí** (Tagamanent), destinada a l'ús dotacional vinculat al Parc (ecomuseu dedicat a la masia i a l'etnografia de La Calma)
- **El Vilar de la Castanya** (El Brull), destinada a l'ús dotacional vinculat al Parc (centre de recerca ecològica)

També s'inclouen com a dotacions del Parc alguns edificis i construccions d'interès patrimonial, alguns d'ells són Béns culturals d'interès nacional (BCIN) i d'altres estan protegits pel planejament urbanístic municipal. Per aquest conjunt d'elements del patrimoni cultural català el present Pla especial planteja actuacions de restauració amb el doble objectiu de prolongar l'existència dels edificis i construccions d'interès patrimonial, millorant fins al màxim les seves condicions físiques, i adscriure'ls a l'ús dotacional vinculat al Parc. En tots els casos l'ús dotacional ha de ser de tipus cultural i fonamentat en la visita i interpretació del propi monument. Aquestes dotacions del Parc són:

- **Muralla ibèrica del turó de Montgrós** (El Brull), restes d'un poblat ibèric i jaciment arqueològic. BCIN
- **Castell de Montclús** (Sant Esteve de Palautordera), fortificació medieval. BCIN
- **Castell de Montsoriu** (Arbúcies i Sant Feliu de Buixalleu), fortificació medieval. BCIN
- **Conjunt monumental de Tagamanent** (Tagamanent), castell i església medieval
- **Església d'Aiguafreda de Dalt** (Aiguafreda), església, rectoria i comunidor
- **Pous de glaç de l'Avencó** (Tagamanent), conjunt de pous de glaç, a la riba esquerra de la riera de l'Avencó, de gran interès etnogràfic. Equipament cultural.

La titularitat de totes les dotacions del Parc esmentades es pública. La majoria d'elles són propietat de la Diputació de Barcelona, excepció feta del Vilar de la Castanya que és propietat de la Generalitat de Catalunya; del castell de Montsoriu que és propietat del Consell Comarcal de la Selva; del castell de Montclús de propietat privada amb un conveni de cessió d'ús a favor de l'Ajuntament de Sant Esteve de Palautordera; de l'església d'Aiguafreda de Dalt que és propietat del Bisbat de Vic i dels pous de glaç de l'Avencó que són de propietat de privada amb un conveni de cessió d'ús a favor de l'Ajuntament de Tagamanent per 15 anys (fins el 2020).

El Parc compta també amb dotacions situades dins dels nuclis urbans del seu interior, que completen la xarxa d'infraestructures per a l'ús públic. Les dotacions del Parc dins d'aquests nuclis urbans són:

- **Centre d'informació del poble de Montseny**, centre d'informació de visitants

- **Centre d'informació de la Rectoria del Brull**, centre d'informació de visitants i equipament cultural dedicat a la divulgació de les muralles ibèriques del turó de Montgrós
- **Centre d'informació de Riells**, centre d'informació de visitants
- **Casal de cultura del poble de Montseny**, centre d'exposicions permanents del Parc.

La gestió de les dotacions del Parc correspon bàsicament a l'òrgan gestor del Parc del Montseny, excepte el Vilar de la Castanya (DP.11) la gestió del qual correspon a la Generalitat de Catalunya atès que n'és propietària. L'òrgan gestor del Parc podrà gestionar les dotacions de forma directa o bé en règim de conveni amb altres administracions públiques, o bé privada o mixta mitjançant concessió administrativa o altra figura equivalent admesa en dret, compatible amb el tipus de dotació i amb els objectius d'aquest Pla.

4.7.3 Patrimoni construït del Parc

L'inventari del patrimoni construït del Parc del Montseny mostra el panorama actual de l'edificació, que és fruit de l'evolució socioeconòmica i marca unes tendències que cal aprofitar i/o modificar per a complir els objectius del present Pla especial i molt especialment aquells que fan referència al desenvolupament socioeconòmic, protecció i restauració del patrimoni cultural, protecció del paisatge, aprofitament sostenible i dotacions i suport d'infraestructures d'ús públic. En tots ells el patrimoni edificat hi juga un paper més o menys rellevant.

A la vista de les conclusions de l'inventari, on s'especifica la quantitat d'edificacions que es podrien arribar a recuperar si fos escaient i les condicions d'accessibilitat i serveis necessaris fossin compatibles amb els objectius previstos en el Pla especial, aquest aposta per la recuperació del patrimoni construït preferentment abans de la construcció de noves edificacions.

Des del punt de vista de la sostenibilitat és evident que aprofitar totes aquelles edificacions existents i que funcionalment puguin donar sortida a les demandes de desenvolupament econòmic o de fixació de població permanent –per a garantir la revitalització econòmica i una millor cura del territori— és la solució més coherent.

Per tot això el Pla especial prioritza la rehabilitació i la restauració a l'obra nova i la reconstrucció i, en general, no admet –tal com s'especifica en la normativa del present Pla especial— noves construccions llevat d'aquelles justificades com a necessàries pel desenvolupament de l'activitat agrària, dotacions i serveis del Parc, alguns equipaments considerats d'interès públic en els planejaments municipals o algunes edificacions auxiliars, sempre que no hi hagi alternativa de recuperació d'edificacions existents. D'altra banda, s'entén que aquesta recuperació només es podrà fer quan la implantació dels serveis necessaris, inclosa l'accessibilitat, es pugui realitzar amb el mínim impacte ambiental i paisatgístic.

Les edificacions existents es distribueixen normativament segons els grups de classificació de l'Inventari. Aquests grups de classificació són el punt de partida per l'elaboració dels "Catàlegs de masies i cases rurals" o dels "Catàlegs de béns protegits", previstos en el Text refós de la Llei d'urbanisme, així com d'altres catàlegs del patrimoni com els de béns d'interès cultural o urbanístic, previstos en la *Llei 9/1993, del patrimoni cultural català*, tots ells d'àmbit municipal. Només podran estar incloses en els Catàlegs de masies i cases rurals les edificacions que estiguin dins el grup del mateix nom. Un cop aprovats els esmentats catàlegs municipals, la resta d'edificacions –incloses en l'Inventari— que no tenen, ni tindran, cap protecció s'hauran d'ajustar a les regulacions de la normativa del Pla especial pel que fa a les llicències d'obres, d'activitats i/o de legalització, i aquelles que no s'hi puguin ajustar quedaran fora d'ordenació o amb volum i/o ús disconforme. Les ruïnes irrecuperables, classificades en el grup de **ruïnes**, no tenen cap mena de consideració a efectes de drets edificatoris o de reconstrucció de la suposada edificació preexistent.

Protecció del patrimoni arquitectònic i cultural

El Parc del Montseny compta amb un ric i divers patrimoni arquitectònic i cultural, testimoni de l'actuació de l'home al llarg de la història. L'òrgan gestor del Parc ha de col·laborar amb l'administració de la Generalitat de Catalunya i amb els Ajuntaments per garantir la seva protecció fent efectives les mesures establertes en la Llei del patrimoni cultural català. En aquest sentit seran objecte d'especial protecció tots aquells elements del patrimoni cultural que tinguin declaració de Béns culturals d'interès nacional, Béns culturals d'interès local o Béns de protecció urbanística, així com tots aquells inclosos en catàlegs municipals de protecció del patrimoni arquitectònic.

Dins l'àmbit del Pla especial hi ha els Béns Culturals d'Interès Nacional (BCIN) següents:

- Castell de Montsoriu. Torre de les Bruixes (Arbúcies/Sant Feliu de Buixalleu)
- Torre de Vilarmau (Arbúcies)
- Masia la Sala (El Brull)
- Muralla ibèrica, turó de Montgrós (El Brull)
- Església de Santa Magdalena de Mosqueroles (Fogars de Montclús)
- Casa de Palau (castell de Fluvià) (Sant Esteve de Palautordera)
- Castell de Montclús (Sant Esteve de Palautordera)
- Castell de Tagamanent (Tagamanent)
- Masia de Vallforneres (Tagamanent)
- Masia la Sala (Viladrau)

També tenen la consideració de *béns protegits*, d'acord amb la Llei, els jaciments arqueològics i els paleontològics.

D'altra banda s'identifiquen una sèrie d'elements, edificacions i/o conjunts de notable interès cultural i etnogràfic vinculat a l'història del massís del Montseny. Malgrat no tenir cap de les declaracions de protecció anteriors, el present Pla especial preveu esmerçar esforços de caràcter prioritari per a la seva protecció, tant per a la seva rehabilitació i/o restauració, com per a la seva reutilització dins de programes d'interpretació i d'itineraris culturals que fomentin el seu coneixement i difusió. En alguns d'ells, tal com s'ha explicat abans, hi ha prevista la seva conversió en dotacions per a un ús cultural específic. Els elements arquitectònics, edificis i conjunts considerats de notable interès són:

- Església de Sant Pere Desplà (Arbúcies)
- Dòlmens de la Serra de l'Arca (Aiguafreda–El Brull)
- Conjunt d'Aiguafreda de Dalt (Aiguafreda), església, rectoria, comunidor i cementiri
- Ermita de Sant Pere de Vallcàrquera (Figaró-Montmany)
- Conjunt de pous de glaç de Sot Mal (Montseny)
- Ermita de Santa Susanna (Sant Pere de Vilamajor)
- Conjunt monumental de Tagamanent (Tagamanent)
- Ermita de Sant Cebrià de la Mora (Tagamanent)
- Conjunt de Pous de glaç de l'Avencó (Tagamanent)

L'òrgan gestor del Parc instarà als ajuntaments a promoure les tramitacions de declaració de protecció corresponents de tots aquests elements i edificacions, atesa la seva vàlua.

Consideració similar tenen les següents edificacions que estan en sòl urbà dins l'àmbit del Pla especial, dels quals se'n fa una sinopsi del seu interès històric i cultural atès que no tenen fitxa en l'inventari del present Pla especial:

Sant Martí del Brull

Església romànica, amb façana barroca, situada en el nucli del Brull, en bon estat de conservació; és l'element més destacat del conjunt arquitectònic d'aquest petit nucli urbà.

Castell del Brull

Documentat ja al segle X, aquest castell, en el nucli urbà del Brull, va ser refet el segle XII; en l'actualitat resta visible la planta pentagonal i es conserva una cara dels murs i part d'una torre.

Comunidor de Sant Esteve de la Costa

Al nucli de la Costa del municipi Fogars de Montclús, es tracta d'una petita edificació en forma de porxo obert a tots quatre vents, coberta i vora de l'església de La Costa, on s'aixoplugava el sacerdot que comunia les tempestats i pedregades. Al massís del Montseny, hi ha dos exemples a La Costa i a Aiguafreda de Dalt.

Sant Esteve de la Costa

Església romànica del segle XII, situada al nucli de La Costa de Fogars de Montclús, la peça més valuosa és una imatge gòtica de la Mare de Deu dels Àngels del segle XIV.

San Julià de Montseny

Situada al bell mig del nucli urbà del poble de Montseny, església romànica, ampliada i reformada els segles XVIII i XIX.

Sant Martí de Riells

Situada al petit nucli urbà de Riells de Montseny i esmentada ja al segle IX, forma un conjunt amb la Rectoria. L'abadia de Sant Martí de Riells és el nom amb què es coneix aquesta senzilla ermita, que, tot i ser austera i de petites dimensions, s'ha batejat popularment amb el nom d'abadia gràcies a mossèn Pere Ribot, il·lustre catalanista i poeta, que la va regentar durant anys, des que hi va arribar estranyat l'any 1941 fins a la seva mort l'any 1997.

La intervenció en tots els elements, edificis i/o conjunts relacionats anteriorment s'haurà de fer amb especial cura pels elements protegits i el seu entorn i a manca d'altres prescripcions específiques per a cada cas s'haurà d'atenir al que preveu la Normativa del present Pla especial.

S'han identificat també altres elements arquitectònics, edificis i/o conjunts que, sense tenir cap declaració de protecció legal, ni tenir consideració de notable interès patrimonial, ni ser dotacions o tenir previsió de què ho siguin, mereixen cert interès per a la seva preservació. Aquests elements i edificis s'inclouen en l'inventari del patrimoni construït del present Pla especial en els grups de classificació *Edificacions d'interès patrimonial* i *Elements d'interès patrimonial*.

Finalment, l'òrgan gestor de Parc ha de promoure la conservació i la divulgació del patrimoni etnològic del massís del Montseny, en les seves múltiples manifestacions, d'acord amb l'inventari elaborat pel Centre d'Estudis de la Cultura Popular, adscrit al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

4.8 Normativa del Pla

4.8.1 El text normatiu

La normativa és el document fonamental del Pla per a la definició de l'àmbit i l'ordenació del Parc del Montseny i la regulació de les edificacions, els usos, els aprofitaments i les actuacions.

Es desenvolupa al llarg de quatre grans capítols (Títols) i 163 articles.

El **Títol primer** conté disposicions generals, les quals es desenvolupen amb 31 articles. En primer lloc (capítol primer) s'aborden diferents aspectes d'índole general que inclouen el marc legal en el que s'inscriu i formula el present Pla especial, la definició dels seus objectius i àmbit territorial, la relació i descripció dels documents que l'integren i, finalment, la seva obligatorietat, interpretació, vigència, possibles modificacions i els terminis i condicions per a la seva revisió.

En el capítol segon s'estableix –i es descriu– l'òrgan gestor del Parc del Montseny, sobre el que recauran la iniciativa i les competències per a desenvolupar, gestionar i executar el Pla, i s'enumeren les seves atribucions. També es despleguen un seguit de disposicions que regulen aspectes urbanístics necessaris per al desenvolupament, execució i gestió del Pla, com són la necessitat de formular plans especials urbanístics per a desenvolupar determinats aspectes del Pla i el seus requeriments, les àrees de tempteig i retracte i l'adquisició pública de terrenys, la gestió de les finques de titularitat pública, la intervenció administrativa i l'obligatorietat de les llicències urbanístiques, la validesa i el contingut d'aquestes llicències, les obres i les instal·lacions fora d'ordenació i les infraccions urbanístiques.

En el capítol tercer, s'estableixen els instruments necessaris per a la gestió del Pla: els *plans de gestió del Parc*. Es descriuen els diferents plans de gestió –el Pla de gestió integral, el Pla de conservació, el Pla de prevenció d'incendis, el Pla d'ús públic, el Pla per al desenvolupament socioeconòmic i el Pla de seguiment–, es defineixen els objectius de cada un d'ells i s'estableixen les directrius per a la seva formulació. En aquest capítol es recullen, a l'article 27, els beneficis –tècnics, financers i econòmics– als que poden acollir-se els ens locals i els titulars de les finques agrícoles o forestals integrades totalment o parcialment dins l'àmbit territorial de Pla.

En el capítol quart, es desenvolupen les *àrees de gestió* que el Pla distingeix dins el seu àmbit territorial. Aquestes àrees tenen l'objectiu de definir i delimitar uns àmbits de gestió pròpia dels ajuntaments i de l'òrgan gestor del Parc, atenent la homogeneïtat i coherència de criteris d'actuació en els sòls urbà i urbanitzable, en un cas, i en el sòl no urbanitzable, en l'altre, així com establir àmbits de col·laboració i coordinació entre els ajuntaments i l'òrgan gestor del Parc en tot allò que fa referència a la gestió del Parc del Montseny.

El **Títol segon**, conté el conjunt de determinacions paisatgístiques d'aplicació a les àrees en règim de sòl urbà i sòl urbanitzable, les quals es despleguen al llarg de 6 articles. L'àmbit d'aplicació d'aquestes determinacions són els terrenys –situats dins de l'àmbit del Pla–, classificats com a sòl urbà i sòl urbanitzable (delimitat i no delimitat) pels instruments de planejament urbanístic municipal. Aquests terrenys es corresponen amb els petits nuclis urbans dels municipis que hi ha al seu interior i les reserves de sòl que alguns d'ells tenen per a futurs desenvolupaments i amb les urbanitzacions existents (implantades amb anterioritat al Pla de 1977–1978). El Pla recull aquestes classes de sòl sota una mateixa denominació la de *Zona subjecta a ordenació preexistent*, amb la clara voluntat de respectar les determinacions relatives a la qualificació urbanística que els atorga el planejament urbanístic del municipi al que pertanyen. Per aquesta *Zona* el Pla estableix determinacions de caràcter paisatgístic, d'obligatori compliment, amb una doble finalitat: millorar la seguretat de les àrees edificades enfront els incendis forestals i reduir el seu impacte afavorint una major integració dels nuclis urbans en el Parc del Montseny.

El **Títol tercer**, conté les determinacions d'aplicació a les àrees de sòl no urbanitzable (d'ara en endavant SNU). És el més substantiu del Pla, ja que estableix les limitacions que han de respectar-se i les determinacions necessàries per a la protecció ambiental, la conservació i el desenvolupament de les àrees classificades com a SNU –que són les predominants– dins de l'àmbit del Parc del Montseny. És, en conseqüència, el títol més extens i les seves determinacions es despleguen en 102 articles.

En el seu primer capítol es defineixen les *zones del Pla* –de reserva natural, d'alt interès natural, ecològic i paisatgístic i d'interès natural– i es classifiquen els *sistemes urbanístics* en SNU que provenen dels diferents planejaments urbanístics municipals i els *sistemes propis del Parc* que estableix el Pla també en SNU.

En el capítol segon es defineixen els *elements bàsics del territori*: el relleu, la xarxa hidrogràfica, les àrees forestals, la xarxa viària bàsica, els enclavaments agrícoles, les edificacions i elements construïts i l'estructura de la propietat del sòl. Són els elements que

estructuren el territori, configuren la seva fesomia i condicionen les actuacions del Pla; són per tant els components fonamentals de l'ordenació del territori del Parc.

En el capítol tercer conté les determinacions de protecció dels sistemes naturals i del paisatge i les de protecció de l'ambient atmosfèric. El Pla determina un règim general de protecció, que s'accentua en aquelles zones que classifica com a Zona de reserva natural. Les disposicions s'estructuren en capítols i apartats, classificant amb criteris geogràfics i ecològics els elements que cal protegir i aportant criteris específics de protecció de la gea i del patrimoni geològic; dels recursos hídrics, dels cursos d'aigua i de les riberes; de la flora i la vegetació; dels hàbitats d'interès comunitari; de la fauna salvatge; de la connectivitat ecològica; del paisatge i de l'ambient atmosfèric.

Sense negligir els altres objectius del Pla, l'objectiu bàsic és el que recull la seva mateixa denominació, és a dir, la "protecció del medi físic i del paisatge". Possiblement, és el concepte de paisatge el que resulta més significatiu d'allò que es vol protegir, doncs té un caràcter, d'una banda integrador, reunint elements naturals i culturals, i de l'altra, dinàmic, en constant evolució tant per factors naturals com per factors socials. Aquest darrer aspecte ha obligat a replantejar la teoria i la pràctica de la conservació, en el sentit que la protecció no pot aturar el dinamisme propi del territori, cal, en tot cas, intervenir en un sentit positiu en la seva evolució.

El Pla especial, dins de les directrius per a la gestió, incorpora l'elaboració d'un *Pla de conservació*, que definirà les línies estratègiques i les actuacions destinades a preservar i millorar l'estat dels sistemes naturals, el patrimoni cultural i el paisatge, a partir del coneixement i l'anàlisi del seu estat actual i de la definició dels objectius de conservació.

D'altra banda, el règim normatiu i d'ordenació que estableix el Pla especial garanteix el compliment, amb escreix, de les *Directrius generals pels espais de muntanya interior inclosos en la proposta de xarxa Natura 2000*, elaborades per la Generalitat de Catalunya. Val a dir que aquestes directrius configuren un marc general que té la finalitat d'orientar la planificació i la gestió d'aquests espais. En el cas del Parc del Montseny, el Pla especial determina un règim de protecció dels valors naturals i culturals que justifiquen la seva inclusió en la xarxa d'espais naturals europeus i un règim específic de protecció per a les espècies i hàbitats d'interès comunitari, garantint un tractament normatiu en cap cas menys restrictiu que el que proposen les directrius del Departament de Medi Ambient i Habitatge.

Quan la Normativa aborda la protecció de l'ambient atmosfèric, ho fa recolzant-se en la legislació sectorial que, per raó de la matèria, té aplicació directa sobre l'àmbit territorial del Pla amb l'objectiu de reduir la contaminació lluminosa durant les hores nocturnes i protegir el Parc contra la contaminació acústica.

En el capítol quart recull la regulació general de les edificacions en SNU en concordança amb el marc legislatiu vigent en matèria d'urbanisme, és a dir que les determinacions d'aquest capítol dimanen directament de les del Text refós de la Llei d'Urbanisme i del seu Reglament. A partir del cens de les construccions que hi ha en SNU, la Normativa classifica les edificacions existents —classificació que es trasllada a l'Inventari del patrimoni construït— i estableix ens quins casos s'admetran noves edificacions. Defineix el contingut i l'abast de l'*Inventari del patrimoni construït del Parc del Montseny* i també disposa —amb caràcter general per a la totalitat de l'àmbit del Pla— que els *criteris paisatgístics* que han de determinar la inclusió de les masies i cases rurals en els Catàlegs als que fa referència l'article 50.2 de la Llei d'urbanisme s'establiran a partir de l'avaluació d'una sèrie de *valors paisatgístics positius, neutres o negatius*. Allí s'estableix que la catalogació d'una masia o casa rural haurà d'avaluar els *valors paisatgístics negatius* que hi concorren, els quals actuaran com a demèrits per a la seva catalogació i a l'hora d'establir els usos als que es pot destinar.

Al capítol quart es despleguen, també, disposicions per a la protecció del patrimoni històric i arquitectònic i dels jaciments arqueològics, ambdós exposats amb anterioritat¹⁰, i a més, s'estableixen una sèrie de *criteris bàsics d'intervenció* en les edificacions i de *disseny* per a les noves construccions, així com per als espais exteriors vinculats a l'edificació (enjardinament, espais transformats impermeables, piscines, estructures efímeres, enllumenat, barreres arquitectòniques). Té especial rellevància en aquest capítol la definició dels diferents tipus (graus) d'intervenció en el patrimoni construït (obres) —de reparació i millora, d'ampliació, de reconstrucció i rehabilitació i de restauració— i els criteris, els paràmetres i l'abast de les actuacions que s'hi permeten. També s'aborda la regulació específica de les piscines i de les tanques, així com del sanejament i abocaments de productes residuals i dels moviments de terres i rebliments.

El Pla especial es proposa fomentar, i així ho recull el text normatiu, l'eficiència energètica i la utilització d'energies a partir de fonts renovables en els edificis del Parc del Montseny, amb la consegüent reducció de l'ús d'energies fòssils i de la contaminació que duen associada. Un espai natural protegit ha d'integrar els objectius del desenvolupament sostenible i prevenir els problemes ambientals, tant locals com globals.

El capítol cinquè tracta de la regulació general dels usos i activitats en SNU. Aquest capítol es desplega al llarg de cinc seccions, cadascuna de les quals desenvolupa un paquet homogeni d'usos i activitats. La primera secció és de disposicions generals —d'aplicació transversal a tots els usos—, on es defineixen els conceptes de compatible, d'incompatible i de principal i de complementari en referència als usos i activitats. El Pla estableix i classifica els usos compatibles dins l'àmbit del Parc del Montseny i regula la seva potencial admissió i les limitacions a la seva implantació d'acord amb els seus objectius generals i específics. En aquesta secció es defineixen, també, les condicions d'accessibilitat als espais lliures i als edificis de concurrència pública.

En la segona secció es tracten els usos i activitats agràries, epígraf que engloba els usos i les activitats forestals, agrícoles i ramaderes, així com del conjunt d'aspectes que els són propis. En la tercera secció es despleguen les regulacions referents a altres usos i activitats vinculades amb l'aprofitament de recursos naturals, com són les que afecten els aprofitaments cinegètics i piscícoles, la caça i la pesca i les activitats extractives. En la secció quarta es defineixen i desenvolupen els usos vinculats a les edificacions: d'habitatge, residencial, de restauració, hotelier, de turisme rural, de càmping, d'educació ambiental i d'educació en el lleure, comercial, industrial i els dotacionals vinculats al Parc.

La secció cinquena aborda les activitats dels usuaris del Parc, és a dir aquelles activitats que tenen a veure amb l'ús públic del Parc del Montseny. Es despleguen una sèrie de normes específiques per a les activitats recreatives i les de recol·lecció —atès que poden estar subjectes a llicència urbanística i/o a l'autorització de l'òrgan gestor del Parc—, malgrat que el conjunt d'activitats vinculades amb l'ús públic del Parc es regulen específicament a les Ordenances d'ús públic del Parc.

El darrer grup d'usos i activitats, els vinculats a la xarxa viària, es tracten a la secció sisena, on es fa esment de les parades de transport col·lectiu, en concordança amb el Pla d'actuacions, atès l'impuls que l'òrgan gestor del Parc vol donar al transport públic col·lectiu.

En el capítol sisè s'estableix la regulació general dels sistemes urbanístics en SNU. Aquest capítol també es desenvolupa en varies seccions, cadascuna de les quals aborda aspectes concrets dels sistemes urbanístics. La secció primera estableix la regulació general dels sistemes urbanístics i dels sistemes propis del Parc, la titularitat i afectació del sòl destinat a sistemes i la seva gestió i execució. En la secció segona es regulen els sòls destinats a *equipaments comunitaris* en SNU dins l'àmbit del Pla, així com els sòls destinats a *dotacions del Parc* necessàries per assolir els objectius del Pla especial. La secció tercera tracta de les diferents *xarxes* destinades a la distribució de serveis —aigua, gas i electricitat—, a la

¹⁰ Al capítol 7, Estructura del territori, d'aquesta Memòria.

prestació de serveis de telecomunicació, a l'evacuació de les aigües pluvials i residuals fins a les estacions de depuració, així com altres instal·lacions ambientals d'interès públic. Es defineixen el contingut i l'abast de cadascun d'aquests sistemes i es regulen les condicions tècniques exigibles a les diferents infraestructures de serveis tècnics que es poden implantar dins l'àmbit del Parc del Montseny. En la secció quarta fa referència al sistema viari: allí es classifica la vialitat existent dins l'àmbit territorial del Pla, es defineix la *xarxa viària bàsica del Parc* i es despleguen les regulacions de cadascuna de les xarxes que la integren, així com altres aspectes que els són propis, com titularitat, domini públic viari, zones de servitud, i franges de protecció. També s'estableixen els criteris per al desenvolupament de la xarxa viària bàsica del Parc i les regulacions de la seva senyalització.

El **Títol quart**, conté les determinacions específiques per a les diferents zones del Parc – *d'interès natural, d'alt interès natural, ecològic i paisatgístic i de reserva natural*—, i defineix, classifica i caracteritza les *àrees de tractament específic* del Parc i estableix els criteris per al seu desenvolupament. El contingut de les seves determinacions es desenvolupa al llarg de 24 articles.

La normativa es clou amb una sèrie de disposicions addicionals, transitòries i final.

4.8.2 Els annexos normatius

Descripció de l'àmbit territorial del Pla especial

L'annex normatiu 1 conté la descripció literal, per municipis, de l'àmbit del Pla i alhora perímetre del Parc del Montseny. En cas de contradicció amb els plànols d'ordenació, la descripció literal de l'àmbit prevaldrà sobre la gràfica.

Llistat d'hàbitats i d'espècies protegides

A continuació s'exposen els criteris emprats per definir el llistat d'hàbitats i d'espècies protegides de l'annex normatiu 2 del Pla especial.

La selecció dels hàbitats presents en l'àmbit del Parc del Montseny que consten a l'apartat 1 de l'annex sota el títol ***Descripció dels hàbitats d'interès***, s'ha fonamentat en la informació de les següents fonts: llistat de comunitats per a incloure en la delimitació de superfícies forestals d'àrea reduïda a que fa referència l'article 10 de la Llei 12/1985 d'espais naturals que el PEIN determina per als espais del Massís del Montseny i la Riera d'Arbúcies, diferents bases cartogràfiques encarregades en el marc del projecte SITxell (Oficina Tècnica de Planificació i Anàlisi territorial, Diputació de Barcelona) i pel Departament de Medi Ambient i Habitatge al Grup de Geobotànica i Cartografia de la Vegetació (CERBIV-UB), i l'estudi de base per a la diagnosi del Pla anomenat *Interpretació del medi físic i natural: flora i vegetació* del Grup de Recerca de Flora i vegetació del Departament de Ciències Ambientals de la Universitat de Girona.

En el cas dels apartats 1.1 i 1.2 es posen, tot seguint la codificació de la Directiva 97/62/CEE, els Hàbitats d'Interès Comunitari prioritaris i no prioritaris respectivament. A l'apartat 1.3 s'inclouen aquelles formacions vegetals que es consideren amenaçades segons les esmentades fonts. En aquest darrer cas, per tal de facilitar la interpretació de la llista tot reduint i homogeneïtzant nomenclatures i codificacions, s'han integrat les múltiples categories de descripció de les formacions vegetals emprades (Cartografia dels hàbitats de Catalunya, Hàbitats de superfície reduïda de Catalunya, Associacions vegetals rares i/o amenaçades, etc.) en una única classificació de referència: la Llista dels hàbitats CORINE de Catalunya¹¹.

¹¹ VIGO, J.; CARRERAS, J. i FERRÉ, A. (eds.) (2005) *Manual dels hàbitats de Catalunya: catàleg dels hàbitats naturals reconeguts en el territori català d'acord amb els criteris establerts pel "CORINE biotopes" manual de la Unió Europea*. Departament de Medi Ambient i Habitatge, Catalunya.

Dins **Espècies de flora protegides**, a l'apartat 2.1 es llisten les espècies de flora que es consideren presents en l'àmbit d'aquest Pla especial i que estan estrictament protegides per la legislació sectorial. La normativa de referència tinguda en compte ha estat:

- **a nivell autonòmic:** el *Decret 328/92, del Pla d'espais d'interès natural*; l'*Ordre 5-11-84, sobre protecció de plantes de flora autòctona amenaçada de Catalunya*; i, l'*Ordre 28-10-86, per la qual es regula el verd ornamental nadalenc i es protegeix el boix grèvol*.
- **a nivell estatal:** el *Real Decreto 439/1990, por el que se regula el Catálogo Nacional de Especies Amenazadas*.
- **a nivell europeu:** la *Directiva 92/43/CEE, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestres*; la *Directiva 97/62/CEE, per la qual s'adapta al progrés científic i tècnic la Directiva 92/43/CEE*; i, el *Conveni de Berna (Decisió 82/72/CEE)*.

A l'apartat 2.2 es recullen les espècies de flora que aconsegueixen una o varies de les tres condicions següents: ser espècies parcialment protegides per la legislació sectorial¹²; ser flora que previsiblement serà protegida al entrar en vigor el *Projecte de Decret, de creació del Catàleg de Flora amenaçada autòctona de Catalunya*, el qual està en elaboració per part del Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya en el moment de la redacció del present Pla especial; i finalment, la flora que, malgrat no estar protegida en l'actualitat per altres normatives, resta protegida pel present Pla especial per ser considerada d'interès per als ecosistemes i la biodiversitat del Parc. Aquest tercer grup de tàxons s'han escollit prèvia consulta a botànics experts i satisfan algun o diversos dels criteris que s'exposen a continuació: ser endèmics o semiendèmics, trobar-se al límit de distribució i en situació desfavorable, formar una població relict o disjunta respecte als principals nuclis de distribució, ser molt rars, i estar en llistats de flora amenaçada. En casos molt concrets, algun dels elements florístics de la llista pot haver-se extingit en temps recents o tenir una presència molt probable però pendent de confirmar; la seva inclusió a la llista atén el principi de precaució.

Dins **Espècies de fauna protegides**, a l'apartat 3.1 es llisten les espècies de fauna que es consideren presents en l'àmbit d'aquest Pla especial i que estan protegides legalment de forma estricta. La normativa de referència tinguda en compte ha estat:

- **a nivell autonòmic:** el *Decret 328/92, del Pla d'espais d'interès natural*; i, la *Llei 2/2006, de 27 de juliol, de mesures en matèria de medi ambient i de modificació de les lleis 3/1988 i 22/2003, relatives a la protecció dels animals, de la Llei 12/1985, d'espais naturals, de la Llei 9/1995, de l'accés motoritzat al medi natural, i de la Llei 4/2004, relativa al procés d'adequació de les activitats d'incidència ambiental*.
- **a nivell estatal:** el *Real Decreto 439/1990, por el que se regula el Catálogo Nacional de Especies Amenazadas*.
- **a nivell europeu:** la *Directiva 92/43/CEE, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestres*; la *Directiva 97/62/CEE, per la qual s'adapta al progrés científic i tècnic la Directiva 92/43/CEE*; la *Directiva 79/409/CEE, relativa a la conservació de les aus silvestres*; la *Convenció de Bonn (Decisió 82/461/CEE)*; i, el *Conveni de Berna (Decisió 82/72/CEE)*.

A l'apartat 3.2 es recullen aquelles espècies de fauna que estan protegides parcialment per la legislació sectorial¹³, i les que, malgrat no estar protegides en l'actualitat per altres normatives, resten protegides pel present Pla especial per ser considerades d'interès per als

¹² Són les contemplades a l'annex V de la *Directiva 92/43/CEE* i que, per tant, no estan protegides estrictament però la seva recol·lecció i explotació poden ser objecte de mesures de gestió.

¹³ Són les contemplades a l'annex V de la *Directiva 92/43/CEE* i que la seva recol·lecció i explotació poden ser objecte de mesures de gestió, i/o les de l'annex III de la *Decisió 82/72/CEE*, per les quals cal establir reglamentació amb la finalitat de mantenir l'existència de les seves poblacions fora de perill.

ecosistemes i la biodiversitat del Parc. Per a l'elaboració de la llista s'han consultat especialistes dels diferents grups faunístics. Així, els tàxons llistats aconsegueixen un o varis dels següents criteris: ser endèmics o semi-endèmics, trobar-se al límit de distribució i en situació desfavorable, formar una població relict o disjunta respecte als principals nuclis de distribució, ser rars, i estar en llistats de fauna amenaçada de diferent abast territorial. En algun cas puntual s'han inclòs espècies d'extinció recent per tal de garantir-ne la seva protecció en el cas d'una eventual reaparició, ja sigui espontània o conseqüència de mesures de gestió aplicades al Parc.

A l'apartat 3.3 es recullen les espècies de fauna cinegètica d'interès per la situació regressiva de llurs poblacions dins l'àmbit del Parc del Montseny.

Mesures addicionals per a l'actuació sobre la vegetació situada en la zona d'influència de línies aèries de conducció elèctrica situades dins l'àmbit del Parc del Montseny

L'annex normatiu 3 conté una sèrie de mesures addicionals —generals i específiques— d'actuació sobre la vegetació acordades amb les companyies titulars de línies elèctriques que travessen el Parc del Montseny, amb la finalitat d'homologar unes prescripcions tècniques de les actuacions de manteniment de les franges de protecció (zones d'influència) de les línies aèries de conducció elèctrica, d'obligat compliment per a les empreses que realitzin els treballs forestals. ◆

5. Desplegament del Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc del Montseny

5.1 Els instruments de gestió del Pla

5.1.1 Els plans de gestió del Parc

El Pla especial es desplega mitjançant el **Pla de gestió integral**, que constitueix el document matriu de tots els plans i programes específics que el mateix Pla especial preveu. El Pla de gestió integral ha d'incloure: una anàlisi del context normatiu, de l'estructura d'organització i de la situació de tots els elements que incideixen en la gestió; els objectius generals i específics a assolir; les actuacions proposades; i els mecanismes de seguiment i avaluació.

El Pla de gestió integral ha d'establir les directrius generals que han de permetre avançar cap a l'assoliment dels sis grans objectius del Pla especial (vegeu l'apartat 4.3.2 d'aquest mateix document) que, a l'hora, determinen els tres grans programes: la conservació dels valors naturals i culturals, el foment del desenvolupament econòmic compatible i l'ordenació de l'ús públic. Tanmateix, ha de recollir directrius per a desenvolupar els tres objectius complementaris (vegeu l'apartat 4.3.2) que tenen per finalitat garantir un desplegament adequat dels programes de gestió que derivi en la consecució eficaç de la finalitat del Pla, que versen sobre la participació, els recursos humans, tècnics i econòmics necessaris per al desplegament del Pla, i, el seguiment i avaluació del grau d'acompliment del conjunt dels objectius, i llurs programes derivats.

Des del punt de vista territorial, el pla de gestió ha d'incorporar les orientacions i propostes que han de recollir els **plans directors de gestió** definits dins la Zona d'alt interès natural, ecològic i paisatgístic: la Calma, massís de Matagalls, turó de l'Home - les Agudes i vall de Santa Fe.

Des del punt de vista temàtic, del pla de gestió es deriven els següents plans específics:

- El **Pla de conservació**, que defineix els objectius específics, les línies estratègiques i els programes d'actuacions, destinats a garantir la conservació dels sistemes naturals, hàbitats, espècies, la qualitat dels paisatges i la preservació del patrimoni cultural.
- El **Pla de prevenció d'incendis**, que ha d'analitzar la combustibilitat de les masses forestals i les situacions de risc i establir les estratègies i actuacions destinades a prevenir l'inici de focs forestals i facilitar la seva localització i extinció.
- El **Pla per al desenvolupament socioeconòmic** té el caràcter de pla estratègic amb la finalitat de fomentar les activitats econòmiques compatibles amb el règim de protecció del Pla especial i, d'una manera específica, aquelles que tenen una especial incidència en el paisatge.
- El **Pla d'ús públic** té la funció de definir el model d'ús social del Parc del Montseny, en especial pel que fa a les activitats culturals, educatives i recreatives, així com les relacions entre l'oferta pública i la privada, i establint les directrius per a la seva ordenació amb l'objectiu de garantir la compatibilitat entre l'ús públic, la conservació del patrimoni natural i cultural i la resta d'activitats.
- El **Pla de seguiment** ha de permetre l'avaluació continuada del grau d'assoliment dels objectius dels diferents plans i programes i, d'una manera general, establir l'adequació entre els resultats de la gestió i els objectius del Pla especial.

Tots aquests plans sectorials han de ser formalment aprovats per l'òrgan gestor del Parc, garantint la intervenció prèvia dels òrgans de participació en la gestió i, especialment, dels col·lectius implicats en les prescripcions d'aquests plans. Tot plegat, sense perjudici de les competències d'altres administracions.

5.1.2 El Pla d'actuacions

El Pla especial incorpora un Pla d'actuacions que recull les previsions per al seu desplegament en un termini inicial de sis anys i que serà punt de partida pel conjunt d'actuacions que es concretaran al Pla de gestió integral.

El Pla d'actuacions classifica les actuacions dins dels tres grans programes de gestió: conservació, desenvolupament socioeconòmic, i ús públic; i tres programes complementaris amb caràcter transversal i que pretenen garantir l'eficàcia de la gestió: participació, mitjans i recursos, i seguiment i avaluació. Les actuacions previstes en cada programa s'enumeren al document corresponent que forma part d'aquest Pla especial.

5.1.3 Incidència i potencialitat dels programes de gestió

El Pla especial constitueix el substrat normatiu i d'ordenació de l'espai protegit, però allò que permet que es facin efectius els seus objectius és la gestió que se'n deriva. Sense gestió des de diverses instàncies i mitjançant mecanismes de participació, i això vol dir un programa, un pressupost i el personal que el dugui a terme, sense aquests components, doncs, l'eficàcia del pla resta absolutament disminuïda. El Pla especial proporciona uns instruments i habilita a l'administració per a desenvolupar una gestió determinada de l'espai protegit. D'altra banda, la gestió, com s'ha demostrat en el desplegament del Pla de 1977–1978, permet anar més enllà de les possibilitats d'actuació que el propi pla contempla. D'aquesta manera, la gestió disposa d'instruments propis que, amb coherència però amb independència de les prescripcions del Pla, poden assolir una major eficàcia i poden abastar àmbits que depassen les possibilitats d'incidència directa del planejament especial.

Per tots aquests motius, el Pla especial ha de remetre a l'elaboració de plans i programes de gestió derivats que, a manera d'avanç, es recullen al Pla d'actuacions.

Atès que l'estructura dels programes de gestió amb que es desplega en l'actualitat el Pla especial es considera adequada, es conclou que el **Pla d'actuacions** i el **Pla de gestió integral** del nou Pla poden mantenir, a grans trets, la mateixa estructura en tres programes bàsics d'actuació tradicionals, ultra la incorporació de tres programes de caràcter logístic o general que aglutinen actuacions que en la seva gran majoria ja es venien realitzant sense estar formalitzades com a part d'un programa, o que s'han anat incorporant en els darrers anys per augmentar l'eficàcia de la gestió.

A continuació es recullen, de manera resumida, la incidència que ha tingut cada programa fins l'actualitat, i les consideracions generals que els han d'orientar en el futur, d'acord amb les conclusions dels estudis i de l'anàlisi de la gestió que s'han incorporat a aquest procés de revisió. També s'ha fet una aproximació en el cas dels tres darrers programes malgrat les actuacions pretèrites no estiguessin aixoplugades explícitament sota el títol de programa.

A. Programa de conservació i de millora del paisatge

Un dels objectius bàsics de la gestió del Parc del Montseny és la preservació dels seus valors naturals i culturals, i en definitiva del seu paisatge, entenent que existeixen determinats hàbitats, espècies i elements del patrimoni que mereixen una alta valoració en un territori en constant evolució.

El Pla especial aprovat l'any 1977–78 ha demostrat un alt grau d'eficàcia per a garantir la conservació dels valors naturals i culturals. Bàsicament ha consolidat un model de planejament que ha permès garantir el manteniment d'un paisatge de qualitat. Tanmateix, el Pla no contempla el desplegament d'instruments específics que permetin una gestió activa i, en determinats supòsits, imposa una rigidesa normativa que pot resultar contraproduent per a la conservació dels valors que vol protegir.

En aquest sentit, la protecció d'aquests valors no pot ser tant sols passiva –vetllar pel compliment d'una normativa que imposa determinades limitacions—, sinó que requereix d'una actuació positiva d'intervenció en el medi i el patrimoni, de control, de foment i de restauració. És hora, doncs, d'avançar en la redacció i execució de programes de gestió

d'hàbitats i espècies de flora i fauna, així com de restauració i intervenció en el paisatge. En aquest sentit, i atesa l'elevada quantitat d'elements del patrimoni natural (flora, fauna, hàbitats, paisatges, geologia, recursos hídrics, paisatge) d'interès a preservar i potenciar, així com la complexitat de les seves interrelacions, es palesa com a cabdal un **Pla de conservació** que estableixi prioritats i que garanteixi la coherència i sinergia entre els diferents programes endegats.

Una de les principals amenaces, tant pel medi natural com pel patrimoni cultural i les activitats econòmiques del Parc és el risc d'incendis forestals. Les condicions pròpies d'una muntanya mediterrània i la cada vegada major continuïtat de la cobertura forestal generen situacions de risc principalment durant els mesos d'estiu, que poden esdevenir crítiques, com els dies 4 de juliol i 9 d'agost de l'any 1994, quan es van viure els dos episodis més greus, sobretot en el segon cas, d'incendi forestal al Montseny. Des de la gestió del Parc s'ha desenvolupat un conjunt de mesures destinades a la prevenció d'incendis, per tal d'impedir que es produeixin focs forestals d'envergadura i per tal d'afavorir la seva ràpida extinció en cas de produir-se. Certament, sense oblidar la importància d'aquest àmbit, l'anàlisi de la gestió fa evident que cal especialitzar els dispositius de vigilància, destinats a complementar els dispositius de caràcter general, i concentrar esforços en aspectes de prevenció, mitjançant tractaments silvícoles i infraestructures. En aquest sentit es fa necessari un document de planificació que abordi la prevenció d'incendis a l'escala del Parc.

La política d'adquisició de finques i la seva integració en el patrimoni públic s'ha de desenvolupar d'acord amb els principis següents: l'adquisició del sòl amb el grau més estricte de protecció, bé per la zonificació del Pla especial (Zones de reserva natural), bé per la seva pròpia naturalesa geogràfica (capçaleres fluvials, zones culminals); l'adquisició de sòl per a la creació de dotacions i serveis propis del Parc i infraestructures; l'adquisició de sòl per raons específiques d'intervenció, com ara la protecció de patrimoni arquitectònic o la restauració del medi; i, finalment, l'adquisició de sòl per raons d'oportunitat i amb la finalitat de dotar de major coherència les finques públiques. D'altra banda, dins d'aquest mateix apartat, es planteja l'adquisició dels drets d'explotació de dues pedreres, situades dins l'àmbit del Pla especial, per tal d'extingir l'explotació i procedir a la seva restauració.

El massís del Montseny acull un patrimoni cultural i etnogràfic d'un gran valor, tant pel que fa als elements edificats, des de restes paleolítiques fins a edificis modernistes, amb una important presència d'arquitectura medieval, com pel que fa a les manifestacions culturals populars (festes, tradicions, contes, jocs, música). El Pla de 1977–1978 defineix unes zones de protecció del paisatge i del patrimoni històric i artístic, que recull tant sols alguns dels elements més singulars. Cal, doncs, una major definició, des del nou Pla, de tots els aspectes relacionats amb el patrimoni cultural, considerat d'una manera més àmplia i integral. Tot aquest patrimoni requereix un tractament des de la gestió del Parc en cooperació amb els ajuntaments, el govern de la Generalitat i les entitats culturals, amb la finalitat de garantir la seva preservació.

A les finques públiques existeix un patrimoni edificat amb un alt valor cultural, des d'elements d'arqueologia industrial (pous de glaç) fins a conjunts monumentals (Santa Maria de Tagamanent, turó de Montgrós). D'altra banda, hi ha projectes en curs d'àmbit municipal que per la seva importància i interès requereixen la col·laboració des de l'òrgan gestor del Parc. En aquests casos s'indueix la via de la inversió compartida per mitjà de convenis. Dins d'aquesta línia, cal intervenir en el patrimoni cultural per tal d'afavorir la seva preservació i, al mateix temps, per a posar-lo en valor mitjançant la seva incorporació al patrimoni històric i arquitectònic protegit del Parc, de manera coordinada amb les iniciatives municipals.

B. Programa de foment del desenvolupament socioeconòmic

Des de la gestió del Parc s'ha desenvolupat una política de foment del desenvolupament social i econòmic dins l'àmbit del Parc i al seu entorn, incentivant les activitats compatibles amb els objectius del Pla especial i, d'una manera especial, aquelles que suposen un esforç d'adaptació o una aportació de qualitat per part dels seus promotors, mitjançant subvencions

directes a particulars i entitats. Cal mantenir aquesta línia d'actuació, bo i adaptant les bases que regulen les subvencions anuals a aquells àmbits que es considerin prioritaris en cada moment i partint de la hipòtesi que, després de quasi vint-i-cinc anys d'ajuts, en termes generals les actuacions bàsiques es poden considerar prou cobertes.

Les activitats del sector primari, agricultura, ramaderia i silvicultura, malgrat que el Pla de 1977–1978 pretenia afavorir-les, s'enfronten a una situació de recessió i de dificultats evidents que possiblement els instruments de foment desplegats fins ara tant sols han aconseguit retardar. El nou Pla ha de tenir una incidència específica en aquestes activitats, reconeixent la seva importància social i ecològica, la qual va molt més enllà de la seva rellevància econòmica. En aquest sentit, garantint la seva compatibilitat amb els objectius del Pla, cal incorporar tots aquells elements que permetin millorar la rendibilitat de l'agricultura, de la ramaderia de muntanya i dels aprofitaments forestals: modernització i innovació tecnològica, qualitat i denominació d'origen dels productes, producció ecològica, millora dels canals de distribució, foment de l'associacionisme.

Dins d'aquest objectiu bàsic de contribució al desenvolupament econòmic de les poblacions del Parc i el seu entorn, cal donar continuïtat a la política de col·laboració amb els ajuntaments per a la millora dels serveis bàsics i de les infraestructures. Cal destacar, en aquest sentit, la intervenció en la xarxa viària bàsica del Parc, atenent a la classificació que estableix el present Pla especial i prioritant les comunicacions entre nuclis habitats, l'accés a les dotacions del Parc i a la xarxa estratègica de prevenció d'incendis, així com la promoció del transport col·lectiu. Dins, també, de la mobilitat i la informació als visitants, s'ha de situar el programa de senyalització, tant pel que fa a la pròpia del Parc com a la col·laboració en la senyalització rural promoguda pels ajuntaments.

Des de la gestió del Parc s'intervé, també, en dos serveis bàsics: la recollida d'escombraries al nucli central del Parc i l'electrificació de masies i veïnats, especialment, en aquells indrets allunyats de les xarxes convencionals de distribució, avançant en la implantació de sistemes de producció d'energia a partir de fonts renovables. Finalment, cal analitzar la intervenció des de la gestió del Parc en la implantació d'infraestructures vinculades a les noves tecnologies.

En definitiva, el Parc s'ha de dotar –i així ho preveu el Pla— d'un instrument de planificació que abordi el desenvolupament econòmic compatible amb el règim de protecció. El ***Pla per al desenvolupament socioeconòmic*** ha d'incloure documents de planificació específica dels sectors productius més importants dins de l'àmbit del Parc. Pel que fa al sector forestal, a part de fomentar els instruments d'ordenació que preveu la legislació vigent, l'esmentat Pla ha d'incorporar les directrius que han d'orientar el desenvolupament i el foment de la gestió forestal. De manera semblant, aquest Pla ha d'afavorir una major integració del sector turístic, tot emprant eines entre les que destaquen la implantació de la Carta Europea de Turisme Sostenible i el foment pels establiments turístics de certificacions de qualitat i ambientals. En tot cas, aquests documents han de ser el resultat d'un ampli acord amb el sector privat que protagonitza aquests sectors econòmics.

C. Programa d'ús públic i educació ambiental

Per tal de garantir l'exercici del dret a l'ús social de l'espai protegit, d'una manera compatible amb la resta d'objectius, el Parc del Montseny s'ha de dotar d'un model d'ús públic capaç d'atendre les necessitats educatives, culturals i recreatives dels visitants i de comunicar els valors del Parc al públic. El Pla de 1977–1978 ha desenvolupat força aquest model pel que fa al nombre i diversitat de les instal·lacions –inclou edificis adscrits a l'ús dotacional, elements del patrimoni cultural i petites construccions per als serveis propis del Parc—. El nou Pla definirà els *serveis propis* i *dotacions* necessaris, amb criteris d'ordenació i de qualitat de l'oferta i, més que en la creació de noves dotacions del Parc, posarà l'accent en la qualitat de les existents i en la planificació de l'ús públic.

Dins del model d'ús públic del Parc del Montseny es defineixen una sèrie de serveis que s'ofereixen als visitants en general i, d'una manera especial, als escolars i estudiants, a

partir del desenvolupament de programes d'ús social i educació ambiental. Aquests programes comprenen actuacions adreçades a oferir una informació personalitzada als visitants, activitats específiques amb contingut pedagògic, guiatge i l'elaboració de publicacions i altres elements d'interpretació i comunicació. En aquest àmbit, s'ha avançat, també, en el disseny i posada en pràctica de programes d'interpretació i activitats educatives adreçats específicament a la població, adulta i escolar, dels municipis del Parc.

Amb un caràcter transversal, el sistema de qualitat, de recent implantació, ha de garantir el seguiment i la millora continuada de la qualitat dels serveis d'ús públic i d'educació ambiental, amb el compromís i la implicació de tots els que participen en la seva gestió.

Dins del Pla d'actuacions també es contempla finalitzar el desplegament de les dotacions, incorporant-ne algunes de noves, bàsicament de caràcter municipal, o de posada en valor del patrimoni cultural i, singularment, pel trasllat de la seu del Parc a una edificació de valor arquitectònic i que, amb aquest objectiu, ha estat objecte de donació a la Diputació de Barcelona: la Masia Mariona (o Can Patxot) al nucli de Mosqueroles de Fogars de Montclús.

D. Programa de participació i cooperació en la gestió

Formant part del conjunt d'activitats orientades a fomentar la participació de la societat en l'execució del Pla, s'han constituït els òrgans de participació en la gestió del Parc, tant política i administrativa (Consell Coordinador) com cívica i social (Comissió Consultiva), així com l'establiment de convenis o acords amb els Ajuntaments i amb entitats públiques i privades per a col·laborar en objectius comuns coincidents amb els d'objectius del Pla especial. Certament tots aquests instruments han configurat un ampli espectre de participació i cooperació que el present Pla especial ha de mantenir. Tanmateix, dins del període de desplegament del Pla caldrà dur a terme una revisió del funcionament i de la composició dels òrgans de participació en la gestió, per tal de millorar la compatibilitat entre la seva representativitat i la seva eficàcia.

E. Programa d'activitats generals i de suport

La gestió del Parc del Montseny ha de comptar amb la organització d'una sèrie de mitjans i recursos, que tenen caràcter instrumental i també es recullen al programa d'actuacions. El desplegament del Pla de 1977–1978 ha consolidat una estructura de gestió prou desenvolupada, amb l'aportació de personal i pressupost per part de les dues diputacions. Tanmateix es palesen les necessitats d'un increment moderat de l'assignació de personal administratiu i tècnic, i d'avançar en la integració del personal d'ambdues diputacions en una estructura única de gestió on s'estableixin amb claredat les relacions i jerarquies funcionals, més enllà del manteniment de les adscripcions orgàniques corresponents.

Per tal de vetllar pel compliment de les prescripcions del Pla especial, totes les actuacions, que essent admeses dins de Parc del Montseny, estiguin subjectes al tràmit d'autorització i/o llicència urbanística es regiran pel procediment previst a la legislació de règim local, d'acord amb el que disposa el Text refós de la Llei d'urbanisme (Decret Legislatiu 1/2005), i requeriran **l'informe preceptiu** de l'òrgan gestor del Parc del Montseny previ a l'obtenció de la corresponent llicència municipal o de ser el cas, al tràmit que estableixi el marc legislatiu vigent.

També cal destacar, com a instrument aplicat a la gestió, la necessitat de desenvolupar un sistema d'informació geogràfica, mitjançant diferents aplicatius, experiència que ja s'ha iniciat pel que fa a la gestió del sistema de qualitat de les dotacions i els serveis.

Finalment, l'organització i estructura del personal haurà d'estar subjecta a les adaptacions necessàries per tal d'ajustar l'estructura administrativa actual a l'entrada en vigor dels Consell de Vegueria que preveu l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

F. Programa de seguiment i avaluació

El pla de seguiment es va dissenyar l'any 1991 i des d'aleshores ha fet possible la realització d'una sèrie d'estudis bàsics i la definició d'una sèrie d'estudis continuats i periòdics, que han

permès l'establiment de veritables paràmetres de seguiment per a determinades dades ambientals i, en molta menor mesura, per a algunes dades socioeconòmiques.

En aquesta etapa que comença, es pretén una major integració de les dades socioeconòmiques i la conversió dels paràmetres estudiats en indicadors que permetin un seguiment eficaç de la gestió, així com l'explotació de la informació que emmagatzema el pla, per tal que pugui traduir-se en orientacions o indicacions incorporables als programes de gestió.

A més del cabdal seguiment de l'estat de la qüestió del medi social i natural al Parc del Montseny, és vol encetar un seguiment més sistematitzat de la gestió de l'espai i de l'activitat administrativa associada que vagi més enllà del *Pla de qualitat*. Aquest seguiment en tres vessants, al seu torn haurà de proveir amb el suport d'indicadors la informació adient per a realitzar l'avaluació de l'estat de l'espai i el grau de compliment dels objectius que es deriven del Pla especial i la planificació derivada, així com de la incorporació el juliol de 2006 a la Xarxa Natura 2000.

Les desviacions dels objectius detectades en l'avaluació hauran de marcar els criteris que serveixin per reorientar o corregir la gestió.

5.1.4 Les àrees de gestió i intervenció de l'òrgan gestor del Parc.

El Pla especial del Parc del Montseny habilita l'òrgan gestor del Parc per a intervenir d'una manera directa en la gestió de les àrees en règim de sòl no urbanitzable que hi ha dins del seu àmbit, en tots aquells aspectes relacionats amb la consecució dels seus objectius. Les àrees en règim de sòl urbà i sòl urbanitzable incloses dins de l'àmbit territorial del Parc mantenen la gestió directa municipal.

En aplicació d'aquests principis, el Pla estableix tres àrees de gestió:

Les àrees de gestió pròpia del Parc

Són les classificades com a sòl no urbanitzable, que suposen gairebé el 99% de la superfície del Pla. En aquestes àrees l'òrgan gestor té encomanada la gestió directa de tots aquells aspectes derivats del Pla especial, en col·laboració amb els ajuntaments i les altres administracions amb competències territorials. El sòl no urbanitzable és l'àmbit en el qual s'apliquen les determinacions generals i específiques del Pla i és, al mateix temps, l'àmbit primordial en el qual es duu a terme el pla d'actuacions que dimana del present Pla.

Les àrees de gestió urbana

Es corresponen amb les Zones subjectes a ordenació preexistent —és a dir sòls urbans en general, ja siguin edificats o adscrits a espai lliure, i sòls urbanitzables delimitats i no delimitats situats dins de l'àmbit del Pla especial—, suposen al voltant del 1% de la superfície del Pla i la gestió directa correspon als Ajuntaments. Això no obstant, sense perjudici de la facultat que Pla reserva a l'òrgan gestor del Parc d'emetre informe previ quan s'alteri la classificació o qualificació urbanística del sòl no urbanitzable i, quan les actuacions en el nucli urbà puguin afectar funcional i paisatgísticament el Parc.

D'altra banda, l'òrgan gestor i els Ajuntaments arbitren les fórmules de cooperació necessàries per a dur a terme iniciatives d'interès mutu. En aquest sentit, el Parc compta amb dotacions situades dins d'alguns nuclis urbans (àrees de gestió urbana) tal com es descriu en el capítol 4.7.2 (Dotacions del Parc), i que són el resultat de convenis de col·laboració entre ambdues administracions.

Les àrees de gestió mixta

Són les que el Pla especial defineix i delimita en els plànols d'ordenació (O-3 i O-4). Es tracta d'unes franges de transició entre les zones subjectes a ordenació preexistent i el sòl no urbanitzable que constitueixen l'espai natural protegit del Parc del Montseny. Normalment es tracta d'àrees de vora dels nuclis urbans i urbanitzats de l'interior del Parc, excepte en el cas de la urbanització anomenada Refugis del Montseny on l'àrea de gestió mixta engloba la part que es troba dins l'àmbit del Pla. L'objectiu d'aquestes àrees és el

minimitzar l'impacte de l'àrea urbanitzada i mirar d'aconseguir una continuïtat en el paisatge, evitant ruptures i trànsits excessivament contrastats. A tal fi es prendran mesures que afavoreixin la integració dels sòls urbans i urbanitzables en el conjunt de l'espai protegit, com són: la restitució de sistemes naturals alterats, la correcció i contenció de talussos, la restauració de la vegetació, la senyalització, les infraestructures de prevenció d'incendis i l'adequació paisatgística dels espais lliures enmig de les àrees edificades. Aquestes actuacions s'emprendran mitjançant fórmules de col·laboració entre l'òrgan gestor del Parc i els Ajuntaments corresponents.

5.2 Els òrgans de gestió i de participació

5.2.1 Els òrgans de gestió

El desenvolupament i gestió del Pla especial del Parc del Montseny correspon a les institucions de l'administració local que l'han promogut: les diputacions de Barcelona i de Girona i els divuit Ajuntaments que tenen la totalitat o una part del seu terme municipal dins l'àmbit del Pla: Aiguafreda, Arbúcies, Breda, Campins, Cànoves i Samalús, El Brull, Fogars de Montclús, Gualba, La Garriga, El Figaró–Montmany, Montseny, Riells i Viabrea, Sant Esteve de Palautordera, Sant Feliu de Buixalleu, Sant Pere de Vilamajor, Seva, Tagamanent i Viladrau.

D'una manera específica són els òrgans de govern d'ambdues diputacions els que aproven les disposicions necessàries per tal de garantir el desplegament del Pla i la gestió de Parc. Els Ajuntaments hi participen mitjançant el govern del seu terme municipal, a través de convenis de col·laboració amb les diputacions per a temes específics i, de manera col·legida, a través de l'òrgan de participació i coordinació de les administracions amb competències en l'àmbit del Pla.

L'òrgan gestor del Parc del Montseny està format, doncs, per les dues diputacions, que doten i organitzen l'equip tècnic de gestió, i pels òrgans de participació en la gestió, que han de garantir la funció de coordinació i concertació, entre les dues diputacions, els ajuntaments, els consells comarcals i els departaments implicats de la Generalitat de Catalunya.

Les dues diputacions i els ajuntaments del Parc, de comú acord, han de definir la composició, funcions i relacions d'aquests òrgans de participació en la gestió i podran, també, dotar-se d'altres comissions d'assessorament per a àmbits específics de la gestió. Mentre no es produeixi un acord que modifiqui els òrgans de participació en la gestió creats per a desplegar el Pla especial anterior, aquest continuaran essent vigents, en compliment de les seves funcions.

D'altra banda, les diputacions i els ajuntaments, com a integrants de l'òrgan gestor del Parc, han de promoure l'harmonització entre els òrgans de gestió d'aquest Pla especial i els que defineix el Decret de creació del Parc Natural, instant en aquest sentit al govern de la Generalitat de Catalunya per tal que, mitjançant l'elaboració i aprovació d'un nou Decret, es configuren uns nous òrgans de gestió únics.

En el marc de les disposicions, pel que fa als organismes d'organització territorial local, que formula el nou Estatut de Catalunya, als seus articles 90 i 91, correspondrà, quan es constitueixin, als Consells de Vegueria de l'àmbit territorial del Parc, l'assumpció de les competències de gestió que aquest Pla reserva per a les diputacions de Barcelona i Girona, a menys que, en el moment de la seva constitució, es transfereixin de forma expressa a d'altres administracions.

5.2.2 Òrgans de participació en la gestió

Un dels aspectes més insuficientment desenvolupats pel Pla especial de 1977–78 era el disseny dels instruments de gestió i participació, de ben segur per la manca d'experiència

que existia aleshores sobre aquest tipus de qüestions. És ben cert però, que l'experiència acumulada al llarg d'aquests trenta anys i l'esforç constant mostrat per les administracions i els agents implicats han permès superar amb escreix aquelles insuficiències inicials, configurant una praxis d'importància fonamental per a la reconsideració d'aquests instruments.

Des de la seva constitució (l'any 1984, el Consell Coordinador, i l'any 1989, la Comissió Consultiva), els òrgans de participació en la gestió han dut a terme una activitat molt significativa i, per les seves sessions, han passat anualment els programes d'activitats del Parc, així com alguns dels projectes més rellevants d'aquestes dues dècades: plans de prevenció d'incendis, bases per a les subvencions a particulars, Pla director del turó de l'Home, les jornades *El Montseny i el futur* o, darrerament, la pròpia iniciativa de la revisió del Pla especial, entre d'altres. A més, la Comissió Consultiva ha formulat propostes que han estat recollides per l'òrgan gestor.

Tanmateix, existeix un ampli consens entre les administracions i els sectors implicats i interessats en la gestió del Parc sobre la conveniència de revisar les funcions i la composició dels òrgans de participació en una doble direcció: d'una banda, per tal de dotar-los d'un funcionament més operatiu i eficaç i, de l'altra, per tal de millorar els criteris de representativitat. En el primer d'aquests aspectes, cal defugir d'un funcionament sovint rutinari que no afavoreix la riquesa dels debats, doncs aquests es plantegen d'una manera més bilateral, entre els Ajuntaments i l'òrgan rector, que no pas en el marc del Consell. D'altra banda, la cadència que s'ha anat consolidant, dues sessions ordinàries anualment, fa que habitualment es constati una distància excessiva entre els temes que es tracten al Consell o a la Comissió i la gestió diària del Parc. Pel que fa a la representativitat, aquesta ha estat una qüestió plantejada reiteradament per la Comissió Consultiva, que ha demanat comptar amb una representació al Consell Coordinador. Aquesta va ser, per exemple, una de les conclusions de les jornades *"El Montseny i el futur"*. Més enllà d'aquesta representació, que sempre ha estat ajornada, derivant-la a la revisió del Pla, convé revisar la pròpia representativitat de la Comissió, que tant sols ha estat renovada una vegada, així com els mecanismes de transmissió de la informació i de consulta al conjunt dels sectors cívics i socials representats.

La revisió dels òrgans de participació, recollida explícitament en els criteris per a la revisió aprovats al Consell Coordinació extraordinari de Vallcàrquera¹⁴, constitueix, a més, una excel·lent oportunitat per tal de cercar, d'acord amb l'administració competent, és a dir, el Departament de Medi Ambient i Habitatge, una solució a la duplicitat existent en l'actualitat, amb l'existència d'uns òrgans que funcionen en base al Pla especial i l'existència formal d'un òrgan de participació previst en el Decret 105/1987 de declaració del Parc natural, d'acord amb la Llei d'Espais Naturals, que no ha arribat a constituir-se mai.

Caldrà doncs analitzar amb tota cura quines previsions és precís introduir per tal de millorar el funcionament dels òrgans de gestió i participació prevists a l'actual Pla especial i incrementar-ne l'eficàcia, sempre dins de l'àmbit competencial determinat per la nova legislació en matèria urbanística.

En aquest sentit, la revisió que es proposa és una oportunitat excel·lent d'estudiar la composició i funcionament dels òrgans de participació en la gestió, recollint i considerant tots aquells suggeriments que es puguin formular per tal d'articular de millor forma la implicació de les diverses administracions interessades en la gestió de l'espai natural protegit i garantir una participació més fluida dels agents socials i econòmics interessats. Com a resultat de l'anàlisi d'aquestes experiències, les dues diputacions han de plantejar la composició i funcions dels òrgans de participació cívica i social en la gestió, així com la seva integració amb els òrgans de coordinació administrativa i l'òrgan de gestió. En aquest sentit, les administracions gestores del Parc han de plantejar propostes que puguin ser recollides en l'aprovació d'un nou Decret pel govern de la Generalitat, salvaguardant en tot cas el principi

¹⁴ Desenvolupats al capítol 3.2, *Iniciativa i criteris de la revisió*.

d'una participació àmplia i eficaç, oberta a tots aquells sectors interessats i implicats: propietaris, associacions de veïns, societats de caçadors, agrupacions de defensa forestal, associacions professionals i sindicals, agràries, forestals, turístiques, entitats conservacionistes, culturals, excursionistes i científiques, i d'altres.

Tal com s'ha assenyalat anteriorment, aquesta funció participativa ha estat assumida per la Comissió Consultiva, però el Parc ha anat incorporant altres instruments de participació, com ara els convenis amb entitats o els mecanismes de gestió i control del sistema de qualitat d'equipaments i serveis. Tanmateix, a més de la funció consultiva i de participació en la gestió, l'òrgan gestor del Parc pot dotar-se de comissions sectorials amb caràcter d'assessorament, ja sigui per a aspectes puntuals, ja sigui amb una vocació de permanència.

Així, el desplegament del Pla especial, a més de la gestió directa del propi Pla i de la funció de concertació i coordinació de les administracions que duu associada, incorpora com un dels seus objectius fonamentals garantir, amb funcions consultives i d'assessorament, la participació d'aquelles entitats i associacions cíviques i socials interessades o implicades en la gestió del Parc.

En tot cas, mentre no es defineixin els nous òrgans de participació, continuaran duent a terme les seves funcions els òrgans desenvolupats a l'empara del Pla de 1977–1978.

5.3 El finançament del Pla especial

La Diputació de Barcelona i la Diputació de Girona garanteixen el finançament necessari pel desenvolupament d'aquest Pla especial i per tal de fer efectiva la gestió del Parc del Montseny, mitjançant l'aprovació de les partides pressupostàries anuals que configuren el pressupost del Parc.

Les despeses ordinàries que origini l'aplicació del Pla especial seran a càrrec de les diputacions de Barcelona i de Girona, com a institucions constituents de l'òrgan gestor del Parc, sens perjudici de que aquesta pugui demanar la col·laboració tècnica i econòmica de la Generalitat de Catalunya, de les corporacions locals interessades o d'altres entitats i organismes. A aquest efecte es podran concertar, si s'escau, els convenis corresponents.

El pressupost mitjà del Parc els cinc darrers anys (2001-2005) ha estat de 4 milions i un escaig d'uns milers d'euros, tal com posa de manifest el document de viabilitat econòmica i financera del Pla. Aquest pot considerar-se, per tant, el pressupost consolidat per les dues diputacions, com a punt de partida per tal de garantir el seu finançament i, en conseqüència, la gestió del Parc en el període de sis anys que contempla el Pla d'actuacions, d'acord amb el que s'especifica en l'esmentat document.

Per la seva banda, els Ajuntaments del Parc, el govern de la Generalitat de Catalunya i d'altres organismes de l'administració poden participar en el finançament del Pla especial mitjançant la gestió ordinària del seus pressupostos, quan es destinen a finalitats coincidents o complementàries amb les que preveu el Pla, o bé a través de l'aprovació de partides pressupostàries específiques que poden afegir-se al pressupost únic del Parc.

5.4 Propostes d'adequació dels planejaments municipals al Pla especial

El Pla especial del Parc del Montseny assumeix i respecta la classificació del sòl que estableixen els instruments de planejament urbanístic de cadascun dels municipis que integren el seu àmbit territorial.

Això no obstant, els plans d'ordenació urbana dels municipis de l'àmbit del Parc s'hauran d'adequar, pel que fa al sòl no urbanitzable, a les determinacions del present Pla en aquells aspectes que puguin resultar contradictoris amb la regulació que aquest estableix.

Els municipis de l'àmbit del Parc hauran d'incorporar els nous límits del Parc del Montseny en els seus respectius planejaments urbanístics. Així mateix aquells que fins ara remetien directament a les disposicions normatives i d'ordenació del Pla especial del Parc Natural del Montseny (el Pla vigent, de 1977–1978) hauran de modificar aquesta remissió a les determinacions del nou Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc del Montseny, a partir de que aquest s'aprovi definitivament.

Hi ha, però, alguns casos particulars en els quals l'ordenació del sòl no urbanitzable que estableix el present Pla especial implica necessàriament la modificació del planejament urbanístic municipal. Els municipis als quals l'òrgan gestor del Parc instarà la modificació del seu planejament general són els següents:

Arbúcies

L'òrgan gestor del Parc instarà l'Ajuntament d'Arbúcies perquè reculli com a sistema urbanístic (*sistema de serveis tècnics*) en el seu planejament general, la instal·lació de telecomunicació que hi ha al Coll de Ravell.

Riells i Viabrea

L'òrgan gestor del Parc instarà l'Ajuntament de Riells i Viabrea perquè desclassifiqui els terrenys de naturalesa rústica en règim de sòl urbanitzable situats dins de l'àmbit territorial del Pla especial, en concordança amb les figures de planejament territorial sectorial –Decret 328/1992 i Directiva 92/43/CEE del Consell— que afecten aquest territori, i els adscriui a sòl no urbanitzable protegit. Si prosperés aquesta proposta, un cop aprovada definitivament la corresponent modificació del planejament general del municipi, el sòl no urbanitzable protegit que en resultés passaria automàticament a ser *Zona d'interès natural* (clau ZIN) en concordança amb l'ordenació del present Pla especial.

Altra proposta que el Consistori de Riells i Viabrea haurà tenir en consideració és la necessitat de que el nou pla d'ordenació urbanística municipal, en curs de redacció, prevegi dins del nucli urbà de Riells un equipament vinculat al Parc del Montseny per tal de poder implantar en el futur el *Centre informació de visitants* definit en el present Pla especial. Amb aquesta finalitat l'òrgan gestor del Parc cercarà, d'acord amb l'Ajuntament de Riells i Viabrea, l'emplaçament idoni per acollir l'esmentada dotació del Parc.

Així mateix, s'insta a l'Ajuntament perquè precisi la situació i l'àmbit de la part de la urbanització de **Fogueres de Montsoriu** que pertany al seu municipi. El sector que en resulti de la nova delimitació –adscrit al règim de sòl que estableixi el pla d'ordenació urbanística municipal, un cop s'aprovi aquest definitivament—, quedarà recollit automàticament en el present Pla especial com a *Zona subjecta a ordenació preexistent*, en consonància amb la part de la mateixa urbanització que pertany al municipi d'Arbúcies.

Cànoves i Samalús

L'òrgan gestor del Parc instarà l'Ajuntament de Cànoves i Samalús perquè reculli com a sistema urbanístic (*sistema de serveis tècnics*) en el nou Pla d'ordenació urbanística municipal la instal·lació de telecomunicació, que utilitza l'ADF Montseny–Congost, que hi ha dins del seu terme municipal.

Figaró–Montmany

L'òrgan gestor del Parc instarà l'Ajuntament de Figaró–Montmany perquè tramiti la modificació¹⁵ de les Normes subsidiàries de planejament per tal de desclassificar com a sòl urbanitzable el curs baix de la riera de Vallcàrquera fins a l'aiguabarreig amb El Congost, amb l'objectiu d'estendre la protecció que li atorga el Pla especial del Parc del Montseny a la totalitat de la riera de Vallcàrquera. Aquest tram de riera, un cop s'aprovi definitivament la modificació de planejament esmentada, passaria automàticament a ser *Zona d'alt interès natural, ecològic i paisatgístic* (clau ZAINEP) en concordança amb l'ordenació del present Pla especial.

¹⁵ Modificació ja exposada en el capítol 3.4.4 de la Memòria: El planejament urbanístic municipal dins l'àmbit del Parc, Figaró–Montmany

Fogars de Montclús

L'òrgan gestor del Parc instarà l'Ajuntament de Fogars de Montclús perquè modifiqui el planejament urbanístic municipal amb una triple finalitat: d'una banda que el *Sistema de serveis tècnics* del Puig Sesolles faci esment a que les instal·lacions que engloba estan “*exclusivament vinculades al Ministeri de Defensa i d'ús especial militar*”, d'acord amb l'informe d'al·legacions emès per la Secretaria d'Estat de Defensa del Ministeri de Defensa, d'altra banda corregir la situació urbanística de les instal·lacions del coll de Santa Helena aixoplugant-les sota la qualificació de *Sistema de serveis tècnics* i en tercer lloc recollir com a *Sistema propi del Parc* els terrenys adscrits a la finca Masia Mariona (o també can Patxot) —actualment sòl no urbanitzable— cedida pels seus propietaris (mitjançant conveni) al l'òrgan gestor del Parc del Montseny amb l'objectiu de que aquest desenvolupi la masia com a *Dotació del Parc*, adscrita als usos cultural (museu dedicat a l'obra de mecenatge i recerca del meteoròleg català Rafel Patxot) i dotacional vinculat al Parc (nova seu de l'òrgan gestor del Parc).

Montseny

L'òrgan gestor del Parc instarà l'Ajuntament del Montseny perquè reculli com a sistema urbanístic (*sistema de serveis tècnics*) en el seu nou Pla d'ordenació urbanística, la instal·lació de telecomunicació que hi ha al Puig Drau, dins del seu terme municipal.

Sant Esteve de Palautordera

L'òrgan gestor del Parc instarà l'Ajuntament de Sant Esteve de Palautordera perquè, en coherència amb la iniciativa del municipi de Sant Pere de Vilamajor, desclassifiqui la part de la urbanització Refugis del Montseny —sense desenvolupament edificatori— que es troba dins el seu terme municipal i l'adscriu a sòl no urbanitzable protegit.

Si prosperés aquesta proposta, un cop aprovada definitivament la corresponent modificació del planejament general del municipi, el sòl no urbanitzable protegit que en resultés passaria automàticament a ser *Zona d'interès natural* (clau ZIN) en concordança amb l'ordenació del present Pla especial.

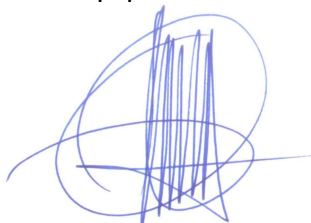
Sant Pere de Vilamajor

Com ja s'ha dit en aquesta Memòria, el Consistori de Sant Pere de Vilamajor ha endegat la revisió de les seves Normes subsidiàries. Amb aquesta revisió l'ajuntament promou, entre d'altres iniciatives, la desclassificació com a sòl urbanitzable de la urbanització Refugis del Montseny i la seva adscripció a sòl no urbanitzable protegit.

Si aquesta iniciativa tira endavant i el nou POUM de Sant Pere de Vilamajor acaba aprovant-se definitivament en aquest sentit —es a dir amb la desclassificació com a sòl urbanitzable de la urbanització Refugis del Montseny i la seva adscripció a sòl no urbanitzable protegit—, el sòl no urbanitzable que en resultés passaria automàticament a ser *Zona d'interès natural* (clau ZIN) en concordança amb l'ordenació del present Pla especial. ♦

Barcelona, abril de 2008

Per l'equip redactor

Albert Beltran Masdieu
arquitecte coordinador

ANNEXOS DE LA MEMÒRIA

Diputació de Barcelona
Diputació de Girona

Annex 1

El Parc del Montseny fa 30 anys

MEMÒRIA DE GESTIÓ

gener 2007

Serveis tècnics del Parc del Montseny
Diputació de Barcelona i Diputació de Girona

La gestió del Pla

El Pla especial incloïa un **Programa d'actuació** que es dividia en dues etapes de quatre anys: 1977–1980 i 1981–1984. Les dues etapes estructuraven les actuacions previstes en quatre apartats:

- Desenvolupament institucional
- Desenvolupament normatiu i planificador
- Domini i drets reals dels immobles situats en l'espai a ordenar
- Obres a realitzar: en infraestructures viàries, equipaments, monuments, etc.

Un cop exhaurit el termini d'aquest pla d'etapes, no s'ha elaborat un document similar, que suposi un planejament a mig termini de la gestió. Això ha estat substituït pels programes anuals d'activitats que s'han estructurat en quatre programes:

- Conservació i tractament físic del territori
- Foment del desenvolupament i la participació
- Ús social i educació ambiental¹⁶
- Activitats generals i de suport.

A part del desenvolupament d'aquestes línies d'actuació, altres aspectes de la gestió que han de ser objecte d'anàlisi són: el pressupost i el personal, el patrimoni públic de sòl i els òrgans de participació en la gestió.

Pressupost

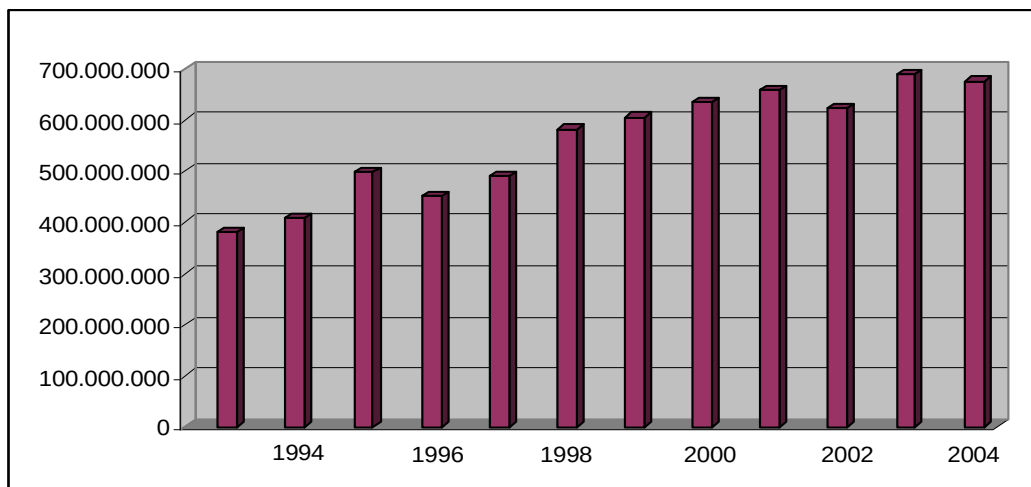
No és fàcil esbrinar amb exactitud el pressupost executat al Parc natural del Montseny fins a la dècada dels noranta. Tanmateix el Programa d'Actuació que conté el Pla especial està associat a les previsions pressupostàries incloses en l'estudi econòmic i financer. Aquesta previsió era de més de quinze milions tres-cents mil euros (2.500 milions de pessetes) i el pressupost executat que és dedueix de la documentació consultada és de més de dos milions i mig d'euros (423 milions de pessetes). És a dir, una despesa anual de més de tres-cents mil euros (gairebé 53 milions de pessetes), tot i que, com ja s'ha assenyalat, aquestes xifres s'han d'interpretar amb cautela, atès que la informació pressupostària disponible és poc precisa.

A partir de la dècada dels 90 és compta ja amb una informació molt més exacta sobre el pressupost del Parc natural del Montseny. Així l'any 1991, el pressupost era de 1.866.693 € (poc més d'un de 300 milions de pessetes) i l'any 2003 de prop de 4.150.308,33 € (700 milions de les antigues pessetes).

Analitzant amb més detall el darrer període de deu anys, entre 1995 i 2004, el pressupost s'ha incrementat un 35,4 %, descomptant, però, l'increment de l'IPC acumulat d'aquest període, un 30,1%, l'increment ha estat d'un 5,3%. No es comptabilitza en aquest càlcul la despesa d'adquisició de finques, que és objecte d'una anàlisi específica.

¹⁶ Fins l'any 2003, ús social i educació ambiental conformaven dos programes separats.

Evolució del pressupost 1993 - 2004 (en pessetes)

Així doncs el pressupost del Parc natural del Montseny es pot considerar consolidat al voltant dels quatre milions d'euros (uns sis-cents cinquanta milions de pessetes d'abans), la qual cosa suposa una ratio d'uns 135 € / ha / any, de l'ordre del doble de la mitjana del conjunt d'espais naturals de Catalunya. D'altra banda, l'evolució pressupostària, tal com s'ha assenyalat en aquest apartat, ha tendit a un equilibri en la despesa dels tres grans programes de gestió.

Personal

L'any 1977 el personal del Parc natural del Montseny estava format bàsicament per 8 guardes forestals i un sobreguarda (cap dels guardes), a més d'un tècnic enginyer que, des dels serveis centrals de la Diputació de Barcelona, exercia tasques de direcció de la gestió. Un dels objectius del programa d'actuació del Pla especial era l'increment de la plantilla de guardes i peons, sense definir l'estructura tècnica de gestió en vincular-la als serveis centrals.

L'estructura de personal del Parc ha anat evolucionant i creixent. Va ser, però, l'any 1995, quan el Parc es va dotar d'una estructura organitzativa consolidada per un procés administratiu de provisió de places a la Diputació de Barcelona. Al mateix temps, la Diputació de Girona també va desenvolupar als serveis centrals, dins l'àrea de medi ambient, una estructura amb un tècnic dedicat a coordinar la intervenció de la diputació gironina en la gestió del Parc, a més del personal administratiu de suport. Així l'organigrama del Parc va quedar configurat amb la seva estructura bàsica: un director, una unitat administrativa de manteniment, obres i serveis, una colla de manteniment, una unitat administrativa de control i educació ambiental, tres persones d'atenció al públic, dues unitats de guarderia forestal, una administrativa i un auxiliar tècnic de delineació i cartografia.

Aquesta plantilla ha experimentat pocs canvis: l'increment del nombre de guardes fins a dotze i dos guardes a temps Parcial contractats durant el període de prevenció d'incendis. Així l'any 2004 la plantilla del Parc estava formada per un director, quatre tècnics, dos auxiliars tècnics, una administrativa, dos sobreguardes, dotze guardes, un encarregat de manteniment, sis peons i dues persones d'atenció al públic, en total, 31 persones a temps complet; més dos guardes i una persona d'atenció al públic a temps Parcial i el personal dels serveis centrals de la Diputació de Girona.

Darrerament, a partir d'una reestructuració de l'Àrea d'Espais Naturals de la Diputació de Barcelona, les unitats tècniques del Parc del Montseny han estat adscrites a la Direcció Territorial Nord, amb responsabilitats en altres espais protegits. D'altra banda la Unitat de Control i Educació Ambiental s'ha dotat amb un biòleg, completant una estructura amb un

cap d'unitat o dos tècnics, com la unitat de manteniment, obres i serveis. Al seu torn, la Diputació de Girona ha incrementat, amb la incorporació de dos tècnics a temps Parcial, el personal dedicat a la gestió del Parc natural del Montseny.

Finalment, a aquesta plantilla del Parc caldria afegir el personal dedicat al pla d'informació (27 persones, l'any 2004) i al pla de prevenció d'incendis (49 persones l'any 2004), que, bo i ser personal contractat pels ajuntaments a través de convenis amb les dues diputacions, depèn funcionalment de la direcció i els tècnics del Parc.

El patrimoni públic de sòl

A finals de l'any 1929, la Diputació de Barcelona va escripturar les finques que havia adquirit dins de la que havia de ser zona sanitària de l'àmbit del Patronat del Montseny. Es tractava, en aquell moment, de quatre peces que sumaven 304,07 ha i amb la seva incorporació al patrimoni públic, la Diputació iniciava una pràctica, inèdita en aquella època, d'adquisició de sòl privat, com un dels instruments de gestió i protecció del paisatge.

Amb l'aprovació del Pla especial, els anys 1977 i 1978, el programa d'actuació preveia l'adquisició de la totalitat de les zones de reserva natural qualificada i fins a un 30% de la zona de reserva natural. En l'actualitat, resta una petita part de zona de reserva natural qualificada en mans privades i en total el sòl propietat de la Diputació de Barcelona suma 3.814,19 ha, un 12,66 % de l'extensió del Parc i es concentra bàsicament, en les zones de reserva natural i reserva natural qualificada, amb algunes peces en l'àmbit de PreParc i, fins i tot, algunes adquisicions, per raons estratègiques, fora de l'àmbit del Pla especial, com ara la peça segregada de Cal Rei (peça del RACC), destinada a la construcció d'un centre d'informació a l'accés principal del Parc.

Amb aquesta política d'adquisició de sòl, la Diputació de Barcelona ha aconseguit concentrar importants extensions de finques públiques, principalment en els sectors amb un major interès estratègic, bé pels valors naturals i el règim de protecció associat, bé per tractar-se de zones força freqüentades i, per tant, destinades a la creació d'equipaments i serveis: la zona culminant del massís i els seus vessants i accessos principals, la vall de Santa Fe o el Pla de la Calma. En els darrers deu anys, s'han produït algunes de les adquisicions més rellevants per la seva extensió: la finca de Santa Fe (533,59 ha) l'any 1995 i la finca de Vallfornera (681 ha) l'any 2000.

No sembla, doncs, que en el futur aquest patrimoni públic de sòl hagi de veure's substancialment incrementat, més enllà d'algunes operacions destinades a adquirir la titularitat de totes les zones de reserva natural qualificada o a consolidar la propietat de les zones culminants. En els darrers anys, s'ha iniciat, també, una política d'adquisició de finques afectades per activitats extractives, per tal de procedir a la clausura d'aquestes activitats i/o a la restauració del medi (Cingles del Bobilar, mines del Matagalls), o bé, en determinats casos, l'adquisició dels drets miners d'explotació amb la mateixa finalitat.

Els òrgans de participació en la gestió

L'article 145 del text normatiu del Pla especial actual estableix la competència de les dues diputacions per a la gestió de l'àmbit protegit pel Pla, i l'article 146 recomana a les diputacions la formació d'un *òrgan rector especial per a estudiar i proposar les resolucions adequades a la gestió del Parc natural del Montseny...* El mateix article recomana la creació d'una entitat associativa d'*amics del Parc del Montseny* i l'article 147 estableix la constitució d'un *Comitè científic assessor*.

Desplegant aquestes disposicions del Pla, les diputacions han creat dos òrgans de participació: el Consell Coordinador, com a òrgan de coordinació interadministrativa i de representació de la pluralitat política, i la Comissió Consultiva, com a òrgan de participació cívica i de representació de la pluralitat social.

El **Consell Coordinador** va ser constituït el 17 de març de 1984 i està integrat pels presidents de les diputacions de Barcelona i Girona, que n'ostenten la presidència i la vicepresidència primera, pels diputats presidents de les àrees respectives que assumeixen la gestió del Parc, pels alcaldes dels divuit municipis del Parc i per dos representants de la Generalitat de Catalunya, inicialment dels departaments d'Agricultura i de Política Territorial i Obres Públiques, actualment, dels departaments de Presidència i de Medi Ambient. Amb posterioritat i, a proposta de les dues diputacions, s'han integrat els representants dels tres consells comarcals, Vallès Oriental, Osona i La Selva.

El Consell es regeix per unes normes de funcionament que estableixen les seves funcions:

- Formular programes d'actuació conjunta entre els diferents membres del Consell, en que es determini les funcions jurídiques per mitjà de les quals es procedirà a la seva execució, com també les aportacions econòmiques de cadascuna de les entitats que hagin aprovat el programa esmentat.
- Establir criteris de col·laboració en l'actuació del personal dependent de les diverses administracions en la vigilància de l'acompliment de la normativa i de les determinacions del Pla especial.
- Elevar les propostes que estimi pertinents per a la gestió del Parc natural a les autoritats o els òrgans que els pertorqui.
- Informar amb caràcter preceptiu els projectes de revisió o modificació del Pla especial.
- Ser informat prèviament de les directrius d'execució del pla i de gestió del Parc que adoptin les diputacions.

El reglament estableix un mínim de dues reunions a l'any, una cada semestre, i aquesta ha estat, amb l'excepció d'algunes convocatòries extraordinàries, la periodicitat amb que s'ha reunit el Consell. De manera ordinària, davant el Consell, l'administració del Parc ha presentat anualment la proposta de programa i la proposta de pressupost, així com l'informe de gestió. El Consell també ha participat en la formulació i aprovació d'actuacions i programes específics, com el pla de prevenció d'incendis, el pla d'informació o el pla director del turó de l'Home. De manera excepcional, el Consell s'ha pronunciat en relació amb altres temes, com el contenciós per la construcció de l'embassament de Vallforners o, més recentment, amb l'acord de revisió del Pla especial.

La **Comissió Consultiva** es va constituir el 30 de novembre de 1989 i està constituïda per: un representant de cada diputació, dos representants dels municipis integrats en el Consell Coordinador, dos representants del sector agrícola, dos representants del sector turístic, dos representants del sector forestal, dos representants de les entitats de lleure i esport, dos representants de les entitats cíviques, dos representants de les entitats conservacionistes, dos representants de les entitats culturals i dos representants de les entitats científiques.

La Comissió es regeix, també, per unes normes d'organització i funcionament, que estableixen les seves funcions:

- Rebre informació de les activitats que es desenvolupin al Parc.
- Trametre suggeriments al Consell Coordinador sobre assumptes relatius a la gestió del Parc.
- Expressar la seva opinió i proposar criteris.
- Totes aquelles tasques relacionades amb les funcions assenyalades anteriorment.

Les normes estableixen, també, un mínim de dues reunions anuals i, a causa de les seves funcions, la Comissió s'ha reunit habitualment amb caràcter previ a les reunions del Consell Coordinador i amb la mateixa ordre del dia que la reunió posterior del consell, per la qual cosa la Comissió s'ha pronunciat sobre els mateixos temes que el Consell. Ocasionalment, s'han realitzat reunions particulars amb alguns dels sectors representats a la Comissió.

La Comissió Consultiva ha plantejat reiteradament la sol·licitud de comptar amb una representació al Consell, però aquesta proposta no ha estat admesa pel Consell, que ha derivat la resposta a una reforma dels òrgans de participació inclosa en la revisió del Pla

especial. D'altra banda, darrerament el Consell s'ha plantejat algunes fórmules que haurien de permetre una major agilitat i eficàcia en la participació en la presa de decisions.

L'Associació d'amics del Parc del Montseny no s'ha arribat a constituir de manera específica, però la Diputació de Barcelona ha creat una entitat cívica amb el nom de *Cercle d'Amics dels Parcs Naturals* que ja té més de 5.000 associats, publica un butlletí i una revista i realitza visites als Parcs, activitats de divulgació i actes de voluntariat. El Comitè Científic tampoc no va arribar a constituir-se i tant sols s'ha creat un òrgan similar, amb caràcter d'assessorament científic puntual en el marc del programa d'agermanament amb el Parc de Cévennes i dins del procés de debat que es va dur a terme, els anys 1994 i 1995, amb el nom de *El Montseny i el futur*.

Els programes anuals de gestió

Tal com ja s'ha assenyalat, la gestió del Parc natural del Montseny s'ha estructurat en quatre grans programes:

- A. Conservació i tractament físic del territori,
- B. Foment del desenvolupament i participació,
- C. Ús social i educació ambiental i,
- D. Activitats generals i de suport.

Aquest darrer té un caràcter administratiu i instrumental i els tres primers es corresponen amb els tres grans objectius del Pla: conservació, foment del desenvolupament i ús social.

A continuació s'exposa un balanç del grau de desenvolupament de cadascun d'aquests programes, que al seu torn es divideixen en subprogrames, en relació amb els objectius inicialment plantejats i, sobretot, en relació amb les principals actuacions que s'han anat programant amb posterioritat.

A. Programa de conservació i tractament físic del territori

L'objectiu central d'aquest programa és la preservació dels valors naturals i culturals del paisatge del Montseny, mitjançant el control del compliment de la normativa; el coneixement i estudi aplicat a la gestió, la prevenció d'incendis i l'actuació en el medi i el patrimoni a través de la restauració i la gestió activa. Aquestes línies d'acció defineixen de fet els diferents subprogrames.

A1. Activitats de control i seguiment del planejament

Dins d'aquest subprograma s'inclou tot el conjunt d'activitats que tenen a veure amb la consolidació del règim normatiu del Pla especial així com d'aquelles disposicions de caràcter general o específic que constitueixen una garantia per a la preservació del medi natural i el patrimoni cultural.

En una fase inicial, les administracions promotores i gestores del Pla especial del parc natural del Montseny van haver de fer front a un llarg procés de confrontacions jurídiques com a resposta als recursos contenciosos administratius que es van interposar des de diverses instàncies, però bàsicament des de sectors de la propietat, contra l'aprovació del Pla especial. Aquests processos van concloure amb un conjunt de sentències favorables que va desestimar tots els arguments bàsics dels recursos i va consolidar la vigència el Pla especial i, per tant, el règim d'ordenació i normatiu que aquest establia.

Consolidat, doncs, jurídicament el Pla especial, les tasques de control del planejament s'han reflectit, principalment, en l'emissió dels informes preceptius, previs a l'atorgament de les llicències, autoritzacions i aprovacions de les administracions competents, bàsicament ajuntaments i govern de la Generalitat, relatives a variat i extens conjunt d'activitats i actuacions dins l'àmbit del Pla especial.

A continuació, es recull un resum dels informes preceptius emesos en els darrers deu anys:

Tipus d'informe	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Total
Aprofitaments forestals	123	89	123	100	94	67	34	63	39	36	768
Urbanisme	72	96	78	61	91	58	76	60	59	38	689
Varis	32	29	33	53	46	31	34	39	31	20	348
Excursions, aplecs, esport	39	36	29	32	32	33	39	46	46	45	377
Publicitat i fotografia	11	21	32	19	19	46	54	63	59	45	369
Camins	31	22	17	13	16	24	15	15	7	6	167
Línies elèctriques, telefòniques	3	6	16	9	9	6	2	1	7	7	66
Subvencions forestals	28	29	5	2	2	-	-	-	-	-	66
Plans Tècnics Gestió Forestal	-	-	-	-	-	15	9	22	19	38	103
Plans Tècnics Gestió Cinegètica	-	-	-	-	-	-	9	12	1	6	28
Al·legacions	2	1	1	1	1	-	-	-	1	-	7
Total	341	329	334	290	310	280	271	321	269	241	2988

La quantitat d'informes previs preceptius elaborats, uns tres mil en els darrers deu anys, dona idea, d'una banda, del volum d'activitat que es duu a terme dins l'àmbit del Pla especial i, de l'altra, de la consolidació de la pràctica de sol·licitar l'informe previ de l'administració del Parc, com a instrument de control del planejament.

Finalment, cal assenyalar que tant sols un 8% dels informes emesos han tingut caràcter desfavorable, la qual cosa demostra un alt grau d'adaptació a les determinacions del Pla especial.

A2. Plans de prevenció i restauració

Dins del programa de conservació, s'ha anat desenvolupant, també, el subprograma de prevenció i restauració, que recull les activitats destinades a prevenir els principals riscos que poden afectar la preservació dels valors naturals i el paisatge, fonamentalment els incendis forestals, i la intervenció en el medi per tal de restaurar paisatges degradats o afavorir determinats hàbitats o espècies.

Pel que fa a la **prevenció d'incendis forestals**, la gestió del Parc s'ha desenvolupat en les següents línies:

- Col·laboració amb els ajuntaments, redactant els plans municipals de prevenció d'incendis.
- Subvencions a les Agrupacions de Defensa Forestal (ADF) per a desenvolupar les actuacions previstes en els plans de prevenció: des de la gestió del Parc s'ha col·laborat en aquestes actuacions mitjançant despeses directes.
- Inversions directes en la millora d'infraestructures: des de l'administració del Parc s'han realitzat inversions en infraestructures de prevenció, bé, com ja s'ha assenyalat, donant suport a les ADF, bé posant mitjans a disposició dels ajuntaments, o bé dotant-se d'infraestructures pròpies; en aquest sentit, els darrers anys s'han dotat alguns ajuntaments de vehicles dotats d'equips lleugers d'extinció, per a ser utilitzats en el pla de vigilància d'incendis del Parc, i s'han construït quatre torres de guaita.
- Desenvolupament del *Pla anual de vigilància i prevenció d'incendis*: el Parc desplega un pla anual de vigilància consistent en la organització i coordinació, a través de la contractació conveniada amb els ajuntaments, del personal que fa les funcions de vigilància, informació, detecció i suport a l'extinció dels incendis forestals. Aquest dispositiu s'organitza de la manera següent:

L'últim gran incendi dins dels límits del Parc es va produir l'any 2004, un estiu que va produir, en el conjunt del territori català, dues grans crisis: la primera a primers de juliol, amb els grans incendis del Bages, el Berguedà i, també, el dels Cingles de Bertí, que, travessant el Congost, va afectar un sector reduït del Parc, la segona gran crisi, a primers d'agost, amb el gran incendi de La Selva, l'incendi de Collserola i de Serralada de Marina, entre d'altres, i el foc del Montseny. Va ser aquest darrer, que va arribar a unir-se amb el de La Selva, l'últim gran incendi enregistrat al Parc natural del Montseny. Els dos fronts de l'incendi, el que s'havia

iniciat a Gualba i el procedent de Massanes i Sant Feliu de Buixalleu, van cremar 900 hectàrees al Parc, arribant fins a l'entorn de la vall de Santa Fe i el turó de Morou.

Des d'aleshores, en els darrers 10 anys, s'han produït 12 incidents amb foc forestal dins dels límits del Pla especial, amb un total de 3,84 hectàrees cremades, i 51 incidents a la perifèria, amb un total de 18,65 hectàrees afectades. La major part d'aquestes incidències no arriben a afectar una superfície significativa i, com és habitual, un petit nombre de focs, no arriben al 10%, genera més del 90% de la superfície cremada. Tot i això, les xifres són minses i la incidència dels incendis en el Parc ha estat escassa, evitant-se, a més, que, en general, els incendis de la perifèria arribin a ingressar al Parc.

Pel que fa als **plans i projectes de restauració**, val a dir que els darrers anys han anat prenent una dimensió força més significativa, concentrant recursos pressupostaris importants, que, com ja s'ha analitzat a l'apartat dedicat al pressupost, s'han incrementat substancialment. Això ha estat així, d'una manera especial, per l'impuls a aquests tipus de programes que ha suposat el pla director del turó de l'Home.

El *Pla director del turó de l'Home* es va elaborar l'any 1998, com a conseqüència del conveni signat entre la Diputació de Barcelona i el Ministeri de Defensa, que va suposar la cessió per part de l'administració de l'Estat a l'administració del Parc de la major part de la superfície, instal·lacions i edificacions de caserna i base militar de Puig Sesolles, substituïda, al mateix indret, per una estació automatitzada. El Pla director ha suposat l'enderroc i supressió de la major part dels elements artificials, la restauració de les superfícies afectades, la correcció de processos d'erosió i la ordenació de la xarxa de camins i l'ús públic. L'execució del Pla director ha comportat una inversió de més de 700.000 euros.

Altres projectes de restauració que s'estan duent a terme han estat els següents:

- Restauració de pedreres abandonades a l'entorn del turó de Tagamanent.
- Clausura de l'activitat i restauració de la pedrera dels Esqueis del Bobilar, en zona de reserva natural qualificada.
- Restauració dels accessos al massís del Matagalls.
- Restauració de la zona afectada per les antigues mines de Matagalls.
- Restauració dels paisatges a l'entorn dels equipaments del Pla de la Calma.
- Restauració de zones de bosc afectades per l'incendi de 1994.

A3. Activitats de conservació i gestió del paisatge. Pla de seguiment de paràmetres ecològics

El massís del Montseny ha estat d'antuvi objecte de molts estudis i de moltes activitats de recerca científica. També és així en l'actualitat i són molts els investigadors, professors universitaris i estudiants que duen a terme les seves línies de treball al Montseny. D'altra banda, l'administració del Parc va elaborar l'any 1991 un pla de seguiment de paràmetres ecològics, que ha permès des de llavors sistematitzar els estudis promoguts des del Parc i ordenar la recollida de dades per a facilitar-ne la seva explotació en forma d'orientacions per a la gestió.

En aquest sentit, el pla de seguiment de paràmetres ecològics ha aconseguit una doble funció: d'una banda ha dotat els gestors del Parc d'un marc conceptual per emmarcar els estudis que s'han anat encarregant, tant per completar o ampliar camps d'informació bàsica com per dur a terme un seguiment continuat de determinats objectes d'estudi, amb l'objectiu que constitueixin veritables indicadors de l'evolució dels sistemes naturals i el paisatge i de la seva resposta davant les actuacions antròpiques, incloent les derivades de la pròpia gestió del Parc.

El pla de seguiment de paràmetres s'ha desenvolupat d'acord amb l'esquema següent:

- Seguiment de variables fisicoquímiques: meteorologia, hidrologia, contaminació atmosfèrica.
- Seguiment de paràmetres biològics, vegetació: comunitats vegetals, espècies singulars, protegides o aïllades.
- Seguiment de paràmetres biològics, fauna: grups faunístics, espècies singulars, protegides o aïllades, espècies cinegètiques, dades fenològiques.
- Processos i interaccions: expansió d'espècies al·lòctones, electrocució d'aus en línies elèctriques.

Dins d'aquest subprograma, s'inclouen, també, les actuacions destinades a la **preservació, restauració i millores del patrimoni cultural**. En aquest sentit, el programa d'actuació del Pla especial vigent ja preveia la redacció d'un catàleg del patrimoni històric-artístic i una sèrie

d'actuacions: la restauració del conjunt monumental de Tagamanent, la restauració del castell de Montsoriu, la restauració de cinc ermites aïllades i àrees d'interès arqueològic; fins i tot, el programa proposava l'adquisició de la propietat de, castell de Montsoriu. En aquest àmbit, des de la gestió del Parc s'ha actuat en les línies següents:

- Inversió directa en la restauració i millora del patrimoni arquitectònic: la rehabilitació de masies i cases rurals per tal que esdevinguin equipaments, sobretot d'aquelles que tenen un valor patrimonial significatiu (L'Agustí, El Bellver, Vallforners, Can Casades, Torre Leonart, Rectoria de Vallcàrquera, Rectoria del Brull), i les intervencions en elements de valor històric i arquitectònic de propietat pública: el conjunt monumental de Tagamanent i el jaciment ibèric del turó de Montgrós.
- Col·laboració en iniciatives d'altres administracions: cal destacar la implicació de la Diputació de Girona en la restauració del castell de Montsoriu i la de la Diputació de Barcelona, en el castell de Montclús.
- Col·laboració a través de la subvencions a la rehabilitació del patrimoni arquitectònic: aquest línia de subvencions es va implantar l'any 1997 per a donar cobertura a aquest tipus d'actuacions i ha permès col·laborar amb les iniciatives d'alguns ajuntaments.

Finalment, cal assenyalar que el Parc del Montseny compta amb un inventari de patrimoni arquitectònic realitzat pel Servei de Patrimoni Arquitectònic Local de la Diputació de Barcelona, un inventari d'elements singulars realitzat per la Societat Catalana d'Arqueologia i un inventari etnològic elaborat pel Museu La Gubella.

A4. Manteniment del patrimoni públic

En l'apartat corresponent ja s'ha analitzat com s'ha anat conformant el patrimoni públic de sòl, propietat de la Diputació de Barcelona. D'altra banda, aquest patrimoni ha tingut usos diversos:

- Equipaments per a l'ús públic
- Zones de reserva natural qualificada
- Finques forestals
- Masoveries
- Finques agrícoles i zones de pastura.

Així doncs, a més de la gestió que es duu a terme dins del programa d'ús social, les finques públiques són objecte de gestió com a patrimoni públic de caràcter rústic. En aquest sentit, es duen a terme operacions de manteniment de la xarxa viària, del patrimoni edificat i d'altres infraestructures i activitats de gestió agrícola, ramadera i forestal.

En concret, la situació de la gestió de les finques públiques, deixant de banda els equipaments d'ús públic, que són abordats en l'apartat corresponent, és la següent:

- Masoveries amb un ús residencial vinculat a una activitat agrària: El Parc natural del Montseny compta amb tres masoveries, que ocupen finques i edificacions públiques, mitjançant diverses fórmules d'arrendament rústic o contractes administratius: Can Pla i Can Grau, a Fogars de Montclús, i Can Gorgs, al poble de Montseny. En totes tres es manté l'ús residencial i el manteniment de l'activitat agrícola a l'entorn de les cases. L'administració del Parc ha realitzat obres de millora en aspectes estructurals en les tres cases i en les edificacions vinculades a l'activitat agrària, a més de donar suport als masovers a través de les línies ordinàries de subvenció.
- Finques amb zones de pastura i activitat ramadera: En el cas de la finca de Can Pla, s'afegeix l'activitat ramadera de bestiar vacú, que utilitza zones de pastura de la finca fins a l'entorn del turó de l'Home i que és objecte d'un arrendament específic. D'altra banda les finques públiques de Vallforners i del Bellver–Agustí (Pla de la Calma, Tagamanent) també compten amb zones de pastura que són objecte d'un ús ramader amb bestiar boví mitjançant un contracte administratiu. Finalment aquest ús també es dona en zones més reduïdes de pastura a les finques de Can Terror (Sant Pere de Vilamajor) i la Traüna (Fogars de Montclús).
- Finques amb aprofitaments forestals: A algunes de les finques públiques, l'administració del Parc realitza treballs silvícoles i d'aprofitament forestal mitjançant arrendaments o subhastes. En concret es duen a terme regularment treballs de plantació, selecció de rebrots de perxada, aclarides, podes i aprofitaments de llenya d'alzina i de pinyes, a les finques de Fontmartina, El Polell–Santa Susanna, La Traüna i Can Terror. Ocasionalment també s'han fet treballs forestals a altres finques.

B. Programa de foment del desenvolupament i la participació

L'objectiu central d'aquest programa és promoure les activitats i iniciatives econòmiques compatibles amb els objectius i prescripcions del Pla especial, fent efectiva doncs la compatibilitat entre la conservació dels valors naturals i culturals i el desenvolupament econòmic que permeti garantir la qualitat de vida de les poblacions del Parc i el seu entorn. Aquest objectiu es desenvolupa mitjançant línies de subvenció a particulars i actuacions de suport d'inversions en el manteniment i millora de les infraestructures i serveis bàsics. Al mateix temps, dins d'aquest programa, s'inclouen tots els mecanismes de col·laboració amb altres administracions i, d'una manera molt especial, amb els ajuntaments, i les actuacions de foment de la participació de tots els sectors socials implicats i interessats en la gestió.

Aquestes línies d'actuació es concreten en tres subprogrames:

B1. Consells, comissions i convenis

El Parc compta amb dos òrgans de participació en la gestió que són objecte d'anàlisi en un apartat específic d'aquest capítol. A part, però, d'aquests òrgans, s'ha anat desenvolupant un nombre molt important de convenis de col·laboració amb ajuntaments, altres administracions, entitats i associacions, universitats i particulars. També s'inclouen dins d'aquests convenis els agermanaments i les relacions de cooperació d'àmbit internacional.

El nombre més important de convenis té relació amb la gestió de serveis i equipaments per a l'ús públic. En aquest sentit, s'han subscrit convenis amb 14 dels 18 ajuntaments del Parc, d'una banda per desenvolupar el Pla d'informació adreçat als visitants, d'altra banda, per a la gestió d'equipaments.

En relació, també, amb l'ús social, s'han signat convenis amb altres institucions que han cedit l'ús de locals o que gestionen equipaments culturals. Finalment s'han signat convenis amb quatre propietaris particulars per a permetre dur a terme obres d'arranjament d'accessos i àrees d'aparcament i ordenació de l'ús públic.

Hi ha un altre grup de convenis que són aquells destinats a col·laborar en la prestació de determinats serveis. Són els convenis subscrits amb cinc ajuntaments per a col·laborar en la recollida de residus i els convenis per a col·laborar en la senyalització municipal.

Cal també destacar els convenis destinats a la recerca i la docència. L'administració del Parc té signats convenis amb una sèrie de convenis específics amb la Universitat de Barcelona, la Universitat Autònoma de Barcelona, la Universitat de Girona i la Universitat Politècnica de Catalunya. A l'aixopluc d'aquests convenis, s'han dut a terme múltiples estudis i s'ha arbitrat l'oferta de formació de l'alberg del Puig, equipament destinat a la recerca i la docència. Dins d'aquest àmbit, s'han signat convenis amb aquestes mateixes universitats i amb altres institucions acadèmiques (Escola de Formació Professional Agrària de Les Quintanes i Escola Forestal de Can Xifra i també, darrerament, alumnes de l'Escola Universitària de Turisme i Direcció Hotelera de la Universitat Autònoma de Barcelona i del *Master de Ecoturismo y manejo de áreas silvestres* del *Instituto del Medio Ambiente* de Santiago de Chile), que han permès que es puguin dur a terme les estades de pràctiques o els treballs de final de cicle formatiu d'un nombre significatiu d'estudiants.

Hi ha, també, un grup de convenis que aborden temes de caràcter més general o amb finalitats força específiques. Aquest és el cas del conveni subscrit per la Diputació de Barcelona i el Ministeri de Defensa, que ha formalitzat la cessió de la major part de l'antiga base militar o el conveni amb el Centre de Telecomunicacions de la Generalitat de Catalunya, que ha permès la col·laboració d'aquest organisme en el trasllat de les antenes del turó de l'Home. Es compta també amb sengles convenis amb el Centre Excursionista de Catalunya i DEPANA per a la col·laboració en temes d'interès comú.

Finalment, el Parc natural del Montseny té convenis de caràcter internacional, que han comportat l'agermanament amb el Parc Nacional de Cévennes, al Llenguadoc–Rosselló, França, amb el Parc Nacional La Amistad de Costa Rica–Panamà i amb el Parc Natural Südeiffel d'Alemanya–Luxemburg.

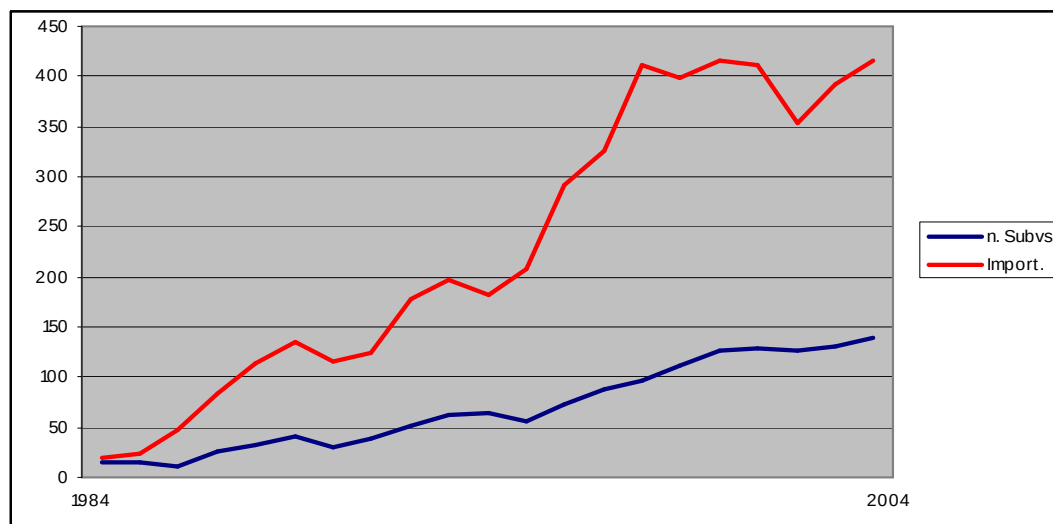
B2. Política socioeconòmica i cultural

El programa d'actuació del Pla especial vigent recollia diferents objectius relacionats amb el desenvolupament socioeconòmic i les activitats productives dels particulars. En aquest sentit, s'esmentava la indemnització als propietaris pels perjudicis derivats de les limitacions imposades pel règim de protecció del Parc i la millora de les condicions de les masies habitades. Per tal de donar resposta a aquests objectius i ampliar-ne el seu abast, l'administració del Parc ha desenvolupat una política de foment de les activitats econòmiques compatibles amb els objectius del pla, a través de les línies de subvencions a particulars, i ha dissenyat i executat programes de promoció cultural.

L'any 1984 es van iniciar les subvencions a empreses familiars agràries, que permetien fer arribar ajuts tant a l'activitat agrària com, sobretot, als habitatges i edificacions complementàries, i les subvencions a explotacions forestals. L'any 1987 es va posar en marxa una línia de subvenció a les empreses turístiques i l'any 1997, una de subvencions a la rehabilitació del patrimoni arquitectònic, destinada als elements d'interès patrimonial i als habitatges, com a primera residència, amb independència de la seva vinculació a una activitat agrària. Des de l'any 2001, les subvencions pels habitatges s'han desvinculat totalment de les agràries, reservades per a aquesta activitat, agrupant-se en una única línia amb les de rehabilitació del patrimoni arquitectònic.

Certament, els objectius d'aquestes subvencions són afavorir l'assentament de la població permanent dins del Parc i fomentar les activitats econòmiques compatibles, d'una manera singular les del sector primari, però també, les del terciari, incidint d'una manera especial amb un major grau de suport en aquelles activitats considerades prioritàries, per la seva qualitat ambiental o pel sobrecost derivat de l'aplicació de les prescripcions normatives. Les subvencions s'han mantingut amb un topall relatiu del 50% del cost de les obres i un topall absolut que ha anat evolucionant i, en l'actualitat, es situa en uns 12.000 euros, convocant-se anualment mitjançant unes bases que es revisen, també, cada any. Aquestes revisions han permès adaptar les bases als canvis socials i econòmics i a les prioritats de la gestió.

Evolució del nombre de subvencions concedides i de l'import (en milers d'euros)

Així doncs, en els vint-i-un anys des que es van iniciar les subvencions fins l'actualitat, aquesta línia d'actuació s'ha anat consolidant, amb una evident tendència a l'alça, tant en el nombre com en el import de les subvencions. L'any 1984, es van tramitar 14 subvencions amb un import de 20.320,50 euros, i l'any 2004, les subvencions han estat 139, amb un import de 414.691,72 euros. En aquest període l'administració del Parc ha concedit 1456 subvencions, que han suposat una aportació total de més de quatre milions vuit-cents mil euros, és a dir, més de vuit-cents milions de les antigues pessetes. Considerant que les subvencions no poden excedir el 50% de l'import de les obres subvencionades, però la mitjana no ha arribat a aquest grau de cobertura, les subvencions a particulars han contribuït a promoure inversions per un import superior als deu milions d'euros.

Dins l'àmbit de la política cultural, el Parc compta amb una línia de subvencions a entitats culturals, destinada a entitats sense afany de lucre que duguin a terme activitats culturals dins del Parc i/o en relació amb el Parc. Dins d'aquesta línia, s'ha anat subvencionant des de la celebració dels tradicionals aplecs fins a edicions de llibres o revistes. La dotació total ha oscil·lat entre els 4.000 i 6.000 euros i la subvenció mitjana és relativament modesta, de l'ordre de 350 euros, atès que el límit màxim es situa en els 600 euros. Es tracta, doncs, d'una línia d'ajut que té una dotació limitada i, òbviament, no ha permès impulsar grans projectes, però sí contribuir de manera periòdica i reiterada al manteniment d'una sèrie d'iniciatives d'entitats culturals, majoritàriament dels municipis del Parc i el seu entorn.

Dins d'aquest mateix àmbit de la gestió, l'any 1993 es va posar en marxa un programa específic d'activitats culturals, amb el nom de "Viu el Parc". El programa "Viu el Parc" permet una programació anual d'activitats culturals que s'afegeix a la dels municipis, es configura conjuntament amb els ajuntaments i es difon amb la marca "Viu el Parc" en una edició conjunta que recull tot el programa. El programa es desenvolupa entre els mesos de juliol i novembre i compta amb una campanya específica dedicada als escolars dels municipis del Parc i amb dos actes centrals. El nombre d'assistents a aquests actes s'ha anat incrementant, des dels 4805 espectadors de la primera edició fins als 11.282 de l'any 2004, assistint, en total, 83.667 persones en els dotze anys de durada del programa.

B3. Infraestructures i serveis

Dins del programa de foment del desenvolupament, l'administració del Parc ha desenvolupat també algunes línies d'actuació adreçades a col·laborar en la prestació de serveis bàsics o bé en la inversió directa per a la millora d'infraestructures, bàsicament de la xarxa viària.

Recollida selectiva d'escombraries

La gestió de residus al Parc natural del Montseny és realitzada per diferents organismes públics: ajuntaments, consells comarcals o mancomunitats de serveis. En aquest sentit el Decret 93/1999 de 6 d'abril del Departament de Medi Ambient va suposar una definició de les competències i dels procediments de gestió dels residus.

Pel que fa a la intervenció en aquest servei des de la gestió del Parc, el programa d'actuació del Pla especial plantejava l'emplaçament de punts de recollida amb un sistema de bidons i papereres i l'establiment de convenis amb els ajuntaments per a col·laborar en la recollida. En aquest sentit, es van formalitzar convenis amb els ajuntaments de la zona central del Parc, Fogars de Montclús, El Brull i Montseny i, posteriorment, amb Campins i Arbúcies. Els objectius que inspiraven aquests convenis eren garantir una recollida correcta de residus, atenent a la dispersió dels punts de recollida, i assumir el sobrecost que podia suposar la generació de residus per part dels visitants del Parc. El programa d'actuació també contemplava ja pel període 1977-1980, l'elaboració d'un projecte de recollida selectiva.

L'any 1996 la Diputació de Barcelona va formalitzar un conveni amb la Mancomunitat La Plana per tal de posar en marxa la recollida selectiva als municipis amb els quals ja existia conveni de col·laboració, als quals es va afegir Campins. La selecció es feia en dues fraccions, orgànica i inorgànica, fent la recollida amb un camió de doble caixa, finançat per la Diputació de Barcelona. Al seu torn, la Diputació de Girona va subscriure un conveni amb l'Ajuntament d'Arbúcies per garantir la recollida als nuclis rurals i masos del municipi.

Els darrers anys, la selecció en dues fraccions ha perdut eficàcia i credibilitat, incrementant-se, d'altra banda, els costos a causa de l'augment dels residus no reciclables per la imperfecció de la selecció en origen i, en conseqüència, per la penalització que ha comportat l'encariment de les taxes d'abocador. Això ha obligat a una revisió del sistema de recollida en aquest sector central del Parc i, com a resultat, a una adaptació als procediments de selecció en cinc fraccions, que s'han anat implantant al país i, a la resta de municipis del Parc.

Des de l'administració del Parc, s'ha participat en el disseny del nou sistema i s'ha mantingut la col·laboració amb els municipis on ja existia, mitjançant convenis que recullen la distribució de costos. Al mateix temps s'ha establert un conveni amb el Consorci per a la Gestió de Residus del Vallès Oriental, per tal de col·laborar en el control de qualitat de la recollida i en les campanyes de comunicació.

Xarxa viària

El Pla especial de 1977-78 estableix una xarxa viària bàsica, primària i secundària, i una xarxa turística que havia de ser, lògicament, objecte d'atenció preferent per part de l'administració del Parc i, en aquest sentit, el programa d'actuació (1977-1980 i 1981-1984) preveia les actuacions següents:

El Figaró–Tagamanent
Sant Celoni–Sant Marçal
Pla de la Calma–Collformic
La Costa–Santa Fe
Santa Eugènia del Congost–
Tagamanent

Sant Marçal–Sant Bernat
Sant Marçal–Viladrau
La Costa–Montseny
Campins–Gualba–Riells
Santa Maria de Palautordera–La Calma

El Pla especial classificava com a xarxa primària les carreteres de la xarxa general: BV-5114, de Sant Celoni a Sant Marçal i la BV-5301 de Santa Maria de Palautordera a Collformic i Seva; i com a xarxa secundària les carreteres de la xarxa general GIV-5201 de Sant Marçal a Viladrau; la BV-5119 de Fogars de Montclús a Mosqueroles i La Costa; la BV-5115 de La Batllòria a Gualba; la GIV-5211 de Breda a Riells; i la pista del Pla de la Calma, de Collformic al Figaró.

Com a pistes de la xarxa turística de primera: la pista de Riells a Gualba i a Campins; la pista de La Costa a Santa Fe; la pista de La Costa a Montseny; la pista d'Arbúcies a coll de Te i al Pla de l'Espinal; la pista de Les Illes (BV-5301) a Sant Marçal; la pista de Montseny al Pla de la Calma pel Mular; la pista del nucli de Tagamanent al Pla de la Calma. Com a vies turístiques de segona: la pista del turó de l'Home; la pista d'accés al castell de Montsoriu; la pista d'Arbúcies a Lliors i a coll de Borderiol; la pista de Collformic a Sant Segimon; la pista d'Aiguafreda a Collformic per l'Avencó; la pista del Brull al jaciment ibèric del turó de Montgrós; la pista de Sant Martí del Montseny a Collformic pel veïnat de La Castanya; i la pista del Pla de la Calma al Clot de la Mora.

Des del punt de vista normatiu, a més d'establir una sèrie de característiques tipològiques i tècniques, el Pla especial dibuixava tota aquesta xarxa com una xarxa d'ús públic, restringint tant sols a la xarxa turística el pas de camions i vehicles similars. Tanmateix la gestió del Parc ha anat configurant una xarxa bàsica que ha estat objecte d'inversions importants i de la qual el Parc n'ha assumit amb claredat la titularitat i/o la responsabilitat del manteniment, amb independència que el Parc hagi col·laborat amb actuacions de manteniment i millora en moltes vies.

Des de la gestió del Parc, amb successives intervencions, s'ha configurat una xarxa de pistes asfaltades, la majoria de les quals classificada com a vies de la xarxa turística pel Pla, de les quals se n'ha assumit la gestió pel que fa a les inversions i el manteniment. En alguns casos l'administració del Parc en té, també, la titularitat i en d'altres no està definida o correspon als ajuntaments:

- La pista de La Costa a Santa Fe
- La pista d'accés al turó de l'Home
- La pista de La Costa al poble de Montseny
- La pista del nucli de Tagamanent al Pla de la Calma
- La pista de Fogars de Montclús (BV 5114) a riera de Ciuret

Sense que tinguin el caràcter de pistes asfaltades, l'administració del Parc també ha assumit, amb caràcter exclusiu o compartit, inversions per al manteniment i la millora i, en alguns casos, la gestió de les vies següents:

- La pista de La Calma
- La pista de Les Illes a Sant Marçal
- La pista d'accés a La Traïna i Can Cervera
- La pista de Gualba a Campins
- La pista de Gualba a Riells
- La pista de Santa Susanna al Polell
- La pista de Cànoves a Vallforners
- La pista del Brull al turó de Montgrós
- La pista de La Morera
- La pista del Figaró a Vallcàrquera
- La pista d'Aiguafreda a El Brull i Collformic per la riera de l'Avencó (Tagamanent) fins a la Casanova de Sant Miquel.

Finalment, l'administració ha dut a terme altres intervencions en la xarxa viària: l'arranjament d'una sèrie d'àrees d'aparcament a les carreteres i pistes principals:

- Quatre àrees d'aparcament a la BV-5119: Plana dels Bombers, Can Cruspinell, Feixes del Vilar i Plana del Coll
- Dues àrees d'aparcament a la pista asfaltada del turó de l'Home: Plana Amagada i Coll Pregon
- Una àrea d'aparcament a la pista asfaltada de La Costa a Santa Fe: Coll de Santa Helena
- Vuit àrees d'aparcament a la BV-5114: Can Pla, la Guardiola, Santa Fe, Font de Passavets, Sesferreres, Sant Marçal (dues) i Creu de Sant Marçal
- Dues àrees d'aparcament a la BV-5301, a l'entorn de Collformic

- Dos aparcaments a la pista d'accés a la Calma des de Tagamanent (C-17): Collet de Sant Martí i Font de l'Inyac (El Bellver)
- Un aparcament a la pista d'accés al turó de Montgrós
- Un aparcament a la pista de Vallformers.

La senyalització i altres programes

L'administració del Parc ha desenvolupat un programa de senyalització dissenyat d'acord amb una imatge gràfica. Aquesta senyalització s'ha implantat àmpliament per senyalitzar els equipaments i infraestructures del Parc: itineraris a peu, senyalització direccional a pistes i carreteres, senyalització identificativa als equipaments i senyalització amb indicacions normatives (circulació restringida, prohibició de fer foc, àrees de caça, ..). També s'ha utilitzat per senyalitzar les entrades al Parc i, en determinats punts, per emplaçar mapes murals amb la localització dels serveis i algunes indicacions normatives. La presència d'una senyalització homogènia al Parc ha contribuït a reforçar la seva identificació com un espai ordenat i gestionat.

Des de la gestió del Parc s'han dut a terme actuacions en d'altres aspectes relacionats amb el desenvolupament. En aquest sentit, cal destacar el programa d'electrificació rural amb sistemes autònoms d'energia solar. L'any 1995 l'administració del Parc va encarregar un estudi sobre les necessitats d'electrificació a les masies i cases rurals disseminades. L'estudi va evidenciar que hi havia 105 masies i cases que no estaven connectades a la xarxa elèctrica de distribució, de les quals un 30% eren primeres residències o tenien vocació de ser-ho. En cada cas es va estudiar la millor alternativa d'electrificació atenent a les necessitats de consum i a la distància de la xarxa, que en un 85% de les cases era superior a un quilòmetre. La conclusió va ser que per a la majoria d'aquestes cases, la millor alternativa, ecològicament i econòmica, era la utilització de sistemes autònoms d'energia solar fotovoltaica. A partir de l'any 1996, mitjançant les línies ordinàries de subvenció, dins les quals aquest concepte va ser considerat prioritari, es va anar electrificant amb plaques solars les masies que havien estat identificades a l'estudi. L'any 2003 s'havien electrificat amb aquest sistema 42 edificacions o instal·lacions (masies, explotacions agrícoles, equipaments, torres de vigilància, estacions meteorològiques automàtiques) i s'havia reduït a un 10% el nombre d'habitatges permanents sense servei d'electricitat censats l'any 1995.

C. Programa d'ús social i educació ambiental

Aquest programa incorpora la creació i gestió de tots aquells equipaments i serveis necessaris per a fer efectiu l'objectiu de fer compatible l'ús social i el lleure amb la preservació dels valors del Parc, considerats, d'altra banda, com a principal estímul per a l'afluència de visitants. Aquesta xarxa d'equipaments i de serveis ha d'ordenar el flux de visitants, atenent la demanda d'espais naturals per al lleure i oferint alternatives que facin possible una experiència agradable i una visió positiva de l'entorn.

L'objectiu bàsic és, també, posar a disposició dels usuaris, escolars, estudiants o visitants en general, una sèrie de recursos: equipaments pedagògics, exposicions, publicacions o programes formatius específics (cursets de cap de setmana, programes adreçats a les escoles), amb la finalitat que en facin ús d'acord amb les seves necessitats i preferències formatives. Es tracta en tot cas de transmetre missatges positius.

El Pla especial vigent recollia l'ús social i l'educació ambiental com a objectius bàsics del seu desplegament i, en aquest sentit, realitzava una sèrie de previsions tant pel que fa a la tipologia com a l'emplaçament dels equipaments públics del Parc. Un cop més, aquestes previsions s'han vist confirmades o bé modificades per la gestió per tal d'adaptar-se a les noves necessitats i demandes.

En aquest sentit, el pla definia dos tipus d'equipaments: els dits de **tipus A**, directament relacionats amb les necessitats funcionals del Parc, on era admissible la nova edificació, i els de **tipus B**, necessàriament ubicats en edificacions ja existents i dedicats als usos de lleure, turisme o serveis en general. Finalment, el pla preveia la possibilitat de creació de nous equipaments, públics o privats, utilitzant sempre cases o masies existents i assimilant-los a la tipologia **B**.

En concret, el Pla especial recull com a *equipaments tipus A*:

- La zona de Santa Fe.
- El nucli de Riells.
- El nucli de La Costa del Montseny.
- El poble de Montseny.

- El nucli del Brull.
- Les masies del Bellver i l'Agustí a la Calma.

Com a *equipaments de tipus B*:

- Coll de Té.
- Coll de Ravell.
- Lliors.
- Sant Marçal.
- Sant Bernat.
- El nucli de Fogars de Montclús.
- Collformic.

En definitiva el pla dibuixava als plànols d'ordenació uns equipaments *tipus A* que calia desenvolupar, bàsicament mitjançant l'acció pública, i una reduïda relació de *tipus B*, recollint, fonamentalment, equipaments privats ja existents. Al seu torn, els programes d'actuació concretaven les previsions de creació d'equipaments públics:

- Creació de tres escoles de la natura.
- Redacció dels plans especials dels equipaments tipus A i B.
- El Museu del Vilar.
- Zona d'animals en llibertat a Fontmartina.
- Àrea de jocs infantils.
- Senyalització d'itineraris de natura.
- Construcció de garites informatives.
- Redacció de projectes d'àrees d'esplai.
- Construcció d'àrees d'aparcament i miradors.

En el transcurs de gairebé trenta anys de gestió, algunes de les previsions del Pla i dels programes d'actuació que el desplegaven han estat totalment desestimades. Pel que fa al desenvolupament dels equipaments públics previstos, en el cas dels de *tipus A*, resta pendent la generació d'una oferta pública a Riells, i, pel que fa als de *tipus B*, la relació s'ha incrementat molt amb la incorporació de tots els equipaments, sobretot privats però també algun de públic, que s'han anat creant.

Des del punt de vista pressupostari, la creació i el manteniment i millora d'equipaments ha concentrat durant molts anys les majors inversions i s'ha fonamentat en els criteris següents:

- Creació d'equipaments d'informació i interpretació als indrets amb una freqüentació important en el moment de la creació del Parc: és el cas del centre d'informació a Can Casades, amb un audiovisual de gran format, o de l'exposició permanent al Casal de Cultura del Montseny.
- La creació d'equipaments pedagògics i culturals: quatre escoles de la natura (Can Lleonart, la primera de l'estat espanyol, La Traïna, El Polell i la Rectoria de Vallcàrquera), els dos centres de documentació als dos museus (Museu de Ciències Naturals de Granollers i Museu Etnològic del Montseny La Gabella d'Arbúcies), l'alberg per a la recerca del Puig o la casa-museu l'Agustí.
- El desplegament de les previsions del Pla especial per tal d'afavorir una descentralització de l'oferta d'equipaments públics: audiovisual de gran format al Casal de La Costa, equipaments de la Calma (el Bellver i l'Agustí), centre d'informació de la Rectoria del Brull.
- La creació d'equipaments perifèrics als accessos del Parc, vinculats amb els municipis: centres d'informació de Sant Esteve de Palautordera, Fogars de Montclús, Montseny, Aiguafreda, Seva, Sant Pere de Vilamajor, El Brull i Tagamanent.
- La col·laboració amb iniciatives culturals dels ajuntaments o altres institucions: Museu Etnològic del Montseny La Gabella, d'Arbúcies i Centre Cultural Europeu de la Natura de Viladrau.
- La consolidació del càmping de Fontmartina, existent abans de la creació del Parc.

- La incorporació a l'oferta d'equipaments: el jaciment ibèric del turó de Montgrós; en aquest àmbit, l'administració del Parc col·labora en projectes que han de permetre incorporar altres elements significatius (el castell de Montclús, el castell de Montsoriu, Aiguafreda de Dalt).
- La creació d'equipaments lleugers: tres àrees de lleure i una xarxa d'itineraris senyalitzats i d'aparcaments.
- La creació d'equipaments turístics com a alternativa per a l'ús d'algunes masies, propietat de la Diputació de Barcelona, que no comptaven amb un projecte definit i amb una forta implicació de la iniciativa privada: allotjaments rurals de La Morera, la Casanova de Sant Miquel o Vallforners.

Això ha conformat una xarxa d'equipaments públics molt àmplia i diversa, vint-i-cinc equipaments públics sense comptabilitzar els itineraris i les àrees d'aparcament.

Taula d'equipaments i serveis del Parc natural del Montseny

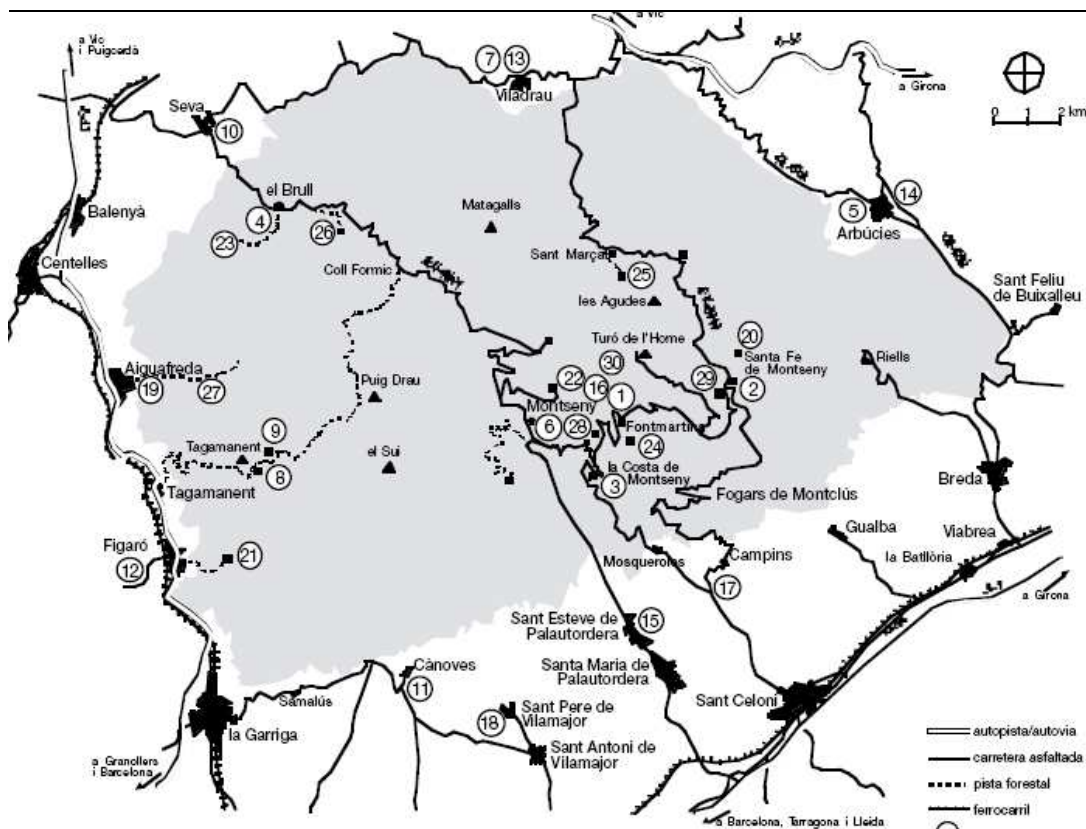
Equipaments		Municipi	Gestió
Oficina del Parc	Fontmartina	Fogars de Montclús	Directa
Centres d'informació	Can Casades (Audiovisual: <i>Les quatre estacions</i>)	Fogars de Montclús	Directa
	Casal de La Costa (Audiovisual: <i>Els homes i el Montseny</i>)	Fogars de Montclús	Directa
	Rectoria del Brull	El Brull	Conveni
	Montseny	Montseny	Conveni
	Sant Esteve de Palautordera	Sant Esteve de Palautordera	Conveni
	Fogars de Montclús	Fogars de Montclús	Conveni
Punts d'informació	Fontmartina	Fogars de Montclús	Directa
	La Rectoria	Sant Pere de Vilamajor	Conveni
	C. C. Europeu Natura	Viladrau	Conveni
	Museu La Gabella	Arbúcies	Conveni
	Servei de Guies	Campins	Conveni
	Aiguafreda	Aiguafreda	Conveni
	El Bellver	La Calma, Tagamanent	Concessió
	L'Estació	El Figaró	Conveni
	Museu La Tela	Granollers	Conveni
	Seva	Seva	Conveni
Centres d'interpretació (museus, itineraris guiats, exposicions)	Centre Cultural Europeu de la Natura	Viladrau	Conveni
	Turó de Montgrós	El Brull	Concessió
	Museu la Gabella (Audiovisual: <i>Llegendes del Montseny</i>).	Arbúcies	Conveni
	"Les esquelles d'en Jaume"	Montseny	Conveni
	Casa-Museu L'Agustí	La Calma, Tagamanent	Concessió
	Itineraris guiats (6)	Localitzacions diverses	Concessions i convenis
Centres de documentació	Museu la Tela	Granollers	Conveni
	Museu la Gabella	Arbúcies	Conveni
Aules, Escoles de natura	Can Lleonart	Fogars de Montclús	Concessió
	El Polell	S. Pere de Vilamajor	Concessió
	La Traïna	Fogars de Montclús	Concessió
	Vallcàrquera	Figaró-Montmany	Concessió

Alberg per a investigadors	El Puig	Montseny	Directa/conveni
Sala d'actes	Mn. Josep Coma	El Brull	Directa
Allotjament rural	La Morera	El Brull	Concessió
Restaurant	Casanova de Sant Miquel	Aiguafreda	Concessió
	El Bellver	La Calma, Tagamanent	Concessió
Càmping	Fontmartina	Fogars de Montclús	Concessió
Àrees de lleure	Feixes del Vilar	Fogars de Montclús	Directa
	La Guardiola	Fogars de Montclús	Directa
	Plana del Coll	Fogars de Montclús	Directa
Àrees d'aparcament	Plana dels Bombers	Fogars de Montclús	Directa
	Can Crispinell	Fogars de Montclús	Directa
	Coll Santa Helena	Fogars de Montclús	Directa
	Plana Amagada	Fogars de Montclús	Directa
	Coll Pregon	Fogars de Montclús	Directa
	Santa Fe	Fogars de Montclús	Directa
	Font del Cirerer	Fogars de Montclús	Directa
	Font de Passavets	Fogars de Montclús	Directa
	Can Pla	Fogars de Montclús	Directa
	Sesferreres	Montseny	Directa
	Coll de Sant Marçal	Montseny	Directa
	La Creu de Sant Marçal	Montseny	Directa
	Coll Formic	El Brull	Directa
	Pla de les Cabanyes	El Brull	Conveni
	Collet de Sant Martí	Tagamanent	Directa
	Font de l'Inyac	La Calma, Tagamanent	Directa
Itineraris senyalitzats	Empedrat de Morou	Fogars de Montclús	Directa
	Sot de l'Infern	Fogars de Montclús	Directa
	Passavets-Turó de l'Home	Fogars de Montclús	Directa
	Turó de l'Home-Les Agudes	Fogars de Montclús	Directa
	Fontmartina-Turó de l'Home	Fogars de Montclús	Directa
	Sant Marçal-Les Agudes	Montseny	Directa
	Sant Marçal-Matagalls	Montseny-Viladrau	Directa
	Bellver-Tagamanent	Tagamanent	Directa
	Collformic - Matagalls	El Brull	Directa
	Aiguafreda de Dalt	Aiguafreda	Conveni
	GR-5	General	Conveni
	GR-5.2 "cims del Montseny"	General	Conveni
	GR-2	General	Conveni
	GR "Meridià Verd"	General	Conveni

L'any 2005, el conjunt d'equipaments del Parc van rebre un total de 131.294 visites, la qual cosa suposa que, amb l'estimació de visitants, un 15% dels visitants del Parc són usuaris dels equipaments, lleugerament per sobre de la mitjana del conjunt de Parcs espanyols¹⁷.

¹⁷ Segons l'estudi "Evaluación del papel que cumplen los equipamientos de uso público en los espacios naturales protegidos", realitzat en una mostra de 22 espais per EUROPARC-Espanya, un 11,99% dels visitants són usuaris dels equipaments.

Mapa d'equipaments del Parc natural del Montseny

1. Oficina del Parc a Fontmartina; 2. Centre d'Informació de Can Casades; 3. Casal de La Costa; 4. Centre d'Informació del Brull; 5. Museu La Gabella; 6. Casal de Cultura del poble de Montseny; 7. Centre Cultural Europeu de la Natura; 8. El Bellver; 9. Casa - Museu L'Agustí; 10. Punt d'informació a Seva; 11. Punt d'informació a Cànoves; 12. Punt d'informació l'Estació del Figaró; 13. Punt d'informació de Viladrau; 14. Punt d'informació d'Arbúcies; 15. Centre d'informació de Sant Esteve de Palautordera; 16. Centre d'informació del poble de Montseny; 17. Centre d'informació de Fogars de Montclús; 18. Punt d'informació de Sant Pere de Vilamajor; 19. Punt d'informació d'Aiguafreda; 20. Escola de natura Can Lleó; 21. Escola de natura de Vallcàrquera; 22. Escola de natura La Traïna; 23. Turó de Montgrós; 24. Càmping de Fontmartina; 25. Alberg per a la recerca del Puig; 26. La Morera (allotjament rural); 27. Alberg de la Casanova de Sant Miquel (allotjament rural); 28. Àrea d'esplai de les Feixes del Vilar; 29. Àrea d'esplai de la Guardiola; 30. Àrea d'esplai de la Plana del Coll.

D'altra banda, a més de desplegar una xarxa d'equipaments, el Parc compta, també, amb una sèrie de programes que incideixen significativament en l'ús social:

- El pla d'informació, que comporta el desplegament els caps de setmana i festius, en la franja horària de major freqüentació, d'un dispositiu d'informació personalitzada, format per personal contractat a través de convenis amb els ajuntaments, que es mou pels indrets més visitats del Parc.
- Programes pedagògics adreçats als escolars: el programa *Viu el Parc a les escoles*, adreçat als escolars dels municipis del Parc (482 alumnes de 18 escoles, de 17 municipis l'any 2004), i el programa *Coneguem els nostres Parcs*, adreçat als alumnes d'escoles de la província de Barcelona (2.315 alumnes i 94 mestres de 63 escoles de 22 municipis barcelonins l'any 2004). Existeix, també, una línia de subvencions per a les escoles usuàries dels equipaments públics d'educació ambiental.

El Parc compta amb un conjunt bàsic de publicacions: Guia del Parc (en català i en castellà), mapa excursionista, desplegable en cinc idiomes, cartell panoràmic i cartells de flora i fauna, tríptic de benvinguda i edicions per a campanyes específiques d'informació. Es compta, també, amb una sèrie de llibres de caràcter tècnic, entre els quals els reculls de les trobades d'estudiosos del Montseny.

Finalment, dins del procés de millora de l'oferta d'equipaments i serveis, el Parc natural del Montseny ha implantat el *Sistema de qualitat turística* de l'Institut de Qualitat Turística Espanyola, obtenint la certificació l'abril de 2004. Això ha comportat el desenvolupament de normes i procediments de control de qualitat i una sèrie d'instruments que permeten protocolitzar processos de treball, fer un seguiment de la qualitat i de la capacitat de resposta de l'organització i explotar-ne els resultats, elaborant plans anuals de millora.

Balanç del Pla

Anàlisi de la percepció de la gestió

La celebració de gener a juny de 1994 de les jornades de debat *El Montseny i el futur*, dins d'un primer procés participatiu de revisió del Pla especial, va permetre copsar la opinió de múltiples sectors en relació amb la gestió del Parc. De fet, les jornades, que s'analitzen en el proper capítol, van esdevenir uns fòrums oberts a la participació de tots aquells sectors interessats en la gestió del Parc.

De la lectura de les aportacions i comunicacions procedents de diferents sectors, així com de les conclusions de les jornades, es pot deduir un estat d'opinió, sobretot dels habitants dels municipis del Parc, en relació amb la gestió de l'espai protegit, en el que, com sol passar, és fan més explícits aquells aspectes que concentren una valoració més crítica. En aquest sentit, aquestes opinions es poden sintetitzar en els següents punts:

- Es considera que el Parc actua com un focus d'atracció pels visitants i es demana una major regulació de la massiva afluència els caps de setmana i en determinats períodes de l'any
- Especialment es demana un control més eficaç de la circulació motoritzada
- Es considera necessari incrementar la presència de guardes forestals i reforçar les mecanismes d'informació
- Es demana una major participació de la propietat privada en els òrgans de gestió del Parc
- Es destaca les dificultats econòmiques del sector primari, analitzant críticament les restriccions imposades pel Text normatiu del Pla especial i la insuficiència de les subvencions.

Deu anys més tard, el desembre de 2003, la Diputació de Barcelona va encarregar una enquesta adreçada fonamentalment a la població del Parc i a les persones amb propietats i interessos econòmics dins del seu àmbit. A partir del cens de destinataris de la tramesa de les bases de les subvencions a particulars, l'enquesta es va concretar en 169 entrevistes telefòniques.

Aquesta enquesta permet exposar les dades següents:

- Un 74,6% dels entrevistats es mostra molt (39,1) o bastant (35,5) satisfet d'estar al Parc, i tant sols un 7,2% mostra un cert grau d'insatisfacció
- Com a aspectes a millorar en la gestió, es destaquen el control dels visitants (13,6%) i l'increment de les ajudes i assistència als habitants del Parc (13%)
- Els aspectes més ben valorats del Parc són el paisatge (puntuat amb un 8,9) i la tranquil·litat de l'entorn (7,6)
- Existeix un elevat consens en el sentit que el Parc resulta beneficiós per a la protecció i conservació del paisatge (76,9%). Aquest percentatge es redueix considerablement, fins el 45%, però, quan es valora si el Parc és beneficiós pels interessos de l'enquestat (un 24,3% el considera perjudicial)
- El sector que considera, en major mesura, que el Parc és perjudicial pels seus interessos és el sector de propietaris agrícoles i forestals (un 32,7 %). L'únic en el que aquesta proporció supera a la dels que el consideren beneficiós (un 30,8%)

- Gairebé tres quarts parts dels entrevistats (un 73,4 %) diu estar molt o bastant satisfet amb la feina dels guardes forestals i la majoria dels entrevistats en demanen una major presència i més vigilància
- Dins dels programes d'activitats del Parc, les subvencions són conegudes per un 74% i el *Viu el Parc* per un 72,7 %. Un 63,3% dels entrevistats ha utilitzat alguna vegada un equipament del Parc i un 36,1% creu que l'existència del Parc produeix més inversions en infraestructures, mentre un 20,7% creu que l'efecte és el contrari. Majoritàriament els enquestats (29,6%) consideren necessàries més inversions en xarxa viària.

Es pot concloure, en definitiva que existeix una percepció força favorable pel que fa als beneficis que comporta l'existència del Parc, tot i que tant al 1994 com a l'enquesta més recent, els habitants dels municipis del Parc manifesten de manera recurrent la seva preocupació per aspectes com l'afluència excessiva de visitants i la regulació d'algunes activitats, com la circulació motoritzada, demanant, en conseqüència, una major vigilància. Hi ha també una coincidència notable en el fet que és el sector d'activitat agrícola i forestal el que es considera menys afavorit per la gestió del Parc.

Finalment, s'han realitzat, també, diverses enquestes als visitants del Parc, de les quals, pel seu abast, es poden destacar dues: les que es van dur a terme els anys 1993 i 2002. Les coincidències entre ambdues són notòries:

- El major nombre dels visitants (34–36 %) procedeix del Barcelonès i, a continuació, del Vallès Oriental (18'8%). Són grups familiars i accedeixen al Parc en cotxe particular (83–91 %), tot i que manifesten estarien disposats a fer-ho en transport públic.
- Hi ha una freqüència significativa de repetició de les visites (5–8 vegades a l'any).
- Els visitants estan ben informats de que el Montseny és un espai protegit (98– 95%) i la majoria (75–60 %) saben que és gestionat per la Diputació de Barcelona.
- La majoria dels visitants manifesten que visiten el Parc per a passejar (60,2%), fer excursions (27,9%) o anar a dinar als restaurants de la zona (13,7%).
- La valoració global que es fa del Parc, entre 0 i 10, és alta, de 8,6. En general es valoren positivament els equipaments i serveis del Parc, que es consideren suficients, amb l'excepció dels itineraris senyalitzats, que destaca com un dels serveis dels quals hi ha una major demanda.
- Els valors naturals del Parc: paisatge, netedat, tranquil·litat, reben també una valoració força alta, per damunt d'un 8, en una escala d'1 al 10.
- Dues tercers parts dels entrevistats, un 67,9, considera que el Parc està ben gestionat.

En conclusió la valoració social del Parc natural del Montseny es pot considerar força elevada, essent major el grau de satisfacció, com és lògic, en el cas dels visitants (usuaris dels serveis i del "paisatge") que en el dels habitants dels municipis del Parc, malgrat que, en aquest darrer cas, l'enquesta de desembre de 2003 posa de manifest un grau d'acceptació i fins i tot un sentiment de pertinença a un àmbit comú, el Parc, ben valorat i jutjat majoritàriament com a beneficiós, en contrast amb el sentiment de greuge que possiblement podia ser molt estès en el moment de l'aprovació del Pla especial.

Grau de compliment de la gestió en relació amb els objectius del Pla especial

En aquest capítol s'ha fet una anàlisi detallada de les previsions del Pla especial i dels programes d'actuació que se'n derivaven, així com de les realitzacions i actuacions al llarg de més de vint-i-cinc anys de gestió. Aquesta anàlisi comporta de fet un balanç del grau de compliment dels principals objectius del pla.

A manera de síntesi, però, es poden relacionar els objectius bàsics amb els programes de gestió, afegint un apartat del que es pot denominar com a objectius estructurals. En aquest sentit cal fer referència al conjunt d'estudis encarregats i avaluats per la Comissió d'Assessorament que es va constituir en el marc de les jornades de debat *El Montseny i el futur*, i que es van agrupar sota el títol de *Estat i evolució dels sistemes naturals al Parc*

natural del Montseny (ecoauditoria 1977–1995). En funció d'aquests estudis la Comissió va emetre un informe en el que s'avançava una avaluació dels objectius del Parc.

Conservació dels valors naturals i culturals i del paisatge

En relació amb l'objectiu bàsic del Pla, la conservació dels valors naturals i culturals del Parc, la Comissió conclou que, per la insuficiència de les dades disponibles, els estudis no permeten establir amb certesa, amb l'excepció dels paisatges naturals, l'evolució dels sistemes naturals i establir, per tant, una valoració dels possibles efectes de la gestió del Parc. Tanmateix, s'afegeix que el conjunt de dades generalistes referides als paisatges naturals, ecosistemes forestals, qualitat de les aigües, espècies de flora i hàbitats especialment protegits, permet dictaminar una bona conservació de la qualitat ambiental. Pel que fa a la fauna, la manca de dades objectives és encara més evident i fa impossible, segons la Comissió, arribar a conclusions fiables.

L'informe de la Comissió es va elaborar l'any 1995, des d'aleshores ençà els resultats dels estudis del pla de seguiment i altres estudis monogràfics encarregats per l'administració del Parc o bé promoguts per universitats o altres institucions científiques permeten confirmar, en línies generals, les conclusions de l'ecoauditoria, en el sentit que els sistemes naturals del Montseny es troben en bon estat de conservació i la degradació ambiental ha estat episòdica i puntual i derivada sovint d'actuacions anteriors a la creació del Parc.

D'altra banda, el desenvolupament de programes de restauració ha contribuït a millorar el paisatge i a afavorir la recuperació del medi natural a determinats indrets afectats per impactes ambientals severos.

Contribució al desenvolupament

En relació amb l'objectiu del foment del desenvolupament i la millora de la qualitat de vida de la població del Parc i el seu entorn, l'informe de la Comissió d'Assessorament també va constatar l'existència d'alguns indicadors positius que, en certa mesura, poden vincular-se amb la gestió del Parc: el creixement demogràfic, la disponibilitat de serveis i infraestructures i la generació d'ocupació en el sector serveis.

Sens dubte les inversions directes de l'administració del Parc en la millora d'infraestructures i serveis (xarxa viària, electrificació, equipaments, recollida d'escombraries, programes culturals) i l'aportació continuada durant més de vint anys de subvencions a les activitats econòmiques i l'habitatge de particulars han tingut una incidència en la millora de les condicions de vida i en el desenvolupament econòmic.

Tanmateix les actuacions destinades a fer efectiu l'objectiu de fomentar i afavorir especialment el sector primari no han aconseguit impedir la crisi i el progressiu abandonament de les activitats agrícoles i ramaderes, que obeeix a dinàmiques de caràcter més general, tot i que possiblement han aconseguit retardar-la en relació amb altres zones de característiques similars.

Foment de l'ús social i l'educació ambiental

Existeix una àmplia coincidència en les diverses anàlisis, i l'informe de la Comissió també ho fa palès, en el sentit que l'objectiu de promoure i garantir l'ús social i l'educació ambiental mitjançant la creació d'equipaments, serveis i programes, s'ha acomplert abastament.

La xarxa d'equipaments del Parc natural del Montseny és possiblement una de les més completes i variades dels espais protegits espanyols i es pot considerar pràcticament tancada, la qual cosa permet, en aquest àmbit, cercar l'excel·lència o la qualitat dels serveis.

D'altra banda, l'elevada freqüentació del Parc no sembla constituir una veritable amenaça per la conservació del medi natural i el paisatge i s'apliquen mesures de regulació en determinats indrets i moments o períodes de l'any, que són, en general, ben acceptades i valorades pels visitants.

Desenvolupament estructural

Finalment, pel que fa a aquells objectius que es poden qualificar com a estructurals, normativa i organització de la gestió, val a dir que s'ha consolidat la disciplina que es deriva del text normatiu del Pla especial i s'ha desenvolupat i enfortit una estructura de gestió a tres nivells: òrgans polítics (diputacions i ajuntaments), serveis tècnics centrals (a les dues diputacions) i

l'estructura del propi Parc, integrada pel personal tècnic i el personal de camp. Dins l'estructura de gestió, s'ha consolidat també un pressupost anual important i un programa anual d'actuacions.

El Montseny i el futur: primera iniciativa per a la revisió

Procés d'anàlisi i debats

Durant la primera meitat de l'any 1994, les diputacions de Barcelona i Girona convocaren una sèrie de taules rodones i jornades tècniques, sota el títol genèric del Montseny i el Futur, per debatre el futur de l'ordenació del Parc Natural.

L'objectiu fonamental d'aquesta convocatòria fou l'establiment de les bases de la participació dels diferents agents socials, econòmics, polítics, tècnics i científics, en el debat respecte la revisió del Pla especial del Parc Natural que aleshores es pretenia dur a terme. Diverses i molt complexes foren sens dubte les raons que motivaren el fracàs de la iniciativa i encara avui, més de deu anys després, és difícil analitzar el perquè després d'un debat tan complet i prolífic no es prosseguí amb els treballs de la revisió del Pla especial.

La iniciativa aplegà cinc taules rodones, amb els temes que tot seguit s'indiquen: *L'evolució socio-econòmica del Parc natural del Montseny* (Mosqueroles, vint-i-sis de gener), *La participació en el planejament i la gestió del Parc natural del Montseny* (Arbúcies, vint-i-tres de febrer), *Equipaments, infraestructures i serveis al Parc natural del Montseny* (Sant Pere de Vilamajor, vint-i-quatre de març), *El patrimoni natural i el patrimoni històric-cultural del Parc natural del Montseny* (la Garriga, vint-i-vuit d'abril) i *L'ús públic del Montseny* (Seva, vint-i-sis de maig). El Montseny i el Futur es tancà amb les jornades de cloenda, que tingueren lloc els dies setze i disset de juny a Mosqueroles.

Aquest procés de celebració de jornades de debat va comptar amb una participació molt àmplia i no va estar, en absolut, exempt de polèmica. Més de sis-centes persones van assistir al conjunt de sessions, amb una mitjana de 270 persones per debat. Es van presentar 43 ponències i 16 comunicacions escrites i es van produir 123 intervencions del públic assistent. Malgrat que les jornades es van plantejar amb caràcter monogràfic, la realitat és que a cada sessió es barrejaven, a l'hora del debat i la participació del públic, intervencions de caire força divers. El resum dels temes de les intervencions ho fa evident: gairebé una quarta part (23,5%) tractaven de l'aprofitament dels recursos hídrics, tema de força actualitat en aquell moment, quatre temes més (patrimoni biològic, planejament i legislació, òrgans de gestió i ús públic) apleguen un 40% de les intervencions i deu temes més es reparteixen la tercera part restant.

Com ja s'ha assenyalat, un cop acabades les jornades i recollit el seu contingut en forma de propostes, s'havia de constituir l'òrgan redactor per a la revisió del Pla especial. Al mateix temps, la Comissió d'Assessorament, presidida pel catedràtic de geografia, Joan Vilà Valentí, que s'havia constituït per a fer un seguiment del contingut del debat, havia de tenir continuïtat durant tot el procés de revisió del Pla. Tanmateix el procés de revisió del pla no va progressar i no va anar més enllà del propi debat que l'havia d'impulsar.

La proposta no inclogué cap document de conclusions. La ponència titulada Síntesi de les Taules Rodones, llegida el dia setze de juny a Mosqueroles no pot ser considerada com unes veritables conclusions, doncs no és altra cosa que un resum d'assistents, temes tractats i ponències presentades a les diferents taules rodones. Tampoc la ponència Conclusions als Temes Debatuts a les Taules Itinerants sobre la Revisió del Pla especial del Parc natural del Montseny, presentada pels Amics del Montseny a la darrera taula rodona celebrada a Seva el vint-i-sis de maig, no pot ser interpretada com un veritable document de conclusions, doncs no fou mai votada com a tal pels assistents i —com es desprèn de la seva lectura— únicament reflecteix l'opinió particular de l'associació autora de la ponència. Existeix, però, un document que sintetitza les propostes presentades al llarg del debat.

Propostes

Els debats de les jornades *El Montseny i el futur* van fer aflorar discrepàncies i dissensions entre els diferents col·lectius que es van mostrar interessats en la gestió del Parc, des de sensibilitats i interessos distants. Possiblement la vehemència i una certa agitació social, limitada però al marc de celebració de les jornades, no són alienes al fracàs del procés de revisió. A continuació es recullen, a títol d'inventari, les propostes que van assolir un major consens:

Àmbit socio-econòmic:

- Incrementar les línies de subvenció a les activitats econòmiques de particulars
- Facilitar l'accés dels joves a nous habitatges
- Ampliar el ventall d'activitats econòmiques admeses pel Pla
- Facilitar l'electrificació i la telefonia rural
- Obtenir beneficis fiscals pels propietaris que desenvolupin activitats agrícoles o forestals al Parc.

Àmbit de participació en la gestió:

- Coordinació més eficaç entre ambdues diputacions per a evitar greuges territorials comparatius
- Presència d'un representant de la Comissió Consultiva al Consell Coordinador
- Necessitat de revisar el model de participació i de resoldre les diferències, pel que fa als òrgans de participació en la gestió, entre el Pla especial i el decret de creació del Parc Natural.

Equipaments i infraestructures:

- Dotar de les infraestructures bàsiques a totes les masies habitades que no en disposin
- Realitzar la recollida selectiva de deixalles
- Definir els camins transitables i quins tenen un accés restringit pels visitants
- Minimitzar els impactes de les infraestructures que s'hagin de situar al Parc i evitar que se n'instal·lin de noves.

Patrimoni natural i patrimoni històric–arqueològic:

- Manteniment del pla de seguiment de paràmetres ecològics i de la implicació en organismes internacionals
- Realització d'un catàleg detallat del patrimoni històric–arqueològic i intervenció immediata en aquells elements que ho requereixin
- Restauració d'àrees malmeses
- Mantenir la cacera en àrees controlades
- Realitzar una ecoauditoria sobre l'estat dels sistemes naturals al Montseny
- Definir les directrius d'ús i gestió de l'aigua del massís.

Ús públic i educació ambiental:

- Delimitar la xarxa viària bàsica oberta al trànsit de vehicles motoritzats
- Regular la freqüentació als punts d'afluència massiva, en èpoques puntuals
- Mantenir les campanyes d'informació i sensibilització als visitants
- Regular l'impacte que produeixen els esports d'aventura
- Potenciar els equipaments pedagògics i d'interpretació
- Mantenir les campanyes "Viu el Parc" i "Coneguem els nostres Parcs"
- Evitar els usos no acurats per part dels visitants, especialment la recol·lecció indiscriminada (bolets, molses, castanyes, fulles...)
- Informar els visitants del règim de protecció del Parc.

La lectura del capítol anterior, en el que es fa un balanç de la gestió, evidencia com, de fet, moltes d'aquestes propostes s'han dut a la pràctica.

Barcelona, gener de 2007

Diputació de Barcelona
Diputació de Girona

Annex 2

Llistat de legislació urbanística i sectorial aplicable dins l'àmbit del Parc del Montseny

abril 2008

Oficina Tècnica de Planificació i Anàlisi Territorial
Àrea d'Espais Naturals. Diputació de Barcelona

Llistat de legislació urbanística i sectorial aplicable dins l'àmbit del Parc del Montseny

1. LEGISLACIÓ DEL SÒL I URBANÍSTICA.

1.1 Estatal:

- Ley 8/2007, de 28 de mayo, de suelo.

1.2 Autonòmica:

- Decret Llei 1/2007, de 16 d'octubre, de mesures urgents en matèria urbanística.
- Decret Legislatiu 1/2005, de 26 de juliol, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'Urbanisme.
- Decret Legislatiu 305/2006, de 18 de juliol, pel qual s'aprova el reglament de la Llei d'Urbanisme.

1.3 Planejament urbanístic municipal:

- Plans generals.
- Plans d'ordenació urbanística municipal.
- Normes subsidiàries de planejament.

2. LEGISLACIÓ TERRITORIAL

2.1 Autonòmica:

- Llei 23/1983, de 21 de novembre, de política territorial.
- Llei 1/1995, de 16 de març, per la que s'aprova el Pla Territorial de Catalunya.

2.2 Planejament territorial:

- Pla Territorial General: Llei 1/1995, de 16 de març, per la que s'aprova el Pla Territorial General de Catalunya.
- Plans Territorials Sectorials: Decret 328/1992, de 14 de desembre, pel qual s'aprova el Pla d'espais d'interès natural.

3. LEGISLACIÓ SECTORIAL

3.1 ESPAIS NATURALS

3.1.1 Estatal:

- Ley 4/1989, de 27 de marzo, de conservación de los espacios naturales y de la flora y la fauna silvestres.

3.1.2 Autonòmica:

- Llei 12/2006, del 27 de juliol, de mesures en matèria de medi ambient i de modificació de les lleis 3/1988 i 22/2003, relatives a la protecció dels animals, de la Llei 12/1985, d'espais naturals, de la Llei 9/1995, de l'accés motoritzat al medi natural, i de la Llei 4/2004, relativa al procés d'adequació de les activitats d'incidència ambiental.
- Ordre MAH/228/2005, de 2 de maig, de declaració d'arbres monumentals i d'actualització de l'inventari dels arbres i arbredes declarats d'interès comarcal i local.
- Ordre de 6 d'octubre de 2004, que modifica el catàleg d'activitats físicoesportives en el medi natural.

- Decret 111/2003, d'1 d'abril, de modificació de la composició de les comissions consultives d'accés motoritzat al medi natural regulades pel Decret 166/1998, de 8 de juliol, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural.
- Decret 56/2003, de 4 de febrer, pel qual es regulen les activitats físicoesportives en el medi natural.
- Decret 213/1997, de 30 de juliol, de modificació del Decret 328/1992, de 14 de desembre, pel qual s'aprova el Pla d'espais d'interès natural.
- Llei 9/1995, d'accés motoritzat al medi natural.
- Decret 229/1991, d'1 de juliol, de modificació del Decret 105/1987, de 20 de febrer, pel qual es declara Parc Natural el massís del Montseny.
- Decret 123/1987 de 12 març, de declaració de reserves naturals parcials per a la protecció d'espècies animals en perill de desaparició a Catalunya.
- Decret 105/1987, de 20 de febrer, pel qual es declara Parc Natural el massís del Montseny.
- Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals.

3.1.3 Europea:

- Directiva 92/43/CEE del Consejo, de 21 de mayo de 1992, relativa a la conservación de los hábitats naturales y de la flora y la fauna silvestres.

3.2 F O R E S T A L

3.2.1 Estatal:

- Llei 10/2006, de 28 d'abril, per la qual es modifica la Llei 43/2003, de 21 de novembre, de Forests.

3.2.2 Autonòmica:

- Llei 12/2006, del 27 de juliol, de mesures en matèria de medi ambient i de modificació de les lleis 3/1988 i 22/2003, relatives a la protecció dels animals, de la Llei 12/1985, d'espais naturals, de la Llei 9/1995, de l'accés motoritzat al medi natural, i de la Llei 4/2004, relativa al procés d'adequació de les activitats d'incidència ambiental.
- Resolució MAH/38/2006, d'11 de gener, per la qual es fan públics els acords del Consell Rector del Centre de la Propietat Forestal corresponents al segon semestre de l'any 2005, d'aprovació de plans tècnics de gestió i millora forestal, de plans simples de gestió forestal i de la seva publicació.
- Resolució MAH/2146/2006, de 2 de juny, per la qual es dóna publicitat al Programa anual d'aprofitaments dels terrenys forestals de propietat pública a Catalunya per a l'any 2006.
- Decret 206/2005, de 27 de setembre, de modificació del Decret 64/1995, de 7 de març, pel qual s'estableixen mesures de prevenció d'incendis forestals.
- Ordre MAH/328/2005, de 13 de juliol, per la qual es modifica l'Ordre de 15 de juliol de 1991, de regulació del sector tofoner.
- Ordre MAB/394/2003, de 18 de setembre, per la qual es regula el contingut, l'aprovació, la revisió i el seguiment dels plans tècnics de gestió i millora forestal i dels plans simples de gestió forestal.
- Resolució MAB/2400/2003, de 22 de juliol, per la qual es dóna publicitat a l'aprovació de diversos projectes d'ordenació forestal i plans tècnics de gestió i millora forestal de forests públiques.

- Llei 7/1999, de 30 de juliol, del Centre de la Propietat Forestal.
- Decret 166/1998, de 8 de juliol, de regulació de l'accés motoritzat al medi natural.
- Decret 377/1996 de 2 de desembre, pel qual es regula la gestió dels Fons de millores per a la conservació i el manteniment dels boscos d'utilitat pública propietat de les entitats locals.
- Decret 175/1996, de 4 de juny, pel qual es regula el desarrelament d'arbres i d'arbustos.
- Ordre de 3 de març de 1996, d'ampliació del període de cremes controlades en zones d'alta muntanya.
- Decret 35/1990, de 23 de gener, pel qual es fixa la unitat mínima forestal.
- Decret 357/1989, de 19 de desembre, pel qual s'estableix el funcionament del fons forestal de Catalunya.
- Decret 120/1989, de 17 d'abril, sobre declaració d'arbredes monumentals, d'interès comarcal i d'interès local.
- Llei 6/1988, de 30 de març, forestal de Catalunya.
- Decret 47/1988, d'11 de febrer, sobre declaració d'arbres d'interès comarcal i local.
- Decret 214/1987, de 9 de juny, sobre declaració d'arbres monumentals.

3.3 F A U N A

3.3.1 Estatal:

- Ley 4/1989, de 27 de marzo, de conservación de los espacios naturales y de la flora y la fauna silvestres.

3.3.2 Autonòmica:

- Resolució MAH/2384/2006, de 12 de juliol, per la qual es fixen les espècies objecte d'aprofitament cinegètic, els períodes hàbils de caça i les vedes especials per a la temporada 2006-2007 en tot el territori de Catalunya.
- Decret 110/2003, de 15 d'abril, pel qual es declara espècie d'interès especial l'abella de la mel a Catalunya.
- Ordre de 21 d'abril de 1999, per la qual es fixen les instruccions generals per a la redacció, l'aprovació i la revisió dels plans tècnics de gestió cinegètica.
- Llei 3/1998, de 4 de març, de protecció dels animals.
- Ordre de 7 de juny de 1995, de regulació de les explotacions ramaderes que allotgin espècies cinegètiques.
- Ordre de 23 de novembre de 1994, per la qual s'amplia la relació d'espècies protegides a Catalunya.
- Decret 282/1994, de 29 de setembre, pel qual s'aprova el Pla de recuperació del trencalòs a Catalunya.
- Decret 148/1992, de 9 de juny, pel qual es regulen les activitats fotogràfiques, científiques i esportives que poden afectar les espècies de la fauna salvatge.
- Ordre de 23 de desembre de 1991, d'establiment de mesures necessàries per al manteniment d'animals salvatges en captivitat.
- Ordre de 28 de novembre de 1988, de creació del Registre de nuclis zoològics de Catalunya.

- Decret 123/1987, de 12 març, declaració de reserves naturals parcials per a la protecció d'espècies animals en perill de desaparició a Catalunya.

3.3.3 Europea:

- Directiva 92/43/CEE del Consejo, de 21 de mayo de 1992, relativa a la conservación de los hábitats naturales y de la flora y la fauna silvestres.

3.4 F L O R A

3.4.1 Estatal:

- Ley 4/1989, de 27 de marzo, de conservación de los espacios naturales y de la flora y la fauna silvestres.

3.4.2 Autonòmica:

- Decret 175/1996, de 4 de juny, pel qual es regula el desarrelament d'arbres i d'arbustos.
- Ordre de 19 d'abril de 1991, per la qual es declaren arbres monumentals i es dóna publicitat a l'inventari dels arbres declarats d'interès local.
- Ordre de 8 de febrer de 1990, per la qual es declaren arbres i arbredes monumentals i es dóna publicitat a l'inventari dels arbres i les arbredes declarats d'interès comarcal i local.
- Ordre de 28 d'octubre de 1986, per la qual es regula el verd ornamental nadalenc i es protegeix el boix grèvol.
- Ordre de 5 de novembre de 1984, sobre protecció de plantes de la flora autòctona amenaçada a Catalunya.

3.4.3 Europea:

- Directiva 92/43/CEE del Consejo, de 21 de mayo de 1992, relativa a la conservación de los hábitats naturales y de la flora y la fauna silvestres.

3.5 C A Ç A

3.5.1 Estatal:

- Decreto 506/1971, de 25 de marzo, que aprueba el Reglamento para la ejecución de la Ley de Caza.
- Ley 1/1970, de 4 de abril, de caza.

3.5.2 Autonòmica:

- Resolució MAH/2172/2007, de 2 de juliol, per la qual es fixen les espècies objecte d'aprofitament cinegètic, els períodes hàbils de caça i les vedes especials per a la temporada 2007-2008 en tot el territori de Catalunya.
- Resolució MAH/2327/2005, d'11 de juliol, per la qual s'actualitza el període hàbil per a la captura en viu d'ocells fringíl·lids per a activitats tradicionals a Catalunya.
- Resolució MAB/2856/2003, de 12 de setembre, de modificació del període de caça de coloms i tórtres en passos tradicionals.
- Resolució MAB/2308/2003, de 22 de juliol, per la qual s'aproven les directrius i les instruccions tècniques en matèria de caça.
- Ordre de 17 de juny de 1999, per la qual s'estableixen les espècies que poden ser objecte de caça a Catalunya.

3.6 P E S C A

3.6.1 Estatal:

- Ley, de 20 de febrero, de 1942, de pesca.
- Decreto, de 6 de abril de 1943, que aprueba el Reglamento para la ejecución de la Ley de Pesca Fluvial.

3.6.2 Autonòmica:

- RESOLUCIONS ANUALS del Departament de Medi Ambient i Habitatge, mitjançant les quals es fixen les espècies objecte de pesca, els períodes hàbils de pesca i les aigües en què es pot dur a terme l'activitat de pesca a les aigües continentals de Catalunya per a cada temporada.
- RESOLUCIÓ MAH/1841/2004, de 8 de juny, relativa a la senyalització de les aigües continentals de Catalunya sotmeses a l'exercici de la pesca recreativa.
- Ordre MAB/91/2003, de 4 de març, per la qual s'estableixen les espècies objecte de pesca i es fixen els períodes hàbils i les normes generals relacionades amb la pesca a les aigües continentals de Catalunya per a la temporada 2003 (DOGC núm.3838, de 7.3.2003)
- Decret 100/2000, de 6 de març, pel qual s'unifiquen les llicències de pesca recreativa.
- Ordre de 7 d'abril de 1995, per la qual es regulen les competicions de pesca esportiva a les aigües continentals.
- Ordre de 24 d'octubre de 1994, sobre valoració de les espècies de la fauna aquícola i d'espècies objecte d'aprofitament piscícola en aigües continentals.
- Decret 17/1988, de 29 de gener, pel qual es dicten normes complementàries per a la protecció de determinades espècies de la fauna piscícola en el territori de Catalunya.

3.7 S O S T E N I B I L I T A T

3.7.1 Estatal:

- Ley 9/2006, de 28 de abril, sobre evaluación de los efectos de determinados planes y programas en el medio ambiente.

3.7.2 Autonòmica:

- Decret 21/2006, de 14 de febrer, pel qual es regula l'adopció de criteris ambientals i d'ecoeficiència en els edificis.
- Llei 3/1998, de 27 de febrer, de la Intervenció Integral de l'Administració Ambiental.
- Llei 13/2001, de 13 de juliol, de modificació de la Llei 3/1998, de 27 de febrer, de la intervenció integral de l'Administració Ambiental.

3.7.3 Europea:

- Directiva 2001/42/CE de 17 de juny de 2001 relativa a l'avaluació dels efectes de determinats plans i programes en el medi ambient.

3.8 P A I S A T G E

3.8.1 Autonòmica:

- Decret 343/2006, de 19 de setembre, pel qual es desenvolupa la Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge, i es regulen els estudis i informes d'impacte i integració paisatgística.

- Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge.

3.9 ACTIVITATS EXTRACTIVES

3.9.1 Estatal:

- Ley 54/1980, de 5 de noviembre, de modificación de la ley de minas.
- Real Decreto 2857/1978, de 25 de agosto, por el que se aprueba el Reglamento General para el Régimen de la Minería.
- Ley 22/1973, de 21 de julio, de minas.

3.9.2 Autonòmica:

- Decret 202/1994, de 14 de juny, pel qual s'estableixen els criteris per a la determinació de les fiances relatives als programes de restauració d'activitats extractives
- Ordre de 6 de juny de 1988, de desplegament parcial del Decret 343/1983, de 15 de juliol, sobre normes de protecció del medi ambient d'aplicació a les activitats extractives.
- Decret 343/1983, de 15 de juliol, sobre les normes de protecció del medi ambient d'aplicació a les activitats extractives.
- Llei 12/1981, de 24 de desembre, per la qual s'estableixen normes addicionals de protecció dels espais d'especial interès natural afectats per activitats extractives.

3.10 AIGUA

3.10.1 Estatal:

- Reial Decret 9/2008, d'11 de gener, pel qual es modifica el Reglament del Domini Públic Hidràulic, aprovat pel Reial Decret 849/1986, d'11 d'abril.
- Real Decreto-Ley 4/2007, de 13 de abril, por el que se modifica el texto refundido de la Ley de Aguas, aprobado por Real Decreto Legislativo 1/2001, de 20 de julio
- Reial Decret 606/2003, de 23 de maig, pel qual es modifica el Reial Decret 849/1986, d'11 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament del Domini Públic Hidràulic, que desenvolupa els Títols preliminar, I, IV, V, VI i VIII de la Llei 29/1985, de 2 d'agost, d'Aigües
- Llei 16/2002, d'1 de juliol, de prevenció i control integrats de la contaminació.
- Reial Decret Legislatiu 1/2001, de 20 de juliol, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'Aigües.
- Reial Decret 849/1986, d'11 d'abril pel qual s'aprova el Reglament del Domini Públic Hidràulic.

3.10.2 Autonòmica:

- Decret 50/2005, de 29 de març, pel qual es desplega la Llei 4/2004, d'1 de juliol, reguladora del procés d'adequació de les activitats existents a la Llei 3/1998, de 27 de febrer, i de modificació del Decret 220/2001, de gestió de les dejeccions ramaderes.
- Llei 4/2004, d'1 de juliol, reguladora del procés d'adequació de les activitats d'incidència ambiental al que estableix la Llei 3/1998, de 27 de febrer, de la intervenció integral de l'Administració ambiental.
- Decret 143/2003, de 10 de juny, de modificació del Decret 136/1999, de 18 de maig, pel qual s'aprova el Reglament general de desplegament de la Llei 3/1998, de 27 de

febrer, de la intervenció integral de l'administració ambiental, i se n'adapten els annexos.

- Decret 130/2003, de 13 de maig, pel qual s'aprova el Reglament dels serveis públics de sanejament.
- Decret Legislatiu 3/2003, de 4 de novembre, pel qual s'aprova el Text refós de la legislació en matèria d'aigües de Catalunya.
- Llei 16/2002, d'1 de juliol, de prevenció i control integrats de la contaminació.

3.10.3 Europea:

- Directiva 2000/60/CE del Parlament Europeu i del Consell de 23 d'octubre de 2000, per la qual s'estableix un marc comunitari d'actuació en l'àmbit de la política d'aigües

3.11 A T M O S F E R A

3.11.1 Estatal:

- Ley 37/2003, de 17 de noviembre, del ruido.

3.11.2 Autonòmica:

- Decret 82/2005, de 3 de maig, pel qual s'aprova el Reglament de desenvolupament de la Llei 6/2001, de 31 de maig, d'ordenació ambiental de l'enllumenament per a la protecció del medi nocturn.
- Llei 16/2002, de 28 de juny, de protecció contra la contaminació acústica.
- Llei 6/2001, de 31 de maig, d'ordenació ambiental de l'enllumenament per a la protecció del medi nocturn.

3.12 E N E R G I A

3.12.1 Estatal:

- Ley 12/2007, de 2 de julio, por la que se modifica la Ley 34/1998, de 7 de octubre, del Sector de Hidrocarburos, con el fin de adaptarla a lo dispuesto en la Directiva 2003/55/CE del Parlamento Europeo y del Consejo, de 26 de junio de 2003, sobre normas comunes para el mercado interior del gas natural.
- Real Decreto 919/2006, de 28 de julio, pel qual s'aprova el Reglament tècnic de distribució i utilització de combustibles gasosos i les seves instruccions tècniques complementàries.
- Real Decreto 1955/2000, de 1 de diciembre, por el que se regulan las actividades de transporte, distribución, comercialización, suministro y procedimientos de autorización de instalaciones de energía eléctrica.
- Ley 54/1997, de 27 de noviembre, del sector eléctrico.
- Real Decreto 3151/1968, de 28 de noviembre, pel qual s'aprova el Reglament de línies aèries d'alta tensió.

3.12.2 Autonòmica:

- Ordre de 5 de juliol de 1993, per la qual s'aprova el procediment de control aplicable a les xarxes de serveis públics que discorren pel subsòl.
- Decret 120/1992, de 28 d'abril, pel qual es regulen les característiques que han d'acomplir les proteccions a instal·lar entre les xarxes dels diferents subministraments públics que discorren pel subsòl
- Decret 196/92, de 4 d'agost, pel que es modifica l'apartat a) del preàmbul i el punt 1.2

- RESOLUCIÓ de 4 de novembre de 1988, per la qual s'estableix un certificat sobre compliment de les distàncies reglamentàries d'obres i construccions a línies elèctriques.

3.13 EXPLOTACIONS AGRÀRIES

3.13.1 Estatal:

- Real Decreto 2486/1996, de 5 de diciembre, por la que se reducen los derechos notariales y honorarios de los Registradores de la Propiedad en aplicación de la Ley 19/1995, de 4 de julio, de modernización de las explotaciones agrarias.
- Ley 19/1995, de 4 de julio, de modernización de las explotaciones agrarias.

3.13.2 Autonòmica:

- Decret 169/1983, de 12 d'abril, sobre unitats mínimes de conreu.

3.13.3 Europea:

- Reglamento CEE 2092/1991, de 24 de junio de 1991, sobre la producción agrícola ecológica y su indicación en los productos agrarios

3.14 RESIDUS

3.14.1 Estatal:

- Ley 10/1998, de 21 de abril, de residuos.

3.14.2 Autonòmica:

- Llei 16/2003, de 13 de juny, de finançament de les infraestructures de tractament de residus i del cànon sobre la deposició de residus.
- Llei 15/2003, de 13 de juny, de modificació de la Llei 6/1993, del 15 de juliol, reguladora dels residus.
- Llei 6/1993, del 15 de juliol, reguladora dels residus.

3.15 PREVENCIÓ D'INCENDIS

3.15.1 Estatal:

- Decreto 3769/1972, de 23 de diciembre, por el que se aprueba el Reglamento de la Ley de incendios forestales.

3.15.2 Autonòmica:

- Ordre MAH/120/2006, de 17 de març, per la qual es modifica l'Ordre de 21 de juny de 1993, sobre cremes controlades en zones d'alta muntanya
- Ordre MAH/360/2005, de 5 d'agost, sobre mesures urgents per a la prevenció d'incendis forestals
- Decret 123/2005, de 14 de juny, de mesures de prevenció dels incendis forestals en les urbanitzacions sense continuïtat immediata amb la trama urbana.
- Decret 14/2005, d'1 de febrer, pel qual s'avança l'aplicació de les mesures de prevenció d'incendis forestals.
- Ordre MAH/873/2004, de 31 de març, per la qual s'amplien les comarques a les quals es poden fer cremes controlades a les zones de pasturatge d'alta muntanya i s'allarga el període de cremes.

- Llei 5/2003, de 22 d'abril, de mesures de prevenció dels incendis forestals en les urbanitzacions sense continuïtat immediata amb la trama urbana.
- Decret 130/1998, de 12 de maig, pel qual s'estableixen mesures de prevenció d'incendis forestals en les àrees d'influència de carreteres.
- Decret 268/1996, de 23 de juliol, pel qual s'estableixen mesures de tallada periòdica i selectiva de vegetació en la zona d'influència de les línies aèries de conducció elèctrica per a la prevenció d'incendis forestals i la seguretat de les instal·lacions.
- Decret 64/1995, de 7 de març, pel qual s'estableixen mesures de prevenció d'incendis forestals.
- Decret 241/1994, de 26 de juliol, sobre condicionants urbanístics i de protecció contra incendis en els edificis, complementaris de la NBE-CPI/91.
- Decret 378/1986, de 18 de desembre, sobre establiment de plans de prevenció d'incendis en els espais naturals de protecció especial.

3.16 PATRIMONI CULTURAL

3.16.1 Estatal:

- Ley 33/2003, de 3 de noviembre, del Patrimonio de las Administraciones Públicas.
- Ley 16/1985, de 25 de junio, del Patrimonio Histórico Español.
- Ley 8/1975, de 12 de marzo, de zonas e instalaciones de interés para la defensa nacional.

3.16.2 Autonòmica:

- Decret 78/2002, de 5 de març, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.
- Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català.
- Decret 336/1988, de 17 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament del patrimoni dels ens locals.

3.17 CARRETERES

3.17.1 Estatal:

- Orden ministerial de 16 de diciembre de 1997, por la que se regulan los accesos a las carreteras del estado, las vías de servicio y la construcción de instalaciones de servicios.
- Real Decreto 1812/1994, de 2 de setiembre, por la que se aprueba el reglamento de carreteras
- Ley 25/1988, de 29 de julio, de carreteras.

3.17.2 Autonòmica:

- Decret 293/2003, de 18 de novembre, reglament general de carreteres.
- Llei 7/1993, de 30 de desembre, de carreteres.

3.18 MOBILITAT

3.18.1 Autonòmica;

- Decret 362/2006, de 3 d'octubre, pel qual s'aproven les Directrius Nacionals de Mobilitat.

- Decret 344/2006, de 19 de setembre, de regulació dels estudis d'avaluació de la mobilitat generada.
- Llei 9/2003, de 13 de juny, de la mobilitat.

3.19 A C C E S S I B I L I T A T

3.19.1 Autonòmica:

- Decret 259/2003, de 21 d'octubre, sobre requisits mínims d'habitabilitat.
- Decret 135/1995, de 24 de març, pel qual s'aprova el Codi d'Accessibilitat de Catalunya.
- Llei 20/1991, de 25 de novembre, de promoció de l'accessibilitat i de supressió de barreres arquitectòniques i d'aprovació del Codi d'Accessibilitat.

3.20 T U R I S M E

3.20.1 Autonòmica:

- Decret 313/2006, de 25 de juliol, que regula els establiments de turisme rural.
- Llei 7/2004, de 16 de juliol, de mesures fiscals i administratives.
- Llei 13/2002, de 21 de juny, de turisme de Catalunya.

3.21 D E F E N S A

3.21.1 Estatal:

- Orden 158/1981, de 3 de noviembre, por la que se señala la Zona de Seguridad.
- Real Decreto 689/1978, de 10 de febrero, que aprueba el Reglamento de Zonas e Instalaciones de interés para la Defensa Nacional.
- Ley 8/1975, de 12 de marzo, de Zonas e Instalaciones de interés para la Defensa Nacional.

3.22 A I G Ü E S M I N E R A L S

3.22.1 Estatal:

- Real Decreto 1074/2002, de 18 de octubre, por el que se regula el proceso de elaboración, circulación y comercio de aguas de bebida envasadas.

Barcelona, abril de 2008